

Ver. MARTIJN

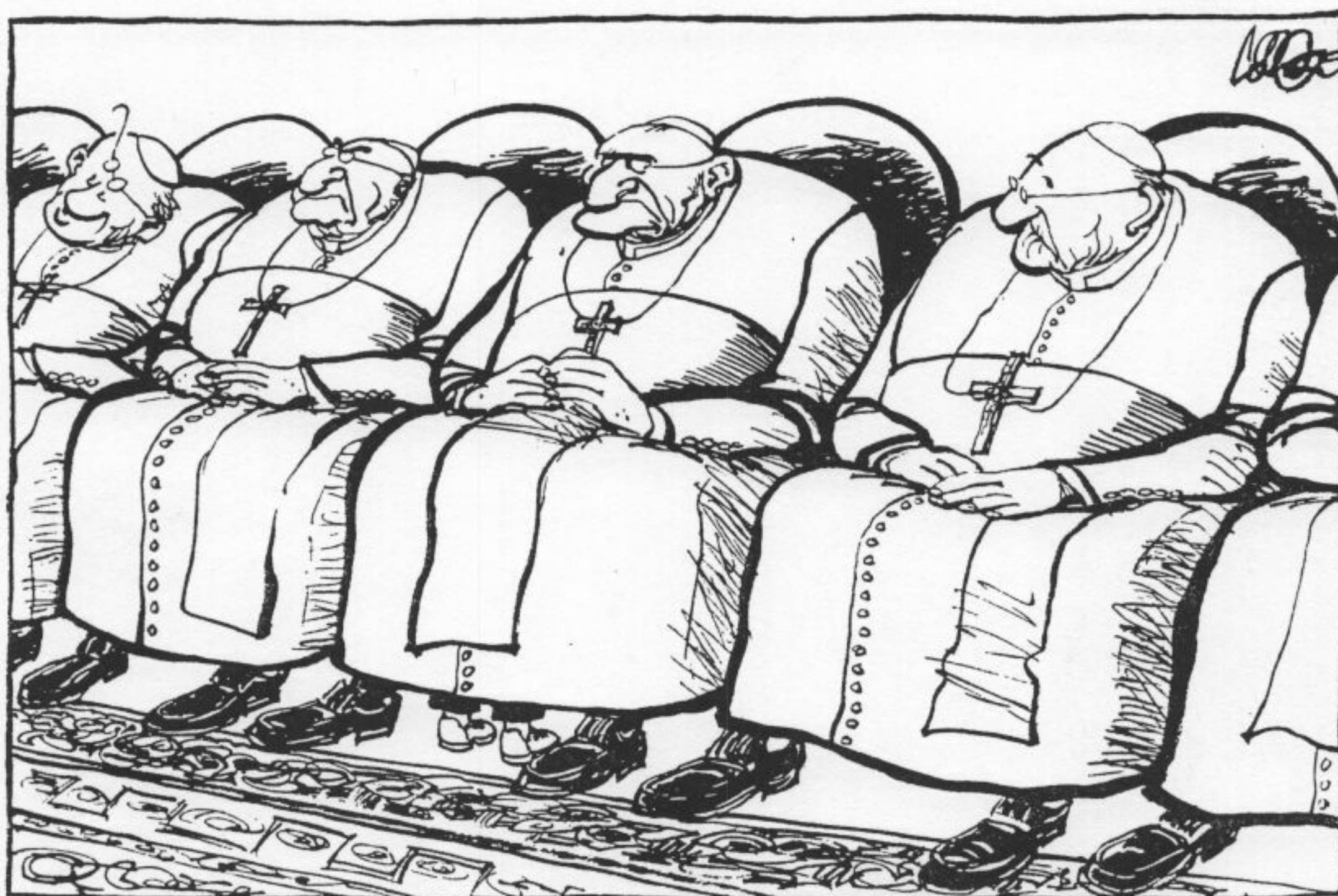
4/10'02

PERSFOCUS

ACHTTIENDE JAARGANG NUMMER 4 - APRIL 2002

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

jos collignon VK 25/4/02

In dit nummer:

Hof VS verwert verbod virtuele kinderporno	pag. 2
Paus strijdt tegen pedofilie in de kerk	pag. 5
Het beest van Zuidwolde	pag. 18
Ontucht van de maand	pag. 22
Dossier Dutroux heropend...	pag. 25
...en de pedo-aantijgingen tegen Di Rupo	pag. 28
Vrijspraak in zaak-Putten	pag. 29
Onterecht	pag. 33
Jeugd en seks: 't blijft tobben	pag. 35
Daders en slachtoffers	pag. 37
De schone kunsten	pag. 40
Achtergrond/Bullens over Van Ree	pag. 41

MEERMAN

1/10/00

PERSEFOCUS

ACHTENDE JAARGANG NUMMER 4 APRIL 2002
KONINKRIJK VAN NEDERLANDEN
OVER HET NEDERLANDSE VERBOD OP GELUKS-
SPELLEN

1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000

PERSFOCUS, ACHTTIENDE JAARGANG, NUMMER 4, APRIL 2002

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Het Parool	Par
Splts	
Metro	
Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Dagblad van het Noorden	DvhN
Apeldoornse courant	Ap. C.
Gooi en Eemlander	G+E
Hoogeveense Courant	
Maandblad Geestelijke Volksgezondheid	MGV
De Journalist	
Zorg+Welzijn	Z+W
Uit België:	
Gazet van Antwerpen	GvA
Het Laatste Nieuws	HLN
De Standaard	DS
De Morgen	DM
Focus	
Knack	
De Zondag	
Diversen	
Canadian Press	
Washington Post	

Abonnementen op Persfocus kosten € 43,- per jaar.
Løsse nummers € 5,-.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 93.548
1090 EA Amsterdam

washingtonpost.com
Court Strikes Down Virtual Child Pornography Law

Justices Declare Congressional Ban Unconstitutional
 By Charles Lane
 Washington Post Staff Writer
 Tuesday, April 16, 2002; 2:53 PM

The Supreme Court today struck down the Child Pornography Protection Act, which prescribes stiff jail terms for the distribution or possession of computer-generated and other simulations of scenes of children engaged in sex. The court said the 1996 law was so broadly worded that it might punish many forms of legitimate expression as well as actual child pornography. Six justices, John Paul Stevens, Anthony M. Kennedy, David H. Souter, Clarence Thomas, Ruth Bader Ginsburg and Stephen G. Breyer voted to declare the act unconstitutional. A seventh justice, Sandra Day O'Connor, said she would have struck down part of the law. "With these severe penalties in force, few legitimate movie producers or book publishers, or few other speakers in any capacity, would risk distributing images in or near the uncertain reach of this law," Justice Anthony M. Kennedy wrote in the opinion for the court. "The Constitution gives significant protection from overbroad laws that chill speech within the First Amendment's vast and privileged sphere." Kennedy cited such films as "Traffic" and "American Beauty" as examples of artistically meritorious works that might run afoul of the law. Chief Justice William H. Rehnquist and Justice Antonin Scalia voted to uphold the entire statute. "The aim of ensuring the enforceability of our nation's child pornography laws is a compelling one," Rehnquist wrote in a dissenting opinion joined by Scalia. "The [law] is targeted to this aim by extending the definition of child pornography to reach computer-generated images that are virtually indistinguishable from real children engaged in sexually explicit conduct." Rehnquist said that Congress clearly did not intend for the law to apply to Hollywood films. The law, passed during the Clinton administration, was also defended by the Bush White House. Both administrations claimed it "helps to stamp out the market for child pornography involving real children." This case is one of two

dealing with children and pornography that the court considered this term. The other, which the court has not decided, tests the constitutionality of a separate law governing children's access to sexually explicit material on the Internet. The case is Ashcroft v. Free Speech Coalition, No. 00-795. The Associated Press contributed to this report. © 2002 The Washington Post Company

Court Strikes Down Child Porn Ban

Tue Apr 16, 10:28 AM ET
 WASHINGTON (AP) - The Supreme Court struck down a congressional ban on virtual child pornography Tuesday, ruling that the First Amendment protects pornography or other sexual images that only appear to depict real children engaged in sex. The 6-3 ruling is a victory for both pornographers and legitimate artists such as moviemakers, who argued that a broad ban on simulated child sex could make it a crime to depict a sex scene like those in the recent movies "Traffic" or "Lolita." The court said language in a 1996 child pornography law was unconstitutionally vague and far-reaching. The court majority, led by Justice Anthony M. Kennedy, found two provisions of the Child Pornography Prevention Act overly broad and unconstitutional. "The First Amendment requires a more precise restriction," Kennedy wrote for himself and Justices John Paul Stevens (news - web sites), David H. Souter, Ruth Bader Ginsburg (news - web sites) and Stephen G. Breyer. Justice Clarence Thomas wrote separately to agree with the outcome. The law was challenged by a trade association for pornographers. The law barred sexually explicit material that "appear(s) to be a minor" or that is advertised in a way that "conveys the impression" that a minor was involved in its creation. Justice Sandra Day O'Connor (news - web sites) partially agreed with the majority and partially disagreed. She was joined by Chief Justice William H. Rehnquist and Justice Antonin Scalia (news - web sites). Rehnquist and Scalia also filed their own separate dissenting opinion that went further. "The aim of ensuring the enforceability of our nation's child pornography laws is a compelling one," Rehnquist wrote for the pair. "The [law] is targeted to this aim by extending the definition of child pornography to reach computer-generated images that are virtually indistinguishable from real

children engaged in sexually explicit conduct." The law was Congress' answer to then-emerging computer technology that allowed the computer alteration of innocent images of real children, or the creation from scratch of simulated children posed in sexual acts. The law was an expansion of existing bans on the usual sort of child pornography. Congress justified the wider ban on grounds that while no real children were harmed in creating the material, real children could be harmed by feeding the prurient appetites of pedophiles or child molesters. The Free Speech Coalition, the pornographers' trade group, said it opposes child pornography but that the law could snare legitimate, if unsavory, films and photos produced by its members. The group did not challenge a section of the law that banned the use of identifiable children in computer-altered sexual images. A federal judge upheld the law, but the San Francisco-based 9th U.S. Circuit Court of Appeals (news - web sites) decided in December 1999 that the challenged provisions violated the Constitution's free-speech protection. The appeals court said the government did not show a connection between computer-generated child pornography and the exploitation of actual children. The Supreme Court upheld that view. The Clinton and Bush administrations defended the law in court, claiming it "helps to stamp out the market for child pornography involving real children." Like obscenity, child pornography is not protected by the Constitution's free-speech guarantee. This case is one of two dealing with children and pornography that the court considered this term. The other, which the court has not yet decided, tests the constitutionality of a separate law governing children's access to sexually explicit material on the Internet. Tuesday's case is Ashcroft v. Free Speech Coalition, 00-795. Stuur alle pedofielen dan maar naar Amerika ■ Met walging las ik het artikel van woensdag 17 april met betrekking tot kinderporno in de VS. Het Supreme Court verworpt een federaal voorstel dat het produceren van kinderporno strafbaar stelt. Het Supreme Court motiveert haar besluit dat deze federale wet in strijd is met de vrijheid van meningsuiting. Met andere woorden: in de conservatieve Verenigde Staten is het dus toegestaan kinderporno te maken. Ronduit walgelijk. Dan mogen alle perverse individuen naar de VS gaan, zodat ze daar hun vieze spelletjes, filmpjes en programma's mogen maken. Stuur die Belg er ook maar heen. Kennelijk staat perverse vrijheid boven die van rechtvaardige vrijheid. METR 10/4 Robert Steijl, Haarlem

American Beauty moet mogen Hof blokkeert wet VS tegen kinderporno

WASHINGTON, 17 APRIL. Het Amerikaanse Hooggerichtshof heeft gisteren een federale wet tegen kinderporno verworpen. De wet verbood onder meer het afbeelden van fictieve kinderen die seks hebben. **NEL**

Volgens zes van de negen rechters was de wet in strijd met de vrijheid van meningsuiting. Het hof is de hoogste rechterlijke instantie in de VS. Het hof noemde de wet, die in 1996 door toenmalig president Clinton werd ondertekend, "te breed" en "te verstrekkend". De rechters zijn van mening dat de zogenoemde "virtuele kinderporno" niet gelijk kan worden gesteld aan misbruik van kinderen of foto's daarvan. De Child Pornography Prevention Act stelde het aanbieden van seksueel expliciet materiaal waarin de deelnemers "minderjarig lijken te zijn" strafbaar. Het hof vreesde dat daardoor ook plaatjes van kinderen met literaire, artistieke, politieke of wetenschappelijke waarde door de wet verboden konden worden. Rechter Anthony Kennedy zei dat seks tussen en met tieners een bron van inspiratie heeft gevormd voor talloze boeken en films. William Shakespeare creëerde in *Romeo en Julia* de beroemdste tienerliefde, en uitbeelding van dit toneelstuk of de verfilming daarvan zou on-

der de wet strafbaar zijn, aldus Kennedy. Hij citeerde films als de met vier Oscars bekroonde *Traffic* (2000) waarin de 16-jarige dochter van een drugsbestrijder seks voor drugs ruilt, en de met vijf Oscars bekroonde *American Beauty* (1999), waarin een man droomt van seks met de vriendin van zijn tienerdochter. In beide films speelt een meerderjarige actrice de rol van een minderjarige. De uitspraak is een nederlaag voor het Amerikaanse ministerie van Justitie, dat al enige tijd probeert kinderporno op internet strafbaar te maken en wetten aan wil passen aan het computertijdperk. Justitie stuit daarbij echter steeds op de grenzen van de Amerikaanse grondwet. Ook het argument waarmee het Congres in 1996 de wet goedkeurde - "virtuele kinderporno" zou pedofielen kunnen aanmoedigen kinderen te misbruiken - werd door het hof verworpen. Het afbeelden van echte kinderen die seksuele handelingen verrichten, blijft illegaal. (AP, Reuters)

Wet tegen kinderporno in Amerika verworpen

WASHINGTON - Het Amerikaanse hooggerechtshof heeft een federale wet over kinderpornografie verworpen. De wet verbiedt onder meer het maken van computeranimaties waarin kinderen voorkomen die seks hebben. Volgens het hof is de wet in strijd met de vrijheid van meningsuiting.

De uitspraak, zes van de negen rechters stemden tegen de wet, is een slag voor het ministerie van Justitie. Zij poogt al enige tijd wetten aan te passen aan deze tijd van internet en computers, maar ze stuit steeds op de grenzen van de Amerikaanse grondwet. De nu verworpen wet werd in 1996

door de toenmalige president Clinton ondertekend. De wet stelt een maximumstraf van vijftien jaar cel op de productie en de verkoop van door computers gemaakte kinderporno. Het bezit ervan kan worden bestraft met maximaal vijf jaar achter de tralies.

Het hof is van mening dat de wet zogeheten 'virtuele kinderporno' niet volledig gelijk kan stellen aan werkelijk kindermisbruik of foto's daarvan. Bij virtuele kinderporno gaat het om het bewerken van onschuldige afbeeldingen van kinderen met als doel dat er beelden ontstaan van kinderen die seks hebben.

Hooggerichtshof VS verworpt kinderpornowet

WASHINGTON ■ Het Amerikaanse hooggerechtshof heeft een federale wet over kinderpornografie verworpen. De wet verbiedt onder meer het maken van computeranimaties waarin kinderen voorkomen die seks hebben. Volgens het hof is de wet in strijd met de vrijheid van meningsuiting. De uitspraak is een slag voor het ministerie van Justitie. Zij poogt al enige tijd wetten aan te passen aan deze tijd van internet en computers, maar ze stuit steeds op de grenzen van de Amerikaanse grondwet. (RTR/ANP)

Hooggerichtshof VS schrapt verbod op virtuele kinderporno

WASHINGTON Het Amerikaans hooggerechtshof heeft het verbod op virtuele kinderporno opgeheven. De wet uit '96, die onder meer de publicatie van pornografische beelden «waarbij een kind betrokken lijkt» verbiedt, is strijdig met de vrijheid van meningsuiting. De wet had veel protest uitgelokt, onder meer van filmmakers die aanvoerden dat *Traffic* en *Lolita* op grond daarvan verboden hadden kunnen worden. Een vakorganisatie van de pornografische industrie was naar het hooggerechtshof gestapt om de wet aan te vechten, en kreeg gelijk van zes van de negen rechters. Zij vonden de formulering van de wet te vaag om voorrang te kunnen krijgen op het grondwettelijk recht op vrije meningsuiting. ■

Hooggerichtshof Court 24-04

Wet virtuele kinderporno deugt niet

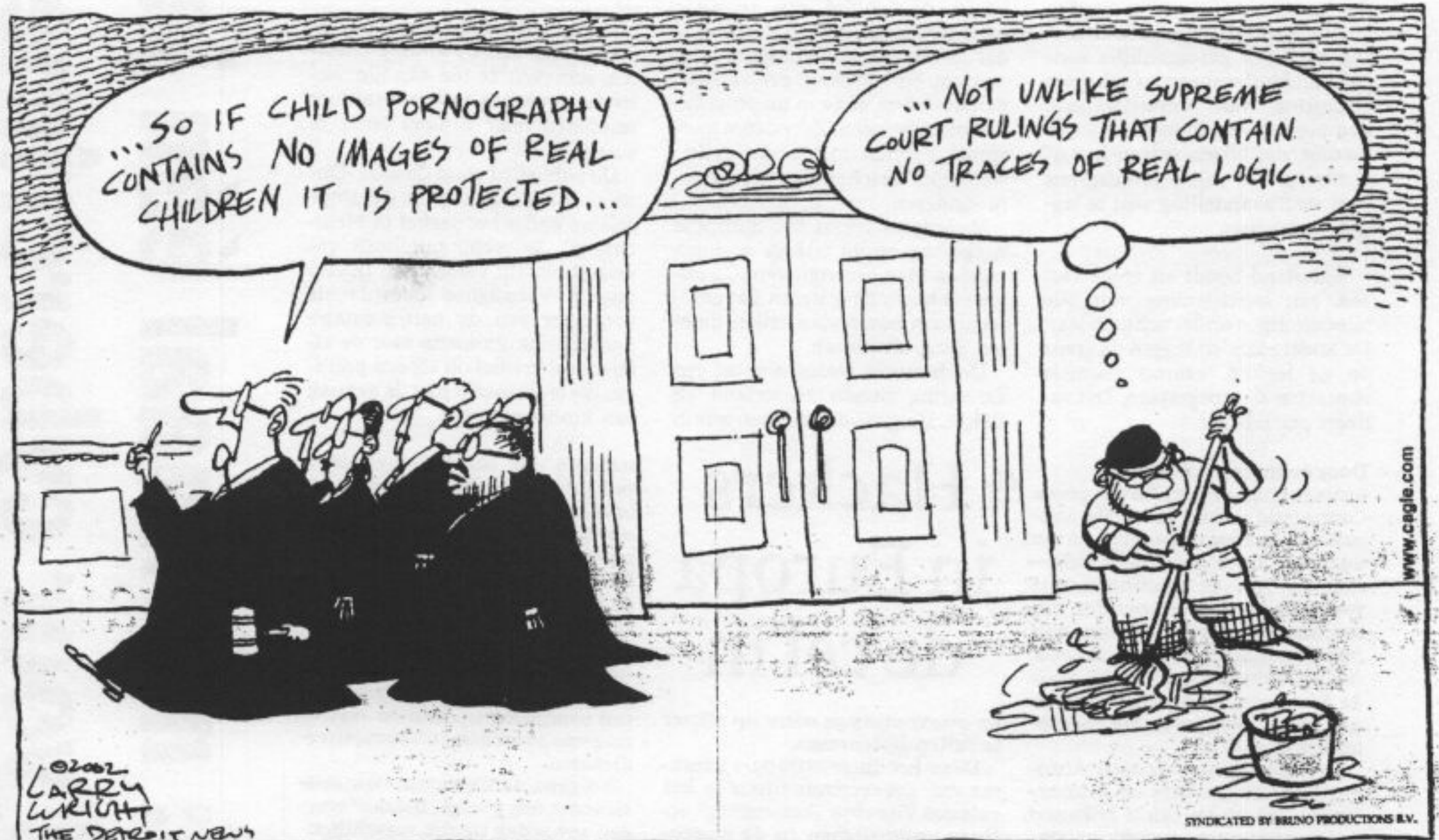
De uitspraak van het Amerikaanse Hooggerechtshof dat virtuele kinderporno iets anders is dan het misbruiken van kinderen onderstreept hoe zwak gefundeerd het desbetreffende Nederlandse wetsontwerp is, meent F. Kuitenbrouwer. **NRC 23/4/02**

Liep minister Korthals (Justitie) niet te hard van stapel met zijn wetsvoorstel dat zogeheten virtuele kinderporno strafbaar stelt? Het gaat daarbij om materiaal dat geheel door de computer is geproduceerd en waar geen echt kind aan te pas is gekomen. Principieel gezien is dit wettelijk drijfzand. Toch vond de bewindsman dat het best kon. Hij beriep zich op de overeenstemming die zich aftekende bij de onderhandelingen over een verdrag tegen de „cybercriminaliteit” van de Raad van Europa.

Het cybercrime-verdrag, inclusief een bepaling over virtuele kinderporno, is in november vorig jaar plechtig ondertekend in Boedapest. De bepaling in kwestie is vrijwel letterlijk overgeschreven uit de Amerikaanse Child Pornography Prevention Act van 1996 (CPA). De Verenigde Staten hebben een grote rol gespeeld bij de totstandkoming van het Europese cybercrime-verdrag. Tegen de CPA is echter direct een procedure aangespannen wegens strijdigheid met de constitutie.

Vorige week boorde het federale Hooggerechtshof van de VS deze wet de grond in. Het hof liet geen spaan heel van de vier rechtvaardigingsgronden die de Amerikaanse regering had aangevoerd:

- Virtuele pornografie kan worden gebruikt voor het verleiden van echte kinderen. Dat geldt ook voor snoepgoed of cartoons, aldus het hof, en toch is dat geen reden ze te verbieden
- Virtuele pornografie stimuleert de appetijt van pedofielen. De overheid kan wetgeving niet baseren op de wenselijkheid iemands privé-gedachten te controleren, vindt het hof. Er moet verschil gemaakt worden „tussen woord en daad, gedachten en gedrag”.

Tekening Larry Wright. De rechters: als kinderporno dus geen afbeeldingen van echte kinderen bevat, is het niet verboden. De schoonmaker: net zoiets als uitspraken van het Hooggerechtshof zonder enig spoor van logica. © Bruno Productions

• Virtuele pornografie is moeilijk te onderscheiden van echte en maakt deel uit van dezelfde markt. „Onwaarschijnlijk”, oordeelt het hof: als dat zo was, zouden weinig producenten niet kiezen voor het risico gepakt te worden voor kindermisbruik en massaal uitwijken naar computer-beelden.

• Bewijsproblemen. Omdat het zo moeilijk is aan te tonen dat een beeld echt is en niet virtueel, moeten beide worden verboden. „Dit zet de vrijheid van meningsuiting op zijn kop”, zegt het hof. De geoorlooftheid van een uiting kan niet afhangen van de ongeoorlooftheid van een andere uiting.

De verworpen argumenten stemmen overeen met de motivering van de Nederlandse wet. Er bestaan natuurlijk de nodige verschillen tussen Nederland, en Europa in het algemeen, en de VS. Maar de vrijheid van menings-

uiting is binnen beide rechtsstelsels een belangrijke waarde. Meer in het bijzonder is zowel hier als daar de rechtvaardiging voor een speciale strafbaarstelling van kinderporno steeds gebaseerd op het misbruik van weerloze kinderen waarmee dit gepaard gaat.

Het Amerikaanse hof herinnert eraan dat virtuele kinderporno in dit verband juist werd gezien als een alternatief voor echte kinderporno. Geldt dat niet voor Nederland? Tegelijk met de Amerikaanse uitspraak verscheen het jongste nummer van het tijdschrift voor strafrecht *Delikt en Delinkwent*. Daarin noemt de Nijmeegse hoogleraar Y. Buruma het „bizar” als wij de export van Amerikaanse CPA zouden erkennen, zeker als deze zou sneuvelen bij het Amerikaanse gerechtshof (waarvan hij de uitspraak natuurlijk nog niet kon kennen).

Buruma heeft een speciaal bezwaar tegen het wettelijk verbod van virtuele kinderporno. Het gaat niet alleen om de vrijheid van meningsuiting (zoals in de VS) maar ook om de persoonlijke levenssfeer. Inbreuken daarop vergen een precieze omschrijving. Dat is bij echte kinderporno al een probleem, getuige de rel rond een foto van een man met zijn kind op het Holland Festival enige jaren geleden.

In een wetgevingsoverleg over virtuele pornografie in de Tweede Kamer eind maart kwam de verwarring duidelijk aan het licht. Hoe staat het met schilderijen? Minister Korthals zei dat het wettelijk criterium voor computerbeelden en andere afbeeldingen is of ze „op het eerste gezicht levensecht” zijn. Maar hij zei ook dat bepalend is of „een schilderij tot stand is gekomen door het werkelijk schilde-

ren van een minderjarige”. Dat is iets anders dan levensecht. Verschillende Kamerleden vonden de uitleg van de bewindsman „niet helder”. Maar dat was geen beletsel voor de Tweede Kamer akkoord te gaan met de strafbaarstelling van virtuele kinderporno.

Wat nu? Buruma zou het interessant vinden te zien: wat na de Amerikaanse uitspraak het Europees Hof voor de mensenrechten maakt van de virtuele wetgeving. Beter is het als de Eerste Kamer deze wetgeving nog eens grondig tegen het licht houdt en de regering op dit onderdeel terugfluit.

Mr. F. Kuitenbrouwer is redacteur van *NRC Handelsblad*. De uitspraak van het Hooggerechtshof in de zaak 00-795 (*Ashcroft vs Free Speech Coalition*) is te vinden op www.supremecourtus.gov

Wetsvoorstel GroenLinks: Laat rechter wetten toetsen aan Grondwet

Door een onzer redacteurs **NRC**

DEN HAAG, 11 APRIL. De Nederlandse rechter moet door het parlement aangenomen wetten kunnen toetsen aan de Grondwet, zoals in de meeste andere Europese landen. Dit heeft Groenlinks vastgelegd in een initiatiefwetsvoorstel.

Om toetsing door de rechter mogelijk te maken moet het verbod hierop uit de Grondwet worden geschrapt. Het wetsvoorstel krijgt brede steun in de Tweede Kamer. Een meerderheid is voorstander van zo'n constitutionele toetsing. D66 en GroenLinks spraken zich er al eerder voor uit. Ook de VVD is nu voorstander. De PvdA is tegen, omdat het voorstel het primaat van de politiek in het geding brengt.

In het wetsvoorstel blijft het toetsingsrecht beperkt tot de klassieke grondrechten, zoals het discriminatieverbod en de vrijheid van meningsuiting. Voor de sociale grondrechten (werk, welzijn) moet voorlopig het toetsingsverbod gehandhaafd blijven, omdat de rechter anders het risico loopt politieke

beslissingen te nemen. Nederlandse wetgeving kan nu al getoetst worden aan internationale verdragen, wat het Nederlandse toetsingsverbod achterhaald maakt, aldus de indienster van het wetsvoorstel, F. Halsema. „In toenemende mate kunnen burgers een beroep doen op onder andere het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Dat leidt ertoe dat de Nederlandse rechter geen oordeel mag vellen over de grondwettigheid van eigen wet-

ten, terwijl internationaal-rechtelijke colleges met rechters uit andere landen wel bevoegd zijn om de rechtstatelijkheid te toetsen.”

Volgens Halsema leidt afschaffing van het toetsingsrecht niet tot verdergaande 'juridisering', waarbij de rechter op de stoel van de wetgever gaat zitten. „Het kan wel dienen als stok achter de deur van wetgever en parlement om meer rekening te houden met grondwettelijke aspecten van wetsvoorstellen. Dat gebeurt nu te weinig. Je kunt je afvragen of de Koppelingwet en onlangs de noodwetgeving voor bolletjesslikkers op Schiphol de Kamer gepasseerd zouden zijn als toetsing mogelijk was geweest. Volgens de Raad van State was die noodwet op onderdelen strijdig met de Grondwet en een aantal internationale verdragen.”

GroenLinks bepleit niet de vorming van een constitutioneel hof zoals Duitsland of Frankrijk dat kennen. „Dat heeft in het buitenland geleid tot een circuit van politieke benoemingen. In ons voorstel krijgt de rechter ook niet de mogelijkheid een wet nietig te verklaren. Die wordt slechts buiten toepassing verklaard voor zover strijdig met de Grondwet.”

Kabinet: wetten toetsen aan Grondwet

Door een onzer redacteurs **NRC**

DEN HAAG, 20 APRIL. Het Kabinet wil de rechter de mogelijkheid geven om wetten te toetsen aan de Grondwet. Deze constitutionele toetsing maakt het mogelijk om wetten die in strijd zijn met de Grondwet niet van toepassing te verklaren. Dat stellen de ministers Korthals (justitie) en De Vries (binnenlandse zaken) voor in een nota die gisteren in de Ministerraad is besproken.

Constitutionele toetsing van wetten is omstreven in de Tweede Kamer. Vorige week zei PvdA-woordvoerder Rehwinkel er tegenstander van te zijn. D66, GroenLinks en de VVD zijn voor. Over die toetsing wordt al dertig jaar heftig gedebatteerd onder rechtsgeleerden en politici, waarbij opeenvolgende ministers van justitie zich tegenstander betoonden.

Justitie koopt op web kinderporno

ALKMAAR - In opdracht van het ministerie van justitie is in 1998 kinderporno via het internet gekocht. Dit bleek gisteren voor de rechtbank in Alkmaar tijdens de behandeling van een zaak tegen zes verdachten van handel in kinderporno. Officier van

De meeste Europese landen kennen dergelijke bevoegdheden al, zo schrijven Korthals en De Vries. Nederland vormt een uitzondering omdat lange tijd de opvatting heerste dat democratisch tot stand gekomen wetgeving onaantastbaar is. Ook het huidige kabinet toonde zich vorige jaar in debat met de Tweede Kamer geen voorstander van constitutionele toetsing. „Anderzijds erkent het Kabinet dat onbedoeld door toepassing van een wet grondrecht kan worden geschonden”, aldus beide ministers. „Het is wenselijk dat de burger hiertegen wordt beschermd, eventueel via een gerechtelijke procedure.” Volgens het Kabinet moet de toetsing beperkt blijven tot de zogenaamde klassieke grondrechten als vrijheid van meningsuiting en het recht op gelijke behandeling.

justitie Groenhuis meldde dat justitie begin 1998 op de hoogte was van Nederlandse websites, waarop kinderporno werd aangeboden. Om zicht te krijgen op de organisatie achter de sites gaf het ministerie opdracht enkele aankopen te doen, waarna de herkomst van het geld achterhaald kon worden.

EU nog niet uit aanpak kinderporno

Van onze correspondent
BRUSSEL

De Europese Unie is er vrijdag niet in geslaagd afspraken te maken over een gezamenlijke aanpak van kinderporno en seksuele uitbuiting van minderjarigen. Een poging van de ministers van Justitie, die bijeen waren in Luxemburg, om een leeftijdsgrens voor strafbaarstelling vast te leggen, is mislukt.

Nederland houdt als enige vast aan een bescherming van alle minderjarigen onder achttien jaar. De andere landen leggen de grens op de leeftijd waarop seksuele contacten zijn toegestaan. Dat varieert per lidstaat.

Door onze correspondent
BRUSSEL, 24 APRIL. De Europese Commissie wil de justitiële aanpak van cybercriminaliteit in de Europese Unie meer harmoniseren. Zo zou de maximumstraf voor zaken als het verspreiden van computervirussen niet lager dan één jaar mogen zijn. De aanpak van cybercriminaliteit geldt voor de Europese Commissie als een speerpunt voor justitiële harmonisatie in de EU.

De Eurocommissarissen Antonio Vitorino (Justitie en Binnenlandse Zaken) en Erkki Liikanen (Informatiemaatschappij en Ondernemingen) presenteerden gisteren hun voorstel, waarvoor in de EU eenstemmigheid is vereist. Zij hopen dat alle lidstaten uiterlijk in 2003 akkoord zijn. Vitorino wees er gisteren op dat de EU-lidstaten al in oktober 1999 in het Finse Tampere hebben afgesproken de aanpak van strafrechtelijk

Nederland vindt dat er ten onrechte een onderscheid wordt gemaakt tussen kinderen onder en boven de leeftijd van seksuele meerderjarigheid. De opvatting is dat 16- en 17-jarigen nog te jong zijn om bijvoorbeeld zelf te kunnen beslissen of ze in de prostitutie willen werken. Ze moeten aanspraak kunnen maken op dezelfde wettelijke bescherming als jongere kinderen.

Nederland vreest dat Europese wetgeving op dit terrein de eigen regels zullen ondergraven. De ministers besloten gisteren dat ambtenaren nieuwe voorstellen moeten gaan uitwerken.

De discussie leidde nog tot een aanvaring tussen Nederland en België. Volgens diplomaten was in

Benelux-verband afgesproken dat minister Verwilghen van Justitie het Nederlandse standpunt steunde.

Dat hij uiteindelijk koos voor de benadering van de andere lidstaten, schreven ze toe aan binnelandse druk om toch vooral met resultaten naar Brussel terug te keren.

De publiciteit rond de zaak-Dutroux is afgelopen week weer opgevlamd nadat het parket in Neufchâteau de rechtbank heeft gevraagd om vijf verdachten te vervolgen. Verwilghen bouwde als voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie naar de affaire veel krediet op als een politicus die ernst maakt met de aanpak van kindermisbruik.

Hackers in Europa de cel in

ke overtredingen meer op elkaar te zullen afstemmen.

Door het internationale karakter van cybercriminaliteit is het volgens Vitorino „belangrijk” actie te ondernemen en de samenwerking te verbeteren. Hij onderstreepte dat ook met de Verenigde Staten wordt overlegd over meer samenwerking.

Volgens Vitorino bevatten nationale wetten nu nog vaak „grote hiaten”, waardoor misdaden tegen informatiesystemen moeilijk zijn te bestrijden. Hij onder-

streepte dat computersystemen veiliger moeten worden voor gebruikers. Vitorino zei dat georganiseerde benden en terroristische groepen actiever worden op gebied van cybercriminaliteit met als doel economisch gewin of het vernemen van informatiesystemen. Het gaat bij cybercriminaliteit met name om hacking (inbreken in systemen), verspreiding van computervirussen en versterking van de toegang tot computerdiensten.

Volgens de Europese Commissie moet een goede „balans” worden gevonden tussen verschillende belangen, zoals de veiligheid van informatie-infrastructuren, bevoegdheden van justitieautoriteiten, privacy, rechten van gebruikers en bevordering van technologische ontwikkeling. Zij onderstreept dat belanghebbende partijen daarom uitvoerig over het voorstel zijn geconsulteerd.

LONDEN (dpa) - De Britse politie heeft woensdag tientallen huiszoekingen verricht en minstens zestien personen aangehouden in het kader van een grootscheepse operatie tegen pedofilie op het internet. De omvang van de operatie benadrukt de vastbeslotenheid van de politiediensten in het Verenigd Koninkrijk om personen bij de kraag te vatten die oneerbare beelden van kinderen bezitten of verdelen, legde een woordvoerder van de politie uit. Agenten van 34 politiekorpsen voerden op 75 adressen in het land simultaan huiszoekingen uit. Daarbij werd een grote hoeveelheid computer materiaal in beslag genomen. Onder de aangehouden personen bevinden zich onder meer een 15-jarige jongen en mensen die actief zijn in de welzijnssector, het onderwijs en de geneeskunde. *Df 11/0 23/4*

Celstraf geëist voor verspreiden kinderporno 'van ergste soort'

Door Jon van Schilt

ASSEN/SCHOONEBEEK ■ Voor het hebben en verspreiden van kinderpornofoto's 'van de ergste soort' hoorde de 58-jarige R.H. uit Schoonebeek gisteren voor de rechtbank in Assen 21 maanden celstraf waarvan zeven maanden voorwaardelijk tegen zich eisen. Voor stalking van een minderjarig meisje uit Ede verzocht officier van justitie mevrouw A.H. Caros de rechtbank vrijspraak.

Volgens de verdachte verzuide hij slechts een passieve rol. Via het internet was hij in contact gekomen met mensen, die hem foto's aanboden.

"Ik dacht bij mezelf: Laat maar komen", aldus H. Enkele afbeeldingen stuitten hem naar eigen zeggen tegen de borst, het merendeel omschreef hij echter als 'naaktfoto's'. H. wiste de foto's niet, maar sloeg ze op in het geheugen van zijn computer. "In één of twee gevallen heb ik een paar foto's doorgestuurd."

Op de harde schijf trof de politie ongeveer duizend pornofoto's aan en een veelheid aan elektronisch verstuurd briefjes. Volgens de officier waren er ook series afbeeldingen bij waarop de gruwelijkste seksuele handelingen met zeer jonge kinderen waren te

zien. Uit een van de e-mailtjes bleek volgens de officier dat H. graag meer van dit soort foto's wilde hebben. "Hij vulde geen passieve rol. Er zijn kinderen die dit moeten meemaken. Hij houdt het systeem in stand. Dat maakt deze zaak en de rol van H. ernstig." Het stalken kon volgens de officier niet worden bewezen bij gebrek aan een verklaring van het slachtoffer. "Haar moeder deed aangifte en verder is het ons niet gelukt met het slachtoffer in contact te komen." De schadeclaim van 4500 euro moet worden afgewezen, omdat de officier om vrijspraak verzocht. Uitspraak 23 april.

Bejaarde man zette kinderporno op net

ALKMAAR ■ Een 75-jarige man uit Bergen heeft volgens justitie internetsites gemaakt met kinderporno. Officier van justitie P. Groenhuis eiste gisteren voor de rechtbank in Alkmaar 12 maanden celstraf tegen hem. De organisatie waartoe hij behoorde heeft in de jaren negentig miljoenen euro's verdiend deze activiteiten. Bij De G. thuis is pornografisch materiaal aangetroffen. Hij is eerder bestraft wegens ontucht. (ANP) *Dv/hN 11/4*

Kinderporno netwerk opgerold

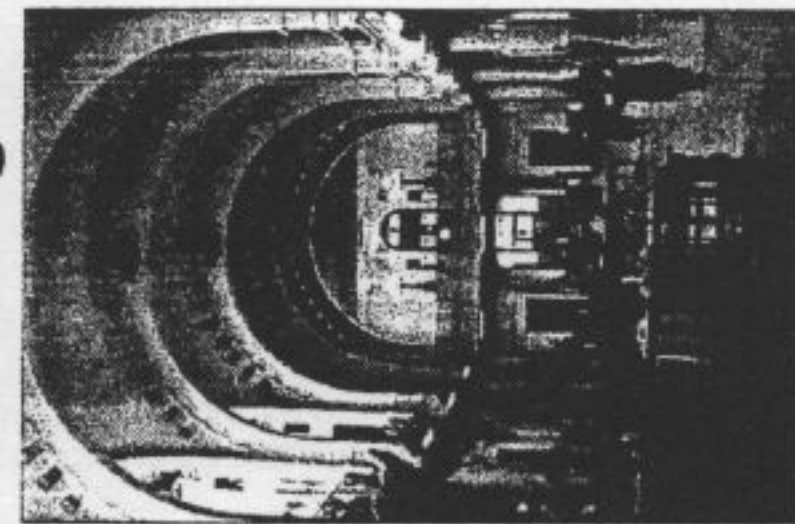
ROME ■ De Italiaanse politie heeft een bende opgerold die in kinderporno handelde. Bij de verdachten zijn duizenden videobanden, cd-roms en floppy's in beslag genomen, waarvan het grootste deel pornografisch materiaal met kinderen bevat. Het beeldmateriaal werd op internet te koop aangeboden.

Dv/hN 18-04

Mama filmt verkrachting dochtertje

De Antwerpse strafrechter veroordeelde vrijdag een ex-paar tot twee keer vijf jaar cel effectief voor zware zedenfeiten op het (toen) zeventjarige dochtertje van de vrouwelijke helft van het koppel. Aan de vader van het kind, dat inmiddels vijftien is, moesten ze 7.500 euro betaalen als morele schadevergoeding, plus provisioneel 1.250 euro voor de materiële averij. Toen het meisje vijf was, gingen de ouders uit elkaar. Mama 'nam' een nieuwe vriend, en die hield er verregaande seksuele fantasieën op na. Zijn vriendin keek meer dan door de vingers: door de lens van een camera legde ze de verkrachting van haar dochtertje door haar vriend vast.

Toen de feiten aan het licht kwamen, legde de vader klacht neer tegen het koppel. Inmiddels was dat ook al gesplit en had mama een nieuwe vriend 'genomen'. Ook die

EU: minimaal één jaar cel voor cybercrime

to-date houden van kennis bij opsporingsdiensten van de mogelijkheden die computers bieden aan de georganiseerde misdaad en terroristen. Die maken steeds meer van internet en andere toepassingen gebruik bij het plannen en uitvoeren van hun activiteiten, aldus Vitorino.

Het bedrijfsleven en veiligheidsexperts zijn blij met de voorstellen, maar vinden wel dat er meer gedaan moet worden om bedrijven die geen negatieve publiciteit willen, aan te sporen aanvallen kenbaar te maken om cybermisdaden op te kunnen lossen.

Antonio Vitorino, commissaris van de Europese Unie voor justitie en interne zaken, heeft aangekondigd dat er dit jaar nog een gemeenschappelijke definitie van 'cybercriminaliteit' wordt opgesteld om zo te komen tot een gemeenschappelijke strafrechtelijke aanpak. Ook zijn EU-deskundigen met hun Amerikaanse collega's in overleg over transatlantische samenwerking bij de bestrijding van computercriminaliteit.

Vitorino heeft de lidstaten opgeroepen fors te investeren in computertechnologie en het up-

Actie tegen kinderporno

LONDEN ■ De Britse politie heeft deze week op meer dan zeventig plaatsen invallen gedaan bij pedofielen die kinderporno ruilen via chatrooms op het internet. Daarbij zijn zeker 27 arrestaties verricht. Een woordvoerder van de politie van Manchester zei dat het gevonden materiaal geanalyseerd zal worden om te zien of de pedofielen de foto's zelf hebben gemaakt.

"De actie is een boodschap aan die mensen die van chatrooms gebruik maken om in kinderporno te handelen", zei inspecteur Keith Tilley van de politie van Hertfordshire, die de actie coördineerde. (AP)

De Zonbag 28/4/02

werd voor de rechtbank gedaagd wegens aanranding van de eerbaarheid, maar de verklaringen tegen hem heeft het meisje weer ingetrokken. Toch noemde de rechtbank haar verklaringen "betrouwbaar en consistent, zelfs voor zo'n jong kind". Die huidige vriend gaat dus vrijuit in dat dossier; de moeder niet.

Als enig excuus had de man, tijdens de behandeling achter gesloten deuren, zijn alcoholverslaving aangegrepen. De vrouw verschool zich dan maar achter hem. De rechtbank had het in haar vonnis over "een schrijnend verhaal", waarbij twee volwassen "schandelijk misbruik hebben gemaakt van de vertrouwenspositie die de veroordeelden hadden als ouders".

Gereformeerd actieplan tegen seksueel misbruik

RIJSWIJK - De synode van de Vrijgemaakt-Gereformeerde Kerken buigt zich vrijdag in Zuidhorn over voorstellen om seksueel misbruik door kerkelijk werkers aan te pakken en te voorkomen. Een commissie van deskundigen adviseert de kerkvergadering onder meer om een onafhankelijk meldpunt in te stellen. Behalve een meldpunt zou er ook een klachtencommissie en een beroepscommissie moeten komen. (ANP) **VR 13/4**

Nederland wil meer bescherming voor jongeren

BRUSSEL - Een poging om kinderporno in alle Europese lidstaten op dezelfde wijze te bestraffen is gisteren stukgelopen op een principiële opstelling van Nederland en Italië. Nederland vindt als enige dat alle personen beneden de achttien jaar als 'kind' moeten worden beschouwd, wanneer het om kinderporno gaat. Andere Europese landen willen de grens leggen onder de leeftijd waarop seksuele contacten zijn toegestaan. Die leeftijd verschilt echter van land tot land.

Nu de ministers het niet eens zijn geworden, moet de ingewikkelde discussie later dit jaar opnieuw op gang komen. Nederlandse diplomaten treuren daar niet om. "Het voorstel geeft mishandelde zestien- of zeventienjarige niet dezelfde bescherming als jongere kinderen, hoewel dat even hard nodig is. Beter geen voorstel dan een slecht voorstel", zegt een van hen.

De Italianen hadden vooral moeite met de strafbaarstelling van pornomateriaal dat gemaakt wordt met instemming van 'seksueel rijpe minderjarigen'. (GPD)

De cel in voor bezit kinderporno

ASSEN/SCHOONEBEEK - Voor het hebben van kinderporno 'van de ergste soort' is de 58-jarige R. H. uit Schoonebeek gisteren door de rechtbank in Assen veroordeeld tot 18 maanden cel, waarvan zes maanden voorwaardelijk. Als de reclassering het nodig acht, moet H. in een later stadium worden behandeld.

Niet bewezen is dat H. de afbeeldingen heeft verspreid. Door een 'uitgebreide collectie' te hebben op de harde schijf van zijn computer, heeft H. volgens de rechtbank bijgedragen aan de instandhouding van seksueel misbruik van (jonge) kinderen. "Hij verlustigde zich aan de meest schokkende kinderporno", aldus de rechter.

H. is niet veroordeeld voor het stalken van een meisje uit Ede. Haar moeder deed daarvan aangifte. Om strafvervolgung in te stellen moet het slachtoffer zelf aangifte doen.

Paus: 'Pedofilie door priesters is ergste vorm van kwaad'

Vaticaanstad **DM 22/3**
Reuters

Paus Johannes Paulus II heeft de stilte gebroken over een aantal seksschandalen waarbij katholieke priesters in de VS jonge kinderen misbruikten. Volgens de kerkvorst is door priesters bedreven pedofilie "de ergst mogelijke vorm van kwaad".

In zijn jaarlijkse schrijven aan de priestergemeenschap noemde de paus, tegen zijn gewoonte in, man en paard: "De recente ernstige schandalen hebben een donkere schaduw van verdenking geworpen op de hele kerk en haar eerlijke priesters wereldwijd", schreef hij. In zijn tekst hoedde de paus er zich echter voor het woord pedofilie te gebruiken.

"Als priesters zijn we persoonlijk en diep geschokt door de zonden van sommige van onze broeders", aldus Johannes Paulus. "Ze hebben de gratie van het priesterschap verdragen ten bate van het ergste kwaad dat in deze wereld aan het werk is." Het was niet de eerste keer dat de paus het over pedofilie had, maar naar zijn jongste bewoordingen was vooral in de Verenigde Staten met spanning uitgekeken. Daar worden immers twee kardinalen, Bernard Law uit Boston en Edward Egan uit New York, ervan beschuldigd pedofilie-zaken in hun kerkprovincie met de

mantel der liefde te hebben bedekt. Op het bisschoppelijke paleis in Boston liepen liefst tweehonderd klachten binnen tegen priester Johan Geoghan en enkele collega's van hem. De publieke verontwaardiging werd tenslotte zo groot dat zelfs George W. Bush de kerk oproep "schoon schip te maken en het juiste te doen". Volgens het Vaticaan is het seksueel misbruik door priesters ingege-

Door pedoschandalen geteisterde VS wachtten allang op klare taal

ven door de moderne cultuur, waarin de seksuele vrijheid hoog aangeschreven staat en ook het priesterambt bezoedeld. Op een peisconferentie zei een woordvoerder van het Vaticaan dat de kerk het probleem niet verwaarloosd heeft.

Sinds de problemen in Boston zijn ook in andere Amerikaanse staten pedofilie-zaken opgedoken. Onder meer in Californië, Maine, New Hampshire en Pennsylvania zijn priesters uit hun ambt gezet.

Slachtoffer pedopriester ontvangt 1,34 miljoen euro zwijgpremie

LOS ANGELES - Een Amerikaanse vrouw die een priester ervan beschuldigde haar seksueel te hebben misbruikt tijdens haar jeugd, zal omgerekend 1,34 miljoen euro ontvangen in ruil voor de stopzetting van de burgerlijke vervolging. Het aartsbisdom in Los Angeles onderstreepte dat deze uitbetaling niet gezien moet worden als een schuldbekentenis van de priester voor feiten die zich meer dan 20 jaar geleden hebben voorgedaan. De priester werd vorig jaar uit zijn ambt ontheven en er is een procedure lopende om hem uit de clerus te zetten. Lori Haigh had de pries-

IERLAND **05 3/4**

Bisschop stapte op wegens sekschandaal. Bisschop Brendan Comiskey bood gisteren in Rome zijn ontslag aan de paus aan. Hij werd ervan beschuldigd een pedofiele priester te hebben beschermd. Comiskey hoopt de paus donderdag te ontmoeten. De 66-jarige bisschop verontschuldigde zich voor het feit dat hij niet genoeg deed om een einde te maken aan het misbruik dat een priester van zijn dioceses, Sean Fortune, beging. De priester pleegde in 1999 zelfmoord, kort voor hij terecht moest staan voor 66 beschuldigingen van seksueel misbruik van jongens gedurende twee decennia. De druk op bisschop Comiskey nam toe nadat de BBC op 19 maart een documentaire had uitgezonden over enkele slachtoffers van Fortune. De documentaire stelde vragen bij de manier waarop bisschop Comiskey had gereageerd in de hele zaak. (ap)

Ierse bisschop afgetreden om schandaal over priester

DUBLIN/RTR - Bisschop Brendan Comiskey (66) van het Ierse bisdom Ferns heeft gisteren zijn aftreden aangekondigd. Hem wordt verweten dat hij een priester die van seksueel misbruik is beschuldigd, te lang de hand boven het hoofd heeft gehouden.

De priester, Sean Fortune, pleegde in 1999 zelfmoord. Comiskey, die het bisdom Ferns sinds 1984 heeft geleid, zei tijdens een persconferentie, dat hij zijn best had gedaan om de zaak-Fortune goed te behandelen, maar dat dat 'duidelijk niet goed genoeg was'. Hij voegde

Metro 8/4/2

Schandalen blijven Kerk overspoelen

DUBLIN - Aan de schandalenreeks waarmee de katholieke Kerk wordt geconfronteerd, lijkt maar geen einde te komen. In Ierland is zaterdag de bisschop Brendan Oliver Comiskey afgetreden na hevige kritiek op zijn reactie op de beschuldiging van seksueel misbruik aan het adres van een priester. Eind maart trad ook al een Poolse priester af nadat hij was beschuldigd van seksueel misbruik van priesterstudenten. In Los Angeles is een onderzoek begonnen tegen de aartsbisschop. Ook hij wordt verdacht van seksueel misbruik. Sinds januari zijn in de VS al tientallen priesters geschorst of ontslagen.

Ierse bisschop afgetreden om schandaal over priester

eraan toe dat seksueel misbruik van kinderen bij hem diepe weezin wekt. De bisschop heeft paus Johannes Paulus II zijn ontslag aangeboden. Later deze week reist hij naar Rome. Vorige maand kwamen in een documentaire van de BBC vier mannen aan het woord die zeiden dat Fortune zich aan hen had vergrepen. Comiskey werd verweten dat hij al in de jaren tachtig klachten over de priester had gehoord, maar dat het bisdom pas een onderzoek instelde, nadat een aantal jongeren in 1995 bij de politie aangifte had gedaan. **6+6 2-4**

Klacht tegen Vaticaan in pedofiliezaak

ST. PETERSBURG/RTR - Het Vaticaan is een van de aangeklaagde partijen in twee zaken die in de Verenigde Staten zijn aangespannen door mannen die zeggen seksueel misbruikt te zijn door priesters. Volgens de klagers heeft het Vaticaan bewust meegewerkt aan het overplaatzen van priesters die beschuldigd werden van pedofilie naar andere parochies.

De Heilige Stoel zou volgens de advocaat Jef Anderson van de klagers in beide rechtszaken een beleid hebben ontwikkeld van overplaatsing, om pedofiele praktijken in de doofpot te stoppen. "Alle wegen leiden naar het Vaticaan", aldus Anderson. De zaken zijn aangespannen in de staten Florida en Oregon. In de VS heeft zich de afgelopen weken een groot schandaal ontvouwd rond seksueel misbruik van minderjarigen door priesters. Sinds de veroordeling in februari van een geestelijke uit Boston wegens misbruik, zijn tientallen soortgelijke zaken in verscheidene bisdommen in de VS aan het licht gekomen.

Ierse rk-kerk begint groot eigen onderzoek naar ontucht

Van onze correspondent **VR 11/4**

LONDEN

De rooms-katholieke kerk in Ierland en Noord-Ierland gaat een nieuw onderzoek instellen naar alle beschuldigingen van seksueel misbruik van kinderen in de laatste zestig jaar.

De kerk hoopt daarmee een dreigende interne crisis te bezwieren. Een aantal slachtoffers van seksueel misbruik door priesters beschuldigt de kerk ervan in het verleden aanklachten in de doofpot te hebben gestopt.

Een bisschop heeft inmiddels ontslag genomen. Afgelopen weekende eisten demonstranten in Dublin ook het aftreden van aartsbisschop en kardinaal Desmond Connell.

De dertig bisschoppen in Ierland hebben nu besloten een eigen 'onafhankelijk' onderzoek te houden naar gevallen van seksueel misbruik. "Alle zaken waarbij de kerk ervan wordt verdacht pedofiele priesters in bescherming te hebben genomen, worden opnieuw onderzocht", kondigde dr. Sean Brady, de aartsbisschop van Armagh, gisteren aan.

Aartsbisschop Connell van Dublin was zondag aanwezig bij het 200-jarig jubileum van de Orde van de Christian Brothers, die in het verleden een grote rol heeft gespeeld in het Ierse onderwijs. Geestelijken van deze orde hebben zich volgens de demonstranten regelmatig schuldig gemaakt aan seksueel misbruik van leerlingen.

Onlangs werden nieuwe beschuldigingen geuit aan het adres van Sean Fortune, de priester die drie jaar geleden zelfmoord pleegde. Nadat de zaak was opgerakeld in een BBC-documentaire nam de voor het toenmalige onderzoek verantwoordelijke bisschop ontslag. "Ik heb onvoldoende gedaan om de kinderen te beschermen", erkende bisschop Brendan Comiskey. Afgelopen weekende werd zijn ontslag door de paus aanvaard.

De rooms-katholieke kerk is de afgelopen maanden al in andere landen in opspraak gekomen vanwege seksueel misbruik. In de VS werden zelfs juridische procedures aangespannen tegen kerkleiders.

Broer kardinaal beslist over priesters

D5 3/4
Hendrik Danneels, de broer van kardinaal Godfried Danneels, behandelt vandaag de zaak de Broeders van Liefde tegen de priesters Nobert Bethune en Rik Devillé voor de rechtbank in Brugge. Danneels is voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg. De zaak moest normaal gepleit worden door de tiende kamer van de Brugse rechtbank, maar verhuisde tot verbazing van Bethune en Devillé, naar een ander kamer, die wordt voorgezeten door Hendrik Danneels.

De orde van de Broeders van Liefde heeft tegen Bethune en Devillé een klacht ingediend wegens laster en eerroof. In naam van de Werkgroep Mensenrechten in de Kerk had het priestersduo in 1999 actie gevoerd aan het gerechtsgebouw in Kortrijk. De bejaarde broeder 'Emiel C.' moest er toen verschijnen op beschuldiging van misbruik van een meisje uit Tielt. Bethune en Devillé verklaarden aan de media dat er meer dan 20 jaar seksueel misbruik plaatsvond in de instellingen van de Broeders van Liefde. (apn)

D5 4/4
BRUGGE (belga) - Rik Devillé en Norbert Bethune, twee priesters die in aanvaring zijn gekomen met de top van de Katholieke Kerk, weten vandaag voor welke kamer van de Brugse burgerlijke rechtbank hun dagvaarding door de vzw Broeders van Liefde wordt behandeld. Het duo is door de vzw gedagvaard, omdat ze zich in de media uitlieten over een pedofiliezaak.

De tiende kamer van de rechtbank, die in oktober 2001 de zaak ten gronde zou behandelen, twijfelde aan haar bevoegdheid omdat het om een *persmisdrijf* zou gaan. Daarom zou eerst de voorzitter van de Brugse rechtbank in eerste aanleg, Hendrik Danneels, een uitspraak moeten doen over de bevoegdheid van de tiende kamer.

Dat lokte wraak uit bij de verdediging van Devillé en Bethune omdat Hendrik Danneels de broer is van kardinaal en aartsbisschop Godfried Danneels. De advocaat van Devillé en Bethune dacht zelfs dat de rechtbankvoorzitter de zaak ten gronde zou behandelen (DS 3 april). Maar daar is geen sprake van. Voorzitter Danneels heeft al in december 2001 beslist zichzelf te wraken en de zaak aan een andere rechter door te spelen.

De vzw Broeders van Liefde heeft Devillé en Bethune gedagvaard wegens laster en eerroof omdat ze uitspraken deden tegenover de media over een pedofiliezaak bij de Broeders van Liefde. De broeder waarover het ging, werd destijds schuldig bevonden door de correctionele rechter van Kortrijk maar vrijgesproken door het hof van beroep in Gent. Volgens de advocaat van de vzw Broeders van Liefde, eist de vzw een schadevergoeding van 12.500 euro namens de vzw.

Hulpbisschop weg na schandaal

MAINZ, 17 APRIL. De Duitse hulpbisschop Franziskus Eisenbach uit het aartsbisdom Mainz is afgetreden na beschuldigingen dat hij een vrouw seksueel zou hebben misbruikt tijdens een exorcisme-sessie. Eisenbach heeft gezegd dat zijn terugtreden niet mag worden gezien als een schuldbekentenis. Hij wil verdere negatieve publiciteit tegengaan. De beschuldiging komt van een protestantse vrouw die zich tot het katholiecisme wilde bekeren. De vrouw had last van visioenen en werd naar haar overtuiging belemmerd door wat ze kwaad geesten noemde. Bij het proces om daarvan los te komen speelde Eisenbach een rol. (Reuters)

D4/4 N 24-04

'Pedo-priesters' in VS aangepakt

(Van onze redactie buitenland)
AMSTERDAM - Het aartsbisdom New York heeft justitie toch informatie overhandigd over tientallen priesters die de afgelopen veertig jaar zijn beschuldigd van seksueel misbruik van kinderen. Dat heeft *The New York Times* gisteren gemeld. Drie weken geleden beweerde het aartsbisdom nog dat het geen gegevens over deze priesters had.

Het materiaal is volgens de openbare aanklager, Robert Morgenthau, van groot belang, ook al gaat het over oude of zelfs verlopen zaken. Justitie kan nu immers de pedofiele priesters, voorzover ze nog in leven zijn, scherp in de gaten houden en daardoor in veel gevallen voorkomen dat ze zich opnieuw aan kinderen vergripen. Of de verstrekte informatie ook tot vervolging van

priesters zal leiden, is nog niet duidelijk.

De plotselinge bereidwilligheid van het aartsbisdom betekent een radicale ommekeer. Tot voor kort werd priesters die kinderen misbruikten de hand boven het hoofd gehouden. Justitie liet dat maar zo, beducht de machtige katholieke kerk voor het hoofd te stoten.

In die lakse houding komt de laatste maanden een kentering, mede dankzij acties van slachtoffers van kindermisbruik. Behalve in New York begint justitie in tal van staten, van Florida tot Maine, jacht te maken op pedofiele priesters.

In Santa Rosa in de staat Californië heeft dit voor het eerst tot een proces geleid, tegen pastoor Don Kimball, die 25 jaar geleden als kapelaan achter het altaar een veertienjarig meisje heeft verkracht.

Opnieuw onthullingen pedofiele priesters VS

BOSTON, 10 APRIL. Kerkleiders van het Amerikaanse aartsbisdom in Boston hebben de afgelopen jaren herhaaldelijk een priester aanbevolen voor benoeming hoewel zij al lange tijd op de hoogte waren van zijn pedofiele verleden. Dat is gebleken uit kerkdocumenten van het bisdom in handen van de advocaten van slachtoffers van het seksueel misbruik.

De inhoud van de documenten is met name opmerkelijk omdat daaruit voor het eerst blijkt dat de kerk openheid over het pedofiele verleden van een priester uit haar congregatie structureel en moedwillig heeft tegengehouden. Sterker nog, het bisdom heeft de betrokken priester, Paul Shanley, meermaals van harte aanbevolen bij de overplaatsing naar andere bisdommen. Zo deed het bisdom een aanbeveling toen Shanley in 1995 kandidaat was het plaatsvervangende directeurschap van een katholiek gastenverblijf voor studenten in New York.

De kwestie in Boston trekt veel aandacht omdat het bisdom cen-

traal staat in de onthullingen over het achterhouden van informatie over pedofiele priesters door de katholieke kerk. Sinds de veroordeling van een pedofiele priester uit het bisdom zijn overal in de VS priesters beschuldigd van pedofilie. Inmiddels is gebleken dat de kerk in het hele land systematisch de hand boven de hoofden van pedofiele priesters heeft gehouden en slachtoffers middels een zwijgzaam heeft afgekocht.

Het bisdom van Cleveland heeft gisteren negen priesters geschorst die worden verdacht van seksueel misbruik van minderjarigen. Twaalf anderen zouden om gelijklopende redenen al eerder zijn geschorst. Een van de betrokken priesters uit het bisdom heeft vorige week zelfmoord gepleegd.

Elders, in het Amerikaanse Detroit, is een onderzoek gaande naar achttien priesters. Ook hier zijn al twaalf priesters geschorst. Volgens een woordvoerder van het bisdom zijn daarmee alle schuldige priesters in het bisdom aangepakt. (AP, Reuters)

Namen priesters naar justitie

NEW YORK, 6 APRIL. Het aartsbisdom New York heeft toch de namen van priesters die zijn beschuldigd van seksueel misbruik van minderjarigen, doorgeven aan de openbaar aanklager van Manhattan. Drie weken geleden zei het aartsbisdom nog geen overzicht te hebben en dit ook niet te willen geven. De openbaar aanklager heeft inmiddels een lijst met namen, klachten en de juridische uitkomst van de kwesties gekregen. Informatie over oude zaken is volgens de aanklager van belang om potentiële misdadigers in de gaten te kunnen houden. (AP)

Priesters NY geschorst na beschuldiging

Het aartsbisdom New York heeft zes rooms-katholieke priesters geschorst wegens beschuldigingen van seksueel misbruik.

Ze mogen zich niet als priesters presenteren en hun ambt niet uitoefenen zolang de beschuldigingen nog worden onderzocht, aldus het aartsbisdom in een verklaring. Het bisdom wil de namen nog niet vrijgeven omdat nog niet alle beschuldigingen voldoende zijn onderbouwd. Informatie over de geestelijken is al in handen van de openbare aanklager in Manhattan. (AP)

bij werd paus Johannes Paulus II genoemd als eindverantwoordelijke voor een kerkelijk beleid dat moedwillig de justitie dwarsboomt door kindermisbruikers wereldwijd over te plaatsen vóór de politie aanklopt.

Twee rooms-katholieke kerkdistricten in Zuid-Californië betalen 1,2 miljoen dollar aan Lori Haigh, die als tienermeisje vier jaar werd misbruikt door de Ierse priester John Lenihan. Toen zij zwanger werd, betaalde hij voor een abortus. Haigh vertelde aan de *Los Angeles Times* dat toen zij eindelijk de moed had verzameld de kerk in te lichten over de situatie, de eerste priester aanstalten maakte haar te betasten. De tweede, father Baird, joeg haar de kerk uit en gebood haar nooit meer terug te komen.

Katholieke kerk bevindt zich in de Middeleeuwen

Beide geestelijken, die nu hoge kerkelijke posities bekleeden, hebben gezegd dat zij Haigh nooit hebben ontmoet.

In Boston werd een zaak tegen de bejaarde father John Geoghan, aangespannen door meer dan honderd slachtoffers, afgekocht voor 30 miljoen dollar. Kardinaal Law en zijn voorgangers kenden de kwestie, maar bleven Geoghan overplaatsen zonder de gemeente op zijn nieuwe standplaats te waarschuwen. Het aartsbisdom Boston heeft het laatste decennium al aanklachten tegen ruim 70 priesters afgekocht voor een totaal bedrag van 15 miljoen dollar.

Onbegrip en verdriet worden in het nieuws ingehaald door getuigenissen van mannen die als jongen werden verkracht. Soms anoniem, soms in ingezonden brieven, maar nu ook met naam en toenaam. Die getuigenissen lijken van zo diep te komen, dat ze moeilijk verzonnen kunnen zijn.

De verontwaardiging en het verlies aan vertrouwen gaat zo ver dat gelovigen niet alleen roepen om het aftreden van de hoogste leiders van de kerk en strafrecht voor de daders (en hun superieuren), maar ook om een ware Reformatie. „Ergens in de hemel moet Martin Luther het gevoel hebben dat de geschiedenis zich herhaalt”, meende

Nieuwe seksschandalen in katholieke kerk Ierland en VS

De Rooms-Katholieke Kerk is zaterdag opnieuw geconfronteerd met incidenten rond seksueel misbruik door geestelijken. In Ierland trad een bisschop af. In de VS ontulde de aartsbisschop van Los Angeles dat hij beschuldigd is van seksueel misbruik en in Cleveland pleegde een van aanranding beschuldigde priester zelfmoord.

De paus stierf zaterdag in met het ontslag van de Ierse bisschop Brendan Oliver Comiskey van Fern. Comiskey stond onder zware druk wegens hevige kritiek over de

manier waarop hij was omgegaan met de beschuldiging van ontucht van een priester. Het was de tweede keer in twee weken dat een rooms-katholieke bisschop aftrad in verband met een seksschandaal.

In Los Angeles maakte aartsbisschop Roger Mahoney zaterdag bekend dat de Amerikaanse justitie een onderzoek naar hem is begonnen naar aanleiding van een beschuldiging van seksueel misbruik. Kort voor Mahoneys onthulling was bekend geworden dat de 48-jarige priester Don Rooney in Cleveland in de staat Ohio zelf-

moord had gepleegd nadat hij was beschuldigd van aanranding van een minderjarig meisje. In februari werd een priester van het aartsbisdom Boston, John Geoghan, tot tien jaar cel veroordeeld. Meer dan 130 mensen hadden hem beschuldigd van seksueel misbruik. Sinds januari zijn in de VS al tientallen priesters geschorst of ontslagen. De aartsbisdommen New York en Los Angeles besloten eerder deze week justitie alsnog de namen te geven van priesters die beschuldigd zijn van seksueel misbruik van minderjarigen. (ANP)

Verdachte priester pleegt zelfmoord

CLEVELAND - Een 48-jarige katholieke priester, Don Rooney, heeft in de VS zelfmoord gepleegd nadat hij was beschuldigd van aanranding van een minderjarig meisje. De priester kwam niet opdagen voor een gesprek met functionarissen van het bisdom Cleveland over het incident in 1980. De man schoot zich in een auto een kogel in zijn hoofd. De Rooms-Katholieke Kerk in de Verenigde Staten wordt geteisterd door pedofilieschandalen. Sinds januari zijn al tientallen priesters geschorst of ontslagen.

Ierse bisschop ontslagen, Amerikaanse aartsbisschop beschuldigd van zedenfeiten

Vaticaan in de greep van seksueel misbruik

Vaticaanstad / Los Angeles

De rooms-katholieke kerk is zaterdag opnieuw geconfronteerd met schandalen omtrent seksueel misbruik door geestelijken. In Ierland trad een bisschop af. In de Verenigde Staten ontulde de aartsbisschop van Los Angeles dat hij beschuldigd is van seksueel misbruik en in Cleveland pleegde een van aanranding beschuldigde priester zelfmoord.

De paus stierf zaterdag in met het ontslag van de Ierse bisschop Brendan Oliver Comiskey van Fern. Comiskey stond onder zware druk wegens hevige kritiek over de manier waarop hij was omgegaan met de beschuldiging van ontucht van het adres van een priester. De kritiek op hem had grote vormen aangenomen na de uitzending van een documentaire op de televisie over de zaak van de beschuldigde priester Sean Fortune. De priester pleegde in 1999 zelfmoord omdat justitie van plan was hem wegens ontucht te vervolgen.

Het was de tweede keer in twee weken dat een rooms-katholieke

bisschop aftrad in verband met een seksschandaal. Op 28 maart stemde de paus in met het ontslag van de aartsbisschop van het Poolse Poznan, Julius Paetz. Hij was beschuldigd van seksueel misbruik van tientallen priesterstudenten. Hij heeft dat altijd ontkend. Die beschuldigingen dateerden uit 1999. Het Vaticaan negeerde ze altijd tot het Poolse dagblad *Rzeczpospolita* er in februari aandacht aan besteedde.

Na kardinaal Groer, de aartsbisschop van Wenen die in 1995 aftrad wegens seksueel misbruik, was Paetz de tweede Europese aartsbisschop die om die reden zijn functie neerlegde.

In Los Angeles maakte aartsbisschop Roger Mahoney zaterdag bekend dat het Amerikaanse gerecht een onderzoek naar hem is begonnen naar aanleiding van een beschuldiging van seksueel misbruik. Mahoney wordt beschuldigd door een vrouw die zegt in 1970 op een katholiek lyceum in Californië het slachtoffer van Mahoney te zijn geworden. Hij zou haar bewusteloos hebben geslagen en haar daarna hebben misbruikt. Mahoney

zegt dat er van haar verhaal niets waar is en dat hij zelf de justitie en de kerkelijke autoriteiten om een onderzoek heeft gevraagd.

Kort voor Mahoneys onthulling was bekend geworden dat een 48-jarige priester, Don Rooney, in Cle-

Sinds januari zijn in de Verenigde Staten al tientallen priesters geschorst of ontslagen

veland in de staat Ohio zelfmoord had gepleegd nadat hij was beschuldigd van aanranding van een minderjarig meisje. De priester was woensdag niet komen opdagen voor een gesprek met functionarissen van het bisdom Cleveland over het incident in 1980. De man schoot zich in een auto een kogel in het hoofd.

Law plaatste Shanley bij herhaling over en beval hem later van harte aan voor posten in New York en Californië. Iedere keer vergreep Shanley zich weer aan kinderen die hem waren toevertrouwd. *The Boston Globe*, de grootste krant in de regio, en vooraanstaande politici eisen Laws aftreden. Het openbaar ministerie stelt een strafrechtelijk vooronderzoek in.

Boston met zijn grote Ierse immigrantenbevolking is een van de hoofdsteden van het rooms-katholicisme in de Verenigde Staten, maar het drama beperkt zich niet

Het schandaal binnen de Amerikaanse rooms-katholieke kerk rond seksueel misbruik van kinderen grijpt om zich heen. Gelovigen roepen om straf en Reformatie.

Door onze correspondent
MARC CHAVANNES
WASHINGTON, 12 APRIL. De dagen van Bernard F. Law, kardinaal van Boston, lijken geteld. Eind januari schreef de kardinaal zijn 'Dearly

Beloved in Christ' nog dat hij zou optreden in „de verschrikkelijke gevallen van kindermisbruik”. Hij gaf toe dat hij in goed vertrouwen „tragisch onjuiste” beslissingen had genomen. Het aartsbisdom Boston was tekort geschoten bij het beschermen van „onze kinderen, die behoren tot het meest kostbare dat ons is gegeven”.

Deze week bleek dat Law willens en wetens dertig jaar heeft verzwegen dat de priester Paul Shanley zich aan tientallen kinderen had vergrepen. Volgens een slachtoffer moet het om honderden gevallen

ROME Paus Johannes Paulus II heeft het ontslag van de Duitse kardinaal Joseph Ratzinger afgewezen. De Kerkvader wil dat hij langer op post blijft. Ratzinger wordt vaak omschreven als de machtigste man, op de paus na, in het Vaticaan.

Kardinaal Ratzinger viert vandaag zijn 75ste verjaardag. Het tijdstip waarop traditiegetrouw een bisschop of kardinaal zijn ontslag indient. Dat deed de Duitser ook, maar de paus wilde daar niet van horen. De leider van de rooms-katholieke kerk is blijkbaar zeer tevreden over het werk van Ratzinger. De kardinaal werkte aan de congregatie voor de geloofsleer, geeft advies aan de paus en waakt over de zuiverheid van de rooms-katholieke leer. Vaticaan-watchers bestempelen hem als een conservatieve kardinaal. Meermaals veroordeelde hij de bevrijdingstheologie die furor maakt in Zuid-Amerika, drukte hij alle discussies over het celibaat de kop in en verdedigde hij het betwiste katholieke standpunt over condooms, abortus en seks in het algemeen. Ratzingers naam komt ook vaak voor in de pronostieken over de opvolging van de paus. Hij deelt immers dezelfde standpunten en geniet heel wat aanzien in conservatieve kringen. Ratzinger treedt ook steeds meer op de

voorgond, nu de lichamelijke krachten van de paus afnemen. Alles wat de paus de wijde wereld instuurt, passeert ook langs Ratzinger en enkele andere vertrouwelingen. Ongetwijfeld heeft de man zijn macht binnen de Vaticaanse muren kunnen uitbreiden.

Toch hoopte de oud-aartsbisschop van München om met 75 op pensioen te gaan. Hij wil graag nog enkele theologische boeken schrijven en tijd wijden aan zijn grootste hobby: piano spelen. Niemand gelooft dat hij die vrije tijd nu snel zal krijgen.

METAD (8) 16/4

een van de honderden briefschrijvers aan *The Boston Globe*.

Vele andere 'leken' zeggen in radioprogramma's of schrijven in kranten dat de rooms-katholieke kerk zich in de donkerste Middeleeuwen bevindt en dat dit schandaal bewijst dat het tijd is voor afschaffing van het celibaat, vrouwen in het ambt en een grotere toezicht houdende rol van gewone geloovigen. „Het Vaticaan zal deze veranderingen waarschijnlijk niet doorvoeren”, schrijft een lezer in de *Globe*. „Dus misschien moeten fatsoenlijke priesters die walgen van de huidige toestand in de kerk een onafhankelijke Amerikaanse Katholieke Kerk beginnen.”

Maandag werd in Boston op last van de rechtbank 818 pagina's archiefmateriaal uit de aartsbischoppelijke administratie vrijgegeven. Een man die zegt als kind te zijn misbruikt had dit via zijn advocaat afgedwongen. Uit de stukken blijkt dat kardinaal Law klachten door de jaren heen had genegeerd, afgekocht of met grote druk de klagers geheimhouding op het hart had gebonden.

Een columnist van de *Globe* vroeg zich deze week af of Law werd gechanteerd door priester Shanley, die zich blijkens correspondentie voorstond op zijn vrije opvattingen over seks tussen mannen en kinderen. In een recente brief om steun voor een nieuwe benoeming schreef Shanley aan een medewerker van kardinaal Law dat hij al deze jaren zijn geheimhoudingsplicht was nagekomen over het feit dat hij als tiener en later als seminarist seksueel was misbruikt door priesters en docenten en „ironisch genoeg, door de voorganger van één van de twee kardinalen die nu over mijn lot beslissen”. Shanley is 71 en het laatst gezien in San Diego, Californië.

• WWW.NRC.NL: Brief van de kardinaal en brieven van slachtoffers

Wegens seksschandalen VS Paus ontbiedt bisschoppen naar Vaticaan

NRC

ROME, 16 APRIL. Paus Johannes Paulus II heeft de rooms-katholieke kerkleiders in de Verenigde Staten naar Rome ontboden. Aanleiding vormt de aanhoudende reeks onthullingen over seksschandalen waarin talrijke priesters verwikkeld zijn en die de kerk in een diepe crisis heeft gestort.

De speciale bijeenkomst, die gisteren door het Vaticaan werd gemeld, zal waarschijnlijk volgende week plaatshebben. Alle dertien Amerikaanse kardinalen en andere kerkleiders zijn opgeroepen. „Er zal een vergadering zijn met de paus en met andere bestuurders van de rooms-katholieke kerk, maar het is nog niet bekend hoe lang zij zal duren”, aldus de woordvoerder van het Vaticaan.

De Amerikaanse katholieke kerk is de afgelopen maanden keer op keer in opspraak gekomen door onthullingen over seksueel misbruik van kinderen door priesters. Daardoor is niet alleen haar geloofwaardigheid ernstig ondermijnd, maar ook haar financiële positie, omdat veel aanklachten zijn afgekocht.

De voorzitter van de Amerikaanse conferentie van bisschoppen, kardinaal Wilton Gregory, zei dat de paus hulp wil bieden bij het oplossen van de ernstigste crisis die de katholieke kerk in de VS teistert. „Her [schandaal] vervult hem met grote zorg. De Heilige Vader is, zoals iedere geestelijke, diep getroffen wanneer een van zijn gelovigen heeft geleden of is beschadigd”, aldus Gregory.

Sinds begin dit jaar zijn in Amerika al tientallen priesters ge-

schorst of ontslagen wegens seksueel misbruik van minderjarigen. Aanvankelijk wilde de kerk de gegevens niet aan justitie geven, maar de bisdommen van New York en Los Angeles hebben inmiddels besloten dat wel te doen.

De onthullingen kwamen op gang nadat priester John Geoghan van het bisdom Boston in februari werd veroordeeld tot tien jaar cel. Tegen hem waren meer dan 130 klachten over seksueel misbruik ingediend. Kardinaal Bernard Law van Boston gaf begin deze maand toe dat hij al jarenlang op de hoogte was van Geoghan's misdadigheden. Law zei eind vorige week dat hij niet van plan is af te treden.

Laws collega-bisschop van Palm Beach, Anthony O'Connell, trad begin maart wel af, nadat hij had bekend eind jaren zeventig een seminariestudent seksueel te hebben misbruikt. Eerder deze maand bevestigde bisschop Roger Mahoney dat justitie een onderzoek naar hem is begonnen naar aanleiding van een beschuldiging wegens seksueel misbruik van een leerlinge in 1970. Kort daarvoor was bekend geworden dat priester Don Rooney in Cleveland, Ohio, zelfmoord had gepleegd. Hij was beschuldigd van aanrading van een minderjarig meisje in 1980. (BBC, Reuters)

Jarenlang konden Amerikaanse priesters zich ongestraft vergrijpen aan kinderen. Maar nu pikken de Amerikanen het niet langer. Ze geven geen geld meer aan de kerk. De paus roept de Amerikaanse kardinalen op het matje. Met spoed.

Van onze correspondent Willem Beusekamp

ROME

Hoge leeftijd dwingt ook in het Vaticaan niet automatisch respect af. Gemiddeld 74 jaar oud zijn de dertien Amerikaanse kardinalen, die door de paus op het matje zijn geroepen. De bejaarde 'prinsen van de kerk' moeten zich volgende week in Rome verantwoorden voor seksueel wangedrag van

priesters, en vooral voor hun lakse reacties daarop.

De leiding van de rooms-katholieke kerk in de VS is al een keer eerder op het Vaticaan ontboden, in 1989. Destijds stonden zwaarwegende geloofskwesties op het programma. De paus kwam met de Amerikaanse bisschoppenconferentie thans hun opwachting op het hoofdkwartier moeten maken is echter uniek.

De persoonlijke ingreep van Johannes Paulus II bewijst, dat het Vaticaan niet langer wil toezien hoe de kerkelijke kas in de VS wordt geplunderd door miljoenenclaims die slachtoffers van seksueel misbruik door de rechter kregen toegewezen. Een van de Amerikaanse kardinalen, Edmund Szoka, is lid van de Romeinse curie en verantwoordelijk voor de economische zaken van het Vaticaan.

Pedopriester VS runt homohotel

PALM SPRINGS (ANP) - Priester Paul Shanley, in 1990 door het aartsbisdom Boston met ziekteverlof gestuurd wegens seksueel misbruik van jongens, kocht in Californië een homohotel. Zonder het te weten zond het aartsbisdom de cheques voor de 'zieke' priester naar de Cabana Club Resort, waar de schaars geklede klanten door muren en bougainvilles aan het oog onttrokken waren. A.P.C. 17/4

Wat het aartsbisdom ook niet wist, was dat Shanley het hotel runde met een andere priester uit Boston, ook met ziekteverlof wegens seksueel misbruik. Deze

priester, John White, bezat nog een homohotel, Whispering Palms, meldt *The New York Times*. In dat hotel waren bloot zonnebaden en seks bij het zwembad geen zonde.

Beide hotels zijn gelegen in het stadsdeel Warm Sands van Palm Springs, waar ongeveer veertig van dergelijke hotels op rij staan. Eigenaar John Kendrick van Inn Exile, gelegen naast Whispering Palms, zei zeer verbaasd te zijn dat Shanley geestelijke was: „Ik wist niet dat je part-time priester kunt zijn.” Shanley, wiens seksueel misbruik van enkele tientallen jongens kortgeleden in de open-

baarheid kwam, is sindsdien ondergedoken. Kardinaal Bernard Law, aartsbisschop van Boston, heeft de pedopriesters jarenlang de hand boven het hoofd gehouden. Hij zou vorige week met de pauselijke nuntius (ambassadeur) in de Verenigde Staten gesproken hebben over een eventueel aftreden. De nuntius gaf hem het advies te wachten tot het topberaad van paus Johannes Paulus II met de Amerikaanse kardinalen, volgende week in het Vaticaan.

MAINZ

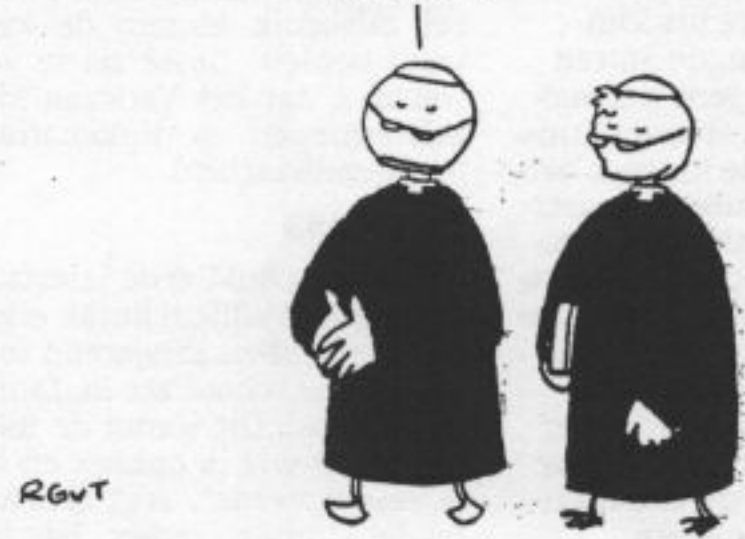
Ook de katholieke kerk in Duitsland heeft te kampen met schandalen. Hulpbisschop Franziskus

Eisenbach van Mainz is gisteren opgestapt na beschuldigingen dat hij een vrouw seksueel heeft misbruikt. Eisenbach ontkennt de aantijgingen en zijn besluit om af te treden, is geen erkenning van schuld, zei een woordvoerder van het bisdom Mainz.

Eisenbach zal ander werk gaan verrichten in het bisdom, aldus de zegsman. De plaatselijke politie en onderzoekers in het Vaticaan hebben volgens hem besloten de zaak niet verder te onderzoeken. De protestantse hoogleraar Anne Bäumer-Schleinkofer heeft de hulpbisschop aangeklaagd wegens seksueel misbruik.

FOKKE & SUKKE NRC 26/4/02
VINDEN ZERO TOLERANCE ZO GEREFORMEERD

WIJ HULDIGEN HET
"OK-ÉÉN-KEERTJE-DAN-TOLERANCE"-
BELEID.

RGVt

welke parochie waar ter wereld dan ook.
Eind vorig jaar stonden de nieuwe richtlijnen, in het Latijn, in de *Acta Apostolicae Sedis*, een soort staatscourant van het Vaticaan - bewust voor de buitenwereld verzwegen, omdat de r.k. kerk de zaak liever intern oplost.

Elke bisschop is verplicht een onderzoek in te stellen wanneer er ook maar sprake is van geruchten over pedofiele handelingen. Hij moet tevens de pauselijke Congregatie voor de Geloofsleer op de hoogte brengen. Verdachten worden ingetert berucht en kunnen slechts in beroep bij de voorzitter van de congregatie, Ratzinger.

Essentieel blijft de 'pauselijke geheimhouding' over opgelegde straffen. Daders kunnen zodoende de zonder ophof uit een parochie worden verwijderd. De paus zwijgt over mogelijke aangifte bij de wereldlijke justitie.

Welke maatregelen ter discussie staan, is geheim. Vast staat dat de paus de Amerikaanse delegatie zal herinneren aan de nieuwe richtlijnen, bedoeld om het Vaticaan zelf directer te betrekken bij het bestrijden van seksueel misbruik, in

David Clohessy, woordvoerder van de Amerikaanse belangengroep van door priesters misbruikte parochianen, noemt die komst is hij minder optimistisch, omdat de mensen die deelnamen dezelfde zijn die ons in deze verschrikkelijke situatie hebben gebracht.

Naard Law, wist al lang dat een van zijn priesters zich vergreep aan kleine jonges. Hij ondernam niets en bezorgde de priester zelfs een nieuwe werkplek, waar deze zijn praktijken voortzette.

De indruk is ontstaan dat de curie in Rome de problemen in de VS lange tijd heeft onderschat en bleef hopen op zelfreiniging. Uit recente communicés van de Heilige Stoel en persverklaringen van Amerikaanse bisschoppen wordt duidelijk dat de omvang van het drama pas vorige week tot de hoogste leiding is doorgedrongen.

Op bezoek in Rome waren niet alleen kardinaal Law, maar tevens de bisschoppen Gregory en Skylstad, voorzitter en vice-voorzitter van de Amerikaanse bisschoppenconferentie. Skylstad verklaarde na afloop wat hij de paus had proberen duidelijk te maken: 'Het verlies van morele geloofwaardigheid van de kerk, de enorme pijn

daadkracht van hun kerkkleding zodra het om seksueel ontspoorde priesters gaat. Financieel belang is derhalve een belangrijk motief voor het spoedberaad.

Minstens zo urgent is het snel afkalven van het moreel gezag van de roomse kerk, met name in het aartsbisdom Boston met zijn twee miljoen gelovigen. Kardinaal Ber-

Kindermisbruik door priesters ging jaren door

Kerk verheimelijkt seksueel misbruik

Op C5/4

ST. PETERSBURG (AP) - Twee Amerikaanse mannen hebben het Vaticaan en drie rooms-katholieke bisdommen in de Verenigde Staten aangeklaagd wegens het verheimelijken van seksueel misbruik. Volgens de klagers hebben de Heilige Stoel, de aartsbisdommen Portland en Chicago en het bisdom St. Petersburg in Florida samengespannen om de twee geestelijken die hen hebben aangerand toen zij kinderen waren van vervolging te vrijwaren door hen steeds weer op een nieuwe plaats te benoemen.

„Kerkleiders hebben bedrieglijke keuzes gemaakt”, zei Jeffrey Anderson, een advocaat die sinds de jaren '80 meer dan vierhonderd mensen met klachten over seksueel misbruik tegen de kerk heeft vertegenwoordigd. Pogingen een reactie te krijgen van het Vaticaan of de Amerikaanse Bisschoppenconferentie werden niet beantwoord. De 28-jarige Rick Gomez en zijn anonieme medeklager zijn niet de eersten die het Vaticaan aanklagen in een misbruikzaak, maar de eerdere pogingen hebben geen van alle succes gehad, zei Thomas Doyle, een priester

die in 1985 met anderen een rapport heeft uitgebracht waarin een hardere aanpak van seksueel misbruik binnen de kerk werd bepleit. Doyle zei te verwachten dat het Vaticaan zich zal beroepen op diplomatieke onschendbaarheid.

AANGERAND

Gomez beschuldigt de Salezianse broeder William Burke ervan hem te hebben aangerand toen hij op kostschool zat in Tampa in Florida. „Dit waren de mensen tegen wie ik opkeek en die ik respecteerde”, zegt een huilende Gomez. James Heuser, een regiobestuurder van de Salezianenorde, zei dat hij Burke had gesproken en dat deze geen commentaar wilde geven.

Het bisdom St. Petersburg liet weten dat de kostschool werd gerund door de Salezianse Vereniging, die los staat van de kerk. Het bisdom had daarom geen zeggenschap over de school of over Burke en meende ten onrechte te zijn gedaagd. De anonieme klager zei in de jaren '60, toen hij 16 was, in een klooster in Portland en op andere plaatsen te zijn aangerand door pater Andrew Ronan. Ronan, die tien jaar geleden is overleden, zou voor hij naar de VS

werd overgeplaatst, in Ierland al kinderen hebben aangerand. Het aartsbisdom Chicago is mede aangeklaagd omdat Ronan, na zich opnieuw aan kinderen te hebben vergrepen, van daar uit naar Portland was overgeplaatst. Het aartsbisdom Portland zei Ronan na een aanklacht wegens misbruik in 1966 van zijn priesterschap te hebben ontheven.

NAMEN PRIESTERS

Het aartsbisdom New York geeft intussen justitie alsnog de namen van priesters die beschuldigd zijn van seksueel misbruik van minderjarigen. Drie weken geleden zei het aartsbisdom dat het dit niet van plan was en dat het zelfs geen gegevens over deze priesters had. Openbare aanklager Robert Morgenthau van Manhattan heeft een overzicht heeft gekregen van alle klachten tegen priesters, plus de datum en de plaats waar het misdrijf zich zou hebben voorgedaan. Ook is de aanklager geïnformeerd over de juridische uitkomst van deze kwesties en over de huidige functie en verblijfplaats van de priesters. Informatie over oude, zelfs verlopen zaken is volgens de aanklager van belang, onder meer

om potentiële misdadigers in de gaten te kunnen houden. „Als er pedofielen in de lijst voorkomen die een kans van meer dan 50 procent van recidive hebben, dan lopen kinderen voortdurend gevaar”, aldus een andere openbare aanklager, Jeanine F. Pirro. Kardinaal Egan, aartsbisschop van New York, wordt ervan verdacht hiermee zijn naam te willen zuiveren. Als bisschop van Bridgeport in de periode 1988-2000 heeft Egan acht priesters die kinderen misbruikten, de hand boven het hoofd gehouden.

NEDERLAND

Pastor C. Angenent van de rooms-katholieke stichting Hulp en Recht verwacht niet dat de Nederlandse bisschoppen namen van beschuldigde priesters aan justitie zullen geven. Nederland beschikt met Hulp en Recht, in 1995 door de bisschoppen ingesteld, over een instituut waar mensen met hun klachten terecht kunnen en hun recht kunnen halen. Zo'n instituut is er niet in de Amerikaanse RK-Kerk. Van de bijna tweehonderd klachten die sinds de oprichting bij Hulp en Recht zijn binnenge-

komen, was 5 procent ongegrond. In de andere gevallen is het op een of andere manier tot een veroordeling gekomen, in kerkrechtelijke of in civielrechtelijke zin.

Het is bij de stichting niet bekend dat bisschoppen in Nederland priesters die zich aan seksueel misbruik schuldig hebben gemaakt, de hand boven het hoofd hebben gehouden door hen naar een andere parochie over te plaatsen. Ook zijn er in Nederland, in tegenstelling tot de Verenigde Staten en andere landen, geen beschuldigingen tegen bisschoppen zelf ingediend.

Eenderde van de rooms-katholieken in de Verenigde Staten is kwaad over de manier waarop de kerkleiders omgaan met het schandaal rond seksueel misbruik in het land. De kerk heeft de problemen voor een belangrijk deel aan zichzelf te wijten omdat ze geen beleid heeft inzake seksueel misbruik, vindt bijna 80 procent van de Amerikaanse katholieken. Dat blijkt uit de resultaten van een enquête die de Washington Post in samenwerking met twee andere organisaties hield onder ruim duizend Amerikanen.

Kerk worstelt met 'het kwaad'

G+E 6/4

Het Vaticaan wordt geteisterd door uit alle hoeken van de aarde afkomstige onheilsmeldingen over geestelijken die zich vergripen aan kinderen en jong volwassenen. Voor paus Johannes Paulus II was het jongste seksschandaal binnen de Amerikaanse kerk de druppel die de emmer deed overlopen. Vlak voor Pasen hield hij in een brief aan het wereldepiscopaat priesters die de 'genade van de wijding' verraadden door toe te geven aan 'de meest afschuwelijke vormen van het mysterium iniquitatis' (mysterie van het kwaad). Woorden zijn echter niet meer genoeg.

Padre Margarito Reyes Marchena hield het vliegticket enkele reis Mexico tussen rozenkrans en bijbel geklemd toen de Siciliaanse politie hem aanhield. Op het arrestatiebevel stonden de namen van de kinderen die hij acht jaar lang zou hebben misbruikt tijdens zijn werk in het door nonnen gerunde opvanghuis van Partinico.

De uit Honduras afkomstige priester houdt bij hoog en laag zijn onschuld vol. Vicaris Noto van het bisdom Monreale steunt hem. „Deze 59-jarige priester die nauwelijks Italiaans spreekt is het echte slachtoffer”, zei Noto tegen het dagblad *La Repubblica*, dat vorige week berichtte over 'de zaak Marchena'.

In hetzelfde artikel neemt de progressieve Siciliaanse priester Domenico Gallizzi afstand van deze vergevingsgezinde beoordeling. „De kerk moet vooral aandacht geven aan de kinderen die slachtoffer zijn. Laten we gehoor geven aan de oproep van de paus, zodat er openlijk en op een verstandige

manier over deze zaken gesproken kan worden.”

Het is een goede illustratie van de moeizame kerkelijke worsteling met dienaren die hun handen niet thuis kunnen houden. Geen enkele instelling stelt het erg op prijs om de vuile was buiten te hangen, dat geldt zeker voor de rooms-katholieke kerk. Het almaar uitdijende schandaal in de Amerikaanse kerk, waar de kerkleiding op de hoogte was van pedofiele activiteiten van priesters maar geen drastische maatregelen nam, dwong het Vaticaan echter tot enige openheid.

Maar velen vinden die ene alinea in de pauselijke paasbrief over het mysterie van het kwaad ontoereikend. Wat in Amerika aan de kaak werd gesteld was immers niets nieuws. Het verschijnsel van priesters die zich op z'n best niet aan de kuisheidsbelofte houden en op z'n slechtst anderen seksueel misbruiken is zo oud als de weg naar Rome. Dat geldt ook voor plaatselijke kerkleiders die wangedrag van hun ondergeschikten met de mantel der liefde en zwijgzaamheid bedekten.

Het kan echter niet meer. Mondige gelovigen pikken het niet langer, de publieke opinie niet en ook justitie niet. Zo werd vorig jaar in Frankrijk de Normandische bisschop Pierre Pican tot drie maanden voorwaardelijk veroordeeld omdat hij voor de politie had verzwegen dat pater Rene Bissey elf kinderen had verkracht.

Andere kerkleiders laten het zover niet komen. De aartsbisschop van Poznan, beschuldigd van seks met seminaristen, diende zelf zijn ontslag in. Afgelopen dinsdag klopte de Ierse bisschop Brendan Comiskey bij het Vaticaan aan om hetzelfde te doen. Comiskey had verzwegen dat priester Sean Fortune uit zijn bisdom twee decennia lang

misdiens misbruikte. Fortune pleegde in 1999 zelfmoord.

Des te opvallender is het dat kardinaal Dario Castrillon Hoyos, prefect van de Vaticaanse congregatie van de Geestelijkheid, in een persconferentie over de pauselijke brief meer relativerde dan informeerde. Met verwijzing naar een onderzoek van de Pennsylvania State University zei hij dat slechts 0,3 procent van de Amerikaanse priesters pedofiele neigingen had. Volgens Hoy-

Seksschandalen plaatsen celibaat weer op agenda

os zou dat waarschijnlijk ook zo zijn bij andere beroepsgroepen, zoals artsen, onderwijzers, journalisten, politici en sportlieden.

Misschien. Maar anders dan bij deze beroepen wordt niet het individu maar het instituut kerk aangekeken op wangedrag. De betaling van miljoenen dollars uit de kerkkassen aan slachtoffers van seksueel misbruik is geen aflaat voor wat door velen wordt beschouwd als een van de oorzaken van seksuele ontsparing: het voor priesters verplichte celibaat, de belofte van kuisheid.

Niet voor niets pleitte het blad *The Pilot* van het bisdom Boston (waar tachtig priesters en ex-priesters zich aan kinderen vergrepen) voor het ter discussie stellen van het celibaat.

„Het is ineens een hot item. De kerk krijgt letterlijk de rekening gepresenteerd voor seksueel misbruik, dat op

zo'n schaal nog nooit naar buiten is gekomen”, zegt Rud Smit, rector van het Pauselijk Nederlands College. Het is hem opgevallen dat in de huidige publiciteitsgolf over seksueel misbruik vooral geestelijken op gevorderde leeftijd een rol spelen en waarbij zaken naar boven komen van vele jaren geleden. „Dat zijn collega's van mijn generatie”, zegt de 60-jarige priester uit het bisdom Breda.

„Sommigen van ons zijn als 12-jarige reeds naar een seminarie gegaan. Zo'n vroegtijdige voorbereiding op het celibaat levert het grote gevaar op dat je niet harmonisch leert omgaan met de eigen seksualiteit. Je mist in zekere zin de experimenteerperiode die jonge mensen doorgaans wel hebben.”

De celibaatsverplichting bestaat sinds de concilies van Lateranen van 1123 en 1139. In de jaren zestig, na het Tweede Vaticaanse Concilie, is er, vooral vanuit Nederland, gepleit voor grotere vrijwilligheid en afschaffing van de noodzakelijk geachte koppeling tussen ambt en celibaat. Die slag is toen verloren. Kardinaal Alfrinks inspanningen om deze ont koppeling op de agenda te krijgen zijn hem door Rome niet in dank afgenomen.

De kerk in Nederland is toen een andere weg ingeslagen. Gehuwde diakens en gehuwde en ongehuwde pastoraal werkers en pastoraal wersters werden als beroepskrachten aangesteld. Dat vraagt soms van de bisschoppen wat slalommen om er zorg voor te dragen dat ieder zich houdt aan de taken en bevoegdheden die hem toekomen. Onlangs gaf Kardinaal Mediva Estevez van de Congregatie van de Goddelijke Eredienst een kritische reactie op berichten dat in sommige parochies priesters en pastoraal werkers in roosterdienst de taken delen.

Het is een signaal dat het Vaticaan liever vast houdt aan traditie en angstig is voor nieuwlichterij. Afschaffing van het verplichte celibaat kan de weg openen naar zoveel zaken waar de kerk niet aan wil: hernieuwde discussie over de vrouw in het ambt, aantasting van de onfeilbaarheid van de paus en de hiërarchische structuur van de kerk. Afschaffing van het celibaat is uiteraard geen garantie dat seksueel misdrijf niet meer voorkomt. Maar het zou in elk geval demonstreren dat de kerk op dit punt een realistisch en eigentijdse positie kiest. Ook in eigen voordeel,

want het is een gegeven dat het celibaat afschrikkend werkt op mensen die de kerk als priester zouden willen dienen. Het priestertekort brengt de kerk in de verleiding om onvoldoende selectief te zijn bij het aantrekken van geestelijken. In Nederland is de psychologische test al jaren een onderdeel van de priesteropleiding. Pas nu onderzoekt het Vaticaan de mogelijkheid om die verplicht te stellen. Een vernieuwing overigens die volgens een in het dagblad *La Stampa* gepubliceerd intern document van de Congregatie voor Scholing ge-

paard zou gaan met een test naar de seksuele geaardheid. „Als die verhalen kloppen is sprake van paniekvoetbal”, concludeert Smit.

Om het 'mysterie van het kwaad' terug te dringen is echte vernieuwing nodig. En die valt onder het pontificaat van de behoudende Pool Johannes Paulus II niet te verwachten. „Vrijwillig in plaats van verplicht celibaat, ik zal dat in mijn leven niet meemaken”, zegt Smit. „Laten we er maar met spanning naar uitkijken hoe de kerk hiermee in de toekomst omgaat.”

Hans Geleijnse

Kranten VS dringen aan op aftreden kardinaal

BOSTON - De druk op de Amerikaanse kardinaal Bernard Law om af te treden neemt toe. De invloedrijke krant *Boston Globe* roept Law woensdag 'een obstakel voor hervorming' van de r.k. kerk in de VS. Ook andere kranten in New England dringen aan op zijn vertrek. De kardinaal heeft een priester die zich schuldig had gemaakt aan misbruik van jongens niet alleen de hand boven het hoofd gehouden, maar hem zelfs bevorderd. (Reuters)

Kardinaal Law van Boston wil blijven

BOSTON, 13 APRIL. De kardinaal van het aartsbisdom Boston, Bernard F. Law, is niet van plan af te

treden in verband met het schandaal rond seksueel misbruik van kinderen door priesters. Law liet dit gisteren weten in reactie op de toenemende druk op hem om af te treden: „Ik blijf zolang God mij de gelegenheid geeft”, aldus Law. De ze week werd bekend dat Law 'zijn' priester Paul Shanley, die zich aan tientallen kinderen zou hebben vergrepen, dertig jaar lang de hand boven het hoofd heeft gehouden. Law negeerde klachten, kocht ze af of oefende druk uit op klagers om te zwijgen. (Reuters)

Seksueel misbruik / Wereldkerk siddert onder schandalen
van onze redactie religie en filosofie
2002-04-23, Trouw

De klap van de crisis in de kerk in de VS lijkt op die van 11 september. Dat zal kardinaal Bernard Law van Boston zeggen tegen de paus, tijdens Vaticaans crisisberaad dezer dagen. Ook deze schok gaat door merg en been, en ook nu is de roep om snel en doortastend optreden algemeen. „Ik ben laat geweest met het onderkennen ervan”, zegt Law. Opstappen doet hij niet, nog niet, maar zijn positie is wankel: hij hield twee priesters die kinderen misbruikten, de hand boven het hoofd. Ook de aartsbisschop van New York plaatste misbruikers over naar een andere parochie, zonder verder ingrijpen.

Over aftreden wordt in Rome niet gesproken, zei Law gisteren. Wel over de vraag of een pedofiel priester mag zijn. Ook denken de paus en de andere twaalf ontboden Amerikaanse kardinalen na, of een priester niet uit zijn ambt moet worden gezet als hij één keer een misstap heeft begaan. Law pleit daarvoor. Ook wil hij een grotere rol van leken bij het voorkomen en bestrijden van misbruik.

De uitstraling van het Amerikaanse seksschandaal overstijgt het lokale. Nadat The Boston Globe, tegengewerkt door Laws aartsbisdom Boston, publiceerde over seksueel misbruik, kwamen er uit het hele land tientallen andere verhalen boven tafel.

Aanvankelijk het Vaticaan de zaken af als plaatselijke problemen voor plaatselijke geestelijken. De paus sprak in zijn Witte Donderdagbrief wel over het onrecht dat de meerderheid van priesters werd aangedaan, maar niet over de slachtoffers.

Ondertussen kent ook Mexico een pedofilieschandaal dat, ondanks bisschoppelijk verzet, niet binnenshuis bleef. Ook hier werden misbruikende priesters

overgeplaatst zonder verdere maatregelen. „We dachten dat het geïsoleerde gevallen waren en dat de priesters wel zouden ophouden”, aldus een woordvoerder. „Nu weten we dat ze ongeneeslijk zijn.” De kardinaal van Mexico-stad, Rivera, heeft besloten dat pedofielen moeten worden aangegeven.

De lijst van landen met misbruikende priesters wordt steeds langer. In Ierland moest een bisschop opstappen na veroordeling van een beschermde priester, een Franse bisschop kreeg voor dat optreden zelfs

celstraf. De aartsbisschop van Poznan -in het geboorteland van de paus- kon niet van priesterstudenten afblijven en

trad af. Hij kreeg wel een mooie curiefunctie aangeboden. Twee weken geleden wisten vertegenwoordigers van de Amerikaanse bisschoppenconferentie het Vaticaan te overtuigen van de ernst van de situatie: de kerk verkeerde in crisis, gelovigen en geestelijken in wanhoop. Priesters die deugden -de meesten- ondervonden weerstand.

Het topoverleg in de Sala Bologna moet richtlijnen opleveren voor een betere voorbereiding van priesterstudenten op hun werk. Mocht het alsnog fout gaan, dan kan de plaatselijke bisschop straks aan de hand van een gedragscode beslissen of de priester uit zijn ambt gezet moet worden, en of justitie ervan moet weten.

Law wacht die gedragscode niet af. „We hebben de namen van alle priesters tegen wie een redelijke verdenking van seksueel misbruik is geuit, al aan de autoriteiten doorgegeven.” Eén zekere uitkomst van het Romeinse crisisberaad is er al: de paus beveelt niet aan het priestercelebaat minder strikt na te leven. Dat meldde hij zondag aan een delegatie van Nigeriaanse bisschoppen. Nigeria kampt óók met een sekschandaal.

Collega's VS: 'Kardinaal Law moet aftreden'

Kardinaal Bernard Law moet van de meerderheid van zijn Amerikaanse collega-kardinalen aftreden. Dat vertelde een anonieme kardinaal de Los Angeles Times.

Law hield priesters die zich vergrepen hadden aan minderjarigen de hand boven het hoofd. In februari werd de inmiddels afgezette priester Geoghan tot tien jaar cel veroordeeld.

Van onze correspondent **Willem Beuselaer** 23/4
ROME

Onder begeleiding van een overweldigend Amerikaans persleger maakte de leiding van de rooms-katholieke kerk in de VS maandag haar opwachting bij de paus. De Amerikanen moeten zich verantwoorden voor de acute geloofscrisis in hun land, en reactie op de talrijke sekschandalen waarin priesters zijn betrokken.

Kardinaal Law, aartsbisschop van Boston, zal het driedaagse spoedberaad niet overleven, aldus de eerste prognoses. Te lang zou hij de ogen hebben gesloten voor seksueel misbruik in zijn parochies. Minstens twee gevallen zijn bekend waarin de kardinaal jarenlang weigerde om in te grijpen. Kostbare schadeclaims van de slachtoffers waren het gevolg.

Alle dertien Amerikaanse kardinalen moeten zich in het Vaticaan verantwoorden. Het morele gezag van de kerk ligt aan diggelen, vele duizenden hebben hun kerk de rug toegekeerd, de geldstroom is opgedroogd. Zelfs de 82-jarige Avery Dulles, vorig jaar door de paus tot kardinaal benoemd vanwege zijn theologische verdiensten, is meegekomen.

Drie van hen, de kardinalen Baum, Stafford en Szoka, waren al in Rome als curielid, min of meer de ministerraad van het Vaticaan. Ondanks hun permanente aanwezigheid op het hoofdkwartier leek het Vaticaan de proble-

BRUSSEL — De Amerikaanse kardinalen zitten vandaag en morgen samen met de hoogste Vaticaanse gezagdragers. Inzet van de bijeenkomst is een antwoord te vinden op de crisis in de Amerikaanse kerk, veroorzaakt door de aanhoudende pedofilieschandalen. De verwachtingen zijn hooggespannen. Te hoog, waarschuwen waarnemers.

NIEUWSANALYSE
DS Van onze redacteur 23/4
Dominique Minten

HET fenomeen crisismanagement lijkt nu ook de katholieke kerk bereikt te hebben. De snelheid waarmee paus Johannes Paulus II vorige week besliste alle dertien Amerikaanse kardinalen naar Rome te roepen, was in elk geval ongezien.

Gisteren waren twaalf van de dertien al aanwezig in Rome — James Hickey, de 81-jarige gepensioneerde aartsbisschop van Washington liet zich verontschuldigen — maar zij waren karig met commentaar. „Wij zullen alles bespreken wat elke kardinaal ter sprake brengt”, zei aartsbisschop Theodore McCarrick van Washington. „Wij willen onze gelovigen in elk geval de boodschap brengen dat de toestand onder controle is en dat wat gebeurd is, niet meer kan gebeuren.”

De crisis in de Amerikaanse kerk barstte begin dit jaar los. Centrum van het schandaal was het aartsbisdom Boston. Daar werd een pedofiele priester veroordeeld tot negen jaar cel. Hij zou over de jaren meer dan honderd kinderen misbruikt hebben.

Kern van het schandaal was dat de aartsbisschop van Boston, Bernard Law, op de hoogte was van het gedrag van zijn priester. Het enige wat hij deed, was de man telkens van parochie verplaatsen. Het aartsbisdom werd verplicht tot de betaling van 30 miljoen

dollar (34 miljoen euro) aan de slachtoffers, maar daarmee was de zaak niet gesust. Nieuwe aanklachten werden ingediend — ondertussen zijn meer dan zestig priesters geschorst — de pers beet zich in de zaak vast en het vertrouwen van de Amerikaanse katholieken daalde spectaculair. Volgens een recente enquête van The Wall Street Journal hebben de Amerikanen nog minder vertrouwen in de kerk dan in het bankroete energie-

men in de VS lange tijd te onderschatten.

Totdat eerder deze maand de bisschoppen Gregory uit Illinois en Skylstad uit Washington zich in Rome meldden. Beiden leidden de Amerikaanse bisschoppenconferentie en konden de paus ervan overtuigen dat er moest worden ingegrepen. Direct daarop werd kardinaal Law bij de paus ontboden. Het gevolg was een voor de kerk spectaculaire maatregel: binnen twee weken dienden de Amerikanen zich op het Vaticaan te vervoegen.

Dat de uitkomst van het spoedberaad, zoals gebruikelijk, in nevelen gehuld blijft, lijkt dit keer uitgesloten, gezien de massale aanwezigheid van de Amerikaanse pers.

Bisschop Gregory verklaarde 's middags dat niets onbesproken blijft. Hij noemde toelating van vrouwen en homoseksuelen tot het priesterambt, verplichte aangifte van seksueel misbruik bij de justitie, onmiddellijke schorsing van priesters die worden verdacht van pedofilie en opheffing van het celibaat.

Italiaanse experts, zichtbaar beduusd van de Amerikaanse invasie, voorspellen dat het een weinig soepel beraad zal worden omdat bovenal het celibaat voor Johannes Paulus II heilig blijft. Homoseksualiteit wordt verder nog steeds als 'ziekte' gezien, terwijl inmenging van de burgerlijke rechter in kerkzaken in een recente pauselijke richtlijn van de hand wordt gewezen.

bedrijf Enron. Uit het Vaticaan kwamen aanvankelijk weinig concrete reacties. Daar leek men de zaak toe te schrijven aan de Amerikaanse „contestatiecultuur”, zoals de Belgische curiekardinaal Jan Schotte het vorige week nog noemde (DS 18 april), die het toelaat makkelijk bisschoppen aan te klagen en hoge schadevergoedingen te vragen. Wel gaf paus Johannes Paulus steeds meer aanwijzingen dat tegen plegers van seksueel misbruik hard moest worden opgetreden.

Twee bezoeken openden blijkbaar de ogen van de Vaticaanse gezagdragers. Begin deze maand bracht kardinaal Law een geheim bezoek aan het Vaticaan. De roep om zijn aftreden bleef immers aanhouden en volgens The Los Angeles Times zou er bij de overige elf kardinalen een consensus zijn dat Law moet aftreden. McCarrick verwacht echter niet dat Law opstapt: Law zelf wilde gisteren geen commentaar geven, behalve dat

het schandaal roept om „snelle en ingrijpende veranderingen”. Nog belangrijker dan het bezoek van Law, was waarschijnlijk de ontmoeting van de paus met de voorzitter en de vice-voorzitter van de Amerikaanse bisschoppenconferentie. „We maakten de paus duidelijk welke impact de schandalen hebben”, liet vice-voorzitter William Skylstad weten.

„Het verlies aan moreel gezag van de kerk, de pijn bij de slachtoffers en de boosheid bij de priesters die wel goed werk doen.”

Een niet te onderschatten factor is ook de financiële impact die de schandalen hebben. De Amerikaanse kerk is met haar 63,7 miljoen gelovigen de derde grootste kerk ter wereld en één van de rijkste. Steeds meer gelovigen uit hun woede op de kerkelijke hiërarchie door schenkingen aan bisschoppelijke fondsenwervingen in te houden.

Vraag is echter wat het tweedaags overleg concreet kan opleveren. Komt men bijvoorbeeld tot bindende afspraken dat priesters die misbruiken plegen aan het gerecht worden uitgeleverd? Die maatregel kan grote financiële gevolgen hebben. In de VS kunnen bisdommen immers financieel aansprakelijk worden gesteld. Of moet het Vaticaan het makkelijker

AMERIKAANSE KERK GEPLAAGD DOOR SCHANDALEN.

Amerikaanse kardinalen houden crisisberaad in Rome

ROME, 23 APRIL. Twaalf van de veertien Amerikaanse kardinalen zijn vandaag in Rome bijeengekomen om samen met het Vaticaan een oplossing te vinden voor de crisis die is ontstaan na onthullingen over grootschalig seksueel misbruik door Amerikaanse priesters. De Amerikaanse kardinalen zijn door paus Johannes Paulus II naar Rome ontboden in een poging de geloofwaardigheid van de kerk te herstellen. Dit is grote schade toegebracht nadat is gebleken dat verscheidene katholieke kerkleiders pedofiele priesters stelselmatig beschermd hebben geboden. In ten minste zestien Amerikaanse bisdommen, waaronder die van Boston, Chicago, New York, Philadelphia en San Francisco, hebben honderden slachtoffers van seksueel misbruik door priesters de rooms-katholieke kerk aangeklaagd. (Reuters, AP)

Paus: misbruik treft hele samenleving

NRL

ROME, 24 APRIL. Voor seksueel misbruik van minderjarigen is geen plaats binnen de rooms-katholieke kerk. Dat heeft Paus Johannes Paulus II gisteren ten overstaan van twaalf van de dertien Amerikaanse kardinalen gezegd. Zijn woorden waren krachtig, maar het is onduidelijk wat de consequenties zullen zijn voor pedofiele priesters.

Hieronder volgt een samenvatting van zijn toespraak:

„Ook ik ben diep bedroefd over het feit dat priesters en geestelijken, wier taak het is mensen te helpen een heilig leven te leiden in de aanblik van God, zelf dergelijk lijden en schande hebben veroorzaakt. Door de grote schade die door sommige priesters en geestelijken toegebracht is, wordt de kerk met wantrouwen bejegend, en velen zijn verontwaardigd over de manier waarop de kerkelijke leiders in deze kwestie gehandeld

hebben. Het misbruik dat deze crisis heeft veroorzaakt, is volgens elke norm verkeerd en wordt terecht door de samenleving beschouwd als een misdaad. Het is ook een grote zonde in de ogen van God. Ik druk mijn diepe gevoelens van solidariteit en bezorgdheid uit tegenover de slachtoffers en hun familie.”

„Het is waar dat door een algemeen gebrek aan kennis over de aard van het probleem (...) bisschoppen beslissingen hebben genomen, die, zoals is gebleken, verkeerd waren. U zult nu betrouwbaardere criteria opstellen om er zeker van te zijn dat dergelijke vergissingen niet herhaald worden.”

„Daarnaast (...) mogen wij de spirituele, menselijke en sociale goede werken die de grote meerderheid van de priesters en religieuzen in de Verenigde Staten hebben verricht, en nog steeds verrichten, niet vergeten. De katholieke

kerk in uw land heeft altijd met grote ijver menselijke en christelijke waarden gestimuleerd, op een manier die al hetgeen nobel is in het Amerikaanse volk heeft versterkt. Een groot kunstwerk kan beklad worden, maar zijn schoonheid blijft, en dat is een waarheid die iedere eerlijke criticus zal erkennen.”

„Het misbruik van jongeren is een ernstig symptoom van een crisis die niet alleen de kerk, maar de hele samenleving treft. Het gaat om een diepgewortelde crisis van de seksuele ethiek, zelfs van menselijke relaties, en haar belangrijkste slachtoffers zijn het gezin en de jongeren.

Het moet absoluut duidelijk zijn voor de katholieke gelovigen, (...) dat de bisschoppen en oversten zich in de eerste plaats bezighouden met het spirituele welzijn van de ziel. Mensen moeten weten dat er in het priesterschap en onder de

geestelijken geen plaats is voor diegenen die jongeren letsel toebrengen. Ze moeten weten dat de bisschoppen en priesters volledig toegewijd zijn aan de volle katholieke waarheid in kwesties als seksuele moraal.”

„Wij moeten erop vertrouwen dat deze tijd van beproeving een zuivering van de hele katholieke gemeenschap met zich mee zal brengen, een zuivering die dringend nodig is als de kerk het evangelie van Jezus Christus doeltreffender wil prediken (...). Zoveel pijn en zoveel leed moeten leiden tot een heiligere kerk. Ik bid de Heer de bisschoppen van de Verenigde Staten de kracht te geven een antwoord te bieden aan de huidige crisis.

Ik vraag de katholieken om dicht bij hun priesters en bisschoppen te blijven staan en hen te steunen met hun gebeden in deze moeilijke tijd.” (Reuters, AP)

maken om priesters uit hun ambt te ontzetten?

Sommigen speculeren dat ook thema's als het verplichte celibaat, de wijding van vrouwen en homoseksuele priesters ter sprake komen. De kans dat dit gebeurt, lijkt echter zeer klein.

Anderen waarschuwen dan weer dat de verwachtingen niet te hoog mogen zijn. Volgens Thomas Reese, de gezaghebbende hoofdredacteur van het katholieke weekblad *America*, kan de paus immers niet toezien op het beleid van elke priester. „Belangrijk is dat de kardinalen enkele ideeën kunnen afroetsen met het Vaticaan. In juni komen alle Amerikaanse bisschoppen samen in Dallas. Zij weten dan ten minste welke voorstellen de steun genieten van het Vaticaan.”

Aartsbisschop Francis George van Chicago verwacht alvast niet dat de ontmoeting op korte termijn veel zal veranderen aan het beleid ten aanzien van homoseksuele en pedofiele priesters.

Zwakke paus haalt hard uit naar kardinalen

PAK 24/4

(Van onze redactie buitenland) AMSTERDAM - Zijn gestalte breekbaar als nooit eerder, met trillende handen en nauwelijks hoorbare stem, heeft paus Johannes Paulus II gisteren in ronde bewoordingen het misbruik van kinderen door rooms-katholieke priesters veroordeeld. Het is niet alleen een 'zonde tegenover God', maar ook een 'misdad', aldus de paus, sprekend tot de verzamelde Amerikaanse kardinalen.

De kerkleiders spreken vandaag in het Vaticaan verder over de crisis waarin de kerk in de Verenigde Staten is ge-

dompeld door de tientallen gevallen van seksueel kindermisbruik door priesters en de nalatigheid van bisschoppen en kardinalen om daar tegen op te treden.

De harde taal van de paus zal de kardinalen zeker prikkelen om te komen tot serieuze maatregelen. Daarbij gaat het er onder meer om of pedofiele priesters onmiddellijk uit hun ambt moeten worden gezet en of de kerk in alle gevallen aangifte moet doen bij justitie. „Mensen moeten weten dat er onder priesters geen ruimte is voor wie schade toebrengt aan kinderen,” zei de

paus. Zijn woorden ontketenden direct een exegetisch debat: bedoelde de Heilige Vader dat er een systeem moest komen van 'one strike and you are out'? Of liet zijn boodschap, waarin ook werd gerefereerd aan de 'kracht van de christelijke bekering' die 'uitzonderlijke verandering' te weeg kan brengen, ruimte voor eerherstel voor berouwvolle priesters? De kardinalen en bisschoppen kwamen er niet onmiddellijk uit.

Voor bisschop Wilton Gregory was in elk geval duidelijk dat het gevaar vooral schuilt in de homoseksuele geard-

heid van veel priesters. „We moeten er voor zorgen dat de priesteropleidingen niet worden gedomineerd door homoseksuele mannen.”

Tijdens de bijeenkomst, die achter gesloten deuren plaatsvond, is niet gesproken over de positie van kardinaal Bernard Law van Boston. „Hij begon er niet over en niemand vroeg hem ernaar,” zei kardinaal George. Er wordt grote druk op Law uitgeoefend om af te treden. Hij heeft twee priesters, van wie hij wist dat ze zich aan minderjarigen vergrepen, overgeplaatst naar andere parochies zonder die te

waarschuwen. Een van hen is inmiddels tot tien jaar cel veroordeeld.

Wel is er gesproken over het verplichte celibaat voor priesters. Progressieve rooms-katholieken hopen dat het seksschandaal de kerk tot het inzicht zal brengen dat de tijd van het celibaat voorbij is. „Het celibaat werd niet ter discussie gesteld. Integendeel, het belang ervan werd onderstreept,” zei bisschop Gregory.

De Amerikaanse kardinalen hopen in Rome voldoende aanwijzingen te krijgen om op hun vergadering in juni maatregelen te kunnen nemen.

ROME, 24 APRIL. Paus Johannes Paulus II heeft gisteren seksueel misbruik door priesters scherp veroordeeld. Het was de eerste keer dat de paus zich in het openbaar over dit onderwerp uitliet en de bewoordingen waren de krachtigste die het Vaticaan tot nu toe liet horen. „Het misbruik van jongeren is een ernstig symptoom van een crisis die niet alleen de kerk, maar de hele samenleving treft”, aldus de paus.

De paus deed zijn uitspraak ten overstaan van twaalf van de dertien kardinalen uit de Verenigde Staten. Zij zijn vandaag en gisteren in Rome bijeengekomen om te praten over de crisis waarin de rooms-katholieke kerk in de VS zich bevindt. De afgelopen maanden zijn tal van slachtoffers van seksueel misbruik door priesters in de openbaarheid getreden, nadat gebleken was dat de kerk pedofiele priesters stelselmatig beschermde. „Het misbruik dat deze crisis heeft veroorzaakt is volgens elke norm verkeerd en terecht door de samenleving beschouwd als een misdaad”, aldus

Paus laakt seksuele wandaden priesters

de paus. „Ik ben diep bedroefd over het feit dat priesters en geestelijken, wier taak het is mensen te helpen en een heilig leven te leiden, ten overstaan van God zelf dergelijk lijden hebben veroorzaakt.” De paus bood de slachtoffers van het seksueel misbruik door priesters zijn verontschuldiging en sprak de hoop uit dat de crisis de kerk uiteindelijk sterker zal maken.

Amerikaanse katholieken hebben de woorden van de paus verwelkomd. Maar ze zijn wel van mening dat zijn reactie laat is en mogelijk niet krachtig genoeg is

om de katholieken, en vooral ook de slachtoffers gerust te stellen. Zo is het onduidelijk of de toespraak van de paus betekent dat priesters die zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik uit hun ambt zullen worden gezet. Ook over de positie van kardinaal Bernard Law, de aartsbisschop van Boston is gisteren niets gezegd door de paus. „Hij begon er niet over en niemand vroeg hem ernaar”, zei kardinaal George van Chicago. Veel Amerikaanse katholieken zijn van mening dat Law moet vertrekken, nu is gebleken dat hij het pedofiele verleden van priesters heeft verzwegen.

Tijdens de bijeenkomst van de kardinalen is wel gesproken over het verplichte celibaat voor priesters. Progressieve rooms-katholieken hopen dat het schandaal de rooms-katholieke kerk tot het inzicht zal brengen dat de tijd van het verplichte celibaat voorbij is. Volgens de bisschoppen zal dat echter niet gebeuren. „Het belang van het celibaat is juist onderstreept”, aldus één van de aanwezige kardinalen. (Reuters, AP)

Harde taal van paus nog zonder consequenties

VATICANSTAD — De harde taal van paus Johannes Paulus II over seksueel misbruik van minderjarigen door priesters is voornamelijk zonder consequenties gebleven. Het was gisteren in het Vaticaan niet duidelijk of de paus daarmee ook bedoelde dat deze priesters uit het ambt moeten worden gezet.

In een toespraak tot Amerikaanse kardinalen noemde de paus het foute gedrag van geestelijken voor het eerst een misdaad. In de Rooms-Katholieke Kerk is geen plaats voor priesters die jongeren misbruiken, zei de 81-jarige paus.

Tijdens een persconferentie gistermiddag bleken de Amerikaanse kerkleiders verdeeld over de uitleg van deze woorden. Kardinaal Ma-

hony, aartsbisschop van Los Angeles, zag er een pleidooi voor 'zero tolerance' in: Een priester die in de fout is gegaan, kan volgens hem niet meer in het ambt terugkeren.

Maar anderen, zoals kardinaal Bevilacqua, aartsbisschop van Philadelphia, wilden de woorden van de paus nog eens goed bestuderen. Dit standpunt werd gedeeld door kardinaal George, aartsbisschop van Chicago, en de voorzitter van de Amerikaanse bisschoppenconferentie, bisschop Gregory.

Tijdens de bijeenkomst achter gesloten deuren was niet gesproken over de positie van kardinaal Law. „Hij begon er niet over en niemand vroeg hem ernaar”, zei kardinaal George. Er wordt grote druk op Law uitgeoefend om af te treden. De aartsbisschop van Boston heeft twee priesters, van wie hij wist dat ze zich aan minderjarigen vergrepen, overgeplaatst naar andere parochies zonder die te waarschuwen. Een van hen is inmiddels tot tien jaar cel veroordeeld. Naterugkeer van een geheim bezoek aan de paus zei Law vorige week dat hij niet van plan is af te treden.

De kardinalen hopen dat ze tijdens de tweedaagse besprekingen in het Vaticaan aanwijzingen van de paus of van zijn naaste medewerkers krijgen zodat ze op hun halfjaarlijkse vergadering in juni bindende maatregelen kunnen uitvaardigen. Die hebben betrekking op het uit het ambt zetten van schuldig bevonden priesters, aangifte van de daders bij justitie en een betere opleiding van de priesters. „Onze prioriteit is de bescherming van kinderen, zodat we tegen de gelovigen kunnen zeggen: jullie kunnen vertrouwen in de kerk hebben”, zei kardinaal McCarrick, aartsbisschop van Washington. (DPA/RTR/AFP)

wekkende verklaring van de paus onmiddellijk en in meerdere talen op internet (www.vatican.va) geplaatst.

De doorbraak - geen doofpot, openlijk debat over pedofilie, homoseksualiteit en het celibaat - komt onmiskenbaar op het conto van de Amerikaanse media, die in zulke grote getale in Rome zijn verschenen dat het de functionarissen van het Vaticaan zichbaar in verwarving brengt. Zo wordt de ijzere huisregels, tv-beelden uitsluitend geleverd door Radio Vatican, niet moeten getreden: de Amerikaanse journalisten, CNN voorop, gaan door roeien en ruiten.

Vandaag wordt het overleg met de voltallige Amerikaanse kerkleiders onder leiding van de paus voortgezet. Van curieuzide is zo'n beetje iedereen van enig belang aanwezig. In het bijzonder de deelname van de kardinalen Ratzinger (ideoloog van het Vaticaan), Re (meest genoemde opvolger van Wojtyla) en minister van Buitenlandse Zaken Angelo Sodano bewijzen ten overvloede dat de crisis in de VS het Vaticaan in hoogste staat van alarm heeft gebracht.

Tot zover onze correspondent. De Nederlandse kardinaal Simonis vindt dat de enorme aandacht voor het seksschandaal bij het publiek leidt tot een 'overtrokken beeld' alsof priesters niet 'deugen'. Priesters die zich aan seksueel misbruik schuldig maken, krijgen volgens hem veel meer negatieve publiciteit dan andere hulpverleners die in de fout gaan.

Spits 24/4 Simonis beducht voor imago van priesters

UTRECHT — De enorme aandacht voor het seksschandaal in de Amerikaanse RK-Kerk leidt bij het publiek tot een „overtrokken beeld alsof priesters niet deugen”. Dat zei kardinaal Simonis gisteren naar aanleiding van het topberaad van Amerikaanse kardinalen met de paus en hoge Vaticaanse functionarissen in het Vaticaan.

Zie verder pagina 6

Van onze correspondent Willem Beusekamp 24/4 ROME

„Priesters die minderjarigen seksueel misbruiken, horen niet in de kerk thuis. Zij plegen een misdaad, zowel tegenover de samenleving als tegenover God.” Paus Johannes Paulus II had het dinsdag in Rome niet duidelijker kunnen zeggen. Hij verontschuldigde zich tevens bij de slachtoffers en hun familie.

De verklaring van de Heilige Vader onderstreept de omvang van de crisis in de rooms-katholieke kerk. De dertien Amerikaanse kardinalen, in het Vaticaan ter verantwoording geroepen wegens aanhoudende seksschandalen in hun parochies, gooien ook alle tradities overboord en geven tweemaal daags een persconferentie.

De Duitse bisschoppen, gealarmeerd door de voortvarendheid waarmee de bijna aangeschreven paus Wojtyla de crisis te lijf gaat, hebben na vele klachten in spoedberaad een commissie benoemd die moet onderzoeken of er ook in hun kerkprovincie sprake is van Amerikaanse toestanden.

Niet alleen de snelheid waarmee het Vaticaan reageert, maar vooral de klare taal van de paus is uniek voor de doorgaans zo ondoorgrondelijke politiek van de wereldkerk. Recent nog luidde de bijna geheime pauselijke richtlijn dat seksueel misbruik door priesters toch vooral intern moet worden opgelost. Thans is de indruk

Paus: pedofilie door priesters een misdadaad

Van onze correspondent

ROME, woensdag

In keiharde bewoordingen heeft paus Johannes Paulus II gisteren tijdens het begin van een tweedaags topberaad in het Vaticaan aan 12 Amerikaanse kardinalen duidelijk gemaakt dat het afgelopen moet zijn met pedofilieschandalen veroorzaakt door priesters in de VS. „Misbruik van kinderen is vanuit elk gezichtspunt fout en wordt terecht door de samenleving als een verschrikkelijke misdadaad beschouwd”, aldus de paus.

De kardinalen waren door de paus ontboden om een einde te maken aan het veelvuldige misbruik van kinderen, waaraan tientallen Amerikaanse priesters zich schuldig hebben gemaakt. Vooral kardinaal Bernard Law uit Boston moet het ontgelden. Hij is maar liefst 14 jaar lang op de hoogte geweest van pedofiele praktijken door priesters in zijn bisdom, „naar heeft de ouders slechts naar een andere parochie of bisdom overgeplaatst en ze niet aangegeven of hun priesterschap ontlenen.

en een religieus leven is voor mensen die pijn aan kinderen toebrengen”, aldus de kerkvorst. „Het is een zware zonde in de ogen van God.”

Vandaag wordt er verder gesproken over hoe het principe „Wie een fout maakt, ligt er uit”, concreet moet worden vertaald. De Amerikaanse kardinalen verwachten dat er duidelijke richtlijnen komen voor het aanpakken van priesters die van seksueel misbruik worden beschuldigd. Tot nu toe bestond er onduidelijkheid door verwarring tussen canoniek en burgerlijk recht. Richtlijnen van paus Johannes Paulus II kunnen worden overgenomen door de Amerikaanse bisschoppenconferentie in juni in de stad Dallas.

De paus, die er niet over piekert het priestercelebaat af te schaffen, wilde uiteindelijk toch zijn hoop uitspreken over de toekomst van de rooms-katholieke kerk. „Ook een kunstwerk kan bevestigd worden terwijl haar schoonheid bewaard blijft. Dat is een waarheid die iedere intellectueel moet erkennen”, aldus de kerkvorst.

Veel familieleden van jeugdige slachtoffers zijn processen begonnen tegen de Amerikaanse geestelijken. Steeds meer schandalen kwamen daardoor, evenals in verscheidene Europese landen, in de openbaarheid. Het is een grote klap voor het imago van de rooms-katholieke kerk. „De geloofwaardigheid van de bisschoppen is een grote zorg voor ons. We moeten deze twee dagen beslissen hoe we in de toekomst pedofiele priesters moeten aanpakken zonder weer in de fout te gaan”, aldus de voorzitter van de Amerikaanse bisschoppenconferentie Wilton Gregory.

Als er nieuwe schandalen zouden komen, kan het ernstige financiële consequenties hebben voor het Vaticaan. De Amerikanen behoren, na de Duitsers, tot de grote financiers van de rooms-katholieke kerk. Maar terwijl de Duitse rooms-katholieken geld overmaken aan het Vaticaan via belasting, doen de Amerikanen het op vrijwillige basis. Veel royale donateurs onder de meer dan 63 miljoen Amerikaanse rooms-katholieken kunnen uit teleurstelling over de rooms-katholieke kerk de geldkraan dichtdraaien.

„Jegens de slachtoffers en hun gezinsleden, waar ze ook zijn, spreek ik mijn steun en mijn bezorgdheid uit”, aldus de paus. Ook maakte de kerkvorst gisteren duidelijk dat een 'mea culpa' van de rooms-katholieke kerk niet voldoende is. „De mensen moeten weten dat er geen priesterschap

VATICANAANSTAD - „De mensen moeten weten dat er voor mensen die jongeren schade berokkenen, geen plaats is in het priesterschap.” Duidelijke taal van de paus, zo leek het dinsdag bij de opening van een uitzonderlijke conferentie over seksschandalen tussen de top van het Vaticaan en de Amerikaanse bisschoppen. Ook duidelijk was zijn ongenoege over het met de mantel der zwijgzaamheid bedekken van pedofiele misdadingen door geestelijke leiders. De paus zei dat zij het aanzien van en vertrouwen in de Kerk ernstige schade hadden berokkend.

GVA 24/4

de waarheid moet aanpakken.

Interpretaties

Maar de krachtige taal van de paus en zijn rechterhand bleek toch voor meerdere interpretaties vatbaar. Zo zei kardinaal Roger Mahoney van Los Angeles dat de boodschap geen andere was dan geen pedofiele priesters in de kerk, wie zich aan zulke vergripen schuldig maakt wordt uit het ambt gezet. Zijn collega Francis George van Chicago meende dan weer dat de paus ook bedoeld kon hebben dat zich misdragende priesters hun schuld van zich af konden werpen door zich te bekeren van hun zonden en in dienst van God te leven.

Verskillende opvattingen onder de Amerikanen zijn er ook over het aanblijven van kardinaal Law, bisschop van Boston. Law stuurde zeker twee priesters die zich aan seksueel misbruik schuldig hadden gemaakt naar andere parochies zonder hun wandaden te rapporteren aan bijvoorbeeld justitie. Law zelf heeft kenbaar gemaakt niet te zullen aftreden, maar enkele van zijn collega's denken daar anders over.

Homofilie

Er zijn nog meer heikele thema's. Vaticaan-woordvoerder Joaquim Navarro-Valls had voor de conferentie gezegd dat homofilie een zonde blijft en homofielen daarom geen priester kunnen zijn. Ook hierover bestaat verdeeldheid op de conferentie. Tevens heeft het Vaticaan gezegd dat opheffing of versoepeling van het celibaat niet ter discussie staat. Maar in de wandelgangen luidt het dat sommige deelnemers daar wel degelijk over willen praten.

Voor de conferentie is massale belangstelling van de Amerikaanse media. Het Vaticaan is zich daarvan bewust, getuige de vele persbrieftings die de VS-kerkleiders organiseren. Het officiële doel van de conferentie is de voorbereiding van een landelijke bisschoppenconferentie in Dallas in juni, waar wellicht concrete besluiten over optreden tegen seksueel misbruik worden bekendgemaakt.

VATICANAANSTAD (ap) — „Seksueel misbruik door priesters wordt door de samenleving terecht beschouwd als een misdadaad.” In die bewoordingen veroordeelde paus Johannes Paulus II gisteren de pedofilieschandalen die de Amerikaanse kerk teisteren. Of er nog plaats is voor misbruikplegers in de kerk — volgens de woorden van de paus is dat niet het geval — werd meteen de inzet van discussie.

DS 24/4

TEGENOVER de slachtoffers en hun familie, waar die ook zijn, druk ik mijn diep gevoel van solidariteit en zorg uit”, zei de paus aan het begin van het tweedaagse overleg met de Amerikaanse kardinalen. Die waren vorige week voor spoedberaad naar Rome geroepen. Bedoeling is antwoorden te vinden op de kerkcrisis in de Verenigde Staten.

sinds enkele maanden vooral de VS overspoelt. In een paasboodschap aan de bisschoppen zei hij dat een „donkere schaduw van verdenking” over priesters was gebracht door „sommige van onze broeders die de genade van de wijding hebben verraden”.

De paus noemde misbruik van jeugdigen een „zware zonde in de ogen van God” en zei dat de kerk er ernstige schade door had opgelopen. Hij deed een beroep op de gelovigen dicht bij hun priesters en bisschoppen te blijven staan en

nen ter voorkoming van misbruik op te stellen die in juni kunnen worden aangenomen op de Amerikaanse bisschoppenconferentie in Dallas. Het zou niet de bedoeling zijn in te gaan op de roep om het aftreden van sommige Amerikaanse kerkleiders.

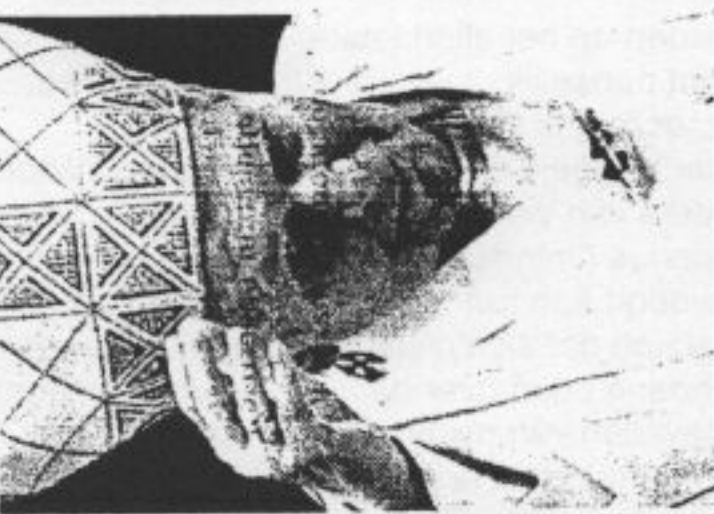
Vooraf kardinaal Bernard Law van Boston ligt onder vuur, omdat hij priesters van wie al jaren bekend was dat zij zich vergrepen aan kinderen de hand boven het hoofd zou hebben gehouden. Law heeft hierover vorige week op het Vaticaan gesproken. Hij zei te zijn aangemoedigd op zijn post te blijven.

Volgens kardinaal Theodore McCarrick van Washington wordt de agenda beheerst door één ding: „Zorgen dat mensen hun priesters weer kunnen vertrouwen”. (AP)

De paus noemde misbruik van jeugdigen een „zware zonde in de ogen van God” en zei dat de kerk er ernstige schade door had opgelopen. Hij deed een beroep op de gelovigen dicht bij hun priesters en bisschoppen te blijven staan en hen te steunen met gebeden. De bijeenkomst in het Vaticaan is bedoeld om richtlij-

Paus wijst opheffing celibaat af

PVA 24-04

Paus Johannes Paulus II

VATICANAANSTAD ■ Opheffing van het celibaat bij priesters is volgens paus Johannes Paulus II geen goede manier om seksueel misbruik binnen de kerk tegen te gaan. Dat bleek gisteren tijdens op de eerste dag van een tweedaagse bijeenkomst met Amerikaanse kardinalen op het Vaticaan. De paus heeft die bijeenkomst belegd naar aanleiding van recente onthullingen in Amerika.

De paus haalde stevig uit naar priesters die ontucht begaan met kinderen. Voor hen is binnen de kerk geen plaats, maakte hij duidelijk. Daar-mee veroordeelde hij ook kardinalen en bisschoppen die

„Geen pedofielen in Kerk”

hen te steunen met gebeden.

Volgens kardinaal Roger Mahony van Los Angeles liet de paus er ook geen twijfel over bestaan dat het priesterschap niet meer weggelegd is voor priesters die kinderen hebben misbruikt. „In Amerika noemen wij dat *zero tolerance*." Maar volgens kardinaal Francis George van Chicago waren de woorden van de paus niet helemaal duidelijk. „De paus sprak ook over de mogelijkheid van christelijke bekering, die radicale beslissing om je af te keren van de zonde en je opnieuw tot God te richten.”

Vertrouwen

Voor kardinaal Bernard Law van Boston ligt onder vuur omdat hij priesters van wie al jaren bekend was dat zij zich vergrepen aan kinderen, alleen maar van parochie verplaatste. Volgens kardinaal Theodore McCarrick van Washington zal de positie van Law bij het overleg echter niet aan de orde komen. De agenda wordt beheerst door één ding, zei hij: „Zorgen dat mensen hun priesters weer kunnen vertrouwen”. „De tijd voor de mea culpa's is voorbij”, voegde Wilton Gregory, voorzitter van de Amerikaanse bisschoppenconferentie, eraan toe. „We zijn nu aan actie toe.”

Wel ter sprake kwamen homoseksualiteit en priesterschap. „De katholieke kerk in de VS doet er alles aan om te voorkomen dat de priesteropleidingen worden gedomineerd door homoseksuele mannen”, aldus nog Gregory. „Maar niet alleen de geaardheid van kandidaat-priesters is van belang. Het gaat er ook om dat toekomstige priesters psychologisch, emotioneel, spiritueel en intellectueel rijp zijn. Dat is een constante zorg van de priesteropleidingen.”

Rome neemt seksueel misbruik nu serieus

van onze redactie religie en filosofie
2002-04-24, Trouw

Na eerst nogal terughoudend en laconiek te hebben gereageerd nemen Rome en paus Johannes Paulus II seksueel misbruik nu ernstig op. Dat blijkt uit de hoge arvaardiging die aan Vaticaanse kant deeneemt aan het tweedaagse gesprek met elf Amerikaanse kardinalen en twee bisschoppen.

Zo werden op het allerlaatste moment pauselijk staatssecretaris ('eerste minister') Angelo Sodano en de leiders van vier andere decasteries ('ministeries') toegevoegd aan het gezelschap dat zich gisteren en vandaag buigt over de vele gevallen van misbruik door Amerikaanse priesters. Volgens de Boston Globe gaat het om zeker 1500 priesters en ruim 10000 slachtoffers. Inmiddels doen hardnekkige geruchten de ronde dat diverse Amerikaanse kardinalen aan de directe omgeving van Johannes Paulus II de suggestie hebben gedaan hun omstrede collega in Boston, kardinaal Bernard Law, weg te promoveren naar Rome. De kans daarop lijkt gering, aangezien eerder deze maand de paus tijdens een privé-audiëntie heeft geweigerd een

ontslagaanvraag van Law, een conservatief, te aanvaarden. Er is tot dusver slechts één Amerikaanse kardinaal, Roger Mahony van Los Angeles, die openlijk verklaart dat Law moet aftreden nu duidelijk is geworden dat hij priesters de hand boven het hoofd heeft gehouden die zich aan seksueel misbruik schuldig hadden gemaakt. Voor zijn vertrek naar Rome zei bisschop William Skystad, vice-voorzitter van de Amerikaanse bisschoppenconferentie: „Law zit in een heel moeilijk parket”.

Volgens kardinaal Theodore McCarrick van Washington zal de positie van Law bij het overleg niet aan de orde komen. „De agenda wordt slechts beheerst door één ding”, zei hij, „zorgen dat mensen hun priesters weer kunnen vertrouwen”. In Utrecht liet kardinaal Simonis weten dat de enorme aandacht voor het seksschandaal in de Amerikaanse kerk bij het publiek leidt tot een „overtrokken beeld alsof priesters niet deugen”. Hij benadrukte dat hij seksueel misbruik door priesters beschouwt als „een misdaad die de wereld uit geholpen moet worden”. Maar priesters die zich daaraan schuldig maken, krijgen volgens hem veel meer negatieve publiciteit dan andere hulpverleners die in de fout zijn gegaan. Hierdoor ontstaat een vertekening.

Bisschop: het is de schuld van de homo's

Trouw, 24 april 2002

AMSTERDAM - De door schandalen geteisterde rooms-katholieke kerk wijst met de beschuldigende vinger naar homoseksuele priesters. Juist terwijl de paus gisteren seksueel misbruik door geestelijken scherper dan ooit veroordeelde, gooide de voorzitter van de Amerikaanse bisschoppenconferentie het over die boeg.

Bisschop Wilton Gregory zei gisteren in Rome dat de rk kerk in zijn land er alles aan zal doen om te voorkomen dat de priester-opleidingen „worden gedomineerd door homoseksuele mannen”. Gregory zei dit na afloop van de eerste twee dagen van de speciale conferentie van Amerikaanse kardinalen vanwege de misbruikscrisis. Het Vaticaan had hen ontboden om te pogen de geloofwaardigheid van de kerk te herstellen. De recent aan het licht gekomen gevallen van misbruik van jongetjes hebben in de VS tot een flinke daling van de kerkelijke inkomsten geleid. In een opvallend scherpe rede liet Johannes Paulus II gisteren weten dat de samenleving seksueel misbruik door priesters terecht als een misdaad

opvat. Voor misbruikplegers is geen plaats in het religieuze leven, zei de paus. Of dit ook betekent dat hij vindt dat ze bij justitie moeten worden aangegeven, is onduidelijk. Tijdens het besloten overleg met twaalf van de veertien Amerikaanse kardinalen is de kwestie van de homoseksuele priesters in ieder geval ook aan de orde geweest. Hoe de paus over hun positie in de kerk denkt is niet bekend. Wel is duidelijk dat niet alle Amerikaanse kardinalen de visie van Gregory delen.

De plebaan (pastoor) van de St. Patrickskathedraal in New York, mgr. Eugene Clark, wakte afgelopen zondag al de woede van homo-organisaties en wetenschappers door in een preek een verband te leggen tussen homoseksuele geaardheid van priesters en pedofilie. Op seminaries lopen homo's het gevaar zich later aan seksueel misbruik van jongens schuldig te maken, beweerde hij. Clark wees daarbij op de discrepantie tussen kindermisbruik buiten de kerk, die volgens hem vooral gericht is tegen meisjes, en die binnen de rk kerk, vooral tegen jongens. Wetenschappers zeggen dat er nog nooit een verband is aangetoond tussen priesterschap en pedoseksueel misbruik. Hetzelfde geldt trouwens voor het verplichte celibaat. De paus heeft herhaald dat hij er niet over piekert het op te heffen.

De katholieke kerk weet duidelijk niet wat ze aan moet met sexueel misbruik en het celibaat binnen de kerk. Ik vind het een ontzettend punt van zwakte om te beweren dat het de homo's zijn die zich schuldig maken aan seksueel misbruik van jongens. Het verband tussen pedofilie en homoseksualiteit is nimmer aangetoond. Het is ook weer typisch iets voor de katholieke kerk om als een gek met een stok om zich heen te slaan. Als de katholieke kerk in de wereld nog een beetje geloofwaardig over wil komen, ook naar zijn eigen mensen toe, zullen ze zich echt eens hard moeten gaan maken voor een dialoog met de homogemeenschap. Bovendien moeten we eindelijk eens af van dat middeleeuwse celibaat. Een priester of een pastoor zou evenals mensen van protestantse huize een normale relatie met een man of een vrouw moeten kunnen aangaan. Op die manier kunnen we het sexueel misbruik veel beter terugdringen. Ze hoeven dan hun seksuele frustraties niet meer te botvieren op mensen die daar nog niet aan toe zijn. Floris Scheelings (24-04-2002, 09:06:07 uur)

Sinds wanneer heeft homoseksualiteit iets te maken

met misbruik van kinderen? Clark heeft groot gelijk!

Ria Hartmann (24-04-2002, 09:17:55 uur)

Sorry, ik had Clark even niet goed gelezen: Na de homo-emancipatie-strijd van 30 jaar geleden moeten we weer heel alert worden. Dit soort geluiden klinken weer wat erg vaak de laatste tijd.

Ria Hartmann (24-04-2002, 09:24:23 uur)

Zo blijkt het maar weer dat de Rooms Katholieke kerk een corrupte multinational is. Saskia (24-04-2002, 09:24:50 uur)

Dit is ongelooflijk! Waar blijven de reacties van de pro-homo organisaties. Als een moslim een dergelijke uitspraak had gedaan, een verband had gelegd tussen pedofilie en homo's, dan had de politie overuren moeten draaien met het verwerken van de aangiften. Wat ik mij afvraag is: waarom een dergelijke opmerking vanuit een rk-hoek niet wordt bestraft? En als deze vanuit de islamitische hoek wordt geplaatst er gelijk een hele heisa ontstaat. Je moet toch kijken naar de opmerking die gemaakt wordt en niet wie het doet!

M. El Kouazi (24-04-2002, 09:34:19 uur)

Het valt zwaar tegen wanneer volwassenen in situaties die doorspekt zijn met verschillende omstandigheden zo zwart wit kijken. Hier komt weer duidelijk het "wij - zij" gevoel naar voren zoals altijd wanneer er een negatieve gebeurtenis is ontstaan en de volwassenen niet weten hoe zij op menselijke wijze met deze situaties om moeten gaan.

Het zondebok principe behoort in deze tijd achterhaald te zijn. Vaak resulteert het in het opentrekken van "hare luchtjes". Zonde in een tijd waarin zoveel mensen bij elkaar leven. C. Liezenga (24-04-2002, 11:30:00 uur)

„Voor misbruikplegers is geen plaats in het religieuze leven, zei de paus. Of dit ook betekent dat hij vindt dat ze bij justitie moeten worden aangegeven, is onduidelijk.”

Het is Totaal irrelevant wat de paus vindt van aangifte bij justitie. De slachtoffers doen aangifte en de priester wordt vervolgd. Klaar. Dit onderwerp is trouwens slechts een van de vele, waarbij het irrelevant is wat de paus vindt. Priesters lopen het risico om later aan kleine jongetjes te gaan frunniken, omdat het seminarie, ja, de hele katholieke kerk een totaal ziek instituut is.

Jordi Kerkum (24-04-2002, 11:40:16 uur)

Jammer dat een dergelijk stuk weer direct gebruikt moet worden om racistische

beschuldigingen te uiten. Indien El Kouazi het nieuws enigszins gevolgd zou hebben kon hij/zij weten dat er op de eerdere kortzichtige uitspraken van de rk sekte wel degelijke heftig is gereageerd. Net zoals dat is gebeurd met de opmerking vanuit de islam sekte hoek. Helaas is de Nederlandse rechtswanorde van mening dat racisme mag indien het vanuit een sekte komt. geloof -/- tolerantie = sekte Verder, voor de goede orde: seks tussen leden van hetzelfde geslacht is homofilie, ongeacht de leeftijd.

Daarmee is niet gezegd dat elke homo pedo is maar wel dat een mannelijke pedo die het met een jongetje doet dan wel een vrouwelijke pedo die het met meisjes doet een homo is. dit is geen veroordeling maar een beoordeling.

Marco (24-04-2002, 11:44:32 uur)

Het was alleen een kwestie van tijd wanneer de hysterie rondom pedofilie zou overslaan naar de homoseksuelen. Het is het bewijs dat het verstand de laatste jaren echt helemaal zoek is en dat iedereen nog alleen maar naar anderen kijkt om de schuld neer te leggen en vooral om anderen te veroordelen. De hysterie rondom pedofilie, islam, veiligheid zal steeds vaker uitmonden in hysterie tegen alles wat niet "normaal" is. Amerika voorop en Europa in slaafse volgzaamheid met Nederland voorop.

Overigens is er een verband tussen homofilie en pedofilie, dat zal ook in de toekomst blijken. Wat men achterwege zal laten is hetzelfde onderzoek bij heteroseksuelen, waar hetzelfde verband is, maar dat komt niet goed uit.

Toen (24-04-2002, 12:12:43

uur)

Het is elke keer weer hetzelfde liedje. Altijd het geloof wat de wortel is van alle kwaad.

Of het nou islam is of christendom, maakt niks uit, je ziet telkens weer dat het geloof oorzaak is van ellende en oorlogen en noem maar op. Is het niet die imam van laatst, dan is het nu wel dit geouwehoer weer. ruud (24-04-2002, 13:19:56 uur)

Het veroorzaken van oorlogen, een vast patroon van kindermisbruik, stigmatisering van hele bevolkingsgroepen, niks is in "de kerk" te dol. Een gezond homoseksueel mens keert zich met afgrijzen van deze - tegen de criminaliteit aanleunende- instanties af.

henk jens keestra (24-04-2002, 14:25:10 uur)

geweest. En wat de homo-priesters betreft: waar zijn jullie mee bezig? Jezelf elke tweeduizend jaar sprookjes vertellen is echt genoeg

hypocriet voor woorden. Ik zou dus willen zeggen: ophouden met die kerk, tweduizend jaar sprookjes vertellen is natuurlijk te

in leven te houden, en het excuus om niet te hoeven trouwen. Maar dat die mensen dan wel willens en wetens meehelpt een corrupt en overbodig instituut te

priesters zijn verbaast me totaal niet. Voor sommige jongeren uit minder ruimdenkende milieus vormt het priesterschap een perfect

kanten die het heeft. Jan (24-04-2002, 14:27:08 uur)

Dat er veel homoseksuele

Afschuwelijk wat er gebeurd in de RK-kerk. Absoluut strijdig met de uitgangspunten van het

geloof. Het geeft absoluut een verkeerd signaal over het belang van het geloof voor iedereen. En over de goede

dag verloochenen, hoe kun je jezelf dat aandoen? Overigens vind ik het stuitend dat er weer die gemakzuchtige link tussen homoseksualiteit en pedoseksualiteit wordt gelegd. Het is toch ook niet zo dat elke heteroman zich heimelijk aangetrokken voelt tot meisjes van 12? Nou dan. **Willem van Altena** (24-04-2002, 14:55:04 uur)

Ik vind het jammer dat dit soort artikelen altijd weer lijden tot reacties als: "De kerk is corrupt" of "ze moeten de dialoog aangaan met de homogemeenschap". De kerk, die Gods Woord zou moeten verkondigen, zou op grond van dat Woord het praktiseren van zowel homosexualiteit als pedoseksualiteit af moeten keuren. Ze zijn volgens Gods Woord namelijk allebei gewoon fout.

Ik vind overigens ook dat de kerk heel zorgzaam om moet gaan met mensen die lijden aan zulke afwijkingen. De kerk moet niet de persoon op zich afwijzen. Deze mensen kunnen er immers niets aan doen dat ze die afwijkingen hebben. Het is echter wel een taak van de kerk om het in praktijk brengen van deze neigingen te verbieden.

Johan Bos (24-04-2002,

15:29:15 uur)

Het celibaat is een keuze die een priester maakt. Dit is niet iets dat wordt opgedrongen. Het is een keuze. Het is heel afschuwelijk dat dit is gebeurd. Maar we praten wel over een totaal aantal zaken die in de afgelopen 20-40 jaar hebben plaatsgevonden. Dan is het percentage foute priesters niet zo heel erg groot. We hebben het niet over zaken die in 2002 hebben plaatsgevonden.

Wanneer word er eens een onderzoek gedaan in protestantse kringen? Waarom horen we niets over "foute dominees"? Of over sportcoaches of zweminstructeurs of andere jeugd leiders?

Het valt me heel erg op dat mensen die niet katholiek zijn, precies weten hoe het moet in de katholieke kerk. Ik vraag me dan ook weleens af of die mensen die het dan zo precies weten zelf wel naar een kerk gaan. Even voor de duidelijkheid. In mijn opinie kunnen ze al die "foute" priesters zo de gevangenis ingooien maar wel nadat je goed kijkt hoe de feiten liggen en niet afgaat op de krantenkoppen en iedere priester ineens over dezelfde kam gaat scheren. Daarbij, ga je verdiepen in de regels van de katholieke kerk zodat je weet waar hun mening vandaan komt en waarom ipv te gaan roepen: Het ligt aan het celibaat. **Elsemieke** (24-04-2002,

16:01:55 uur)

Uit de beschrijving van de commotie rond het misbruik

van priester blijkt weer dat een aantal begrippen onjuist gebruikt worden. Homofilie impliceert nog niet het praktiseren = homoseksueel! Het gaat erom dat het het aangaan van buitenechtelijke relaties evenals het te buiten gaan aan het misbruik maken van kinderen of jongeren zonder meer fout is. Pedofilie is niet aan homofielen voorbehouden; helaas zijn er genoeg vaders of moeders die zich daaraan bezondigd hebben.

Als zich op dat gebied misstanden voordoen moet dat grondig onderzocht worden en bestraft worden. Zijn er priesters of predikanten in het geding, dan dienen zij niet meer in enige pastorale functie terecht te komen.

M.T.G.M.J. Nieuwenhuys (24-04-2002, 17:21:55 uur)

Het celibaat is een bijzondere genadegave, die maar voor weinigen is weggelegd. Paulus gaat er in 1 Corinthiërs 7 al op in, en dan is de kerk nog geen eeuw oud. In vers 9a zegt hij: "Indien zij zich echter niet kunnen beheersen, laten zij dan trouwen." De leiding van de RK kerk zou er goed aan doen om op het punt van het celibaat de Bijbel aan het woord te laten en niet eigenwijs op het verplichte priestercelibaat te blijven hameren.

Zoals eerdere reageerders al hebben aangegeven is er geen rechtstreekse relatie tussen homoseksualiteit en pedoseksualiteit. Een pedoseksueel, die tevens heteroseksueel is, vergrijpt zich aan een jongere van het andere geslacht. Is de pedoseksueel tevens homoseksueel, dan vergrijpt hij zich aan een jongere van hetzelfde geslacht. Een ander verband zie ik niet. Ik vrees, dat bisschop Gregory op zoek is naar een zondebok, maar dan is hij bij de homo's toch aan het verkeerde adres. Hij moet eerst nog maar eens naar de balk in zijn eigen oog laten kijken. **A.W. Maat** (24-04-2002,

17:36:21 uur)

Feitelijk plegen voornamelijk heteroseksuele mannen seksuele misdrijven. De bisschop probeert de aandacht van slecht leiderschap binnen de kerk, te verleggen door op hun populaire zondebok te schieten.

Het jaren achtereën in de doofpot steken van seksueel misbruik van vrouwen en kinderen door priesters, komt nu eindelijk boven water. In de Verenigde Staten, Columbia en Europa. De leidinggevendende bisschoppen die priesters liever overplaatsen, dan dat ze de politie informeren, zou het sieren de hand in eigen boezem te steken. **Robert van den Heuvel** (24-04-2002, 23:18:42 uur)

BRUSSEL — Het initiatief van paus Johannes Paulus II om met de Amerikaanse kerkleiders de crisis in hun kerk te bespreken, vindt bij kardinaal Godfried Danneels de hoogste waardering. „Ik ben vooral blij met de klare uitspraak dat voor priesters en religieuzen, die zich aan kinderen vergrijpen, geen plaats is in de kerk”, aldus Danneels.

DS 25/4

Van onze medewerker
Rik De Gendt

DE onverbloemde uitspraak van Johannes Paulus II dat „kindermisbruik een zonde en een misdaad” is en dat het onder geen enkel beding in de kerk kan geduld worden, viel wereldwijd in goede aarde. Vooral in de Verenigde Staten is de radicale veroordeling van elke vorm van pedofilie in de kerk gisteren gunstig onthaald. Hoewel het uitkijken blijft naar de concrete uitvoering van de maatregelen, die aan het eind van de tweedaagse topbijeenkomst in het Vaticaan genomen werden.

Kardinaal Theodore McCarrick van Washington liet gisterenmiddag tegenover journalisten verstaan dat in de toekomst een nul-tolerantie voor seksueel misbruik van kinderen strikt gehandhaafd wordt. Bovendien zou een panel van vooraanstaande leken, mannen en vrouwen, worden samengesteld, die toezicht houden op de manier waarop de kerk de aanbevelingen en besluiten toepast.

Ook wil de kerkelijke overheid nauwer samenwerken met de burgerlijke justitie en alle gekende misbruiken doorspelen. Over het voorstel om pedofiele priesters meteen uit hun ambt te ontsetten, bestond geen eensgezindheid. Iemand een tweede kans geven, „ver van kinderen”, zou volgens kardinaal Francis George van Chicago toch moeten kunnen.

De meeste Amerikaanse priesters staan achter de recente strenge stellingname. Toch zijn sommigen er niet helemaal gerust in en zijn ze bang voor een „pedofielenjacht”, waarvan ook onschuldige collega's al te gemakkelijk het slachtoffer kunnen worden. Bovendien vrezen zij dat kerkleiders, die jarenlang de ogen gesloten hielden of zelfs de waarheid niet wilden zien, buiten schot blijven. „Om het schip van de kerk te redden, worden gewone bemanningsleden overboord gegooid”, zei Philip Murnion, directeur van het Pastoral Life Center in New York.

Kardinaal Danneels, momenteel in Rome voor de ontmoeting van Europese bisschoppen met een groep jongeren, hoopt dat „het de Amerikaanse bisschoppen kan helpen om de geloofwaardigheid in de kerk te herstellen”.

Bij het „Contactcentrum voor klachten wegens seksueel misbruik binnen een pastorale relatie”, dat in september 1997 op vraag van de Belgische bisschoppen werd opgericht, was er gisteren duidelijk tevredenheid over de harde uitspraak van de paus.

„Het werd tijd”, aldus een vrijwilligster van het centrum, „dat er van hogerhand een erkenning van de problematiek is gekomen en dat maatregelen in het vooruitzicht worden gesteld. De publieke verklaring van de paus kan bovendien helpen om de drempel naar ons centrum te verlagen en nog veel bestaande taboes en onrechtvaardigheden uit de wereld te helpen”.

■ Meldpunt voor seksueel misbruik in een pastorale relatie: 078/15.30.70.

Alleen bij notoir misbruik Kardinalen VS zeggen aanpak pedofielen toe

ROME, 25 APRIL. De Amerikaanse kardinalen hebben op de laatste dag van het crisisonderzoek met de paus in Rome voorstellen gedaan om priesters aan te pakken die zich stelselmatig schuldig hebben gemaakt aan pedofilie.

De maatregelen die de kardinalen gisteren in hun verklaring hebben aangekondigd zijn echter veel minder concreet dan eerder die dag werd aangenomen. Zo is het onduidelijk of priesters die een keer zijn betrapt op seksueel misbruik uiteindelijk moeten vertrekken.

Paus Johannes liet zich gisteren voor het eerst in het openbaar uit over de kwestie, die de rooms-katholieke kerk in de Verenigde Staten in een diepe crisis heeft geworpen. In de krachtigste bewoordingen die het Vaticaan tot nu toe heeft laten horen veroordeelde hij seksueel misbruik door priesters en bestempelde het tot een misdaad. „Het misbruik dat deze crisis heeft veroorzaakt is volgens elke norm verkeerd”, aldus de paus. Na afloop van de ontmoeting met de paus zei kardinaal Theodore McCarrick van Washington, dat de woorden van de paus het voortaan mogelijk maken om priesters die zich aan kinderen vergrijpen onmiddellijk de laan uit te sturen.

Maar uit een persconferentie van de kardinalen van gisteravond blijkt dat veel minder duidelijk. De kardinalen stelden de ontmoeting met de pers enkele uren uit, naar verluidt omdat ze het niet

eens konden worden over de conclusies van de tweedaagse bijeenkomst, en toen ze eenmaal verschenen bleken slechts twee van de twaalf kardinalen aanwezig en de meningen over toekomstig beleid sterk verdeeld.

In hun slotverklaring spraken de kardinalen niet langer van een beleid van zero tolerance, maar beloofden zij priesters uit hun ambt te zullen zetten wanneer „die stelselmatig schuldig zijn aan herhaaldelijk, roofzuchtig seksueel misbruik van minderjarigen”. Als geen sprake is van „stelselmatig misbruik” zal een andere strafmaatregel worden verzonden, aldus de kardinalen. Het onderwerp zal opnieuw besproken worden tijdens een bijeenkomst van de Amerikaanse bisschoppen in juni. Dan moet ook duidelijk worden wat er moet gebeuren met priesters die in het verleden al zijn beschuldigd van pedofilie.

Ook over kardinaal Bernard Law van Boston zijn geen uitspraken gedaan. Law staat onder grote druk om af te treden, nadat is gebleken dat hij ten minste twee pedofiele priesters willems en wetens heeft aanbevolen bij andere bisdommen. Hij was niet bij de persconferentie. (Reuters, AP)

Geen pardon voor priester die handen niet kan thuishouden

daan maar sindsdien nooit weer, moet ik tegen die man zeggen dat hij het ambt moet verlaten? Dan moet ik eerst bidden en er over nadenken en met leken erover praten”, zei McCarrick.

McCarrick zei niets over eventuele maatregelen tegen bisschoppen die pedofiele priesters de hand boven het hoofd hebben gehouden. Twee van de twaalf kardinalen, de aartsbisschoppen Law van Boston en Egan van New York, staan om die reden onder grote druk van gelovigen om af te treden. De paus ging dinsdag niet op deze kwestie in. (RTR)

VATICANSTAD ■ Iën misstap en je vliegt de laan uit. Dat principe haanteert de Rooms-Katholieke Kerk voortaan voor priesters die zich schuldig maken aan seksueel misbruik. Dat bleek gisteren uit een verklaring van kardinaal McCarrick van Washington. De afgelopen twee dagen is er in Vaticaanstad een bijeenkomst geweest tussen paus Johannes Paulus II en twaalf kardinalen uit de Verenigde Staten.

Schandalen

Aanleiding was een reeks schandalen binnen de katholieke kerk in Amerika. In het

VS-KARDINALEN BETREUREN FOUTEN

TEL 25/4 Van onze correspondent

ROME, donderdag
De Amerikaanse bisdommen zullen geen enkele tolerantie meer tonen jegens priesters die zich schuldig hebben gemaakt aan pedofilie, maar een formele beslissing hierover zal pas tijdens de bisschoppenconferentie in juni te Dallas worden genomen.

Dit werd gisteravond laat

**Seksueel misbruik /
Priester die kind misbruikt
moet uit het ambt**

van onze redactie religie en
filosofie
2002-04-25, Trouw

Na twee dagen overleg met
paus en curie zijn de
Amerikaanse kardinalen er
uit: bij seksueel misbruik door
priesters is er geen enkele
ruimte voor toegevendheid.

De Amerikaanse kardinalen
willen harde maatregelen
tegen priesters die
minderjarigen seksueel
hebben misbruikt. Voortaan
zullen ze prompt uit het ambt
worden gezet en zal men hun
namen overdragen aan
justitie. Dat is, aldus kardinaal
Theodore McCarrick van
Washington, de uitkomst van
een tweedaags intensief
beraad met de paus en hoge
Vaticaanse functionarissen.

De kardinalen baseren zich
hierbij op de toespraak van
Johannes Paulus II. Die zei
dinsdag dat er in de rk kerk
geen plaats is voor priesters
die kinderen misbruiken. De
twaalf Amerikaanse
kardinalen en twee
bisschoppen die in Rome met
paus en curie hebben
vergaderd, zijn er nog niet uit
of dit strenge beleid ook moet
gelden voor gevallen uit het
verleden. McCarrick stelde in
dit verband de vraag: „Moet
een priester die, zeg, dertig
jaar geleden in de fout is
gegaan en sindsdien altijd op
het rechte pad is gebleven en
het vertrouwen geniet van
zijn parochie, alsnog uit het
ambt worden gezet? Daarover
moet ik eerst
bidden, nadenken en met
leken beraadslagen”, aldus
de kardinaal, die ook namens
zijn collega's sprak.

De Amerikaanse kerkleiders
hadden gisteren een lunch
met de paus waarbij deze
opnieuw duidelijk maakte
hoezeer hij geschokt is over
de hele affaire, die zich
overigens niet beperkt tot de
Verenigde Staten. Ook uit
Polen, Oostenrijk, Duitsland
en Mexico zijn gevallen van
seksueel misbruik door
(hoge) priesters gemeld.
McCarrick zei dat Johannes
Paulus zich vastbesloten
toonde het misbruik uit te
roeien. „De Heilige Vader
heeft zulke goede contacten
met kinderen en jonge
mensen, houdt erg van hen,
daarom kwetst de
wetenschap dat sommige
priesters kinderen en

door de kardinaal van Wash-
ington Theodore McCarrick
en de voorzitter van de Ameri-
kaanse bisschoppenconferen-
tie Wilton Gregory in Rome
bekendgemaakt.

Ze waren speciaal met de an-
dere Amerikaanse kardinalen
door de paus ontboden om te
spreken over maatregelen die
de wijdverbreide pedofilie
van priesters in de VS aan-
moeten pakken. Volgens
McCarrick is het onmogelijk
dat na de topontmoeting nog
pogingen zullen worden ge-
daan pedofilie te verdoezelen
door de schuldigen simpelweg
naar een andere plaats of een
ander bisdom over te plaatsen.
Dit bleek tot nu toe vaak te ge-
beuren. Ook is tijdens de con-
ferentie geopperd speciale
regelgeving in het leven te roe-
pen die het mogelijk maakt
priesters die zich aan seksueel
misbruik van kinderen heb-
ben schuldig gemaakt, te ont-
slaan. Dit geldt ook voor het ge-
val als de zaak nog niet naar
buiten is gekomen, maar een
bisschop meent dat de priester
een bedreiging voor kinderen

adolescenten hebben
misbruikt, hem diep.”

McCarrick zei niets over
eventuele maatregelen tegen
bisschoppen die pedofiele
priesters de hand boven het
hoofd hebben gehouden.
Twee van de twaalf
kardinalen, de
aartsbisschoppen Law van
Boston en Egan van New
York, staan onder grote druk
van gelovigen om af te
treden. Het is echter zeer
onwaarschijnlijk dat Rome
twee van zijn belangrijkste
conservatieve pionnen
binnen de top van de
Amerikaanse rk kerk zal laten
vallen.

De bijeenkomst in het
Vaticaan, die als gebruikelijk
achter gesloten deuren werd
gehouden, was bedoeld om
richtlijnen ter voorkoming van
seksueel misbruik op te
stellen die in juni kunnen
worden aangenomen op de
algemene vergadering van de
Amerikaanse bisschoppen in
Dallas.

Bij die gelegenheid zal men
zich buigen over de wensen
van de paus die enerzijds wil
dat de daders uit de
gelederen van de clerus
worden verwijderd, maar die
anderzijds ook niet de deur
wenst open te zetten voor
een ongelimiteerde

heksenjacht tegen priesters
die van misbruik worden
beticht waaraan ze zich niet
schuldig hebben gemaakt.

Een moeilijke klus, die nog
wordt verzwaard door het feit
dat het Amerikaanse
episcopaat geen eenheid
vormt. Zo wil de

Kardinalen: 'pedofiele priesters uitzetten'

Van onze correspondent
Willem Beusekamp

ROME

Amerikaanse priesters die zich
aan jeugdige parochianen ver-
grijpen, worden direct uit de
kerk gezet. Zij moeten in thera-
pie en er volgt aangifte bij justie.
Dit zijn volgens aartsbis-
schop McCarrick van Washing-
ton de voornaamste uitkomsten
van het spoedberaad met de
paus.

De tweedaagse bijeenkomst in
het Vaticaan eindigde woensdag-
avond in grote onenigheid onder
de kerkvorsten, waardoor de slot-
verklaringen pas vandaag kunnen
worden bestudeerd. De aanvul-
lende persconferentie werd her-
haaldelijk uitgesteld. Waarom
kardinaal Law, aartsbisschop van
Boston, daarbij niet aanwezig
was, bleef onduidelijk. „We had-
den afgeproken er allemaal te
zullen zijn”, zei bisschop Wilton Gre-
gory, de voorzitter van de Ameri-
kaanse bisschoppenconferentie.

Law, tot voor kort nog gezien als
kanshebber op het pausschap,
heeft erkend jarenlang ontspoor-
de priesters in zijn bisdom te heb-

conservatieve vleugel dat
voortaan elke homo, ook
degene die celibatair leeft,
van het priesterschap wordt
uitgesloten. De meer liberale
bisschoppen voelen daar
niets voor. Ze vragen zich
ook af wat men dan moet
doen met degenen -naar
schatting zo'n dertig procent-
die nu al priester zijn.

Inmiddels verkeert de rk kerk
in de Verenigde Staten in een
shocktoestand. Om Tom Fox,
hoofdredacteur van de
progressieve National
Catholic Reporter, te citeren:
„De Amerikaanse
katholieken zijn in hoge mate
gedesillusioneerd. Ze staan
uiterst sceptisch tegenover
hun eigen priesters. Ze
hebben het 'heilig vertrouwen'
in hen verloren”.

Een recent onderzoek lijkt dit
te bevestigen. Het laat zien
dat 83 procent van alle
katholieken in de VS geneigd
zijn om elke aantijging aan
het adres van een priester te
geloven. Zoiets was vroeger
ondenkbaar. Een bewijs dat
het morele gezag van de
clerus -in dit conservatieve
land vroeger erg groot- sterk
is gedaald. Toch is het aantal
gelovigen dat uit protest de rk
kerk verlaat tot dusver
opvallend laag. Fox: „Vergis
je niet, dit is een gelovig land.
Voor het merendeel van de
mensen is de kerk veel meer
dan priesters en
bisschoppen”.

ben gedekt en overgeplaatst naar
andere riskante parochies. Afgelopen
zaterdag, vlak voor zijn ver-
trek naar Rome, heeft hij tijdens
de mis vergiffenis gevraagd.

Kardinaal Law noemde de hui-
dige crisis letterlijk 'de 11e sep-
tember voor de katholieke kerk in
Amerika'. Indien de paus hem tot
aftreden zou dwingen, aldus Law,
zou hij daaraan gevolg geven. On-
bevestigd blijft het sterke gerucht
dat Law de eer aan zichzelf mag
houden en in de nabije toekomst
een functie zoekt op het hoofd-
kwartier in Rome.

Het zwaarste discussiepunt was
de door de Amerikanen gewenste
verplichte aangifte bij de burgerlijke
justitie. De paus geeft er de
voorkeur aan de vervolging en be-
straffing van pedofiele priesters
intern te regelen, direct gestuurd
vanuit Rome. Volgens voorzitter
Gregory is echter gekozen voor
aangifte bij burgerlijke autoritei-
ten. „Dat is de instantie die is uit-
gerust om misdaden te vervolgen”.

In juni komt de Amerikaanse
kerkleiding opnieuw bijeen, dit
keer in de VS, om een nieuw be-
leid te formuleren waarmee het
geschonden moreel kan worden
hersteld. Leidraad wordt volgens

Gregory een 'zero tolerance'-be-
leid.

Uit de stortvloed aan nieuwe in-
formatie die de afgelopen dagen in
Rome bekend werd, blijkt hoe
hoog de nood in de Amerikaanse
kerkprovincie is gestegen. Niet
minder dan vijfduizend aangiften
zijn er gedaan over seksueel mis-
bruik van minderjarigen door
priesters. Vorig jaar moest alleen
al het aartsbisdom van Boston 30
miljoen dollar (33 miljoen euro)
aan smartengeld uitkeren. De psy-
chiatrische therapieën waaraan
honderden priesters zich moesten
onderwerpen, kostten nog eens 50
miljoen dollar (55 miljoen euro).

In Ierland blijkt de situatie niet
veel beter, zoals gisteren bekend
werd. Daar heeft de rooms-katho-
lieke kerk in totaal 150 miljoen
euro moeten uitkeren aan slacht-
offers. De Ierse bisschop Brandon
Comiskey heeft inmiddels ontslag
genomen, nadat hij erkende een
priester te hebben beschermd die
66 kinderen had misbruikt. De
priester heeft zelfmoord gepleegd.

Volgens de Italiaanse kinder-
bescherming zijn er in Italië duizen-
den pedofiele priesters in dienst,
die door de kerkleiding worden
afgeschermd.

Kardinalen VS: pedofiele priesters uit de kerk

De Rooms-Katholieke kerk in de
Verenigde Staten moet worden ge-
zuld van priesters die bij herha-
ling minderjarigen hebben mis-
bruikt.

Dat is de kern van de slotverkla-
ring van twaalf Amerikaanse kar-
dinalen, na twee dagen van be-
raadslagingen in het Vaticaan.

Verder moet er een speciale
ontslagprocedure komen voor
priesters die geen recidivist zijn,
maar die toch een bedreiging
voor kinderen en jongeren vor-
men. „Het seksueel misbruik van

minderjarigen wordt terecht door
de maatschappij als een misdrijf
beschouwd en is een zware zonde
tegenover God, vooral wanneer
priesters en leden van religieuze
orden de daders zijn.”

De verklaring maakt geen mel-
ding van maatregelen tegen bis-
choppen die zich medeschuldig
hebben gemaakt doordat ze pedo-
fiel actieve priesters overplaatsten
naar andere parochies zonder die
te waarschuwen. Op die manier
heeft een priester in Boston, John
Geoghan, minstens 130 minderja-
rigen kunnen misbruiken. (ANP)

Koorleider koninklijk huwelijk voor rechter

Priester Robert Borremans moet
zich verantwoorden voor de rech-
ter voor aanranding van de eer-
baarheid met geweld van minder-
jarigen. Dat heeft de raadkamer
van Brussel gisteren beslist. De
man pleegde de feiten tijdens
scoutskampen in de Franse Pyre-
neën tussen 1992 en 1994. De
zaak werd nieuw leven ingeblazen
toen ouders de man herkendden
tijdens de tv-uitzending van de
huwelijksmis van Filip en Mathil-
de in december 2000. De man was
er koorleider. Naar Borremans
loopt ook een onderzoek wegens
financieel gesjoemel. (belga)

AMERIKAANSE KARDINALEN TREKKEN HUN STAART IN

Van onze redacteur
DS Dominique Minten 26/4

BRUSSEL — De Amerikaanse kar-
dinalen hebben op het laatste mo-
ment hun staart ingetrokken. Er-
komt geen nultolerantie tegen pe-
dofiele priesters. Alleen meervou-
dige misbruikers worden aange-
pakt. Slachtofferorganisaties rea-
geren boos op de uitkomst van het
tweedaags crisisberaad tussen de
Amerikaanse kardinalen en het
Vaticaan.

Tot enkele uren voor de slotver-
klaring was kardinaal Theodore

Slachtoffers boos over uitkomst

misbruik een misdrijf, of het nu
regelmatig of één keer gebeurt”,
reageerde John Kelly, oprichter
van Survivors of Child Abuse in
Dublin. Kelly is volgens eigen
zegen in de jaren zestig mis-
bruikt op school.
„Ik zie geen openheid, ik zie
geen compassie, ik zie geen ge-
rechtigheid en ik zie niets sub-
stantieels van de kerk, behalve
een zoveelste geheime bood-
schap vol rookgordijnen.”
Volgens bisschop Gregory had

In Ierland is met woede gere-
ageerd op de uitkomst van de be-
sprekingen tussen het Vaticaan
en Amerikaanse bisschoppen
over seksueel misbruik door
priesters. De kritiek richt zich
met name op het uitblijven van
de beslissing een priester al na
het eerste geval van seksueel
misbruik uit het ambt te zetten.
„Wat mij betreft is seksueel

Reuters
DUBLIN

McCarrick van Washington nog duidelijk. „Als de paus zegt dat er geen plaats is in het priesterambt voor kindermisbruikers, dan moet dat ons vertrekpunt zijn." En hij koppelde er meteen de *one-strike-you're-out*-remedie voor toekomstige misbruikers aan vast. Daarover waren de kardinalen het eens, aldus McCarrick. Alleen was er nog geen consensus of die maatregel ook gold voor zaken uit het verleden die pas nu aan het licht komen.

In de slotverklaring was er van die maatregel echter geen sprake meer. De kardinalen kwamen naar voren met de aanbeveling dat alleen „beruchte en meervoudige kindermisbruikers" uit het priesterambt moeten worden gezet. „Niet-beruchte" zaken laten ze over aan de wijsheid van de plaatselijke bisschoppen.

Volgens het persbureau AP kwam de koerswijziging er na een waarschuwing van paus Johannes Paulus II die verwees naar zijn leven onder het communistisch regime. Hij vreesde dat sommige bisschoppen hun administratieve macht zouden misbruiken om onschuldige priesters te straffen. Hij wees de kardinalen ook op de nood aan vergeving en de kracht van God om priesters tot inkeer te brengen.

De aanbevelingen van de kardinalen zullen besproken worden op de conferentie van Amerikaanse bisschoppen die in juni in Dallas plaatsvindt. Daar moeten concrete maatregelen tegen pedofiele priesters opgesteld worden. Verscheidene kardinalen lieten verstaan dat ze in het licht van die bijeenkomst liever hardere taal hadden gezien in de slotverklaring.

Over de positie van kardinaal Bernard Law van Boston was in de slotverklaring helemaal geen sprake. Law is een centrale figuur in de pedofilieschandalen omdat hij een pedofiele priester telkens van pa-

rochie veranderde.

Er werd gespeculeerd over zijn aftreden, maar Law liet zich op de persconferentie niet zijn. Als reden gaf hij op dat de zaak niet rond zijn persoon mocht draaien, maar rond de maatregelen van de kardinalen.

Het celibaat werd wel behandeld, en zoals te verwachten was, werd het nogmaals bevestigd. „Volgens de wetenschap bestaat er immers geen verband tussen het celibaat en pedofilie."

Vraag is nu hoe de Amerikaanse gelovigen zullen reageren. In zijn commentaar schrijft het progressieve weekblad *National Catholic Reporter* dat de gelovigen vragen naar duidelijke antwoorden en verantwoordelijkheid. De kans is groot dat velen niet voldaan zijn door de verklaring.

Dat is in elk geval de mening van Scott Appleby, die aan de universiteit van Notre Dame het Amerikaanse katholicisme bestudeert. „Dat priesters pas worden verwijderd uit hun ambt na meerdere misbruiken, laat de deur natuurlijk wagenwijd open voor onzekerheid."

Ook slachtofferorganisaties reageren in dezelfde zin. „Wij kunnen geen betere en veiligere kerk voor onze kinderen creëren, als er geen systematisch onderzoek wordt gedaan naar pedofiliepraktijken", zegt Roderick MacLeish, de advocaat van 180 slachtoffers. „Is eenmalig misbruik dan geen misdaad?", vraagt John Kelly, stichter van „Overlevers van Kindermisbruik", zich af.

En volgens Barbara Blaine, van een slachtofferorganisatie in Chicago, „gaapt er altijd een groot gat tussen de woorden en de daden van bisschoppen". „Wat zij beloven klinkt goed, maar de daadkracht ontbreekt meestal."

■ www.vatican.va/latest-en.htm
■ www.natcath.org

De rooms-katholieke kerk in de Verenigde Staten moet worden gezuiverd van priesters die bij herhaling minderjarigen hebben misbruikt. Dat is de kern van de slotverklaring waartoe twaalf Amerikaanse kardinalen na twee dagen topberaad in het Vaticaan hebben besloten. DM 26-4

Vaticaanstad

ANP / Reuters

Voor priesters van wie de gepleegde feiten minder duidelijk zijn, komt er een speciale ontslagprocedure. "Seksueel misbruik van minderjarigen wordt door de maatschappij terecht als een misdrijf beschouwd en is een zware zonde tegenover God, vooral wanneer priesters en leden van religieuze orden de daders zijn", luidt de verklaring, die evenwel geen melding maakt van maatregelen tegen bisschoppen die zich medeschuldig hebben gemaakt doordat ze pedofiele actieve priesters overplaatsten naar andere parochies zonder die te waarschuwen. Zo heeft een priester in Boston, John Geoghan, op die manier zeker 130 minderjarigen misbruikt. Zijn aartsbisschop, kardinaal Law, die van de misdrijven door Geoghan op de hoogte was, staat onder druk om af te treden. In een brief aan alle priesters in de Verenigde Staten betreuren de kardinalen dat "het toezicht door de bisschop niet in staat is geweest dit schandaal in de kerk te verhinderen". In die brief gaat hun medeleven uit naar de slachtoffers, die in het Vaticaan niet aan het woord zijn geweest, maar ook naar de overgrote meerderheid van priesters die hun zending niet hebben "verraden". Ook bevat de verklaring van de kardinalen geen voorstel om de namen van 'foute' priesters aan justitie door te geven, zoals in enkele steden wel is gebeurd.

De kardinalen stellen in hun verklaring dat er geen enkel wetenschappelijk aantoonbaar verband bestaat tussen het celibaat en pedofilie. Zij bekrachtigen de waarde van het verplichte celibaat voor priesters als een gave van God aan de kerk. Hoewel in de tekst ook met geen woord over homoseksualiteit wordt gerept, wordt wel voorgesteld de kandidaat-priesters beter op hun geschiktheid voor het ambt te testen. Tijdens de besprekingen op de tweedaagse was de homoseksualiteit van een deel van de priesters wel aan de orde. De kardinalen opperen ook nog het idee in de hele rooms-katholieke kerk van de Verenigde Staten een dag van gebed en berouw in het leven te roepen, om een proces van verzoening op gang te brengen en het kerkelijke leven te vernieuwen. In juni komen ze opnieuw bijeen.

Slachtoffers van kindermisbruik door rooms-katholieke priesters reageerden gisteren ontgoocheld op de besluiten van de tweedaagse conferentie. John Kelly, stichter van de organisatie Survivors of Child Abuse, noemde ze zelfs een slag in het gezicht. "Ik zie geen openheid, geen mededogen, geen gerechtigheid. Ik zie niets substantieels, behalve nog maar eens een gecodeerde boodschap vol rookgordijnen en spiegels."

Colm O'Gorman, van de Britse One In Four-zelfhulpgroep van slachtoffers, zegt dat de kerk de ernst van het probleem nog niet lijkt in te zien. Hij is vooral niet te spreken over de vergoelkende commentaren van de kardinalen over eenmalige gevallen van kindermisbruik. "Suggereren dat er een zeker aantal slachtoffers moet zijn voor de kerk actie onderneemt is schandelijk", zegt hij. "Als er een volwassene een kind misbruikt, moeten ze meteen uit hun functie worden ontheven, of ze nu onderwijzer, scoutsleider of priester zijn."

Toch heeft de conferentie één positief effect gehad: ze heeft het probleem bespreekbaar gemaakt. De Zuid-Afrikaanse rooms-katholieke kerk bekende gisteren dat een deel van zijn priesters beschuldigd wordt van kindermisbruik, en dat er meteen een plan van aanpak zou worden opgesteld.

Seksueel misbruik door priesters is geen typisch Amerikaans verschijnsel, zoals een naaste medewerker van de paus beweert. Ook de Ierse katholieke kerk kent zo zijn sekschandalen.

Van onze medewerkster
Mirjam Prenger

DUBLIN/LIMERICK

Een priester die bekendstaat om zijn pedofiele neigingen, misbruikt jarenlang jongens in zijn parochie. Minstens vier van zijn slachtoffers zullen later zelfmoord plegen. Bisschop Brendan Comiskey, die op de hoogte is van 's mans misdragingen, grijpt niet in. Als slachtoffers van de priester op televisie hun verhaal doen en zeggen zich door de kerk in de steek gelaten te voelen, zwijgt de bisschop in alle talen. Dat is nu vier weken geleden.

Een nieuwe aflevering in het Amerikaanse priesterschandaal? Nee, het is de zoveelste aflevering in een al tien jaar durende Iers drama over seksueel misbruik binnen de rooms-katholieke kerk. Want de katholieken in de VS mogen nu in crisis verkeren over het gedrag van hun priesters. Ierland heeft in dat opzicht een ruime voorsprong. En het heeft diepe sporen achtergelaten in de overheersend katholieke samenleving.

„De kerk heeft haar geloofwaardigheid volledig verloren", zegt Willie Carey, een zakenman uit Limerick, een stad die bekendstond als de meest gelovige stad ter wereld. „Iedereen plaatst nu vraagtekens bij de morele standaarden die zij oplegt."

Het begon met de onthulling, in mei 1992, dat de populaire bisschop van Kerry, Eamonn Casey, een kind verwekt had, de moeder in de steek had gelaten en haar met geld van zijn bisdom had geprobeerd af te kopen. Het schandaal dwong Casey tot aftreden. We zullen een deemoediger kerk

Vaticaan wint cultuurstrijd om pedo's

Van onze correspondent

WASHINGTON

Rome heeft gesproken, maar daarmee is de zaak nog niet afgedaan, als het gaat om de onrust in de Verenigde Staten over de sekschandalen rond pedofiele priesters. Na twee dagen spoedberaad met paus Johannes Paulus II be-

ANALYSE

loofden de Amerikaanse kardinalen dat zij strenger zullen optreden tegen ontspoorde priesters, maar zij bleken uiteindelijk verdeeld over de vraag hoe streng.

Aanvankelijk had bisschop Wilton Gregory laten weten dat de kerk voortaan een beleid van 'zero tolerance' zou voeren tegenover priesters die zich vergripen aan minderjarigen, maar in de slotverklaring die de kardinalen na afloop van de bijeenkomst uitgaven, waren zij veel milder. Alleen priesters die zich 'berucht' hebben gemaakt en zich schuldig hebben gemaakt aan 'herhaaldelijk seksueel misbruik' van kinderen zullen uit hun ambt worden gezet. Voor minder ernstige gevallen, is volgens sommige van de kardinalen nog vergiffenis mogelijk.

De tweeslachtige houding van de prelaten lokte meteen kritiek uit van bezorgde katholieken in de VS. 'Het is schokkend dat onze hoogste leiders het zelfs niet eens kunnen worden dat een priester die zijn ambt ook maar één keer heeft misbruikt van het priester-schap moet worden beroofd', zei Frances Kissling, de voorzitter van Catholics for a Free Choice.

Er was ook kritiek op het feit dat het Vaticaan en de kardinalen helemaal geen aandacht hadden besteed aan de vraag waarom de kerkleiding in het verleden zo mild met pedofiele priesters is omgesprongen. Was dat christelijke vergevingsgezindheid, of de behoefte om de zonden van de kerkelijke hiërarchie verborgen te houden?

Aanvankelijk leek het erop dat het Vaticaan zich helemaal niet met het probleem wilde bezighouden. Een naaste medewerker van de paus deed de kwestie aanvankelijk af als een typisch Amerikaans verschijnsel, dat vooral te maken had met de 'sensatiezucht' van de media en de overdreven Amerikaanse passie om iedereen en alles processen aan te doen.

Maar uiteindelijk begreep het Vaticaan dat er meer aan de hand was en dat de schandalen het gezag van de kerk in de VS begon-

nen te ondermijnen. Niemand zal het hardop zeggen, maar waarschijnlijk speelde daarbij ook mee dat het Vaticaan zich zorgen begon te maken over de enorme financiële risico's voor de bisdommen in de VS. Die hebben nu al honderden miljoenen dollars aan smartengeld uitgekeerd aan slachtoffers.

De bijeenkomst in Rome kwam

Vergeving is mogelijk voor béetje misbruik

neer op een krachtmeting tussen twee totaal verschillende culturen: enerzijds de gesloten hiërarchie van het Vaticaan, waarin de leer en het pauselijk gezag voorop staan, anderzijds de achterban van de kerk in de VS, die wil dat de leiding naar hun klachten luistert. Zoals wel te verwachten viel, heeft het Vaticaan aan het langste eind getrokken.

Voor zijn vertrek naar Rome kondigde kardinaal Roger Mahony van Los Angeles aan dat hij op de bijeenkomst het nut van het celibaat aan de orde zou stellen, evenals het toelaten van vrouwen tot het priesterambt. Maar die

kwesties - voor de paus volstrekt taboe - kwamen helemaal niet aan bod. In de slotverklaring constateerden de kardinalen dat er geen wetenschappelijk bewijs is voor een verband tussen celibaat en pedofilie.

In plaats daarvan concentreerden het Vaticaan en de kardinalen zich op een 'verband' waarop vooral in conservatieve kringen wordt gehamerd: dat tussen homoseksualiteit en pedofilie. De kardinalen kondigden aan dat zij de toelatingsnormen voor de priesteropleidingen nog eens onder de loep zullen nemen om te voorkomen dat de seminaries worden overspoeld door homo's.

Verder willen zij meer nadruk leggen op het onderrichten van de zedelijke doctrines van de kerk. Dat moet tot een 'heiliger priesterorde' en een 'heiliger kerk' leiden.

Het Vaticaan boog ook niet voor de roep in de VS om het aftreden van kardinaal Bernard Law van Boston, die een paar pedofiele priesters jarenlang stilletjes van de ene naar de andere parochie had overgeplaatst, ook al wist hij dat zij zich aan kinderen hadden vergrepen. De boodschap was kennelijk dat niet de gemeente, maar het Vaticaan uitmaakt wie de kerk leiden.

Bert Lanting

VERVOLG VK 26/4

moeten zijn', verklaarde bisschop Comiskey.

Wekelijks kreeg het Ierse publiek nieuwe onthullingen te horen. Mary Kenny, auteur van *Goodbye to Catholic Ireland*, herinnerde zich hoe ze op een avond in november 1994 met verbijstering naar de hoofditems van het tv-journaal keek: pedofiele priester A vlucht naar Ierland na arrestatie in Noord-Ierland wegens verkrachtingen, priester B sterft in homosana in Dublin en priester C bekent 11-jarige jongen dertig keer seksueel te hebben misbruikt. 'Mensen zeiden: "Erger dan dit kan het niet worden." Maar elke keer werd het erger.'

De affaire met de gevluchte pedofiele priester leidde zelfs tot de val van de regering. Er ging een schokgolf door de Ierse gemeenschap. De verontwaardiging was groot: over het seksueel misbruik zelf, over de wijze waarop kerkelijke autoriteiten de problemen hadden genegeerd door in opspraak geraakte priesters over te plaatsen, en over het feit dat priesters soms zwijggeld aan hun slachtoffers betaalden.

In sneltrainvaart heeft de kerk aan gezag ingeboet. Dat bleek onlangs nog tijdens het abortusreferendum, toen een meerderheid het stembusadvies van de kerk negeerde. De gevolgen zijn ook op andere terreinen zichtbaar. In 1980 waren er ruim tienduizend actieve priesters. Dat aantal is inmiddels gehalveerd. In 1990 werden er nog 104 nieuwe priesters benoemd, in 2000 slechts 24.

De Ieren hebben aanzienlijk minder vertrouwen in de kerk, maar ze keren zich er niet massaal van af. Zo'n 60 procent bezoekt nog wekelijks een kerkdienst. Ook zakenman Willie Carey. 'Want God is niet fout. Het zijn mensen, de priesters en de kardinalen die hen afdekken, die hebben gefaald.'

'We behandelen de kerk nu als familie', verklaart socioloog Tom Inglis, auteur van *Moral Monopoly: The Rise and Fall of the Catholic Church in Modern Ireland*. 'Je laat ze niet in de steek, gaat af en toe nog op bezoek, maar je laat je niet langer door hen voorschrijven hoe je moet leven. Zeker niet als het aankomt op seksuele moraal.'

'Seks begon in Ierland in 1993', grapt een Ierse sociaal-psycholoog. Er wordt nu minder verkrampt gedaan over seks, al zijn de Ieren de erfenis van de strenge katholieke moraal nog niet kwijt.

Seksueel misbruik van kinderen komt in Ierland vaker voor dan in andere westerse landen. Vorige week werd tijdens een congres in Dublin bekend dat 30 procent van de vrouwen en 24 procent van de mannen in Ierland in hun jeugd is misbruikt. Verontrustende percentages, zeker vergeleken met de gemiddelde cijfers voor de rest van Europa (vrouwen: 17 procent, mannen: 5 procent).

Er zijn echter ook gunstige tekenen. Afgelopen januari besloten de religieuze broederschappen 128 miljoen euro uit te keren aan alle kinderen die tijdens hun verblijf in hun inrichtingen misbruikt waren. En begin deze maand diende de in opspraak geraakte bisschop Brendan Comiskey zijn ontslag in.

De Ierse bisschoppen hebben in een spoedzitting besloten tot een onafhankelijk onderzoek naar de wijze waarop de katholieke kerk in het verleden met seksueel misbruik is omgegaan. In een verklaring uitte ze alvast hun 'diepste verontschuldigingen' voor alle tekortkomingen.

Kerk heft zwijgplicht slachtoffers pedofilie op

NEW YORK, 27 APRIL. De roomskatholieke kerk van New York onthult alle slachtoffers van seksueel misbruik door priesters van de zwijgplicht. Die plicht is hen in het verleden door de kerk opgelegd in ruil voor een financiële compensatie. De maatregel volgt op een bijeenkomst, deze week, van de Amerikaanse kardinalen in Rome. Daar hebben zij gesproken over de sekschandalen waarin de kerk momenteel is verwickeld.

Een onbekend aantal slachtoffers van pedofiele priesters is de afgelopen jaren door de kerk gecompenseerd nadat zij de belofte hadden gedaan niet in het openbaar te treden over het hun aangedane leed. Dat heeft de kerk zoveel geld gekost dat sommige bissdommen failliet dreigen te raken.

Hoewel het bisdom van New York met de maatregel voor meer openheid over de pijnlijke kwesties binnen de kerk lijkt te pleiten, tracht het anderzijds via een rechterlijk dwangbevel te voorkomen dat vertrouwelijke documenten over een sekschandaal waar-

bij de kardinaal van New York betrokken is, worden vrijgegeven. Kardinaal Edward Egan wordt beschuldigd van het verzwijgen van de pedofiele achtergrond van een priester toen hij werkzaam was als bisschop van Connecticut.

De crisis binnen de kerk is begonnen na de onthulling begin dit jaar dat verschillende kerkleiders het pedofiele verleden van priesters stelselmatig hebben verzwegen. Daardoor hebben sommige priesters zich jarenlang ongestraft en ongezien kunnen vergrijpen aan minderjarigen.

Deze week werden alle Amerikaanse kardinalen door de paus naar Rome ontboden om te praten over de kwestie. In de Verenigde Staten bestaat veel kritiek op de uitkomst van die vergadering. Tijdens de tweedaagse bijeenkomst heeft de paus voor het eerst seks met minderjarigen door priesters veroordeeld tot een misdad. Maar de kardinalen werden het niet eens over een structurele aanpak van priesters die een dergelijke misdad hebben begaan. De kardinalen hebben voorlopig be-

sloten alleen priesters te straffen die „structureel schuldig” zijn aan pedofilie. Over de aanpak van priesters die één keer zijn betrapt of in het verleden zijn betrapt beraden de kardinalen zich pas tijdens een kerkvergadering in juni.

Katholieken uit de Verenigde Staten zijn teleurgesteld over die voorlopige conclusie. Bisschop Edward O'Donnell uit Lafayette, Louisiana, waar midden jaren tachtig het kerkschandaal begon, zegt in de Amerikaanse krant *The New York Times* dat de kardinalen onvoldoende aanwijzingen hebben gegeven over hoe de bisschoppen nu verder moeten.

Ray Higgins, een ondernemer uit Californië die aan het hoofd heeft gestaan van een onafhankelijke onderzoekscommissie naar seksueel misbruik op een seminarie van onder anderen zijn eigen zoon, vindt dat niets is bereikt. „De enige keer dat (de kerk) ooit een priester uit zijn ambt heeft ontzet, is op het moment dat het (seksueel misbruik) structureel werd en het een schandaal werd”, aldus Higgins. (Reuters, AP)

BRUSSEL/BOSTON — «De Amerikaanse katholieke kerk moet gezuiverd worden van 'meervoudige en beruchte kindermisbruikers'» Dat is de slotverklaring van de Amerikaanse kardinalen na de talrijke schandalen over pedopriesters in de Amerikaanse kerk. Onder druk van de publieke opinie en Paus Johannes Paulus II trekt de katholieke kerk toch ten strijde tegen kindermisbruik. Zaken met Amerikaanse pedopriesters die slechts één feit op hun actief hebben, blijven wel in handen van diens verantwoordelijke bisschop. Alvast de 'Vlaamse Synodale Katholieken', die opkomen voor democratisering van de kerk, zijn niet onder de indruk. «Zolang we jonge mannen voor hun priesteropleiding opsluiten in gesloten kloosters ver van de normale wereld, produceren we aan de lopende band seksueel onvolwassen priesters die in het slechtste geval pedofiel worden», zegt woordvoerder Remi Verwimp. HLN 27-28/4

DIRK COOSEMANS

De paus had er genoeg van. Na 450 klachten tegen pedopriesters in de V.S. en daarbij nog bisschoppen die pedofieten van hun 'pastors' verdonderemaanden, riep een boze Johannes Paulus II de Amerikaanse kardinalen naar het Vaticaan. Op een persconferentie na de 'crisis' stamelden de Amerikaanse kardinalen dat hun kerk moet gezuiverd worden van priesters die bij herhaling minderjarigen hebben misbruikt. Eerder had de paus al gesteld dat pedofilie «een misdad en een zonde» is. «De mensen moeten weten dat in het priesterschap geen plaats is voor diegenen die jongeren schade toebrengen», aldus de 81-jarige kerkvoorst.

Toon Osaer, woordvoerder van onze kardinaal Danneels zegt dat het hier vooral om een Amerikaans probleem gaat en dat het bij ons lang zo'n vaart niet loopt. «Sinds 1997 hebben we een commissie voor seksueel misbruik, met dertien dossiers in behandeling. Wij treden ook op na één geval van misbruik. Deze dagen hebben we nogal wat last met een priester uit Waals-Brabant die veroordeeld is voor kindermisbruik en door ons uit zijn priesterambt ont-

zet. De man heeft zijn (lichte) straf uitgezeten en wil nu zijn priesterambt terug. Wij weigeren pertinent. Hij beschuldigt ons door te zeggen dat we minder 'christelijk' zijn dan de burgerlijke rechters, tja.»

«Allemaal niet overtuigend genoeg», is de reactie van de Synodale Katholieken, waarvan Remi Verwimp woordvoerder is. «De kerk spreekt over beruchte kindermisbruikers. Met andere woorden: we schieten pas in gang als de pedofielen (te) veel in de pers komen. Bovendien produceert de kerk zelf seksueel onvolwassen priesters. Jonge mannen die op hun achttiende bij andere jonge mannen 'opgesloten' worden in kloosters, waar over seksualiteit moet worden gezwezen. Dat is niet normaal.»

ERFENISKWESTIE

Het celibaat moet dus afgeschaf? «Inderdaad. Volgens mij waren de leerlingen van Jezus ook getrouwde mannen. Het celibaat is ingevoerd in de elfde eeuw. Priesters zonder kinderen, dat was voor de kerk de ideale manier om veel erfenisgelden te ontvangen. Veel heiliger dan dat is het niet.»

Professor Rik Torfs, theoloog aan de Katholieke Universiteit Leuven, treedt Verwimp bij. «Het ontbreekt de kerk aan een open visie op seksualiteit. Door het verplichte celibaat en de uitsluiting van vrouwen heerst er op vele Amerikaanse seminaries een 'broerierig' homosfeertje. Homo's vormen er met 60% ruim de meerderheid van de priesterstudenten. Ik heb niets tegen die mensen, maar dat is een duidelijk onevenwicht en een ander ongelukkig gevolg van het celibaat.»

PEDOFILIE

Nieuwe blaam

Linda BUYS • Aalst HLN 27/4

Een nieuw blaam voor de katholieke kerk en de paus. Opnieuw een massa gelovigen die de kerk de rug zullen toekeren. Een ware schande en een zware ontgoocheling voor alle mensen die nog waarde hechten aan de opvoeding van hun kinderen, nu de paus het kind degraadeert tot een gebruiksvoorwerp, aangezien hij zijn volgelingen steunt in hun pedofiele gedragingen door de nultolerantie voor pedofilie te verworpen en hen slechts te veroordelen bij herhaald kindermisbruik.

Kerk en misbruik

In de recente uitlatingen van de paus over het misbruik van kinderen door priesters valt op dat hij

Friesters VK 26/4

kardinaal Simonis zou moeite hebben met het feit dat 'priesters die zich aan seksueel misbruik schuldig maken (...) veel meer negatieve publiciteit krijgen dan andere hulpverleners die in de fout gaan' (*de Volkskrant*, 24 april). Maar een kardinaal die één en andermaal beklemtoont dat seks en priesterschap niet samen kunnen gaan, moet niet raar staan kijken wanneer celibataire priesters die in de fout gaan daar scherper op worden aangesproken.

Juist zij dienen te verkondigen dat seks alleen maar mag dienen voor de voortplanting, dat je er niet van mag genieten en dat de celibataire levensstaat de beste is. En als je dus het celibaat als hoogste levensstaat beschouwt, wek je daarmee impliciet de indruk dat seksloos leven mogelijk is. Als een theorie in de praktijk echter niet blijkt te kloppen, moet je je theorie bijstellen, en niet boos worden op mensen die je duidelijk maken dat je theorie niet klopt.

Als priesters durven toe te geven dat het eisen van een celibataire levensstaat eigenlijk onmenselijk is, dan valt er verder te praten. Misschien is het juist wel begrijpelijker van celibataire dat ze in de fout gaan: je eist van hen om geen mens te zijn.

OLDENZAAL Jan Heerdink

Orgelpijpen

NRC 27/4

Mooie foto van de verfrommelde paus met zijn gekreukte Amerikaanse kardinalen. Allemaal vieze oude jurkmannen, die bij elkaar kwamen om eens even stevig over seks te praten. Ze vonden het heerlijk.

Tijdens de opwindende woorden van de Heilige Vader doolde bij de een een tochtige non door zijn gedachten, een ander droomde van een hitsige kapelaan in netkousen en weer een ander zag zichzelf in de ballenbak van de plaatselijke IKEA met zeven blote misdienaartjes. Het was een kortademige lentebijeenkomst in het warme Rome. In de verder geheime, plezierig broerierige vergadering somde de paus allemaal op wat er niet mocht. En dat was veel. De paus ging diep in op de smeulige details. Met kloppend kruis zaten de bejaarde mannen te luisteren naar de fantasierijke kinderporno.

Toen God de mens schiep, wist ze dat deze diersoort zich voort moest planten. Als ik er nou voor zorg dat dat lekker is, dan heb ik daar geen omkijken meer naar, moet ze gedacht hebben. Ik zorg er gewoon voor dat de mens er eigenlijk de hele dag zin in heeft.

En je kunt zeggen wat je wil, maar dat is God goed gelukt. In mijn geval zeker. Graag onderschrijf ik de woorden van Oscar Wilde, die ooit schreef: Al vinden ze iets nog lekkerders uit, ik zal het er altijd bij blijven doen!

Maar de gelovige mens stelde allemaal onnatuurlijke spelregeltjes op. Rooms-katholieken moeten van hun baas als konijnen condoomloos tekeer gaan en zoveel mogelijk nazaten op de redelijk volle wereld zetten. En de priesters moeten juist weer aan geheel onthouding doen. Die moeten hun erecties steeds bestraffend toespreken. Een natte washand schijnt ook te helpen. Natuurlijk is dat niet te doen. God heeft ons dieren een instrument gegeven om het leven enigszins dragelijk te maken, om regelmatig te ontladen en ik moet zeggen: alleen tijdens seks ben ik gelovig. Goddelijk gevoel. Het celibaat is dan ook een regelrechte aanslag op de natuur.

Officieel mag een priester nog niet eens de hand aan zichzelf slaan, maar neemt u van mij aan dat er heel wat wordt afgepunikt

in het klooster en de pastorie. Of de huishoudster helpt meneer pastoor een handje, of de pastoor doet aan de kapelaan nog een keer voor wat niet mag of hij doet af en toe een klein schietgebedje. Veel nonnen dragen een ring om hun vinger omdat dat hun echtgenoot is.

Toen ik twaalf was ging ik naar het Klein Seminarie Hageveld in Heemstede. Daar woonde ik met een paar honderd jongens en een flink aantal priesters bij elkaar. Er is nooit iets gebeurd dat niet door de beugel kon, maar ik weet nog wel dat er af en toe een raar sfeertje hing. Ik heb toch een paar keer bij een mij troostende priester op schoot gezeten, waarvan ik achteraf dacht: raar! Het was absoluut niet prettig.

Nogmaals: er is niets onoorbaars gebeurd, maar het was groezelig. Jongen van twaalf in korte broek bij vreemde man van in de veertig op schoot. Hand rust op bovenbeentje. Ik ontweek de kamer van de bewuste priester.

Ieder normaal denkend mens weet dat het zaad kruip waar het niet gaan kan en dat bepaalde menselijke driften door niets en niemand in te tomen zijn. Geslachtsdrift is de basis van vele huwelijken, echtscheidingen en moorden. Dus wat er nu in de Verenigde Staten naar buiten komt verbaast toch niemand? De schade valt me nog mee. En het beperkt zich natuurlijk niet alleen tot de VS. Het Roomse zaadoverschot is een wereldwijd probleem.

Wordt het geen tijd om de rooms-katholieke kerk officieel te verbieden omdat het instituut toch een gevaar voor onze kinderen is? Want de katholieken kunnen wel roepen dat het celibaat het vrijwillige offer van de priesters is, maar in te veel gevallen mislukt het. En zolang ze met elkaar in een bezemkast hutsefluten vind ik alles best, maar op het moment dat ze aan onze kinderen gaan zitten, begint er in mij iets te koken.

Kortom: verbied deze criminele organisatie, die aanzet tot kinderporno en hele werelddelen zeer bewust aan aids ten onder laat gaan. Het zal veel kinderen enorm opluchten.

YOUP VAN 'T HEK

Kardinaal: schaf celibaat af

RIO DE JANEIRO, 29 APRIL. Een van de invloedrijkste leiders van de roomskatholieke kerk van Brazilië, de voormalige aartsbisschop van São Paulo, kardinaal Paulo Evaristo Arns, vindt dat het celibaat moet worden opgeheven. Volgens Arns moet het priesters vrij staan het celibaat af te wijzen omdat dat er in de bijbel niet over wordt gesproken. Arns' standpunt gaat lijnrecht in tegen dat van de paus, die vorige week na een crisisberaad over pedofiele priesters heeft aangekondigd op het behoud van het celibaat. (AP)

In de Verenigde Staten is enorme opschudding ontstond over pedofilie onder rooms-katholieke priesters en de manier waarop de kerk dit verborgen heeft gehouden. Het celibaat is de bron van alle ellende, vindt James Carroll.

NRL 13/4
Hoe komt het dat het schandaal over seksueel misbruik in katholieke kring zo hoog oploopt?

Een onthutsende reeks beschuldigde priesters. Een volledig gebrek aan verantwoordelijkheid bij bisschoppen. Zorg in elke parochie. Aan de positieve kant is er onder katholieken een verrassend sterke eensgezindheid over brede hervormingen ontstaan. Aan de negatieve kant dreigt de obsessieve berichtgeving het karakter van een heksenjacht te krijgen, doordat in krantenkoppen de scheidslijn tussen echte boeven en vagelijk beschuldigen vervaagt.

De schaduw van argwaan die over het hele priesterschap hangt is niet eerlijk, maar wel heeft het schandaal ook, en vooral onder katholieken, een diepe scepsis aan het licht gebracht over het priestertijde celibaat. En dat roept weer vragen op over de gesteldheid van de seksuele fantasie van de katholieke kerk zelf.

Onwillekeurig denk ik terug aan mijn eigen ervaring in dezen. Van mijn 20ste tot mijn 30ste was ik zelf celibatair, als seminarist en als priester. Ik was 31 toen ik ontslag nam als pastor aan *Boston University* en dispensatie aanvraag van mijn priesterwijding. De gelofte van gehoorzaamheid was een probleem, en ook mijn alternatieve roeping tot het schrijversleven, maar vooral nam ik afscheid van het priesterschap omdat ik niet in staat was het celibaat naar behoren te beleven — als geestelijk pad dat tot God leidde.

De pluspunten van de celibataire leefwijze waren me duidelijk. Het leven in een gemeenschap van energieke, toegewijde mannen had wel iets weg van een permanent lidmaatschap van een intellectueel uitdagende werkgroep, alsof je in een sterke sportploeg zat. Een beslissend element van die band, en ook van ons priesterschap, leek de gezamenlijke opoffering dat we ons 's nachts alleen op onze kamer terugtrokken. Het elan van de priesterlijke broederschap sterkte ons — en getuigde naar we meenden van iets hogers. Toch kon ik me nooit onttrekken aan een vaag besef van de grote beperking van dat leven en bespeurde ik bij mezelf en mijn broers in toenemende mate meer innerlijke strijd dan mysterie, meer narcisme dan grootmoedigheid.

Ik kon pas werkelijk bevatten wat ik miste, toen ik het vond. De verarming van de hedendaagse taal inzake seksualiteit bemoeilijkt om precies te zeggen wat ik bedoel, alsof het probleem met het celibaat een kwestie van hormonen is, maar wat ik de laatste vijftig jaar als echtgenoot en vader ben gaan inzien is dat seksuele verbondenheid, de wederkerigheid van het huwelijk en de creativiteit van het ouderschap fundamentele bronnen van verbondenheid met God zijn. Liefdevolle seksualiteit leert iets over heiligheid wat eenvoudig door geen enkele andere ervaring te bereiken is.

Het is onzinnig dat zo'n oerwaarheid als een verrassing voor mij kwam. De heiligheid van de seksualiteit is natuurlijk een uitgangspunt van het bijbelse geloof, zij het niet van het neoplatonische christendom. Het is het thema van het Hooglied, en Genesis bevestigt dat mensen 'naar het beeld Gods' zijn, juist als 'man en vrouw'.

Maar het bijzondere van seksualiteit is dat ze weigert zich te laten vergeestelijken — een blijvende herinnering aan het gegeven dat de glorie van de schepping juist het lichamelijke is. Maar de abstracte kennis van deze waarheid is niets vergeleken bij de waarachtige ervaring ervan, die werd belemmerd door de nadruk dat seksueel ver-

langend vooral een kwestie van zonde was. Jansenisten in de katholieke traditie, calvinisten in de protestantse — het christendom is maar al te tweeslachtig over de seksualiteit. Het katholicisme bevestigde het hoogstens in de marge van het kerkelijke denken en leven. Waarom is anders het overweldigende merendeel van de geanoniseerde heiligen maagd? Wat de positieve kanten van het celibaat ook zijn of ooit zijn geweest, op dit moment is de diepste betekenis die van het meest ingrijpende voorbeeld ter wereld van de verwerping van de menselijke seksualiteit, en dat is de bron van de instinctieve scepsis die in de huidige crisis zo breed naar voren komt.

Dit duistere onderwerp is nog verder vertroebeld doordat het Vaticaan onlangs heeft verklaard dat homoseksualiteit onder katholieke priesters de kwaal is die moet worden genezen, terwijl de kerk juist een probleem heeft met seksualiteit als zodanig, homoseksueel én heteroseksueel. Wie de schuld van de huidige crisis schuift op priesters die toevallig homoseksueel zijn, zoekt een zondebok en geeft zijn zegen aan een heksenjacht. Aldus wordt de aandacht af-

geleid van de veel bredere kwaal en de fundamentele verandering die nodig is.

Evenmin als de gemiddelde pastoor, dragen homoseksuelen de schuld van een corrupte, vrouwvijandige, zelfbeschermende kerkelijke elite. De oneerlijkheid van het Vaticaan in alles wat met seksualiteit te maken heeft — geen geboorteregeling, geen condooms voor aidspreventie, etc. — wordt nu ten volle door katholieken beseft. Seksueel totalitarisme heeft als ordenend principe van dit instituut geen kans van slagen meer.

Nog veel belangrijker is dat een liefdevolle seksuele band en alles wat die met zich meebrengt, heilig is. Het lichaam is goddelijk. Wederkerige zinnelijkheid is een sacrament. Lichamelijke uiting is heilig. Genot is goddelijk. Dat is wat de kerk eindelijk moet bevestigen, zonder tweeslachtigheid en uit het midden van het katholieke leven in plaats van uit de marge.

Of, om het anders te stellen: het moet katholieke priesters vrij staan om te trouwen. Punt uit.

James Carroll is ex-priester en schrijver.

Geef seksueel verlangen een gepaste plaats

NRL
Carlo Leget 2/4

Seksueel genot is goddelijk schreef de uitgetreden priester en schrijver James Carroll vorige week zaterdag op de *Opiniepagina*. Dat ben ik met hem eens. De vraag is alleen wat dit betekent voor ons handelen. Want met goddelijke dingen moet je over het algemeen uitkijken. Ze brengen mensen doorgaans tot uitersten waarmee je weinig opschiet.

Het ene uiterste waar onze cultuur toe neigt, is de verheerlijking. Seksueel genot kan mensen zozeer in de greep krijgen dat ze zichzelf en hun omgeving schade toebrengen. De verheerlijking onttaardt dan in slavernij. En wie beheerst of bezeten wordt, is geen vrij mens meer.

Het andere uiterste waar de kerk in de waarneming van velen toe neigt, is de illusie van volledige controle en beheersing. Het goddelijke is echter niet te vangen. Dit geldt ook voor het seksuele. Wie de illusie heeft deze duistere krachten volkomen helder en op orde te hebben, misleidt zichzelf op een gevaarlijke manier.

Het is de kunst om tussen deze twee uitersten een koers te bepalen: seksueel genot niet verheerlijken, maar wel volop erkennen; de illusie van volkomen controle loslaten, maar wel de regie zelf in handen blijven houden. Het probleem is echter dat in samenleving en kerk geen plaats is waar een dergelijke kunst geleerd kan worden.

In de samenleving is seksualiteit geparkeerd in de privé-sfeer. Wie binnen de regels van het strafrecht blijft opereren weet zich verder in beginsel ongebonden. De opvoeding op dit terrein is versmald tot voorlichting over het vermijden van seksueel overdraagbare aandoeningen. Maar met spelregels alleen word je nog geen goed voetballer.

In de kerk is seksualiteit geparkeerd in de grijze zone van schaamte en geweten. Het strenge seksuele onderricht van de rooms-katholieke kerk is berucht. De talloze kerkgangers die zich overvraagd voelen, vluchten vervol-

gens in de veilige zone van het eigen geweten. Ook hier geldt dat alleen verkeersregels iemand nog niet tot een goed chauffeur maken.

Moet de katholieke kerk dan, zoals Carroll stelt, het celibaat maar afschaffen en de seksuele moraal verruimen? Voor de priesters die zich schuldig gemaakt hebben aan seksueel misbruik zou het niets uitmaken. Ze hielden zich toch al niet aan de spel- of verkeersregels. En mochten deze mannen al het verlangen hebben om zich openlijk aan een andere man of vrouw te binden, dan is dit nog geen garantie dat het misbruik zou ophouden. Het probleem zit dan ook elders, en de oplossing dus ook.

De ironie wil nu dat dezelfde kerk die het gif van schuldgevoelens, verdringing van seksualiteit en doofpotcultuur heeft voortgebracht, al eeuwenlang zelf een tegengif produceert. Vanaf de woestijnmonniken in de eerste eeuwen van onze jaartelling bestaat een stroom van geschriften waarin de kracht van seksualiteit erkend wordt en met open ogen tegemoetgetreden. Thomas van Aquino ontwikkelde al in de dertiende eeuw een verfijnde analyse van gemoedsbewegingen waarin niets weggemoffeld of onderdrukt werd. Ook de drang naar seksueel genot niet. En Thomas was toch een succesvol celibatair.

De kerk bezit in deze alternatieve denk- en spiritualiteitstradities een schat aan ervaringswijsheid die nog steeds actueel is. En wat voor celibataire mannen in vroegere tijden gold, geldt in feite voor ieder mens: het is een hele kunst om het seksuele verlangen een gepaste plaats te geven in het totale levensproject. Een kunst die geleerd kan worden.

Wanneer de kerk deze schat zou aanboren en populariseren, zou ze een grote dienst bewijzen aan haar eigen achterban — of deze leden nu wel of niet seksueel actief zijn. De illusie van absolute controle maakt dan plaats voor een realistisch leren omgaan met de eigen verlangens.

Dr. Carlo Leget is als universitair docent moraaltheologie verbonden aan de Katholieke Theologische Universiteit Utrecht.

Pedofiele priesters

VK 29/4
AAN het einde van het pontificaat van Johannes Paulus II maakt de rooms-katholieke kerk een moeilijke tijd door. De krachten van de paus nemen zienderogen af, zijn leiderschap is tanende, steeds meer kardinalen vragen zich af of hij zijn ambt niet beter kan neerleggen. Ondertussen ondermijnen seksschandalen het morele gezag van de kerkleiding.

In Amerika werd bekend dat pedofiele priesters zich jarenlang aan kinderen hadden vergrepen. Kardinaal Law van Boston wist ervan, maar handhaafde de pederasten. In Ierland maakte een priester zich jaren achtereen schuldig aan het misbruik van jonge parochianen. De bisschop was ervan op de hoogte, maar greep niet in. Vier jongens pleegden zelfmoord.

Aanvankelijk reageerde het Vaticaan afhoudend op de aanzwellende stroom onthullingen uit met name de Verenigde Staten. Maar toen bleek dat veel Amerikaanse katholieken deze reactie niet accepteerden en hun gelddonaties aan de kerk staakten, zag de paus zich gedwongen de twaalf Amerikaanse kardinalen naar Rome te ontbieden.

Johannes Paulus II noemde pedofilie een misdaad en een weezinwekkende zonde. Hij beloofde een beleid van *zero tolerance*. Maar deze ferme woorden werden niet vertaald in krachtige daden. Er werd niet besloten priesters meteen uit hun ambt te zetten zodra zij schuldig worden bevonden aan een geval van seksueel misbruik. Dat gebeurt pas als gebleken is dat zij 'herhaaldelijk' in de fout zijn gegaan. De anderen kunnen rekenen op vergiffenis. Voorts negeerde Rome de roep om het aftreden van kardinaal Law.

Wie even gedacht mocht hebben dat in Amerika een nieuwe reformatie zou beginnen en dat het seksschandaal dienst zou kunnen doen als breekijzer bij het moderniseren van de katholieke kerk, kwam bedrogen uit. Voorstellen van de kardinaal van Los Angeles om te praten over het aanpassen van het celibaat en het toelaten van vrouwelijke priesters, werden niet in behandeling genomen. Het tweeduizend jaar oude instituut, dat bijna een miljard gelovigen verenigt, is allergisch voor wat het ziet als de waan van de dag en laat zich niet zo eenvoudig hervormen.

De uitkomst van het Romeinse spoedberaad is daarom teleurstellend. Het Vaticaan toont andermaal aan weinig open te staan voor de gevoelens van de gewone leden van de kerk. Het stelt de leer, de hiërarchie en de bescherming van priesters voorop, ook als die zich in de woorden van de paus hebben bezondigd aan de misdaad van het seksuele misbruik. Er mag dan geklaagd worden over het afnemende leiderschap van de paus, als gesloten hiërarchisch instituut toont de katholieke kerk zich nog zeer taai.

Naar psychologische tests voor kandidaat-priesters

DS 15/3
BRUSSEL (belga, eigen berichtgeving) — Het Vaticaan werkt aan een document over het gebruik van psychologische tests voor kandidaat-priesters. De aandacht voor een betere psychologische screening komt op een ogenblik dat in de Verenigde Staten heel wat gevallen van seksueel misbruik door priesters aan het licht zijn gekomen.

De Amerikaanse president George Bush haalde het seksueel misbruik door priesters deze week nog aan tijdens een persconferentie in het Witte Huis. „Ik ben er zeker van dat de kerk de juiste maatregelen zal nemen om orde op zaken te stellen”, zei hij. Het weekblad van het aartsbisdom Boston is deze week volledig gewijd aan de pedofilieschandalen, waarbij ook kardinaal Law in opspraak kwam. Hij zou te laks hebben opgetreden tegen pedofiele priesters.

Twee weken geleden verklaarde het aartsbisdom nog dat het bedrag is 20 tot 30 miljoen dollar schadeloosstelling te betalen aan 36 slachtoffers van priester John Geoghan, die tot negen jaar werd veroordeeld wegens seksueel mis-

bruik. Vorige week trad de bisschop van Palm Beach, Anthony O'Connell, terug nadat hij had toegegeven 27 jaar geleden 'ongepaste contacten' te hebben gehad met een jongere.

Rectoren

De leden van de congregatie voor het katholiek onderwijs begonnen zich in februari over het gebruik van psychologie, voor de screening en selectie van kandidaten. Tijdens die bijeenkomst was men het erover eens dat psychologie een nuttige rol kan spelen bij de vorming van priesters. Toch werd ook beklemtoond dat psychologische inzichten geen voorrang mogen krijgen op de spirituele vorming van de kandidaat-priesters.

Over de concrete aanpak van het document blijken de meningen te verschillen. Een aantal leden van de congregatie suggereert dat minstens de rectoren van de seminaries een psychologische opleiding moeten hebben genoten. Anderen hielden een pleidooi om de psychologische test van de seminarie-kandidaten verplicht te maken. (domi)

DE STELLING

Weghalen tatoeage is gerechtvaardigde wens.

G. van D. wordt verdacht van seksueel misbruik van vijf kinderen en heeft het portret van een van hen op zijn borst laten tatoeëren.

Bel 0900 900 9034 (€0,25 per minuut) of breng uw stem uit op www.nvhn.nl

Uitslag vorige stelling: Rechter had zich eerder moeten terugtrekken. (133 stemmers)

Eens: 67%

Oneens: 33%

www.nvhn.nl wordt met ingang van 2 april 0.00 uur www.dvhn.nl

Uitslag vorige stelling: Weghalen tatoeage is gerechtvaardigde wens. Aantal stemmers: 527
Eens: 93%
Oneens: 7%

Jongens bevroren tegoeden pedofiel

Slachtoffers willen schadeclaims veiligstellen

door Rob Zijlstra

GRONINGEN ■ Drie jonge slachtoffers van seksueel misbruik hebben beslag laten leggen op de bankrekening van G. van D. uit Zuidwolde. Deze laatste wordt verdacht hen op jonge leeftijd op ernstige wijze seksueel te hebben misbruikt en mishandeld. Gisteren diende een kort geding waarin de drie jongens schadevergoeding eisen van Van D. Samen eisen zij bijna 60.000 euro aan materiële en immateriële schade.

De beslaglegging moet de schadeclaims veiligstellen. Van D., die vast zit en zich binnenkort voor de strafrechter moet verantwoorden, heeft onlangs zijn woning in Zuidwolde met aanzienlijke winst verkocht.

Dat de drie jongens slachtoffers zijn, staat volgens hun advocaat Poortman niet ter discussie. "Deze kinderen zijn verkracht, soms iedere dag en dagen achtereen. Zij moesten de meest wilde en walgelijke seksspelletjes loen met Van D. Hij beheerste hun leven. En de kinderen waren doodsbang. Dat

Van onze verslaggever **NVHN**
ROB ZIJLSTRA 30/3

GRONINGEN/ZUIDWOLDE - De 43-jarige G. van D. uit Zuidwolde die wordt verdacht van seksueel misbruik van vijf kinderen en het portret van één van hen op zijn borst heeft laten tatoeëren, moet deze laten verwijderen. Dat is de inzet van een unieke rechtszaak die het slachtoffer tegen Van D. begint.

Het slachtoffer zou twee jaar lang door Van D. zijn misbruikt. Dat begon toen de jongen twaalf jaar oud was. Hij is

inmiddels 17. Van D. werd vorig jaar aangehouden en moet zich binnenkort voor de Groninger rechtbank verantwoorden.

Sterfdatum

Aan de hand van een foto werd het portret op het lichaam van Van D. getatoeëerd. Het portret is onder meer voorzien van een fictieve sterfdatum, de datum waarop het contact tussen hem en het kind werd verbroken. Volgens raadsman mr. L. de Boer-Poortman van het slachtoffer is er sprake van aantasting van het portret-

recht en wordt inbreuk gemaakt op de persoonlijke integriteit. "Mijn cliënt moet leven met het idee dat zijn gezicht staat afgebeeld op het lichaam van zijn verkrachter. Ieder denkend mens zal zeggen, dat kan niet. Die tatoeage moet weg." De Groninger advocaat erkent dat de eis vergaand is. "Wanneer dit wordt toegewezen, moet Van D. met littekens door het leven. Het laten verwijderen van een tatoeage kan, maar is medisch gezien een stevige ingreep. Dat moet dan maar. In het belang van het slachtoffer."

Tatoeage verkrachter is inzet van rechtszaak

GRONINGEN - Een 43-jarige inwoner van Zuidwolde, die wordt verdacht van seksueel misbruik van minimaal vijf kinderen, moet de tatoeage die hij van een van hen op zijn borst heeft laten zetten, verwijderen. Dat is de inzet van een civiele rechtszaak die een inmiddels zeventienjarig slachtoffer voor de rechtbank in Groningen gaat voeren.

De politie hield de verdachte vorig jaar aan. De strafrechtelijke procedure tegen hem loopt nog. De man liet het portret op zijn borstkas tatoeëren aan de hand van een foto van het slachtoffer.

De raadsman van de jongen, L. Poortman-de Boer, stelt dat sprake is van aantasting van het portretrecht. Er zou inbreuk worden gemaakt op de persoonlijke integriteit van het slachtoffer. "Mijn cliënt moet leven met het idee dat zijn gezicht staat afgebeeld op het lichaam van zijn verkrachter," zegt Poortman. "Ieder weldenkend mens zal beamen dat dat niet kan. Die tatoeage moet weg."

De verdachte heeft bekend zich de afgelopen jaren te hebben vergrepen aan minderjarige jongens. Bij zijn aanhouding, afgelopen zomer, is in zijn

woning een grote hoeveelheid pornografisch materiaal gevonden, waaronder veel foto's van de slachtoffertjes. De man was al eerder veroordeeld wegens pedofilie.

Een aantal kinderen zou hij ook hebben mishandeld. De verdachte zou hen hebben geschopt en geslagen. Een jongen kreeg kokend water over zijn geslachtsdeel uitgespoten. Hij is onlangs in een psychiatrische instelling opgenomen.

De Zuidwoldenaar zocht zijn slachtoffers in sociaal zwakke of eenoudergezinnen met problemen. Hij werd een soort huisvriend en kon zo onder meer als oppas met de kinderen in contact komen.

De strafzaak tegen de man is voor zeker drie maanden aangehouden. De verdachte eist een contra-expertise van zijn psychologische rapportage. Uit eerdere onderzoeken kwam naar voren dat de man volledig toerekeningsvatbaar is.

Drie slachtoffers eisen verder in een kort geding een voorschot van minimaal veertienduizend euro per persoon voor de geleden schade. Het kort geding dient op 17 april. (ANP)

Verdachte ontucht moet betalen

GRONINGEN ■ De 43-jarige G. van D. uit Zuidwolde, verdacht van ontucht met jonge jongens, moet aan drie van zijn slachtoffers in totaal 45.000 euro betalen. Het gaat om materiële en immateriële schade die de slachtoffers hebben geleden. Dit heeft de rechtbank van Groningen bepaald in een kort geding dat de drie slachtoffers tegen Van D. hadden aangespannen.

Kort gedingrechter mr. W. Duitemeijer stelt dat toekenning van schadevergoeding een erkenning is van het

slachtofferschap. Die erkenning kan een bijdrage leveren aan het verwerken van het leed dat Van D. hen heeft aangedaan, zo staat in de uitspraak.

Het feit dat de strafzaak tegen Van D. nog niet is afgerond - hij kan in principe worden vrijgesproken - staat het betalen van schadevergoeding niet in de weg. Of Van D. de schadevergoedingen kan betalen is de vraag. Om die reden lieten de slachtoffers al eerder beslag leggen op de bankrekening van de man.

Schadevergoeding

G. van D. uit Zuidwolde moet alvast een schadevergoeding betalen aan de slachtoffers, terwijl hij nog niet is veroordeeld voor ontucht. Dat lijkt tegenstrijdig. Maar de strafrechtelijke procedure (burgers tegenover de staat) staat helemaal los van de civiele procedure (burgers tegenover elkaar).

De schadevergoeding is toegekend in een civiele procedure. Een veroordeling door de strafrechter is niet nodig. In een civiele zaak is het bewijs meer ter

vrije beoordeling aan de rechter.

In het strafrecht gelden strengere eisen voor de bewijsvoering. Dat heeft onder meer te maken met de grote gevolgen van een veroordeling door de strafrechter: er hangt de verdachte immers een gevangenisstraf boven het hoofd.

Zelfs als iemand wordt vrijgesproken door de strafrechter, kan hij of zij in een civiele zaak toch worden veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding.

'Die man heeft zes jaar van ons leven gestolen. Ja, zo voelt ik dat.'

door Rob Zijlstra

De 43-jarige G. uit Zuidwolde (Gr.) wordt ervan verdacht dat hij jarenlang vijf minderjarige jongeren seksueel heeft misbruikt en mishandeld. Een van hen is Tom uit Groningen. Pas toen G. vorig jaar zomer werd aangehouden, durfde Tom, nu bijna 18, zijn verhaal te vertellen. Johanna (39) is de moeder van Tom. "Ik heb geschreeuwd en geschreeuwd, maar niemand wilde mijn verhaal horen. Toen ik vernam dat G. was opgepakt, was het alsof mijn keel werd dichtgeknepen. En dat voelt nog steeds zo."

Zelfverleed loopt G.

... op 14 februari dit jaar, de rechtszaal in. Haast triomfantelijk werpt hij een blik op de publieke tribune, waar ook zijn slachtoffers zitten, waarna hij naast zijn advocaat plaatsneemt. Tom en zijn moeder Johanna horen hoe de man die "zes jaar van ons leven heeft gestolen" nonchalant de rechter te woord staat. Bij de politie had hij alles bekend, maar daar denkt hij nu anders over. "Ik trek hierbij alle bekentissen in." G. zegt dat wat hij gedaan heeft, "allemaal zwaar wordt overtrokken". Hij eist dat zijn zaak achter gesloten deuren - zonder publiek - wordt behandeld. Hij heeft eventjes geen zin in een "poppenkast". De rechtbank wijst zijn verzoek af. Wel wordt de behandeling van de strafzaak met maximaal drie maanden uitgesteld. Johanna ziet dat G. nog altijd de ketting met hanger draagt met daarop de naam van Tom. Dat doet pijn.

"Steds weer vraag ik mij af: wat ben ik voor een moeder? Ik schaam mij dat ik Tom niet heb kunnen beschermen. Ik moet nu strijden om zijn vertrouwen terug te krijgen." Tom woont weer bij haar thuis. "We praten, praten en praten. We hebben nu een goede band. Laatst zei hij, mam, ik wil geen kinderen. Kinderen zijn niet veilig."

Justitie verdenkt G. van seksueel misbruik met tenminste vijf minderjarige jongens. Hij zou zijn slachtoffertjes, in de leeftijd van 10 tot 14 jaar, zodanig hebben geïntimideerd dat ze slaafs naar hem toegingen als hij met zijn auto voor kwam rijden en claxonnerde. Dat gebeurde zowel overdag als 's nachts. Tegenover derden gaf hij zich soms uit als vader. Of hij meldde aan de Raad voor de Kinderbescherming dat de moeder, zogenaamd zijn ex, haar kind mishandelde. Scholen kregen berichten met soortgelijke verhalen.

In de jaren tachtig wordt G. veroordeeld wegens ontucht. In 1992 wordt opnieuw aangifte tegen hem gedaan, maar dat leidt niet tot een vervolging. Het betekent wel dat de politie op de hoogte is van zijn seksuele voorkeur voor jonge jongens. Dat maakt het verhaal van Jo-

hanna haast bizar. Talloze malen vertelt ze aan de politie dat G. haar en haar zoon lastig valt. Dat begint in 1996. Pas vijf jaar later wordt G. opgepakt, nadat een van zijn slachtoffertjes thuis heeft verteld 'dat er iets ergs is gebeurd'.

Moole dingen

Tom leert G. kennen in de zomer van 1996. Tom is dan 12 jaar. G. paait hem met mooie dingen. Hij mag roken, op brommers rijden en bij hem thuis computerspelletjes spelen. Tegen de zin in van Johanna gaat Tom met G. op vakantie naar Zweden. Johanna: "Tom was een spontane jongen. Open en vriendelijk. Na die vakantie werd hij stil. En agressief. Hij begon te liegen. Op school ging het steeds slechter. Langzaam maar zeker ging G. zijn leven beheersen. Ik ontdekte dat Tom vrijwel iedere dag contact had met G. Ik verbood hem dat, maar hij wilde niet luisteren. Het gekke was dat Tom het zelf ook niet wilde. Maar hij was bang. Doodsbang. Toch ging hij steeds weer met hem mee. G. was overal waar Tom was. Hij wachtte hem op bij de school, het Röllingcollege. Dat werd zo erg, dat de schooldirectie G. zelfs een pleinverbod heeft opgelegd."

Johanna ervaart de dagelijkse verschijning van G. als intimiderend. Hij gaat ook haar leven beheersen. Zij ziet zich gedwongen te verhuizen naar een andere wijk in de stad. "Ik had toen nog geen idee dat Tom seksueel werd misbruikt. Ik had wel vermoedens. Ik heb het Tom gevraagd. Hij ontkende het. Heel stellig. Wat moet je dan?"

Ze gaat naar de politie en meldt dat zij en haar zoon dagelijks worden lastiggevallen. Een agent vertelt haar dat G. pedofiel is. De politie adviseert haar Tom bij G. weg te houden. "Ik zei dat ik dat wel probeerde, maar dat me dat niet lukte." Johanna blijft naar de politie gaan. "Ze waren altijd heel vriendelijk en vol begrip. Dat wel. Maar ze deden niets. Een agent uit Bedum heeft zijn best gedaan. Die belde me regelmatig op om te vertellen dat Tom weer bij G. thuis zat, in Zuidwolde. Op aanraden van deze agent ben ik er eenmaal naar binnen gegaan. Ik ben toen geweldige ge-

schrokken. De woonkamer hing vol met foto's van Tom, sommige zo groot als posters. In het midden van de kamer stond een bed. Ik ben opnieuw naar de politie gegaan en heb verteld wat ik had gezien. De politie wist het kennelijk, want ze zeiden tegen me: het valt wel mee. Dat was het."

Ook de school van Tom meldt aan de politie dat er iets niet in orde is. En ook hulpverleners van onder meer het RIAGG, waar Johanna dan inmiddels hulp heeft gezocht, doen dat. Maar G. wordt ongemoeid gelaten. "Op een gegeven moment sloegen de stoppen door. Ik voelde me zo machteloos. Ik heb geschreeuwd en geschreeuwd, maar niemand wilde mijn verhaal horen. Toen zag ik hem lopen in het winkelcentrum Paddepoel. Ik ben op hem afgestormd en heb hem geschopt en geslagen waar ik maar kon. Ik heb gegild dat 'ie met zijn poten van mijn kind af moest blijven.'"

G. doet aangifte van mishandeling en Johanna wordt een dag later ontboden op het politiebureau. "Een agente zei nog dat het moet zijn vast en zeker een hele opluchting voor mij geweest hem te slaan." De politie geeft de zaak in handen van justitie. Johanna wordt niet veroordeeld, maar krijgt wel een proeftijd van twee jaar...

"Toen wist ik dat ik van de politie niets kon verwachten. Ik had het gevoel alsof ik alleen tegen de rest van de wereld aan het vechten was. Bij het RIAGG deden ze net alsof ik het probleem was. De politie wist dat G. kinderen lastig viel. Medewerkers van zwembad De Parrel hebben bijvoorbeeld herhaaldelijk bij de politie aan de bel getrokken omdat G. ook daar kinderen lastig viel. Ik heb de schoolinspectie gebeld omdat Tom niet meer naar school ging. Daar zeiden ze dat ze niets konden doen. Ik moest over drie maanden maar weer bellen. Ook de agent uit Bedum kon uiteindelijk niets doen. Hij was van Bedum en dit was een zaak voor de stad, zei hij."

"G. wist dat ik regelmatig naar de politie ging. Het feit dat hem geen strobreed in de weg werd gelegd, maakte dat hij zich steeds machtiger ging voelen. Eenmaal brachten mijn burens Tom met hun auto naar school, om G. te ontlopen. De volgende dag waren de

banden lek geprikt. Bewijzen dat G. dat had gedaan, kon ik niet."

Ten einde raad besluit Johanna haar zoon naar een internaat te sturen. "Hij moest weg uit Groningen." Tom 'vlucht' naar Emmen, maar G. laat het er niet bij zitten. Hij belooft vriendjes van Tom, zijn oma en zijn zusje om de verblijfplaats te achterhalen. Dat lukt. Johanna: "Acht maanden heeft Tom daar gezeten en ik zag dat het weer beter met hem ging. Hij bloeide op. Ik dacht toen dat alles weer goed zou komen. Tot ik een telefoontje kreeg. Ze vertelden dat Tom met G. was meegegaan. Al zijn spullen hadden ze meegenomen."

Als Johanna daarop ontdekt dat Tom bij G. in Zuidwolde is gaan wonen, verbreekt zij alle contacten met haar zoon. "Ik kon het niet meer aan. Zoveel mensen wisten ervan, maar er was niemand die iets deed. G. manipuleerde alles en iedereen. En ze geloofden hem. Ik, de moeder, werd niet gelooft. Ik begrijp nog altijd niet hoe dat kan."

In de zomer van vorig jaar wordt G. aangehouden, nadat een van zijn slachtoffertjes thuis is gaan praten. Als Tom hoort dat G. vast zit, doet ook hij zijn verhaal. Voor het eerst. De bange vermoedens van Johanna komen uit: twee jaar lang is haar zoon seksueel misbruikt.

Aan de aanhouding van G. wordt geen ruchtbaarheid gegeven. Politie en justitie zeggen te hebben willen voorkomen dat er maatschappelijke onrust ontstaat. De zaak komt pas in november in de publiciteit als G. voor het eerst voor de rechtbank staat. De strafzaak wordt nog voortgezet.

Binnenkort begint een tweede rechtszaak. Het portret van Tom staat op de borst van G. getatoeerd. Geëist wordt dat G. die tatoeage laat verwijderen. Een komende week dient een kort geding waarin een aantal slachtoffers een schadevergoeding van G. eist. Johanna en Tom proberen hun leven weer op te bouwen: "De periode vanaf die vakantie in Zweden tot de aanhouding vorig jaar is een nachtmerrie geweest. Die man heeft zes jaar van ons leven gestolen. Ja, zo voel ik dat."

Politie: wij horen van alles

De zaak G. is 'onder de rechter' en dat betekent dat de politie inhoudelijk niets over de kwestie mag zeggen. In zijn algemeenheid zegt politiewoordvoerder Pieter Boomsma: "Bij dit soort zaken geldt dat we pas iets kunnen doen als er formeel aangifte is gedaan. Er moet een redelijke verdenking bestaan tegen een persoon voordat we hem tegen het licht kunnen houden. Gevoelens of vermoedens zijn niet voldoende om een onderzoek te kunnen beginnen. Wat ik wel kwijt kan in de zaak G. is dat we op grond van diverse signalen wel met hem gesproken hebben. Dat

'Moeilijk juiste weg te vinden'

"Het is voor ouders moeilijk de juiste weg te vinden naar de juiste hulpverleningsinstelling." Dit zegt Agnes Wolbert, adjunct-directeur jeugdzorg Groningen. Het verhaal van deze moeder - Wolbert kent het verhaal - staat in die zin niet op zichzelf, zegt zij. "Het is een schrijnend voorbeeld van hoe het mis kan gaan." Wolbert put hoop uit de nieuwe wet op de jeugdzorg. "Een van de belangrijkste wijzigingen in deze wet is dat instellingen

in deze wit betegelde badkamer op de begane grond, rechts van de keuken, liet hij zich dus pijpen en aftrekken door kleine jongetjes. Ik kijk naar het bescheiden bad vlak voor het raam, met idyllisch uitzicht op weilanden met grazende schapen, en denk aan dat lange, slungelachtige, bizar getatoeëerde lijf van Geert van D. (43), met wie ik kort daarvoor in de gevangenis had gesproken. Alleen met opgetrokken knieën moet hij in die kuip hebben kunnen zitten. Misschien was er nog net plaats voor zo'n elf-, twaalfjarig ventje. Dan loop ik naar de gannete trap naar boven om ook de slaapkamer te bekijken waar Geert zich regelmatig met de jongens terugtrok... P. 108 2/13 - 3/4

Wat nog niemand in Nederland is gelukt, kreeg Panorama- verslaggever Joop Reichart wél voor elkaar. Hij sprak in de gevangenis exclusief en uren aan één stuk met Geert van D., alias Het Beest van Zuidwolde, die verdacht wordt van talloze gruwelijke pedofiele handelingen. "Sex is bijzaak, dat zweer ik op de bijbel..."

EXCLUSIEF INTERVIEW MET DE GRONINGSE PEDOFIEL GEERT VAND. 'HOEZO ZIJN JONGENS VAN ELF, TWAALF JAAR TE JONG?'

jongetjes uit de stad op wie hij zijn onnatuurlijke neigingen kon botvieren. Een pedofiel paradijsje. Maar voor de slachtoffertjes was de pittoreske woning aan het landelijke weggetje, een waar *House of Horrors*, zoals uit de soms gruwelijke verklaringen tijdens de politieverhoren blijkt. Hoezeer Geert tegenover mij, ogenschijnlijk in alle oprechtheid, ook volhoudt dat hij 'lief en zorgzaam' was voor zijn 'vriendjes' en de kinderen nooit pijn heeft willen doen.

De sensationele zedenzaak haalt op 22 november 2001 de landelijke pers, als tijdens een pro forma-zitting bij de rechtbank in Groningen de aangiftes van vijf jongens de revue passerend, die vanaf 1992 tussen hun tiende en dertiende door Van D. seksueel zouden zijn misbruikt en mishandeld. De details die tijdens de korte behandeling naar voren komen zijn dermate schokkend dat ze niet alleen in het Groningse voor veel commotie en afschuw zorgen. Een invasie van verslaggevers en televisieploegen neemt al snel bezit van het lieflijke Zuidwolde.

Zo zou Van D., die begin jaren tachtig als jeugd Leider van Humanitas werkte op vakantiecampen voor seksueel misbruikte kinderen, over het hele lijf tatoeages hebben laten aanbrengen met namen en afbeeldingen van zijn jonge slachtoffers. Compleet met een 'sterfdatum'; de dag dat de betrokken jongen was verhuisd of anderszins uit zijn leven was verdwenen en hij dus geen seks meer met hem kon hebben. Ook zou hij de jongens zodanig in zijn macht hebben dat ze meteen naar hem toekwamen om hem aan zijn geroefte te helpen, als hij luid claxonnerend langs hun ouderlijk huis reed. En als ze dan niet deden wat hij zei sloeg hij ze met z'n vuist. Eén van de jongens zou hij zelfs kokendheet water over zijn piemel hebben gegoten. Al snel wordt Geert van D. in de kranten omgedoopt tot 'Het Beest van Zuidwolde'.

Omdat medegegetineerden in het Groningse huis van bewaring hem daarna al snel als de hoofdpersoon van die gruwelverhalen herkennen en met de dood bedreigen, wordt Geert overgeplaatst naar een penitentiaire inrichting elders in het land. Het is daar, ver weg van het Groningse platteland, dat ik na het passeren van diverse hermetisch vergrendelde deuren, opeens oog in oog sta met 'Het Beest': een onverzorgde, lange man met zwart krullend haar, bakkebaarden en goudkleurige oorbellen in. Hij gaat meteen in de aanval. Van schuld/bewustzijn geen spoor.

"Alles is zo overtrokken. Ik heb de kinderen nooit mishandeld, dat gebeurde juist bij hen thuis. Daarom kwamen ze ook bij mij over de vloer. Kan ik het helpen dat kinderen met problemen zich tot mij aangetrokken voelen? Ik was als een vader voor ze. Ja, ik ben af en toe met die jongens naar bed geweest, maar dat gebeurde nooit onder dwang, nooit met geweld. Ik deed nooit iets dat ze niet wilden. Hoe zou ik dat kunnen doen? Ik hou als pedofiel toch van kinderen? Ik heb één motto: sex is bijzaak. Vriendschap is het belangrijkste. Als een kind geen seks wil; even goede vrienden. Ik ben geen Dutroux. Hij hield niet van kinderen, ik wel. Ik kwam tegemoet aan de verlangens van de kinderen. Dat zweer ik op de Bijbel. En nog wat: ze wisten allemaal van mijn geartheid. Ook de politie."

En als hij mij verblut ziet kijken... "Onze relatie was gelijkwaardig. Wat van twee kanten komt is toch altijd goed? Hoezo is eif, twaalf jaar te jong? Kinderen zijn vroeg riep tegenwoordig. Ze keken tegen mij op. Ik was hun vriend. Bij mij konden ze met al hun vragen terecht. Ook over sex. Kinderen zijn toch nieuwsgierig? Willen toch ontdekken? Experimenteren? En dan ga je weleens samen in bad en dan zit je weleens aan elkaars piemel. Meer vertel ik niet. Ik vraag jou toch ook niet wat je allemaal met je vrouw doet? Maar als ik zag dat ze nu oog-

jes dicht deden wist ik dat ze genoten. Mijn stelling was altijd: de kinderen moeten het fijn hebben. Niet mijn wensen zijn belangrijk, maar hun wensen. Het was geen eigen belang. Ik deed alles voor ze. Stond dag en nacht klaar. Ik was misschien wel te goed voor ze. En die sex is maar zo'n klein dingetje. Dat wordt door al die verhalen zo groot gemaakt. Alleen al een vriendelijk smoeltje, een glimlach van zo'n kind maakt mij gelukkig. Elke jongen werd door mij als een god behandeld."

Dat werd kennelijk niet zo ervaren door de jongens die bij hem over de vloer kwamen. De bundel verklaringen die door de politie uit hun mond werden opgetekend leest als een *horrorstory*.

Zo is er het verhaal van een 24-jarige jongen die Geert onlangs weer tegen het lijf liep en zich bij de vraag: *wil je een kusje van mij? weer dat weerloze kind van vroeger voelt*. Dat kind mocht van zijn ouders met Geert op vakantie naar Zwitserland. Zij hadden Geert ontmoet op de naturistenzwemclub *Niets om het Lijf* en vonden hem sympathiek omdat hij zo leuk met hun zoon omging. Maar de eerste de beste avond in de tent werd hij al door Geert gepijpt, die begon te masturberen en smerige dingen tegen hem te zeggen over hoe het zaad van jonge jongens smaakte. Hoe hij in de dagen erna overgehaald werd om Geert met de mond te bevredigen. En wat doe je dan als vijftienjarige die nog nooit had gehoord van een pedofiel? Bovendien bewaarde Geert zijn paspoort en al zijn geld. Dus naar huis gaan of met zijn ouders bellen, was onmogelijk. Hij was volledig in zijn macht. Hij schaamde zich zo dat hij er bij thuiskomst niet over durfde te praten. Veel later pas kwam zijn moeder eraachter wat er allemaal was gebeurd. Ze heeft nog aangifte gedaan, maar daar werd verder niets mee gedaan, omdat Geert alles ontkende.

Of dat relaas van die nu zeventienjarige jongen, die vier jaar geleden via een vriendje in contact komt met Geert. Hij is onder de indruk van Geerts stoere motor en mag zelfs een stukje meerijsen. Ook hij mag na verloop van tijd mee op vakantie - naar Zweden. Zijn gescheiden moeder vindt het eerst niet goed, maar toch drijft hij z'n zin door. "Ik wilde ook zo'n stoere vader als Geert." Maar goed en wel op vakantie krijgt hij al snel door waar het Geert werkelijk om gaat: sex. Voor wat, hoort wat, is Geerts opvatting, die niet ophoudt met zeuren. Soms zelfs boos wordt. Uiteindelijk gaat de jongen door de knieën. Hij schaamt zich nu nog over wat er toen allemaal is gebeurd...

Of van de moeder van een 11-jarige jongetje dat 's nachts enge dromen heeft, waarin Geert hem met een pistool bedreigt. Dat zich vaak in de kast opsluit. Dood wil. Niet meer buiten durft te spelen. Omdat Geert altijd met de auto stond te wachten om hem mee naar zijn huis te nemen. Voor sex: om aan Geerts piemel te zuigen. Dat Geert kwaad werd als hij liever met zijn vriendjes wilde spelen. Dat Geert hem met een soort olie insmeerde, waarna hij met z'n bips op de stijve piemel van Geert moest zitten, die probeerde bij hem binnen te komen. Dat hij bij hem in z'n mond moest plassen, wat het ventje nog wel graag vond. Hoe kon ik zo stom zijn om die klootzak te vertrouwen, denkt de moeder nu.

'HET ENIGE SLACHTOFFER BEN IK'

De aangifte van deze moeder is aanleiding voor de politie om op 12 augustus 2001 in actie te komen. Om elf uur 's avonds halen vijf agenten Geert van D. van huis op. Hij is geheel overblut. "Ik was me van geen kwaad bewust." Ook worden ruim honderd foto's en dia's in beslag genomen. Veel foto's van blote jongetjes die Geert thuis in zijn slaapkamer of badkamer had geschoten. Sommige piemels waren in close up afgebeeld, maar Geert weet ze later feilloos te identificeren.

Twee brigadiers van de regiopolitie Groningen onderwerpen hem in Delfzijl aan een aantal verhoren en confronteren hem met de verklaringen van andere slachtoffers die in hun bezit zijn. Een keihard kruisverhoor blijkt niet nodig. Geert bekent al snel met de vijf jongens op zeer jonge leeftijd sex te hebben gehad. Soms dagelijks. "Maar nooit onder dwang. En ik heb nooit iemand mishandeld." is steeds zijn verweer. Over één jongetje zegt hij: "Ik hou van kinderen en ik was verliefd op B. Zeg maar gerust: ik hield van hem. En nog. Het hoeft niet altijd om sex te gaan, maar als het wel gebeurt is het fijn en completeert 't het totale gevoel van houden van."

"Iedereen heeft het maar over slachtoffers, maar het enige slachtoffer ben ik," zegt Geert terwijl hij mij hulpeloos aankijkt. "Het is toch niet te geloven hoe ik word behandeld? Terwijl ik altijd zo goed was voor die jongens. Ik bakte pannenkoeken en kocht alles voor ze. Snoep, cola, een spelcomputer. Zelfs een crossmotor, zodat ze lekker konden ravotten. Ik gaf ze de aandacht die ze thuis tekort kwamen. Ze belden me vaak zelf op of ik ze uit de stad wilde ophalen. En nou doen ze net of ik die jongens bij de school opwachtte, ze stalkte, ze in mijn macht had, mishandelde. Natuurlijk gaf ik ze soms op hun donder. Als ze iets gepikt hadden, of niet naar school wilden. Dan zei ik: jongen, denk aan je toekomst. Als ze het zo slecht hadden, waarom kwamen ze dan bij mij? Ze weten toch hoe ik ben? Ook ouders. En toch lieten ze hun kind af en toe bij mij logeren. En paar mochten zelfs mee op vakantie. Ik ben altijd eerlijk geweest tegen iedereen. Natuurlijk was er weleens een moeder die het gek vond als ik haar zoon een kusje gaf. Maar dan zei ik: knuffel jij je kind nooit? Ik heb geen moeite met die sex. Ik gaf de kinderen liefde en warmte."

Maar hoe zit dat dan met toeteren om de kinderen naar buiten te lokken?

"Dat vroegen die kinderen zelf aan mij. *Geert rij 's avonds nog even lang, toeter even zodat ik naar je kan zwaaien vanuit mijn slaapkamerraam*. Ik deed dat omdat ik van ze hield."

Steeds weer dat: houden van. "Iets mooiers is er niet." Volgens Geert is pedofilie dan ook absoluut geen ziekte. "Ik heb geen hulp nodig. Ik ben geen gevaar voor de kinderen." Hij is immers zo door God gemaakt en bovendien: "ik doe toch niemand kwaad?" Volgens hem heeft een psychiater die hem onderzocht nog geprobeerd hem een traumatische jeugd aan te praten.

ONDERZOEK NAAR DE RUITENWISSERS

"Maar dat is onzin. Ik heb samen met mijn broers een heerlijke jeugd gehad. Ik ben opgegroeid op een boerderij. Ik ben niets tekort gekomen. Ik heb mijn ouders dan ook niets te verwijten. Na de dood van mijn vader kon mijn moeder het werk op de boerderij niet meer aan en toen zijn we op een flat in Groningen gaan wonen. Mijn moeder is een hele lieve vrouw. Ik heb niet voor niets tot m'n zeventenwintigste bij haar gewoond. Ze is er kapot van dat er zulke dingen over haar zoon worden gezegd."

Voor meisjes heeft Geert zich nooit geïnteresseerd. Op z'n zestiende had hij eens een vriendinnetje, "maar het zei me niets." Rond z'n twintigste is Geert zich pas echt bewust van zijn passie voor jonge jongens en heeft hij zijn eerste seksuele ervaring op dat gebied. Maar als het twaalfjarige jongetje via zijn ouders aangifte doet van seksueel misbruik, wordt Geert veroordeeld tot een voorwaardelijke straf van drie maanden met een proeftijd van twee jaar. Als hij na het verstrijken daarvan opnieuw in de fout gaat, volgt geen gevangenisstraf, maar opnieuw een proeftijd. Uiteindelijk wordt Geert uit de Groningse buurt weggepest, zo vindt hij regelmatig een jongensonderbroek onder de ruitenwissers van zijn auto. Begin jaren negentig komt hij in Zuidwolde terecht. Daar sjoep hij op de Beijummerweg "een plekje

voor mezelf." Natuurlijk valt het de buurtbewoners op dat er regelmatig kinderen bij hem over de vloer komen en er worden ook wel wenkbrauwen gefronst, maar omdat Geert steeds zegt dat hij als jeugd leider verwaarloosde kinderen opvangt en hij zich verder niet bemoeit met Zuidwoldse jongetjes, kan hij ongestoord zijn gang gaan. Maar echt vertrouwd hebben ze hem nooit. "Mijn kinderen mochten ook absoluut niet bij hem komen," zegt een buurman. "Ik vond hem eng. Een beetje een viezerik. Maar ik heb nooit gemerkt dat hij de kinderen mishandelde of zo. Volgens mij hadden ze het wel naar hun zin bij hem."

Niet ondenkbaar. Want Geert had, zoals iemand dat zegt: "een neus voor kinderen uit gebroken gezinnen." Hij pakte vaak met de jongens aan in het Groninger Oosterpark. Vaak kwamen de kinderen, zoals Geert het zelf zegt, "als vliegen op de stroop" op hem af, of beter: op zijn stoere Honda Goldwing waarop ze altijd even mee achterop mochten rijden. Zo kwam hij dan ook in contact met de moeder, won haar vertrouwen en binnen de kortste keren mocht zo'n ventje een keer komen spelen en zelfs blijven slapen. Geert was immers een onvervalste kindervriend, die tegenover iedereen steeds maar weer dat kletsverhaal op hing over hoe sterk hij gebukt ging onder het verlies van zijn zoon Niels die aan kanker was overleden. Daarom, zo zei hij vaak, trok hij ook graag met jonge jongens op. En de kinderen vonden het, zeker in het begin, fantastisch bij hem. Lekker vissen achter in het sloot of in de Botervaart en hele dagen crossen tot de burens er tureluurs van werden.

En Geert had altijd tijd voor ze. Vanwege een chronische rugkwaal werkte hij met een bescheiden wao-uitkering bij de sociale werkvoorziening in Groningen waar hij heel vroeg begon. Zodoende kon hij 's middags vrij nemen. De laatste jaren zat hij trouwens overspannen thuis. Er waren problemen op het werk en zijn moeder was erg ziek. Bovendien overleed zijn poes. "En dat gaat je niet in de kouwe kleren zitten."

In de gevangenis gaat hij weer net als vroeger naar de kerk. Hij leest ook fanatiek in de Bijbel - "mijn enige houvast" - en richt zich ettelijke keren per dag in gebed tot God. "Om vergeving te vragen voor de mensen die nu zulke verhalen over mij vertellen." Nee, geen vergeving voor zijn eigen daden: "Ik heb die kinderen niets aangedaan, dus ik heb geen schuld. Ik heb nergens spijt van. Ik ben heel tevreden met mezelf."

Half februari staat Geert opnieuw voor de rechter. Opzien baart hij door opeens alle eerdere bekentenissen in te trekken. Ook eist hij via zijn raadsman een nieuw psychologisch/psychiatrisch onderzoek, omdat twee gedragsdeskundigen eerst tot de conclusie waren gekomen dat hij volledig toerekeningsvatbaar was en dus niet in aanmerking kwam voor tbs, terwijl later dwangverpleging juist een goede manier werd genoemd om hem langdurig op te bergen. "Omdat de kans op herhaling groot is." Geerts verzoek wordt door de rechtbank gehonoreerd. Daardoor zal de definitieve rechtszaak waarschijnlijk pas rond de zomer worden gehouden.

"Dan wil ik bewijzen dat ik geen gewelddadige pedoseksueel ben. Dat het één grote hetze is tegen mij."

Natuurlijk denkt Geert nog vaak aan 'zijn' jongens. Tijdens de verhoren kreeg Geert te horen wat zij over hem hadden gezegd. Boos en verdrietig werd hij ervan, dat die kinderen door hun ouders zo tegen hem werden opgezet. "Er wordt iets smerigs van gemaakt. Misbruik. Onzin. We hadden het echt fijn met elkaar. Natuurlijk kregen ze ook wel eens een klap of een schop als ze iets gedaan hadden dat niet mocht. Daar is niets verkeerd aan. Denk aan Spreuken 29, vers 15: *Roede en bestraffing geven wijsheid, maar ven aan zichzelf overgelaten knaap maakt zijn moeder te schande*. Maar ik ben niet boos. Ik hou nog steeds van ze. En wat krijg

... nog het meeste druk om te maken...
 ... In deze slaapkamer, net als de badkamer met uitzicht op weilanden, mocht dus al die smerigheid zijn gebeurd. Vaak terwyl een vriendje nietsvermoedend beneden zat te wachten. Een ongezellige ruimte met gipsplaten tegen de muur geschroefd. Geerts broer heeft onlangs alle spullen weggehaald en het huis verkocht. Niets doet op nummer 14 meer aan Het Beest van Zuidwolde herinneren. Of toch wel: in de vensterbank staat nog een witte vaas met wat stukjes lego. En in het grasveldje achter het huis zit een rechthoekig

allemaal zo gemeen. Mensen weten tegenwoordig niet meer wat houden van is."
 ... In deze slaapkamer, net als de badkamer met uitzicht op weilanden, mocht dus al die smerigheid zijn gebeurd. Vaak terwyl een vriendje nietsvermoedend beneden zat te wachten. Een ongezellige ruimte met gipsplaten tegen de muur geschroefd. Geerts broer heeft onlangs alle spullen weggehaald en het huis verkocht. Niets doet op nummer 14 meer aan Het Beest van Zuidwolde herinneren. Of toch wel: in de vensterbank staat nog een witte vaas met wat stukjes lego. En in het grasveldje achter het huis zit een rechthoekig

Ik? Stank voor dank. Iedereen spaant tegen mij samen."
 Dan breekt hij. Tranen staan in z'n ogen. Licht snikkend trekt hij z'n trui omhoog en laat mij de tatoeages zien op borst en armen. Allemaal verschillende figuren. Met initialen en kruisjes. "Ik heb dit uit liefde gedaan. Het waren echte vriendjes. Zo'n kruisje was

OVER TWEE WEKEN IN PANORAMA:
 de dramatische verhalen van de slachtoffers. En hoe van Geert, van D. zo lang ongestoord zijn gang gegaan?

DE TATTOO-PEDOFIEL

Vol trots liet Geert van D. in de gevangenis de tatoeages zien die hij over zijn hele bovenlijf en -armen had laten aanbrengen (zie Panorama nr. 14). Allemaal van jongens en jongetjes met wie hij sex had bedreven en van wie hij, zoals hij zei, 'veel had gehouden'. Binnen enkele maanden moet het 'Beest van Zuidwolde' zich voor de rechtbank verantwoorden. Deze week staan vanaf pagina 50 de schokkende verhalen van twee van de slachtoffers van D.'s perverse praktijken. Inmiddels krijgt deze zaak een bizarre wending. Een 17-jarige jongen, ook één van de slachtoffers, eist nu dat Geert van D. de beeltenis van hem als 12-jarig jongetje operatief laat verwijderen. De tatoeage bestaat uit het gezicht van de jongen, zijn naam, de tekst *I love you*, een gebroken hartje en een

'sterfdatum', die correspondeert met de dag dat van D. de laatste keer sex met hem had. De jongen vindt het volgens zijn advocaat niet te verteren dat zijn verkrachter rondloopt met zijn gezicht op de borst. Volgens rechtsgeleerden maakt de jongen een redelijke kans om gelijk te krijgen. De kans dat veel mensen de tattoo nog te zien zullen krijgen is overigens nihil. Dat Geert van D. ooit nog op vrije voeten komt als de beschuldigingen worden bewezen, wordt klein geacht. *PAR 16/4*

In hoeverre het leven van haar elfjarige zoon Juul blijvend is verwoest, daar durft Edith niet aan te denken. Dan wordt ze kil van binnen. Juul sluit zich weliswaar niet meer als een zielig hoopje ellende op in een donkere kast, zegt niet meer dat hij dood wil, bonkt niet meer met z'n hoofd tegen de muur en is de laatste tijd ook wat minder agressief: "Maar mijn oude onbezorgde, vrolijke Juul krijg ik nooit meer terug. Die heeft Geert van mij afgenomen." Diep zuchtend wijst ze naar een foto boven de kachel. Een knap jongetje met blond stekeltjehaar kijkt ontwapenend de wereld in. Toen nog wel...

Wie is die 'Jelle'?

Het is zondag 12 augustus 2001, als de alleenstaande Edith opeens verdwaalt in een gruwelijke nachtmerrie waaruit ze eigenlijk nog steeds niet is ontwaakt. Ze hoort al de hele middag getoeter in haar straat. Zo'n schel, dwingend kwaakgeluid. Gek wordt ze ervan. En het gaat al maanden zo. Dan bemerkt ze ineens dat haar zoon paniekerig doet. Naar zijn kamer vlucht, naar zijn 'denkplek'. Uiteindelijk komt het hoge woord eruit. "Dat is Geert", fluistert Juul met grote schrikogen, die met gebarentaal duidelijk maakt dat hij niets meer wil zeggen omdat de kamer vol hangt met 'afluisterapparatuur'.

"Wil Geert jou dood maken, Juul? Daar hoef je niet bang voor te zijn. Ik ken mensen die moorden voor hun beroep," zegt een vriendin van Edith, die net dat weekend op bezoek is, om hem gerust te stellen. Dat lijkt te lukken. Met een opgeluchte glinstering in de ogen vraagt Juul: "Heb jij voor mij het telefoonnummer van die huurmoordenaar?"

Edith zegt vervolgens dat ze meteen Geert gaat bellen om te vertellen dat hij haar zoon met rust moet laten.

Edith: "Maar Geert zei dat Juul en hij alleen dikke kameraden waren en dat ik niet zo overdreven moest reageren. Ik had toen nog geen flauw idee wat er zich allemaal in dat laatste jaar had afgespeeld. Dat elke keer als Juul met z'n mobieltje belde dat hij bij een vriendje ging spelen, dat hij dan met Geert meeling. Dat Geert smoorverliefd was op Juul, hem als een prooi achtervolgde."

De eerste nauwelijks te benoemen onrustgevoelens nemen bezit van Edith. "Maar die

zijn zo pijnlijk dat je ze probeert weg te stoppen." Ze denkt ineens aan al die keren dat Juul niet naar buiten durfde. Zijn onhandelbare buien, ook op school. Dat opdringerige vriendje dat steeds maar trillend van angst vroeg of Juul kwam spelen, soms wel tien keer op een dag. Die verscheurde en weer aan elkaar geplakte brief van ene Jelle, waarin stond dat hij hem al zolang niet had gezien, hem zo miste, dat Juul zo'n talent was op de crossmotor en dat hij altijd bij hem terecht kon. Hoe ze er maar niet achter kwam wie die mysterieuze Jelle toch was, omdat Juul weigerde daar iets over te zeggen.

DE PEDOFIELE GRONINGER HEEFT HET ELFJARIGE JOCH GEHEEL IN ZIJN MACHT

"Ik zei tegen mijn vriendin: als Geert snel terugbelt, dan is het goed mis. En ja hoor, tien minuten later hing hij aan de lijn en zei: Juul liegt, bedriegt, steelt en blowt. Waarop ik weer zei: als dat zo is, is dat niet jouw probleem."

Als bij ingeving besluit Edith om Juuls onderwijzer te bellen. "Voor de vakantie was ik al op school geweest omdat iemand anoniem had gemeld dat ik mijn zoon mishandelde. Juul had inderdaad vaak rare blauwe plekken op z'n lijf. Maar hij zei altijd dat het van vallen en stoeien was. Nu weet ik dat Geert degene was die Juul mishandelde en dat hij ook de school en de kinderbescherming had gebeld. Zo ziek."

Ze vraagt de onderwijzer of Geert weleens op het dorpschooltje was geweest. Het antwoord valt als een blok ijs op haar maag. "Is dat die man in dat groene autootje. Ja, die kwam Juul vaak ophalen. Razend was ik."

Ze confronteert Juul met wat ze net heeft vernomen en hoort dan dat Geert hem inderdaad vaak ophaalde. Dat hij die ene keer dat hij samen met een vriendje bij Geert mocht logeren, met hem in één bed heeft geslapen.

De namen van 'zijn jongens' staan op zijn lijf getatoeëerd

Verdacht van de moord op twee pedofiele handelingen wordt Geert van D. opgehaald. Hoe hij toegeeft jongens mishandeld en misbruikt te hebben, ontkennd in Panorama (gepubliceerd 27 maart 2002) dat hij ooit kinderen tot sex gedwongen heeft. In deze tweede aflevering het dramatische relaas van Juul en Marcel, de twee meest gehavende slachtoffers van Geert van D.

TEKST JOOP REICHART

PAR 16/4/02

Deel 2

men. Geert is nauwelijks binnen of hij gaat verbaal in de aanval. "Je hebt zeker de roddels gehoord dat ik pedofiel ben," zei hij. Die had ik niet gehoord, maar ik schrok me te pletter. Ik dacht, o God, een psychopaat. Dus ik heb meteen gezegd: Geert, ik wil dat je gaat en dit is de laatste keer dat je hier komt. Daarmee dacht ik het hoofdstuk met die psychisch gestoorde kip te hebben afgesloten."

Niet dus. De pedofiele Groninger blijkt de inmiddels elfjarige Juul geheel in zijn macht te hebben. Zo wacht hij hem vaak, ook tussen de middag, bij school op en dan rijden ze naar Zuidwolde. En 's nachts, als Geert langs komt toeteren, klimt het jongetje uit zijn slaapkamer. Edith zit dan beneden nietsvermoedend tv te kijken.

Natuurlijk merkt ze wel dat Juul sterk is veranderd. Hij slaapt slecht, heeft nachtmerries, is een probleemgeval op school. "Logisch dat hij op school niet te handhaven was als hij tussen de middag bij Geert was geweest."

Direct nadat Juul met de politiemannet 'gesprek van mannen onder elkaar heeft', wordt Geert gearresteerd. Tijdens de verhoren ontkent hij niet sex met het ventje gehad te hebben, wel dat het onder dwang gebeurde. "Maar als een kind dat zelf voorstelt, zeg ik geen nee. Dan doe je zo'n kind toch geen kwaad? Hij wilde ook dat ik 's avonds nog even langs kwam om te toeteren, zodat hij vanuit zijn slaapkamer kon zwaaien. Juul had bij mij een leven als een prins", tekenen twee verbijsterde brigadiers uit zijn mond op.

De gesprekken van de politie met Juul leveren een ander beeld op. Het jongetje vertelt dat hij bang was voor Geert. Gehersenspoeld werd. Dingen moest doen die hij niet wilde. Dat Geert steeds langs hun huis reed. Hem bij school opwachtte. Hoe hij de eerste keer huilt bij Geert in de slaapkamer zijn kleren uit moest doen. Boos werd als hij weigerde aan Geerts wens tegemoet te komen. Hem vaak schopte en sloeg. Dreigde de kindertelefoon te bellen en dat hij dan bij z'n moeder werd weggehaald. Andere kinderen op hem afstuurde om buiten te komen spelen. Via hen briefjes stuurde onder de naam Jelle.

"Dankzij die klootzak" is ook Ediths leven dramatisch veranderd. Als Juul helemaal doordraait en zelfmoordneigingen krijgt, wordt hij opgenomen in een psychiatrische inrichting. Maar daar haalt ze hem al snel weg. Omdat het eerder slechter dan beter met hem gaat. Ze leert de hulpverlening kennen als een doolhof van kille instanties. Nadat haar zoon, die inmiddels op een speciale school zit,

Dan - het is nog steeds 12 augustus 2001 - belt Edith de politie. Twintig minuten later al staan twee agenten op de stoep. Juul vertelt aan hen dat Geert wapens in huis heeft en tegen hem heeft opgeschept dat hij inbraken heeft gepleegd. Maar niets over seksueel misbruik. Dat komt pas later die avond, als een brigadier van de jeugd- en zedenpolitie over de vloer komt en, voor een gesprek van 'mannen onder elkaar', alleen met Juul gaat praten. De vrouwen verdwijnen naar boven. Edith beseft dat ze straks 'heftige dingen' te horen zal krijgen. Als ze anderhalf uur later door de politiemannet wordt geroepen, wil Juul naar bed. Hij krijgt een knuffel van z'n moeder en zegt: "Je krijgt straks wat te horen, waardoor je erg teleurgesteld zult zijn in mij..." "Nee joh", antwoordt Edith. "Je bent juist een topper dat je dat heb verteld."

In de woonkamer zegt de politiemannet voorzichtig: "Ik ben bang dat ik geen goed nieuws heb." Edith: "Hij had z'n hele bloecnote volgeschreven en las allerlei schokkende dingen op."

Edith kan even niet verder spreken. Schudt slechts het hoofd.

"Daar zit je dan als moeder. Ik kon niets zeggen. Ik was helemaal verstijfd. Mijn eerste gedachte is: dit is zo erg, dit kan helemaal niet. Maar het kon dus wel..."

Ik dacht, o God, een psychopaat!

Ze denkt terug aan de eerste ontmoeting met de man die Juul later zou onteren. Juul was op een dag via een vriendje in contact gekomen met Geert en met hen naar een zwembad gegaan. Toen hij werd thuisgebracht was ze pissig, omdat ze niet wist waar hij geweest was. "Maar omdat Juul zo enthousiast was, heb ik het er bij laten zitten. Ook al omdat ik Geert een nette, goed verzorgde man vond. Hij zei ook dat Juul hem deed denken aan zijn overleden zoon. Een kletsverhaal, maar dat wist ik toen nog niet. Op een gegeven moment mocht hij van mij samen met dat vriendje een keer bij Geert logeren, want ze zouden de volgende dag vroeg naar een motorcross gaan. Ik had geen enkele argwaan."

Dat verandert als Geert wel heel erg vaak met Juul naar het zwembad wil. En helemaal als zij op een gegeven moment hoort dat Geert een keer met Juul in de sauna had gewild. Edith sommeert Geert om langs te ko-

VERVOLG VAN 16-4

meermalen voor kleine vergrijpen in aanraking komt met de politie dreigt zelfs de jeugdgevangenis. Edith is op een gegeven moment aan het eind van haar Latijn. Ook al omdat ze gesprekken moet voeren met het Meldpunt Kinder mishandeling en de Raad voor de Kinderbescherming, naar aanleiding van de beschuldigingen van Geert. "Nou moet ik nog bewijzen dat ik een goede moeder ben ook."

Verwijten doet Edith zichzelf niets. "Er waren wel signalen, maar die kon ik niet plaatsen. Ik kon er niets mee. Het had iedereen kunnen gebeuren. Geert had Juul helemaal in zijn macht. Hij dacht dat de meester en Geert onder één hoedje speelden. Geert had ook gezegd dat hij vrienden had bij de politie. Dat jong zat helemaal klem. Ik vraag me af hoe hij daar later mee zal omgaan."

Die angst is begrijpelijk. Want als het Juul later net zo vergaat als Marcel (25), dan is het leed niet te overzien. Het gesprek met Marcel vindt plaats in een drukke lunchroom. Een vriendelijke, intelligente jongen met kort geknipt haar en droeve ogen, wiens hele leven door Geert wordt beheerst. "Nog regelmatig komt Geert in mijn hoofd langs. Ik werk als hovenier en op zulke momenten ga ik met een bijl of zaag maar een boom te lijf. Om die gedachte te stoppen. Ik zeg vaak: ik heb levenslang." Hij schaamt zich na al die jaren nog steeds dood.

Net als Edith en Juul deed ook Marcel vorig jaar aangifte. Voor de tweede keer. In 1992 meldde zijn moeder zich al eens bij de politie, toen zij erachter kwam wat Geert allemaal met haar zoon had uitgespookt. Maar die aangifte leidde tot niets. Toen de politie onlangs beelde dat Geert was gearresteerd "was het alsof er een mud aardappelen van m'n rug viel." Op het politiebureau vertelde hij vervolgens nogmaals wat er tussen hem en Geert allemaal voor smerigs was voorgevallen.

'IK HEB GEERT WEL DUIZEND KEER IN GEDACHTEN VERMOORD'

En net als bij Juul was het allemaal zo onschuldig begonnen. Samen met zijn ouders had hij Geert in een naturistenzwembad leren kennen. Dat moment is zo beladen, dat hij nu al tien jaar niet meer heeft gezwoomen: "Ik pik die pedofielen er zo uit." Diezelfde eerste avond nog zaten ze bij Geert thuis gezellig aan de koffie. Al snel daarna heipt Geert bij het opknappen van het zomerhuisje. "Want Geert kan heel sociaal en innemend zijn. Hij doet zich altijd voor als een echte kindervriend." Zo mag Marcel vaak achterop Geerts stoere motor meedrijven: de Honda Goldwing waar zoveel kinderen op af kwamen... Binnen de kortste keren mag Marcel met Geert op vakantie naar Zwitserland. Marcel had als astmapatiënt goede herinneringen aan de kliniek in Davos en Geert was wel genegen om daar met hem naartoe te gaan. Marceels ouders waren verrukt over die aardige man die zo leuk met hun zoon optrok en nem dat uitje bezorgde. Het uitje werd voor de vijftienjarige, op sexgebied groene knaap echter een gruweltrip vol perversiteiten.

"Op de eerste de beste camping in Duitsland begon Geert al handtastelijk te worden. Gelijk bam, hup. Ik weerde hem af, maar Geert zou dat ik niet zo flauw moest doen. Dat hij toch veel voor me gedaan had. Voort wat hoort wat, dat idee, Hij bleef maar zeuren. Dwingend. Urenlang. Hij liet me ook z'n tatoeages zien. Allemaal letters van jon-

gensnamen met wie hij sex had gehad." Uiteindelijk gaat Marcel door de knieën.

"Ik durfde op een gegeven moment geen nee meer te zeggen. Ik moest nog twee weken met hem optrekken. De dag erna wilde hij weer sex. Zo erg was het gisteren toch niet?" zei Geert. Ik voelde me verplicht om het te doen. Ik kon geen kant op. Ik was helemaal afhankelijk van hem. Voelde me geijzeld. Weglopen kon ik niet. Geert bewaarde al mijn geld. Ik trok een scherm om me heen, heb nachtenlang niet geslapen."

Zo wordt Marcel ingewijd in een wereld waarvan hij geen weet heeft en die hij afstotend vindt. Hij wordt er ook op uitgestuurd om het achtjarige zontje van een groepsleider in het astmacentrum in de tent uit te nodigen. Marcel weet meteen waarom. Geert wilde sex met hen tweeën. Hij maakt er zich met een smoesje van af. Op de terugweg staat Geert erop met hem ook als 'volwassen mannen' sex hebben. Murw door alles geeft Marcel toe. Er komt pas een einde aan de ellende als Geert hem thuis afzet. Hij durft er met zijn ouders niet over te praten, want Geert had bedreigd de blootfoto's die waren genomen aan z'n vrienden te laten zien. Hij schaamt zich diep. Vindt zich vies. Voelt zich schuldig. Door een maalstroom van verwarrende gedachtes (ben ik nou homo?) trekt Marcel zich in zichzelf terug. Hij is agressief. Depressief. Gesloten. "Ik ging als een lolbroek op vakantie en kwam als een doodgeslagen mus terug. In twee weken tijd veranderde mijn hele leven."

Zijn moeder weet in de maanden erna niet wat ze met hem aan moet. "Ik was haar kind niet meer." Net als de moeder van Juul heeft ze geen enkele idee. Pas als zij maanden later een tv-uitzending ziet van Catherine Keyl over misbruikte kinderen, vallen de puzzelstukjes op z'n plek. Marcel vertelt dan eindelijk wat er is gebeurd.

"En ga dan maar eens door met je leven. Ik kon goed leren, had wel gymnasium kunnen halen, maar het werd de lagere tuinschool. Ik moest naar buiten. Op een kantoor zou ik de boel hebben gesloopt. Ik stort me al jaren op mijn werk. Hoe fysiek zwaarder, des te lekkerder vind ik het. Soms ga ik fietsen, en dan blijf ik ineens honderd kilometer te hebben afgelegd. Ik doe alles om er niet meer aan Geert te denken. Maar echt lukken doet het niet. Ik ben veel gaan drinken en blowen. Kan ook moeilijk contact leggen met andere mensen, ben vaak eenzaam geweest. Ik vertrouw niemand meer. Slaap nog steeds slecht. Jarenlang heb ik allerlei therapieën gevolgd. Maar ik weet nu, dat ik ermee moet leren leven. Geert zal me altijd achtervolgen. Het is een open wond."

Door alle spanningen liep het huwelijk van zijn ouders op de klippen. Zijn moeder werd, verteerd door schuldgevoel dat ze haar zoon met een pedoseksueel op pad had gestuurd, een tijd opgenomen in een psychiatrische kliniek. Samen praten ze er nooit meer over. Dat doet te veel pijn. "Te veel littekens op onze ziel."

Van meisjes moet Marcel lang niets hebben. Sterker: het komt niet eens in hem op. En naar de disco durft hij nog steeds niet. Bang dat iedereen naar hem kijkt, dat ze 'het' aan hem kunnen zien. Liever zit hij thuis op z'n kamer. Of in de kroeg. Sinds kort heeft hij voor de eerste keer in zijn leven een vriendinnetje. Ook iemand met een verleden. Nog steeds is sex een beladen, moeilijk iets. Met dank aan Geert.

Tijdens de verhoren geeft Geert toe dat hij en Marcel tijdens die vakantie dagelijks sex hebben gehad. "Maar de eerste keer was het op zijn verzoek en de andere keren met zijn instemming."

Marcel: "Ik haat die man zo, dat zit zo diep. Ik weet dat veel meer mensen hem te grazen willen nemen, maar ik zeg: allemaal nummertjes trekken en ik heb nummer één.

Verkrachter (16) in zaak-Tessa slaat opnieuw toe

door Marjolein Schipper AMSTERDAM, donderdag

Een 16-jarige jongen die twee weken geleden in het Amsterdamse stadsdeel Westerpark is opgepakt wegens verkrachting en afpersing, blijkt twee jaar geleden ook betrokken te zijn geweest bij de schokkende groepsverkrachting van het zwakbegaafde meisje Tessa. Ditmaal werd een jongen van dezelfde leeftijd het slachtoffer.

De verdachte is inmiddels voorgeleid. Hij heeft een gedeeltelijke bekentenis afgelegd en wordt vastgehouden in opdracht van de rechter-commissaris.

Buurt ingelicht

De buurt is dinsdagavond ingelicht over het verband tussen beide zaken. Buurtbewoonster Hennie de Bast, die vorig jaar na het bekend worden van de zaak-Tessa een jeugdveiligheidsproject oprichtte, laat weten dat de wijk zich tewezer zal stellen tegen een terugkeer van de jongen in het stadsdeel. "We wachten natuurlijk eerst de rechtszaak af. Maar wordt hij schuldig bevonden, dan moet er iets gebeuren."

Dan is er met deze jongen iets zo erg mis dat hij hier niet opnieuw, blijkbaar ongehinderd, zijn gang mag gaan."

In de zaak-Tessa, het toen dertienjarige zwakbegaafde meisje dat begin 2000 meermalen beestachtig werd verkracht door een groep van veertien jongens in de leeftijd van 9 tot 16 jaar, hadden instanties als Jeugdzorg en het stadsdeel Westerpark vooral veel aandacht voor de daders. Argument was dat, juist om herhaling te voorkomen, voor hen trainingen en cursussen seksuele opvoeding nodig waren. Na straffen variërend van enkele weken tot tien maanden stonden zij immers al snel weer op straat. Stadsdeelraadsvoorzitter Annemarie Hoogland wil geen commentaar geven op de zaak.

Peggy Termonen, pleegmoeder van Tessa, laat desgevraagd weten niet verbaasd te zijn: „Ik heb altijd gezegd dat

Ik heb Geert wel duizend keer in gedachten vermoord. Maar ik weet dat ik dat niet moet doen. Dat is hij niet waard. Geert is een gevaar voor kinderen. Hij is ziek. Ik hoop dat ze hem z'n leven lang opsluiten."

Dat hoopt Juuls moeder ook. "Geert heeft zoveel slachtoffers gemaakt, dat wil je niet weten. Want Geert omringde zich altijd met kinderen. Volgens Juul had Geert een lijst met 25 namen van jongetjes met wie hij sex had. En er komt steeds meer hoven water. Laatst vertelde hij dat hij soms chocolademelk kreeg van Geert. Dat hij dan ineens niets meer wist en bij kwam in het bed van Geert. Volgens mij is hij gedrogeerd. Veel kinderen zijn nog niet verhoord. Die beerput is absoluut nog niet helemaal geopend." ■

die jongens er niets van hebben geleerd. Niet van hun lage straffen, de meesten stonden na het voorarrest weer buiten, en niet van al die cursussen. Ze hebben ons vervolgens maandenlang geterroriseerd. Dat wetende, kijk ik er niet gek van op dat er opnieuw een slachtoffer is gevallen. Maar tragisch is het wel."

Tessa ondergaat inmiddels therapie in een gespecialiseerde instelling, waar zij waarschijnlijk nog een jaar zal moeten blijven.

Verkrachting in Westerpark

(Van een verslaggeefster) AMSTERDAM - Een zestienjarige jongen uit Westerpark is eind vorige week aangehouden op verdenking van verkrachting van een zestienjarige meisje. De verdachte heeft inmiddels een gedeeltelijke bekentenis afgelegd. Om 'de persoonlijke levenssfeer' van het slachtoffer en de verdachte te beschermen, doet de politie geen nadere mededelingen over de zaak.

Jonge verkrachter ook betrokken bij zaak-Tessa

AMSTERDAM - De 16-jarige jongen die eind maart in Amsterdam werd aangehouden op verdenking van verkrachting en afpersing van een leeftijdsgenoot

Dader W'park opnieuw opgepakt

(Van een verslaggeefster) AMSTERDAM - Een zestienjarige jongen uit stadsdeel Westerpark die twee jaar geleden betrokken was bij de groepsverkrachting van het zwakbegaafde meisje Tessa, is onlangs opnieuw opgepakt voor verkrachting. Het slachtoffer is een jongen van zestien.

De verdachte heeft inmiddels een gedeeltelijke bekentenis afgelegd over de verkrachting, die twee weken geleden plaatsvond. Hij wordt nog vastgehouden.

Tessa, toen dertien, werd eind 1999, begin 2000 in de Spaardammerbuurt verkracht en mishandeld door een groep van veertien jongeren tussen de negen en zestien jaar. Stadsdeel Westerpark hield de zaak stil om het meisje niet verder in psychische nood te brengen en de daders niet te stigmatiseren.

Later werd bekend dat het stadsdeel naast de groepsverkrachting van Tessa ook twee andere groepsaanrandingen heeft verzwegen. Twee groepen van vier jongens werden verdacht van aanranding en geweldpleging.

Stadsdeel Westerpark wil niet reageren op de aanhouding van de zestienjarige jongen.

blijkt al eerder te zijn aangehouden wegens een zedendelict. Hij is een van de deelnemers aan de groepsverkrachting en mishandeling twee jaar geleden van het zwakbegaafde meisje Tessa. Zijn nieuwe slachtoffer is een jongen.

Jonge verkrachter slaat weer toe

AMSTERDAM - In het Amsterdamse stadsdeel Westerpark is opnieuw ophef ontstaan rond een verkrachtingszaak. Een 16-jarige jongen, die eind maart wegens verkrachting en afpersing van een eveneens 16-jarige jongen werd opgepakt, blijkt ook betrokken te zijn bij de groepsverkrachting van het zwakbegaafde meisje Tessa.

Twee jaar geleden werd de toen dertienjarige Tessa verschillende keren verkracht door een groep van veertien jongens in de leeftijd van negen tot zestien jaar. De zaak werd door het stadsdeel geruime tijd stil gehouden, tot de pleegmoeder van het meisje in de publiciteit trad. De jongens kregen straffen variërend van enkele weken tot tien maanden. Om herhaling te voorkomen moesten

ze een cursus seksuele opvoeding volgen.

Terwijl voor de daders veel aandacht was, bleef Tessa van elke hulp verstoken. Het meisje raakte zo depressief dat ze pas na een lange zoektocht in een psychiatrische inrichting kon worden opgenomen. Daar verblijft ze nog steeds en zal er nog zeker een jaar een behandeling moeten ondergaan. De stadsdeelbestuurders kregen in deze affaire een golf van kritiek over zich heen, omdat ze de zaak zo lang binnenskamers hadden gehouden.

In de nieuwe verkrachtingszaak zijn inmiddels wel enkele buurtorganisaties op de hoogte gesteld door de politie. Het stadsdeel Westerpark weigert te reageren op eventueel te nemen maatregelen in de buurt. (GPD)

Celstraf voor pedofiele pianist kinderkoor

Zwolle Een 31-jarige pianist van een kinderkoor uit Lelystad, J. de V., is gisteren door de rechtbank in Zwolle veroordeeld tot bijna vijf maanden celstraf en tbs wegens ontucht met jongetjes. De slachtoffers zocht hij in het koor en in zijn directe omgeving. De pianist heeft zich twee jaar lang herhaaldelijk vergrepen aan jongetjes van het koor. (ANP)

Emmenaar bestraft voor ontucht

ASSEN/EMMEN - Voor het plegen van ontucht met twee minderjarige zusjes en twee van hun vriendinnetjes is de 37-jarige Emmenaar M. D. gisteren door de rechtbank in Assen veroordeeld tot negen maanden elektronisch toezicht, zes maanden voorwaardelijke celstraf, 240 uur dienstverlening en het betalen van ruim 2700 euro smartengeld. De straf is gelijk aan de eis van de officier van justitie.

Babysitter (19) bekennt vijftien aanrandingen jongetjes

FRAITURE/HOEI — Nieuw pedoschandaal in Wallonië, waar een 19-jarige babysitter toegaf dat hij vijftien jongetjes aanrandde.

HLN 20/4
De bekentenissen volgden op geruchten die in het dorpje Fraiture-en-Condroz, nabij Hoei, al maanden de ronde deden. Minstens één ouderpaar was op de hoogte van de perverse daden van Cédric F. Hun twee zoontjes werden misbruikt en vertelden dat thuis. De ouders stapten niet naar de politie, maar naar de moeder van Cédric. Als ze haar zoon liet behandelen, was dat voor hen voldoende. Uiteindelijk kreeg het gerecht toch een anonieme tip. Cédric bekende tot ieders verbazing niet enkel de aanranding van de twee broertjes, maar nog dertien andere gevallen. (KW)

FRAITURE-EN-CONDROZ

— Na Lavacherie wordt opnieuw een Waals dorp opgeschrikt door een pedoschandaal. In Fraiture-en-Condroz, nabij Hoei, blijkt de 19-jarige «kindervriend» Cédric F. jarenlang kleuters en kinderen uit het gemeenteschooltje te hebben aangerand. Over F. deden al langer geruchten de ronde, maar hij werd pas gearresteerd toen een huisvader vorige maand het stilzwijgen doorbrak. De waarheid bleek erger dan de geruchten: Cédric bekende dat hij vijftien kinderen tussen 4 en 14 jaar heeft aangerand. «Maak van deze zaak alstublieft geen tweede Lavacherie (het dorp waar het misbruik van een minderjarig meisje jarenlang een publiek geheim was, red.)», pleitten de burgemeester, schooldirectrice en onderwijsschepengisteren. «Nooit hebben we iets van die geruchten gehoord. Als er dorpsbewoners zijn die het wél wisten, zijn ze in de fout gegaan door niets te zeggen.»

KURT WERTELAERS

Ontmaskering pedofiel door Peter R. de Vries

HLN 22/4
Gisteravond werd een pedofiele docent/sporttrainer ontmaskerd door Peter R. de Vries. De man bedreigde en chanteerde een minderjarige jongen. In januari beweerde de Amsterdamse politie niets strafbaars daaraan te ontdekken. Iets later eiste de man een 'afspraakje' en toen die op film werd vastgelegd had de politie het over uitlokking door de jongen! De 'recht'spraak' kwam bijna uitzending. En gisteren brak mijn klomp: bij een uitgang van het Vondelpark (een fietsparadijs) is een klein stukje waar je niet mag fietsen. Daar was het Noord-Hollandse Blauw op straat te vinden en gaf boetes. Hulde aan Peter R. de Vries die de school en de sportclub waarschuwt in plaats van te berusten in het laffe justitiële apparaat!

Robert van Ringelstein, Amsterdam

Weer pedoschandaal in Waals dorpje: 19-jarige «kindervriend» misbruikte 15 jongetjes

Cédric F. zit al een maand in voorhechtenis, maar pas gisteren, na een artikel in een lokale krant, kwam de zaak aan het licht. In het landelijke Fraiture-en-Condroz, dat 500 inwoners telt, maken het gefluister en de geruchten nu plaats voor diepe

schamte. «Dat hij kinderen iets té graag zag, was bekend», zeggen sommigen. «Maar niemand heeft ooit iets gezien... en niemand heeft ooit iets gezegd.»

De 19-jarige bekende tijdens zijn verhoren dat hij de voorbije vijf jaar zo'n vijftien jongetjes aanrandde. Thuis en elders. Soms als hij op de kinderen van dorpsbewoners paste, soms in zijn eigen slaapkamer. En soms op het gemeenteschooltje zelf, waar hij vorig jaar als opvoeder stage liep en ook «zo maar eens» binnensprong.

«VERROT SE AAN»

Cédric F., de oudste van twee broers, leek altijd omringd door kinderen. Als hij er niet op paste, dan ging hij met hen op drie-daagse om hun eerste communie voor te bereiden. Of hij hing rond in de voormalige tafeltennisclub in Ellemelle, het dorp ernaast. «Nooit iets gemerkt aan die jongen», zegt Mario Quinto. «Hij leek me zeer correct. Toen het nieuws vanochtend bekendraakte, kwam mijn zoon echter naar me toe: 'zie je wel, pa', zei hij'. Blijkbaar waren er wel wat mensen op de hoogte. Als ik het had gemerkt, had ik die kerel verrot geslagen.» In Cédric's omgeving wil niemand reageren. «Laat dat aan het gerecht over», zegt zijn moeder. Cédric's vader, een postbode, woont niet meer thuis. Vrienden van hem zeggen dat de man «kapot» is van de zaak.

SCHOOLSTAGE
In het gemeenteschooltje kwamen gisteren de directrice, de burgemeester en de schepenen van Onderwijs samen. Ze spraken er ongeruste ouders toe.

«We wisten werkelijk nergens van», zeiden ze. «Maak hier alsjeblieft geen tweede Lavacherie van. Nooit hebben we die geruchten gehoord. Dat sommigen in het dorp beweren dat

het geweten was, is voor hun eigen rekening. Als ze het wisten, hadden ze naar de politie moeten stappen. En trouwens, wie geeft dan nog zijn kind aan zo'n babysit?»

Dat aan Cédric's schoolstage vorig jaar abrupt een einde kwam, heeft volgens hen niks met de zaak te maken.

«Zijn stageperiode zat er gewoon op.»

VERHAALTJES

«Alleen de betrokken ouders en de politie weten wie de slachtoffers zijn», zegt directrice Geneviève Filee. «Met sommige ouders heb ik wel al een gesprek gehad, met anderen niet. De kinderen volgen gewoon de lessen en de leerkrachten weten niet of ze voor een klasje staan waar slachtoffertjes in zitten. We kunnen er ook niet echt ip groep over praten. Kinderen zouden elkaar immers verhaaltjes beginnen vertellen. Dan wordt het moeilijk ooit de hele waarheid te achterhalen.»

HLN «Maak hier alsjeblieft geen tweede Lavacherie van»

Ouderpaar smeekte moeder om zoon te laten behandelen

HOEI — Een ouderpaar wist al langer dat hun twee zoontjes misbruikt waren door Cédric F. Zij stapten naar Cédric's moeder om de zaak «stilte» af te handelen. Als Cédric zich liet behandelen, was dat voldoende.

Het gerechtelijke onderzoek naar de perverse babysit Cédric F. startte vorige maand na een anonieme tip van een huisvader uit Fraiture-en-Condroz. Drie dagen later werd Cédric F. gearresteerd, toen hij van de bus stapte.

«De vader had het verhaal van het ouderpaar en hun twee zoontjes gehoord», aldus Isabelle Deprez, substituut bij het gerecht in Hoei. «De man belde ons op en vertelde alles. Dat was op 8 maart. Bij de eerste ondervraging van F. vermoedden we nog dat enkel die twee broertjes slachtoffer waren. Maar hij bleef namen noemen. Een vijftiental. We hebben de ouders van die kinderen opgespoord en ondervraagd. Vooralsnog wijst er niks op dat ook zij op de hoogte waren. Wellicht hebben ze het nooit geweten.»

Uit de verhoren van Cédric F. blijkt dat hij toesloeg sinds '97. «Hij ontkleedde de kinderen en masseerde hen. Er waren aanrakingen en hij masturbeerde. Sprake van regelrechte verkrachtingen is er totnogtoe niet.»

Cédric F. blijft aangehouden voor aanranding van de eerbaarheid van minderjarige kinderen. (KW)

Werkstraf na seksueel misbruik in gastgezin

door Bert-Jan Klein

HILVERSUM, HUIZEN — Een 23-jarige Huizer is gisteren door de Hilversumse politierechter veroordeeld voor de verkrachting van de dertienjarige dochter van een gastgezin in Huizen. De Huizer had thuis moeilijkheden en mocht tijdelijk op de kamer van één van de zonen verblijven en vergreep zich daarna meermalen aan het meisje.

De man kreeg 80 uur werkstraf, moet zich laten behandelen en 1400 euro smartengeld betalen. Als stok achter de deur kreeg hij ook drie maanden celstraf voorwaardelijk.

Volgens politierechter A. Leeser-Gassan was bewezen dat hij het meisje twee jaar geleden meermalen had betast aan borsten en vagina en met zijn vinger in haar was binnengedrongen. De Huizer kwam vaak 's avonds

en 's nachts de slaapkamer van het meisje binnen en pleegde toen de ontuchtige handelingen. Het meisje voelde zich na verloop van tijd zo bedreigd dat zij haar slaapkamer op slot deed om de man maar buiten te houden. Haar ouders, die van niets wisten, verboden dit, omdat zij bang waren dat het meisje bij een brand niet op tijd buiten zou kunnen komen.

De zedenzaak was als een bom ingeslagen in het gezin, dat wel meer jongeren in moeilijkheden tijdelijk onderdak had verschaft. De vader en moeder waren bovendien pas achter de ontucht en verkrachtingen gekomen, nadat het meisje die aan een vriendinnetje had verteld, die vervolgens haar moeder inseynde. Het meisje mocht van de Huizer niets aan haar ouders vertellen. Ook twee jaar na de incidenten ondervindt het gezin nog steeds

de gevolgen van de verkrachtingen. Het meisje raakt nog steeds in paniek als alleen al de naam van de dader ter sprake komt. Zij wilde ook niet naar de zitting komen. Haar ouders waren wel aanwezig, maar de moeder vertrok halverwege, overmand door emoties.

Officier van justitie M. Akkaya vond een zware straf op zijn plaats, maar even belangrijk is het volgens hem dat de Huizer onmiddellijk wordt behandeld om herhaling te voorkomen. De verdachte volgt inmiddels bij een centrum in Utrecht een speciale therapie voor zedendelinquenten, maar toonde gisteren geen spoor van berouw op de zitting. Hij verklaarde na het vonnis wel opgelucht te zijn dat de zaak nu achter de rug is en beloofde zijn best te doen om zijn seksuele gewoonten af te leren.

Jongens randen meisje (14) aan

Van onze correspondent
CULEMBORG, woensdag
De politie heeft vijf jongens van 14 en 15 jaar in hun woonplaats Culemborg opgepakt, die hebben bekend een 14-jarig

Culemborgs meisje te hebben aangerand. De groep vergreep zich op een schoolplein in de Jan van Riebeeckstraat aan het slachtoffer. De knul, die zich het ergst liet gelden, is door de Arnhemse rechter-commissaris in bewaring gesteld.

Enschedeër voor ontucht opgepakt

Van onze correspondent
ENSCHDEDE, woensdag
De politie Twente heeft een 43-jarige Enschedeër aangehouden wegens ontucht met een zesjarig meisje. TEL 17/4
De man wordt ervan verdacht zich sinds eind vorig jaar meermalen te hebben vergrepen aan het slachtoffer. De moeder had argwaan gekregen en stapte naar de politie. De verdachte is een bekende van de ouders van het meisje.

Verklaringen over kindermoord ingetrokken

OUTREAU — Een van de hoofdfiguren uit het kinderpornodossier in Outreau, bij het Noord-Franse Boulogne-sur-Mer, heeft zijn verklaringen over de moord op een Belgisch meisje van 5 of 6 jaar weer ingetrokken. Dat meldt de Franse krant Le Figaro.

De Franse politie startte in januari een grootschalige zoekactie in de tuintjes van de volkswijk Tour de Renard in Outreau. Een van de verdachten in een dossier van kindermisbruik had verteld dat hij erbij was toen een Belgisch meisje enkele jaren geleden was vermoord door een bende kindermisbruikers, nadat zij herhaaldelijk was misbruikt bij de opnames van een seksvideo. De politiediensten in ons land hadden geen weet van de verdwijning van een kind dat aan de beschrijving voldeed.

Een lijk werd er nooit gevonden. De verdachte mede-uitbater van een seksshop in Oostende heeft zijn verklaringen nu blijkbaar ingetrokken.

In het kinderpornodossier worden 15 volwassenen vervolgd omdat ze meer dan 20 kinderen zouden hebben misbruikt. (SDB/belga)

Vier jaar voor Hobokenaar in Texas

Mark Cornelis (27) in de cel wegens zedenfeiten. Fotp De Roeck HLN 13/4

TEXAS/HOBOKEN — De 27-jarige Mark Cornelis uit Hoboken is in de Amerikaanse staat Texas veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf voor seksuele betrekkingen met een minderjarige. Hij riskeerde 20 jaar. Volgens zijn advocaat kan hij al na twee jaar vrijkomen. Op nieuwjaarsdag werd Cornelis door de politie van Houston in bed betrapt met een 16-jarige. Hij had haar leren kennen via het internet en beweerde dat zij haar leeftijd had verzwegen. In de Verenigde Staten staan strenge straffen op zedenfeiten. Zijn advocaat raadde Cornelis dan ook af in beroep te gaan omdat hij dan moet verschijnen voor een volksjury, die wel eens een veel zwaardere straf zou kunnen uitspreken. Cornelis zal zijn straf moeten uitzitten in de gevangenis in Huntsville, Texas. (VAM)

Britse politie pakt 'pedofielen' op

LONDEN, 25 APRIL. De Britse politie heeft gisteren een nog onbekend aantal mensen gearresteerd op verdenking van pedofilie via internet. In heel Groot-Brittannië viel de politie gisteren meer dan 70 woningen van verdachten binnen. Onder de arrestanten bevinden zich leraren en onderwijzers, artsen en verplegers en mensen uit de zorg, aldus de politie. Volgens een internet-expert maakt nieuwe software-technologie het mogelijk verdachten van pedofilie te achterhalen die tot nu toe onbekend konden blijven. (Reuters)

'Ze moeten met hun poten van mijn kind afblijven'

Hij las het vorig jaar in de krant. 'Peuterleider DoReMi verdacht van ontucht.' Meteen was er de onrust. Zijn dochter zat vijf jaar geleden op het kinderdagverblijf in Groningen. Wat is er met haar gebeurd? Hij is er nu -bijna een jaar later- nog steeds niet achter.

Door Jantina Russchen

"Ik schrik je dood. Ik ken die vent. Ik ken het kamertje waar hij aan de kinderen heeft gezeten. Ik lag 's nachts wakker. Kwaad. Ik zag het voor me. Ik probeerde dingen terug te halen uit die tijd. Opeens herinnerde ik me weer dat Anna toen darmproblemen had en nachtmerries. Het maakt je gek."

De vader, die anoniem wil blijven, heeft het een plek gegeven. De dader is veroordeeld en zijn dochter is opgegroeid tot een vrolijk meisje van zeven jaar. Of zij is misbruikt, weet hij niet. "Ik denk het niet. Ik heb het haar wel gevraagd, zij weet er niets meer van. Zijn naam zegt haar niets. Anna heeft er in elk geval niets aan overgehouden. Daarom kan ik me er nu wel bij neerleggen."

Toch is het voor hem nog

steeds lastig over de zedenzaak op DoReMi te praten. "Als ik erover spreek, voel ik me opnieuw machteloos. Ze moeten met hun poten van mijn kind afblijven! Wat mij ontzettend kwaad maakt, is dat hij heeft gespeeld met de gevoelens van anderen voor zijn eigen bevrediging. Dat is zo egoïstisch. Een kind is kwetsbaar, als je daar misbruik van maakt is dat vies, daar gruwel je van. Ik haat die vent. Laat hem maar vrij. Als ik hem tegenkom....."

"Accepteren doe ik het nooit. Wij zijn op informatie-avonden geweest. Dan hoor je andere ouders vertellen dat hun dochter al in paniek raakt als ze het woord crèche hoort op de televisie. Vreselijk. Ik ben nu meer gespitst op bij wie mijn kind over de vloer komt. Zonder overdreven wantrouwen."

"Wat ik heel rot vind, is dat ik nu een geheim heb voor mijn kind. Zij mag niet weten dat mijn vriendin en ik er mee bezig zijn. Je wordt heen en weer geslingerd. Ik weet dat ik me erbij neer moet leggen. Maar eigenlijk voelt dat niet goed. Ik voel me schuldig als ik mezelf voorhoud dat er niets is gebeurd. De twijfel blijft."

De naam Anna is gefingeerd.

'Peuters hoeven niets over te houden aan ontucht'

Door Jantina Russchen

GRONINGEN ■ 'Hoe kan ik zien dat mijn kind seksueel is misbruikt?' Het is de eerste vraag die ouders stellen als zij betrokken raken bij een zedenzaak weet Marga Bloemers van Buro Slachtofferhulp Groningen. Het antwoord is moeilijk te geven. "Afwijkende gedragingen als bedplassen, slecht eten of nachtmerries kunnen een signaal zijn. Maar dat kan evengoed komen door ruzies in huis of problemen op school."

Bloemers weet hoe de onzekerheid vaders en moeders kwelt als zij te maken krijgen met een zedenmisdrijf. Wanneer bekend wordt dat de peuterleider, leerkracht of jeugdtrainer ontucht heeft gepleegd, is de schok enorm. Heeft hij (het zijn meestal mannen) ook aan mijn kind gezeten?

Poppen

Slachtofferhulp begeleidt ouders. Vooral als het om kinderen tot vijf jaar gaat, is het lastig om erachter te komen of zij slachtoffer zijn geworden van ontucht of verkrachting. "Een peuter praat er niet over. Plegers van seksueel misbruik zullen zeggen dat het een geheimpje is. Toch kan een kind tijdens het spelen laten zien wat het is overkomen. Bijvoorbeeld door het met de poppen na te doen. Of in tekeningen met een seksueel tintje."

Bloemers adviseert ouders

alert te zijn op gedragsveranderingen. Opstandigheid, het gebruik van vieze woorden, masturberen, weer bij papa en mama willen slapen. Maar eigenlijk wil zij deze signalen liever niet noemen, want ouders kunnen ze verkeerd begrijpen. "Je moet ze serieus nemen maar ze hoeven niet te duiden op seksueel misbruik. Ze horen ook bij de leeftijd. Een gesprekje met je kind kan verhelderend zijn. Maar je moet voorzichtig polsen, het kind vooral niet onder druk zetten."

Paniek

Het grote gevaar is dat ouders hun paniek overbrengen. "Zo'n kleintje weet niet dat wat er is gebeurd abnormaal is. Heel jonge kinderen vinden het ook wel prettig als ze worden aangeraakt. Peuters zijn al bezig hun lichaam te ontdekken. Er hoeft geen weerzin te zijn. Een kind dat kortdurend, spelenderwijs en zonder dreiging ontuchtig is aangeraakt, hoeft daaraan niets over te houden. Een peuter vergeet het. Maar ouders die hun emoties overbrengen op hun kind geven hun trauma door aan hun zoontje of dochtertje."

Bloemers waarschuwt ouders om niet over de hoofden van kinderen heen over de zedenzaak te praten. "Zij zijn heel gevoelig voor sfeer. Je moet je kind veiligheid en warmte bieden, er gewoon zijn voor je kind."

Voorwaardelijke straf voor ontucht

GRONINGEN ■ De 37-jarige M.V. uit Kommerzijl is door de rechtbank in Groningen veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van acht maanden met een proeftijd van twee jaar. Daarnaast kreeg hij een werkstraf van 240 uur. V. kreeg de straf omdat hij gedurende twee jaar ontucht pleegde met zijn minderjarige stiefdochter. De man verklaarde verliefd te zijn op het destijds 12-jarige meisje. De man heeft na zijn aanhouding 23 dagen in voorarrest gezeten. Hij moet tijdens zijn proeftijd contact houden met de reclaseringsdienst.

D'W 26/4

Twee jaar cel na ontucht

Van onze correspondent ALKMAAR, woensdag 10-4 De 59-jarige Gerrit K. uit Den Helder is gisteren door de rechtbank in Alkmaar veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar, waarvan een jaar voorwaardelijk. Ook dient hij verplichte dadertherapie te ondergaan wegens ontucht met vijf minderjarige jongens.

Tijdens de zitting, twee weken geleden, bleek dat dit slechts het topje van de ijsberg was: K. heeft zich aan ten minste vijftig slachtoffers vergrepen. De meeste zaken zijn echter verjaard.

Leraar verdacht van ontucht

NUMEGEN - De politie heeft een 51-jarige onderwijzer van een basisschool in Nijmegen aangehouden op verdenking van ontucht met kinderen van zijn school. De man geeft les aan groep acht. Volgens een woordvoerder van de politie bleek uit die meldingen dat het gedrag van de onderwijzer zich op de grens van strafbare ontucht bevond. Schoolleiding en politie hebben alle ouders geïnformeerd. Omdat er onrust onder de ouders ontstond, zijn er inmiddels gesprekken gevoerd met GGD en andere hulpverleners.

Dutroux wilde meer kidnaps

BRUSSEL - Marc Dutroux zou hebben geprobeerd veel meer kinderen te ontvoeren dan de zes gevallen die tot nu toe bekend zijn. Volgens de Belgische justitie heeft hij geprobeerd twaalf kinderen op te pikken, meldten Belgische media vandaag. (ANP)

Man verdooft 13-jarig meisje met het oog op verkrachting

AARSCHOT - In Leuven heeft de onderzoeksrechter zaterdag een 26-jarige Aarschotenaar aangehouden. De man wordt beticht van een poging tot verkrachting van een 13-jarig meisje. Hij zou het meisje ook gifstoffen hebben toegediend.

Philippe Hulhoven

De feiten gebeurden woensdag. Het kind bracht samen met een

vriendinnetje, zoals al eerder gebeurde, een bezoek aan de 26-jarige die ze kende als de vriend van haar nicht. Deze laatste was echter afwezig. Tijdens het bezoek mengde de jongeman een zwaar kalmeermiddel in het drankje van het meisje dat eerder had te kennen had gegeven iets te willen om te "flippen". Het middel had hij volgens het Leuvense parket gestolen van een vriend met de duidelijke bedoeling het

te gebruiken bij een verkrachting. Toen het product begon te werken, poogde hij het verzellende vriendinnetje ervan te overtuigen naar huis te gaan en porde hij het andere kind aan zich boven te slapen te leggen. Zijn plan mislukte echter. De dag nadien, op school, bleek het kalmeermiddel duidelijk nog niet uitgewerkt. Het 13-jarig meisje werd doorverwezen

naar het Centrum voor Leerlingenbegeleiding. Daar kwam het hele verhaal aan het licht. De 26-jarige werd vrijdag op de rooster gelegd door de Aarschotse politie. De man werd zaterdagmorgen ter beschikking gesteld van de onderzoeksrechter in Leuven die zijn aanhouding beval. Volgens het Leuvense parket zou de man in februari ook al een aanzet hebben gedaan om een meisje aan te randen.

Bejaarde pedofiel uit Laren hoeft cel niet in

door Bert-Jan Klein

LAREN - Een 73-jarige Laarder die een vijftienjarige jongen meerder keren heeft aangerand en misbruikt hoeft van de Hilversumse politierechter A. Leesser-Gassan niet naar de gevangenis. De man kreeg vanwege zijn hoge leeftijd ook geen werkstraf, alhoewel hij die straf volgens de rechter wel had verdiend. Hij kreeg een voorwaardelijke celstraf van vier maanden, moet zich onder psychiatrische behandeling stellen en verder zijn slachtoffer 2268 euro smartengeld betalen. De toen vijftienjarige jongen was een zoon van vrienden van de Laarder en deed bij hem thuis klusjes tegen betaling. De

Laarder verklaarde na enkele maanden tegen de jongen dat hij verliefd op hem was en maakte avances, zoals het kussen en betasten van de jongen. Tijdens latere bezoeken in 1997 en 1998 dwong de man de jongen tot allerlei seksuele handelingen. Hij gaf de jongen geld en cadeaus in de hoop dat hij de ontucht niet aan de grote klok zou hangen. Het slachtoffer was zo overtuurd en verward door het misbruik dat hij met niemand over de voorvallen wilde praten en ook geen aangifte wilde doen bij de politie. Hij begon met het drinken van grote hoeveelheden alcohol en toen hij een keer dronken was kraste hij zijn voorletter in de auto van de Laarder. Die deed aangifte, waarna de jongen

de politie vertelde van het misbruik. De Laarder was niet naar de zitting gekomen. Volgens zijn advocaat L. Schwartz omdat hij psychisch in de knoop zit en de jongen en zijn familie niet onder ogen wil komen. De man heeft tegenover de politie alle beschuldigingen toegegeven en het slachtoffer aangeboden een schadevergoeding te betalen. Schwartz vertelde verder dat zijn cliënt inmiddels in therapie is, zowel bij een psychiater als bij het centrum De Waag. De ouders van de jongen vertellen desgevraagd dat hun zoon zware psychische problemen heeft ondervonden van het misbruik. De jongen wil ook na ruim vier jaar nog geen enkel contact met de dader.

Onderzoek

DS 16/13-3

BRUSSEL (belga, eigen berichtgeving) - Het gerechtelijk onderzoek tegen Marc Dutroux en zijn medeverdachten is beëindigd. Dat heeft onderzoeksrechter Jacques Langlois vrijdagmorgen verklaard voor de raadkamer van Neufchâteau. Maar het assisenproces is nog niet voor morgen.

Het onderzoek naar de verdwenen en vermoorde meisjes is dan toch eindelijk afgerond. De kamer van inbeschuldigingstelling (KIB) in Luik had eind oktober vorig jaar al procureur Michel Bourlet van Neufchâteau de opdracht gegeven

het onderzoek af te ronden. De KIB stelde haar deadline op 28 februari. Ze oordeelde dat er voldoende bezwarende feiten bestaan tegen de verdachten om ze voor een volksjury te brengen. Bourlet mag wel het onderzoek

door Ronald van Gessel

TEL 25/4

BRUSSEL, donderdag

Het dossier van kinderbeul Marc Dutroux wordt groter en groter. Volgens procureur Bourlet uit Neufchâteau, die zich als een pitbull in de zaak heeft vastgebeten, heeft de bende Dutroux geprobeerd veel meer kinderen te ontvoeren dan de zes gevallen die tot op heden bekend zijn. Begin jaren negentig zou hij in Brussel, Kortrijk en op diverse andere plaatsen in Wallonië nog eens twaalf kinderen hebben geprobeerd te ontvoeren.

Gelukkig voor de kinderen ging het ook vaak mis; Dutroux bleek geen superontvoerder bij wie alles automatisch lukte. Het zou gaan om jonge tot zeer jonge kinderen, onder wie een meisje van vier. De meesten zouden Dutroux hebben herkend als hun belager.

Bourlet denkt nog steeds dat het proces tegen Dutroux in het voorjaar van 2003 van start kan gaan en hij legt weer een koppeling tussen de 'bende Dutroux' en de 'bende Nihoul'.

Deze Brusselse makelaar onderhield veel contacten met Dutroux, maar eind 1997 oordeelde het gerecht dat er toch te weinig bewijs was. Nihoul, die een straf uitzat voor andere vergrijpen, is inmiddels vrij. Maar Bourlet wil hem toch opnieuw voor de strafrechter. „Er zijn te veel verbanden, bij elf mislukte pogingen tot kinderonvoering door de bende Dutroux was Nihoul vier keer van de partij. De kompaan van Dutroux, Michel Lelièvre, heeft vanaf de eerste dag verklaard dat hij An en Eefje, Sabine en Laetitia hielp ontvoeren onder invloed van drugs en vanwege zijn schulden aan Dutroux. En dan levert Nihoul 1000 XTC-pillen in de ochtend nadat Laetitia Delhez was ontvoerd. Voor de ontvoering van Laetitia is Nihoul ook gezien in Bertrix waar het gebeurde. Dat zijn feiten.”

Verdachten

Voor de ontvoering van Julie en Melissa, die beiden een gruwelijke honger dood stierven, wordt Nihoul niet vervolgd. In totaal vordert Bourlet vijf mensen voor het grote proces, Dutroux zelf, zijn vrouw Michele, zijn hulpje Lelièvre, garagehouder Gerard Pinon die geholpen zou hebben de lijken van An Marchal en Eefje Lambrecks te begraven en die ook zou hebben geassisteerd bij de moord op Bernard Weinstein, de Franse gangster die in Jumet nabij Charleroi woonde en die Dutroux in de weg liep. De laatste

• Marc Dutroux

is dan Michel Nihoul die weer zou moeten worden opgesloten.

Dutroux' vrouw Michele Martin, die ook sinds 1996 vastzit, heeft gisteren scheiding aangevraagd en gezegd altijd onder dwang van haar man gehandeld te hebben. Volgens Bourlet heeft zij ook op eigen houtje geprobeerd kinderen te ontvoeren en speelde ze de hoofdrol bij het verhongeren van Julie en Melissa.

„Als je het hebt over kinderonvoering was Dutroux de leider, heb je het over het criminele milieu van drugs- en wapenhandel, seksfeesten en orgies dat dat mogelijk maakte, was Nihoul de eerste persoon”, zo licht Bourlet zijn aanklacht toe. De aanklacht bestaat in hoofdlijnen uit de beschuldigingen van ontvoering (en/of moord op) van Julie Lejeune, Melissa Russo, An Marchal, Eefje Lambrecks, Sabine Dardenne en Laetitia Delhez. Beide laatsten kunnen het nog navertellen. Volgens de vordering heeft Dutroux ze alle zes verkracht. Verder is er de moord op Weinstein, die Dutroux samen met Pinon zou hebben gepleegd door hem levend te begraven. In totaal worden tegen de vijf 39 beschuldigingen in stelling gebracht. Nihoul, die deze week 61 werd, ontkent alles en beschuldigt Bourlet ervan spoken te zien die hem in zijn eigen carrière goed uitkomen. De vier andere verdachten, de ex-vrouw van Nihoul, zijn vriendin, politiemans Zicot en een Griekse kompaan van Dutroux, Diakostavrianos, blijven buiten schot en hoeven van Bourlet niet voor het hof te verschijnen.

De Raadkamer moet nu beslissen over de eindvordering van Bourlet en dat is de Raadkamer van Luik, precies dezelfde Kamer van Inbeschuldigingstelling die in 1997 oordeelde dat er tegen Nihoul te weinig bewijzen waren om hem vast te nagelen in de zaak Dutroux.

Polemiek over 'pedonetwerk' van Marc Dutroux laait op

Van onze correspondent
Rob Gollin

BRUSSEL

De polemiek in België over de vraag of Marc Dutroux een spil was in een netwerk dat op grote schaal meisjes ontvoerde en misbruikte, heeft nieuwe voeding gekregen. Het parket in Neufchâteau lijkt er toch van overtuigd dat het Monster van Marcinelle deel uitmaakte van een bende.

Naast de ontvoering van Julie en Mélissa, An en Eefje en Laetitia en Sabine - van wie alleen de laatste twee levend uit de kelders van Dutroux zijn gehaald - zouden er nog elf andere pogingen zijn geweest meisjes te kidnappen. De incidenten begonnen aan het begin van de jaren negentig en speelden zich verspreid over het hele land af. Volgens een melding hadden de ontvoerders zelfs een keer het oog laten vallen op een vierjarig meisje.

Deze week werd bekend dat procureur Bourlet vijf verdachten voor de rechtbank wil hebben. Dat Marc Dutroux, zijn vrouw Michèle Martin en de drugsverslaafde handlanger Michel Lelièvre zouden moeten worden vervolgd, baarde weinig opzien. De verdachten legden gedeeltelijke bekentenissen af, al blijft Dutroux ontkennen dat hij Julie en Mélissa heeft ontvoerd en vermoord. De dood van An en Eefje schuift hij in

de schoenen van een later door hem geliquideerde handlanger, Bernard Weinstein. Een vierde verdachte, schroothandelaar Gerard Pinon, zou Dutroux hand- en spandiensten hebben verleend en ook betrokken zijn bij de moord op Weinstein.

Dat Bourlet het naast dit kwartet het ook nog altijd heeft gemunt op de Brusselse zakenman Michel Nihoul kwam wel als een verras-

Zakenman uit Brussel toch aangeklaagd

sing. Diens vrijlating in 1999 werd algemeen opgevat als aanwijzing dat justitie niet kon aantonen dat hij de spin in het web achter de reeks ontvoeringen was. Dat was aanvankelijk wel de aanname.

Nihouls reputatie was niet smetvrij. Hij was al enkele keren veroordeeld wegens oplichting en stond bekend als een geregeld bezoeker van Brusselse seksclubs. Hij onderhield veelvuldig contacten met Dutroux. Volgens een omstrede getuigenverklaring hield hij zich samen met Dutroux en Lelièvre op bij de ingang van het zwembad in Bertrix op de dag dat Laetitia daar in een bestelbusje werd gesleurd.

Maar ook nu is nog altijd niet

te maken had met kinderonvoeringen. In zijn eindvordering somt Bourlet nu vier 'pogingen tot kinderonvoering' op die dateren van voor de zaak-Dutroux en waarvan de slachtoffers stellen dat Nihoul hun belager was.

Rechtstreeks bewijs van betrokkenheid van Nihoul bij kinderonvoeringen kon Neufchâteau nooit vinden. „Maar”, zei Bourlet gisteren aan *De Morgen*, „je moet de bende van Dutroux zien zoals ze is. Ik zit daar met één verdachte, Lelièvre, die al van de eerste dag af zegt dat hij An en Eefje, Sabine en Laetitia hielp ontvoeren onder invloed van drugs, en vanwege zijn schulden bij Dutroux. Wat moet ik hier dan mee? Doen alsof er helemaal geen verband is? Ik zit ook met de bijzonder verdachte levering van duizend xtc-pillen, ter waarde van vele honderdduizenden franken, door Nihoul aan Dutroux en Lelièvre, in de ochtend nadat Laetitia Delhez was ontvoerd. Dat zijn feiten.”

Brussel / Neufchâteau

Eigen berichtgeving
Douglas De Coninck DM 24/4

Procurateur des konings Michel Bourlet in Neufchâteau vordert in de zaak-Dutroux de doorverwijzing van vijf verdachten naar het assisenhof: Marc Dutroux, Michèle Martin, Michel Lelièvre, Gerard Pinon en Michel Nihoul. Vooral de vraag om doorverwijzing van Nihoul zorgde gisteren voor opschudding in de gerechtelijke wereld. Algemeen werd jarenlang aangenomen dat de oplichter niets

'Bij elf mislukte pogingen tot kinderonvoering van bende van Dutroux was Michel Nihoul vier keer van de partij'

naar Dutroux afgerond

naar eventuele netwerken rond Marc Dutroux voortzetten.

Met de afsplitsing van het onderzoek naar eventuele criminele netwerken van de eigenlijke zaak-Dutroux wou de KIB vermijden dat het nog jaren zou duren vooraleer het assisenproces van start kan gaan. „Op een bepaald moment moet je stop zeggen”, zei de Luikse procureur-generaal, Anne Thilly, in oktober.

Julien Pierre, advocaat van Marc Dutroux, vindt dat er veel te veel geweld en energie in het dossier is

gestoken. „De kosten van het gerecht lopen op tot 2 miljoen euro, zonder de kosten om een magistraat of tientallen onderzoekers te mobiliseren”, zei hij. Veel onderzochte pistes liepen volgens hem op niets uit. „Na een maand had men al alle verklaringen.”

De advocaat van de families Lejeune, Russo en Marchal, meester Hissel, vindt dat het onderzoek nog niet is afgerond. Hij vraagt zich af waarom Martin en Lelièvre niet beschuldigd zijn van medeplichtigheid aan de verkrachting

van Julie en Melissa.

Langlois zal volgende week het strafdossier-Dutroux overmaken aan procureur Bourlet. Die zal dan zijn rekwisitoor aan Langlois overmaken, die het op zijn beurt moet doorgeven aan het parket-generaal van Luik. Bourlet zal ook moeten beslissen wie er naar het assisenhof wordt doorverwezen. Marc Dutroux, Michèle Martin en Michel Lelièvre zitten nog in voorhechtenis. Maar ook Michel Nihoul, zijn ex-vrouw en vriendin Annie Bouty en Marleen De Coke-

re behoren tot de beschuldigten. Net als Michel Diakostavrianos en Claude Thirault.

De burgerlijke partijen en de beschuldigten kunnen dan het dossier inkijken en nog bijkomende onderzoeksdaden vragen. Pierre heeft nu al aangekondigd dat hij tal van onderzoeksdaden zal aanvragen. De onderzoeksrechter kan dat weigeren. Maar daar kunnen de partijen dan weer tegen in beroep gaan. Het zal nog minstens tot het voorjaar van 2003 duren voor het proces plaatsvindt. (ig)

duidelijk welke rol Nihoul precies heeft gespeeld. Hij krijgt naast betrokkenheid bij enkele ontvoeringspogingen ook drugshandel aangewezen. In de Belgische krant *De Morgen* houdt Bourlet, die in tegenstelling tot onderzoeksrechter Langlois altijd is uitgegaan van het bestaan van een netwerk, zelf nog een slag om de arm. Nadat het schandaal in volle omvang losbarstte regende het meldingen van pogingen tot ontvoering. In elf gevallen hielden betrokkenen beschuldigingen aan; het adres van Dutroux, Nihoul en Lelièvre vol.

Bourlet: „Er komt een moment waarop je de knoop moet doorhakken en als procureur met zo'n aanklacht naar de raadkamer moet. U hoort mij niet zeggen: Nihoul heeft vier kinderen proberen te ontvoeren. (...) We zijn gekomen op het punt dat de rechtbank zal moeten oordelen.”

Nihoul zelf reageerde bijna schouderophalend. „Ik moet stilaan lachen om het gerecht. Ik heb het al zo veel keer gezegd: ik heb niets met die ontvoeringen te maken. Ik ben onschuldig.” De zakenman beweert dat de contacten met Dutroux zich beperkten tot het uitvoeren van reparaties aan zijn auto.

Inmiddels is bekend geworden dat Michèle Martin wil scheiden. Als reden voert zij de gewelddadigheid van Dutroux aan.

Belgisch OM heeft vijf verdachten in zaak-Dutroux

Van onze correspondent
BRUSSEL

Het Openbaar Ministerie in Neufchâteau wil dat in de zaak-Dutroux vijf verdachten voor de rechtbank verschijnen: Naast Marc Dutroux zelf zijn dat zijn vrouw Michèle Martin, handlanger Michel Lelièvre, schroothandelaar Gerard Pinon en de Brusselse zakenman Michel Nihoul.

Procureur Bourlet beschouwt Dutroux als de hoofdvantwoordelijke voor de ontvoering van zes meisjes, van wie er vier dood zijn teruggevonden. Hij wordt ook bevestigd van moord op zijn vroegere kompaan Bernard Weinstein.

Lelièvre zou medeplichtig zijn geweest aan een aantal ontvoeringen. Martin heeft nagelaten de kinderen in nood hulp te bieden. Pinon hielp volgens Dutroux mee bij het begraven van twee lijkes.

Dat Nihoul betrokken was bij de ontvoeringen, is volgens Bourlet niet gebleken. Er zou wel sprake zijn van pogingen daartoe. Na diens arrestatie, kort na de aanhouding van Dutroux, doken speculaties op dat Nihoul de spijlfiguur was achter de verdwijningen.

De magistraat gelooft dat de zakenman leiding gaf aan een bende die drugs en wapens smokkelde. Dutroux maakte daar ook deel van uit. „Er was sprake van een groep criminelen die op verschillende terreinen activiteiten ondernam”, verklaarde Bourlet dinsdag.

De kamer van inbeschuldigingstelling van de rechtbank moet bepalen wie worden gedagvaard. Het proces begint vermoedelijk in 2003, zeven jaar nadat de gruweltaden aan het licht kwamen.

VERVOLG DM 24-4

Voor de ontvoering van Julie en Mélissa wordt Nihoul niet vervolgd. Bourlet vraagt wel de verwijzing van Nihoul voor 'bendevoering' inzake mensenhandel, paspoortfraude en drugshandel. "Als je het hebt over kinderonvoeringen, was Dutroux de leider. Heb je het over de criminele wereld die dat mogelijk maakte, dan was Nihoul de leider." De zaak-Dutroux draait initieel om de ontvoeringen (en/of moord op) Julie Lejeune, Mélissa Russo, An Marchal, Eefje Lambrecks, Sabine Dardenne en Laetitia Delhez. Volgens de vordering heeft Dutroux elk van de zes ook verkracht. Verder is er de moord op de Franse gangster Bernard Weinstein, die Dutroux samen met autohandelaar Pinon zou hebben gepleegd.

Zeer opvallend is verder dat de vordering melding maakt van elf pogingen tot kinderonvoeringen die dateren van voor augustus 1996 en mislukten. Vier daarvan worden op het conto van Nihoul geschreven, de andere op dat van Dutroux en/of Lelièvre. In de vordering is ook sprake van de getuigenis van de Vlaamse familie V., die Nihoul daags voor de ontvoering van Laetitia met Dutroux en Lelièvre opmerkte in Bertrix tijdens een 'terreinverkenning'. Vader, moeder en zoon V., die het jarenlang hard te verduren kregen in de media, zullen tijdens het assisenproces worden opgeroepen als getuigen.

Het hele dossier is goed voor 39 beschuldigingen. Welke daarvan in aanmerking zullen worden genomen, moet over enkele maanden worden uitgemaakt door de raadkamer, waarna nog een procedure in beroep kan volgen. Verwacht wordt dat vooral Nihoul en Pinon hun doorverwijzing zullen aanvechten. De vordering van Bourlet, zo vernamen we, was een maand geleden al klaar, en maakte al die tijd het voorwerp uit van discussies met het Luikse parket-generaal, wat erop wijst dat Bourlet niet over één nacht ijs ging.

Nihoul, die gisteren zijn 61ste verjaardag vierde, reageerde achtereenvolgens op het nieuws over zijn doorverwijzing: "Ik begin stilaan te lachen met het gerecht in Neufchâteau. Ik ben onschuldig."

Pagina 4

'Ge hebt er geen gedacht van hoe blij wij zijn'

Brussel

Eigen berichtgeving
Douglas De Coninck

DM 24/4

Even slaat haar stem aan de telefoon over: "Mijnheer, ge hebt er geen gedacht van hoe blij dat wij zijn!" Eigenlijk heeft moeder V. geen specifieke reden om verheugd te zijn over de eindvordering van procureur Bourlet. Aan de andere kant: het is zo plezierig om einde-lijk de bevestiging te krijgen dat we niet zot zijn. Mijne man, na al die jaren... Ik wou dat de oproepingsbrief voor het assisenproces nu al in de brievenbus stak en dat we morgen al konden gaan.

Het verhaal van de Vlaams-Brabantse familie V. begint op donderdag 8 augustus 1996, daags voor de ontvoering van Laetitia Delhez. Het gezin brengt de vakantie in een kleine chalet op een caravan in het regenachtige Poupehan. In de chalet is het drummen, met vader, moeder, zes kinderen en oma die ook is overgekomen. Maar die ochtend schijnt plots de zon. "Kinderen", klapt moeder in de handen: "We gaan zwemmen!" De familie rijdt naar het zwembad van Bertrix en komt er iets voor tweeën aan, om vast te stellen dat het gesloten is tot 15 uur.

Aan de ingang merkt de familie een paar vreemde sujetten op. Een man met een snorretje, een magere junkie en een pafferige dikkerd in maatpak. "Ik voelde mij op mijn ongemak", zegt moeder V. "Dat kwam misschien ook door die ontzettend vieze bestelwagens, die daar op de parking stond en achteraf van Dutroux bleek te zijn. Wij snapten niet wie of wat die mannen daar stonden te bespieden, want dat was wat ze deden. Mijn zoon, zestien toen, is de atletiekpiste gaan bekijken. Hij heeft daar minutenlang zij aan zij gestaan met Michel Nihoul."

De familie V. is 'die mannen' al zo goed als vergeten als ze besluit elders te gaan zwemmen. De schok komt een week later, wanneer op 16 augustus de tronies van de hoofdverdachten in de zaak-Dutroux op tv verschijnen en als blijkt dat zij het zijn die in de avond van 9 augustus Laetitia hebben gekidnapd vlakbij het zwembad van Bertrix. "Dat waren ze! We hebben toen gearzeld. De ontvoerders waren gepakt, waarom moesten wij ons nog interesseren maken? We spraken erover met elkaar, en met een paar mensen op de camping. Men zei ons: ach, je weet nooit of het belang heeft..."

Op maandag 19 augustus belt moeder V. vanuit de telefooncel op de camping naar de politie. Twee dagen later worden ze ontboden bij de rijkswacht in Bouillon, waar een wachtmeester hen vraagt wanneer ze 'die mannen' hadden gezien. "Het was vakantie, dan hou je de dagen zo niet bij. Wij gingen er vanuit dat dat op vrijdag de negende moest zijn geweest omdat Laetitia toen was ontvoerd. We hadden één ankerpunt: de avondmarkt in Rochehaut. Ik zie die rijkswachter zich nog omdraaien naar zijn collega: "Zeg, die markt, wanneer was dat weer?" Ha, zuchtte de ander: de vrijdag zeker?"

Zo gaat de getuigenis het dossier in. Later blijkt dat noch Nihoul, noch ontvoerders Dutroux en Lelièvre die namiddag in Bertrix geweest kunnen zijn. Eind '96 begonnen de problemen voor de familie V. Het dossier-Nihoul is in handen van de Brusselse GP, waar men meer geloof hecht aan het alibi van Nihoul dan aan de familie V. "Tot daar aan toe", zegt moeder V. "Maar was het echt nodig dat die rechercheurs de media gingen bellen om ze tegen ons op te zetten?"

Jarenlang zal de familie V. de pers verdelen. Ze haalt de voorpagina's van *Het Laatste Nieuws* en *Het Volk*, en ziet zich

juiste datum vinden alle puzzelstukjes hun plaats: de familie V. was niet getuige van de (uren voor) de ontvoering, maar van de 'terreinverkenning', één dag daarvoor. De familie V. zal in de loop der jaren tot acht keer toe collectief en afzonderlijk worden verhoord. "Zelfs onze jongste, die destijds zeven was, moest meedoen en aan de speurders vertellen wat we precies hadden gezien", zegt moeder V. "Steeds weer al die vragen, die stomme kleine details... En dan die hetze in de krant. Ik heb hier ooit een journalist aan de lijn gehad die zei: 'Madammeke, zoudt ge u niet beter bezighouden met potten en pannen in plaats van met gerechtelijke dossiers?' Hij zei me dat een bevriend politiemann hem had gevraagd mij eens streng toe te spreken. Twee jaar geleden deelde de advocaat van Nihoul nog vol overtuiging mee dat onze getuigenis uit het dossier was verwijderd. De volgende dag stond het wéér in alle kranten: 'de Vlaamse familie loog'. Door al dat gestook hebben we vaak op het punt gestaan om te zeggen: 'Foert, we doen hier niet meer aan mee.' Tja, zei Bourlet: 'Dan moet u wel een verklaring afleggen waarin u stelt dat u zich hebt vergist.' Dat wilden we niet. We hebben gezien wat we gezien hebben. En we gaan niet liegen. We zijn een christelijke familie."

Vader, moeder en oudste zoon worden straks in de getuigenbank verwacht. "En nu wou ik dat het voorbij was, dat die oproepingsbrief al in de bus stak en we morgen al konden gaan." Maar eerst potten en pannen. "Vanavond ga ik iets lekkers koken. Ik vind dat we toch reden hebben om iets te vieren."

Eerherstel voor de alom vergruisde 'Vlaamse familie', die op het proces tegen Nihoul gaat getuigen

tot tweemaal toe voor schut gezet in een ellenlange reportage van *Au Nom de la Loi* (RTBF). Eind 1997 trekken journalisten van *De Morgen* de datum van de avondmarkt in Rochehaut na: die vond niet op vrijdag 9, maar op donderdag 8 augustus 1996 plaats. Het gros van de overige media lacht het verhaal weg, maar in Neufchâteau doet men dat niet. Want ook al klopte de datum in de getuigenis niet, dan bleef de vraag hoe de familie zo precies het maatpak van Nihoul, de broek van Lelièvre en dies meer had kunnen beschrijven. Met de

Wie was ook alweer wie?

Marc Dutroux

- 46 jaar oud. Heeft in zijn hele leven vrijwel nooit gewerkt. Liet zich 'invalide' verklaren.
- Liep in 1989 al een zware veroordeling op wegens het ontvoeren en verkrachten van minderjarige meisjes.
- Gearresteerd op 13 augustus 1996. In zijn keider werden Sabine Dardenne (12) en Laetitia Delhez (14) teruggevonden. Later volgden de ontdekkingen van de lijken van Julie Lejeune (8), Mélissa Russo (8), An Marchal en Eefje Lambrecks. En ook van zijn Franse kompanen Bernard Weinstein.
- Dutroux bekende de ontvoeringen van Laetitia, Sabine, An en Eefje, maar houdt vol dat Julie en Mélissa hem 'gebracht' werden, en dat hij hen niet misbruikte, wat echter wordt tegengesproken door de autopsierapporten. Dutroux ontkent ook dat hij An en Eefje heeft vermoord, en zegt dat dat het werk was van Bernard Weinstein, die dan weer door hem werd vermoord.

Michel Lelièvre

- 31 jaar oud. Komt uit een pleeggezin en leidde zijn hele jeugd een marginaal bestaan als drugsverslaafde.
- Belandde een paar keer in de cel wegens drugshandel. Bracht Marc Dutroux in 1995 in contact met zijn 'beschermenoel' Michel Nihoul.
- Gearresteerd op 13 augustus 1996. Pleegde samen met Dutroux de ontvoeringen van Sabine, Laetitia, An en Eefje. Beweert dat hij dat 'moest' doen om een bij Dutroux openstaande schuld af te lossen.
- Legde bekendtissen af, en hoopt nu dat de jury hem tijdens het proces zal zien als een labiele junkie die niet beseftte wat hij deed. Werkte in het begin zeer actief aan het onderzoek mee, maar klapte dicht na door Nihoul te zijn bedreigd.

Michelle Martin

- 42 jaar oud. Ex-echtgenote van Marc Dutroux. Leidde jarenlang een voorbeeldig bestaan als onderwijzeres, tot ze in 1982 Dutroux leerde kennen.
- Werd in 1989 veroordeeld voor zware zedenfeiten. Ze hielp Dutroux toen bij de kinderonvoeringen.
- Gearresteerd op 13 augustus 1996. Nam deze keer niet deel aan de ontvoering, maar was van alles op de hoogte. Kreeg meermaals de kans om de levens van Julie en Mélissa te redden, zeker toen Dutroux begin 1996 maandenlang in de gevangenis zat, maar verkoos dat niet te doen. Ging in Marcinelle, waar de kinderen verborgen werden, wel de honden voeren, maar niet de kinderen.
- Werd tijdens het vooronderzoek veelvuldig betrappt op feugens, maar hoopt in de rechtszaal op begrip, door te benadrukken dat Dutroux psychologische terreur op haar uitoefende.

André Pinon

- 47 jaar oud, dubieuze autohandelaar uit Charleroi.
- Absolute specialist in verzekeringsfraude, zij het nu met gestolen auto's of met afgebrande huizen. Deed dat soort dingen samen met Dutroux en zijn kompanen Bernard Weinstein.
- Werd eind augustus 1996 gearresteerd in het kader van het dossier over autozwendel van onderzoeksrechter Connerotte, die een verband zag tussen de kinderonvoeringen en andere criminele feiten.
- Kwam al na enkele weken weer vrij. Wordt nu in de zaak-Dutroux enkel beschuldigd van medeplichtigheid aan de moord op Weinstein.

Michel Nihoul

- 61 jaar oud. Zelfverklaard zakenman, gewezen bedenker van politieke campagnes voor lokale Brusselse politici van PSC en PRL.
- Meermaals veroordeeld wegens oplichting. Frequenteerde in de jaren tachtig Brusselse seksclubs, die in verband werden gebracht met een aantal grote criminele mysteries uit die tijd. Geeft volmondig toe een echangeist te zijn, maar zegt pedofilie te verlaten.
- Gearresteerd op 16 augustus 1996 op grond van opvallend veelvuldige contacten met Dutroux, getuigenissen die hem in verband brengen met de ontvoering van Laetitia, de overhandiging van duizend xtc-pillen ('betaling'?) aan Lelièvre en een niet te overziene reeks contradicties in zijn verklaringen. Werd lange tijd gezien als de 'spin in het web', maar slechts een gering aantal verdenkingen kon worden hardgemaakt, mede doordat de figuur Nihoul leidde tot een regelrecht schisma onder de speurders. En ook in de pers.
- Houdt vol over de hele lijn onschuldig te zijn.

Michel Nihoul: 'Ik begin stilaan te lachen met het gerecht in DM Neufchâteau' 24/4

"Ik heb nooit beweerd dat mijn cliënt een heilige is", reageerde gisteren Nihouls raadsman, Frédéric Clément de Cléty. De doorverwijzing kwam voor hem niet echt als een verrassing. Procureur Michel Bourlet vertrouwde hem in juni van vorig

Je rechtsstaat. Ik ben overigens verbaasd over het feit dat iedereen zich vandaag zo druk maakt over Nihoul. Beterlijk gezegd vind ik dat Gérard Pinon meer redenen heeft om zich rot te voelen. Worden de vier anderen vervolgd in verband met kinderonvoeringen, dan is er voor Pinon alleen sprake van zijn mogelijk betrokkenheid bij de moord op Dutroux' kompanen Bernard Weinstein. Wat staat daarover in het dossier? Dat Marc Dutroux hem daarvan beschuldigt. Ja zeg, daarom is dat nog niet waar, hé. Maar dat zijn nu eenmaal de elementen in het dossier. Daar ik ook niets aan doen."

Bourlet acht Marc Dutroux en Michel Lelièvre schuldig aan de zes bekende ontvoeringen: Julie Lejeune en Mélissa Russo (24 juni 1995), An en Eefje (22 augustus 1995), Sabine Dardenne (28 mei 1996) en Laetitia Delhez (9 augustus 1996). Voor de ontvoering van Julie en Mélissa, waarover

Dutroux al jaren volhoudt dat de kinderen hem werden 'gebracht', zijn er weinig of geen bewijzen tegen het duo, zo geeft Bourlet toe: "En ik vrees dat we die anno 2002 ook niet meer zullen vinden. Dus moeten we ons baseren op verklaringen en algemene verificaties. We kunnen de rechtbank enkel het geheel aan vaststellingen voorleggen. Iedereen lijkt dat vandaag een beetje te vergeten."

Dezelfde verklaring geeft Bourlet voor de opmerkelijke lijst van elf mislukte pogingen tot kinderonvoering, waarvan hij in zijn eindvordering melding maakt. Het gaat om elf voor het losbarsten van de zaak-Dutroux ingediende klachten over pogingen tot ontvoeringen, waarbij de slachtoffers aanvankelijk geen idee hadden, hooguit een beschrijving, van wie de daders konden zijn. Pas na de gebeurtenissen van augustus 1996 gaven ze hun belager(s) een naam.

Het is bekend dat het parket van

Neufchâteau destijds bedolven werd onder dergelijke klachten en ook dat het overgrote deel te verklaren viel door Dutroux-psychose. "In die elf gevallen zit je echter met mensen die na al die jaren op de meest formele wijze bij hun beschuldigingen tegen

als procureur met zo'n aanklacht naar de raadkamer moet. Dat is wat we nu gaan doen. Meer niet. U hoort mij niet zeggen: 'Nihoul heeft vier kinderen proberen te ontvoeren.' Ik was daar persoonlijk niet bij aanwezig, zoals ik dat ook niet was bij de ontvoering van

moet mij eens zeggen: waar in de wereld vindt u een bende die zes ontvoeringen pleegt en altijd succes heeft, die nooit eens mislukt? Ik vind dat helemaal niet zo'n irreal cijfer."

Werd het voor Nihoul en zijn vele fans gisteren een zwarte dag, dan had Bourlet ook goed nieuws voor vijf van de tien anderen die sinds 1996 de trieste eer genoten van een officiële beschuldiging in het dossier-Dutroux. Voor vijf verdachten vraagt Bourlet de doorverwijzing niet. Het gaat om: Annie Bouty (de ex van Nihoul), Marleen Decokere (de huidige vriendin van Nihoul), Georges Zicot (commissaris bij de federale politie), Claude Thirault (gewezen klusjesman en huurder van Dutroux) en Michaël Diakostavrianos. Dat die laatste de dans ontspringt, is verrassend. Diakostavrianos zat destijds een jaar lang in voorarrest en werd eind 1997 weer opgepakt wegens seksueel misbruik van een minderjarige.

Procureur Bourlet: 'Waar in de wereld vindt u een bende die zes ontvoeringen pleegt, die altijd succes heeft, en nooit eens mislukt? Ik vind dat helemaal niet zo'n irreal cijfer'

of Marc Dutroux, of Michel Lelièvre, of Michel Nihoul bleven", zegt Bourlet. "Die mensen zijn ondervraagd, opnieuw ondervraagd, geconfronteerd. Ja, er komt dan wel een moment waarop je de knoop moet doorhakken en

Julie en Mélissa. De dingen zijn gebeurd, ze zijn onderzocht en we komen op het punt dat een rechtbank zal moeten oordelen."

Zelf is Bourlet overigens helemaal niet verrast over de elf pogingen. "U

jaar al toe dat er assisen zwaaide voor zijn cliënt, maar zoals afgesproken besliste hij daarover te zwijgen.

Toch verbaast het Clément de Cléty dat Nihoul nu plots wordt afgeschilderd als de benedeider in de zaak-Dutroux. "Hij wordt over de hele lijn beschouwd als het brein, maar als het over de zes meisjes gaat, krijgen we geen aanwijzing. We wisten het van in het begin: Bourlet is de man die in netwerken geloofde. Er is daarom hardnekkig in die richting gezocht. Maar nu zullen we zien met welke bewijzen ze komen."

Aan concreet bewijsmateriaal ontbreekt het volgens de advocaat ook in het xtc-luik waarvan Nihoul verdacht wordt. "Mijn cliënt was tipgever van de rijks-wacht van Dinant. Zeg eerlijk: welke informant zou zich tegelijk bezighouden met drugsverkoop en verraad van zijn klandizie?"

Nihoul zelf bekam gisteren van de uitspraak in zijn appartement in Zeebrugge. Tussen de telefoontjes door probeerde hij te genieten van zijn verjaardag.

Hoe voelt u zich, na de uitspraak van deze ochtend?

Michel Nihoul: "Prima. Ik ben nochtans 61 geworden, de leeftijd waarop de kaarsjes meer kosten dan de taart. Nee, alle gekheid op een stokje: ik ben in topconditie. De dokter heeft me vorige week gezond verklaard. Ik drink dan ook een pastis op mijn verjaardag."

Nochtans was het nieuws niet echt prettig te noemen...

"Vindt u dat? Ik laat de moed niet zakken. Ik wist immers dat Bourlet voor mij de volle pot wilde. Hij heeft hem gekregen. Het woord is nu aan de magistraten, en de burgers natuurlijk. Ik kan niet wachten totdat ze het hele dossier opengooien."

Hebt u gelezen wat er in de vordering staat?

"Mijn fax is kapot. Ik heb de vordering nog niet gekregen. Ik heb wel gehoord dat ik nu weer een aantal kinderen zou hebben gekidnapd ergens begin jaren negentig. Tja, zo blijven we bezig."

Durft u nog buiten zonder bescherming?

"Ja zeker. Ik ga zo op restaurant. Als ze me willen ombrengen, doen ze maar. Ik ben onschuldig. Sinds zes jaar zegt Marc Dutroux dat Nihoul helemaal niks te maken heeft met de kinderen. Nochtans zou het omgekeerde hem bijzonder goed uitkomen: Nihoul als opdrachtgever zou immers een pak van zijn schuld kunnen overnemen. Maar nee, Dutroux zwijgt in alle talen."

"Ik begin stilaan te lachen met het gerecht in Neufchâteau. Journalisten die ne bellen, zeggen dat Bourlet gek is geworden. Michel Nihoul, die wist dat al veel langer. En wanneer stuurt u me een cheque voor mijn verjaardag?"

Anne de Graaf

Nieuw onderzoek naar eventueel netwerk rond Dutroux begint volgende week

Het zogenaamde onderzoek 'Dutroux-bis' begint volgende week al. Eerst werd aangenomen dat dit tweede onderzoek, over eventuele nog onbekende medeplichtigen van Marc Dutroux, pas na het assisenproces van start zou gaan. Sommige ouders van slachtoffers van Dutroux vreesden dat dit onderzoek er in de praktijk nooit zou komen.

Het komt er dus wel. Een groep speurders, die al verbonden was aan de huidige cel Verdwijningen in Neufchâteau, gaat maandag aan de slag. Een aantal onder hen was de voorbije jaren vooral actief in de dossiers rond oplichter Michel Nihoul. In zijn eindvordering eiste procureur Bourlet eerder deze week de doorverwijzing van Nihoul naar het assisenhof, samen met onder meer Dutroux.

Intussen blijkt die vordering nog meer verrassingen te bevatten, vooral

dan elf 'pogingen tot kindervervoering' tussen '92 en '95 die worden toegeschreven aan Dutroux en co. Een van die pogingen vond plaats op 24 juni 1995 in het Luikse Ougrée, enkele uren voor Julie en Mélissa werden ontvoerd. In de lijst van elf is ook sprake van een poging tot ontvoering, in oktober 1995, van een achtjarig meisje van wie de naam ook werd aangehouden in de agenda van ex-bordeelhouder Michel Piro. Die kende Dutroux en co, en kondigde eind 1996 tegenover de vader van Julie Lejeune "onthullingen" aan. Zeer kort daarna werd hij vermoord. Het onderzoek Dutroux-bis zou zich onder meer toespitsen op de handel en wandel van Piro. (DDC)

Reporter, pagina 19

Plaats: Ougrée

Datum: 24 juni 1995

Slachtoffers: Vanessa R. en Dijana D.

Leeftijden: 8 en 7 jaar

Beschuldigde: Marc Dutroux

Als er ooit één zaterdagmiddag was waarop je in het Luikse je kinderen maar beter in huis kon houden, dan moet het 24 juni 1995 zijn geweest. Die dag gaat de geschiedenis in als die waarop in Grâce-Hollogne, iets voor zessen 's avonds Julie Lejeune (8) en Mélissa Russo (8) worden ontvoerd. Maar diezelfde namiddag, een paar uren daarvoor en een paar kilometer daar vandaan, gebeurt nog iets.

In de migrantenbuurt van de Luikse deelgemeente Ougrée worden Vanessa R. (8) en haar vriendinnetje Dijana D. (7) op straat aangesproken door een wat verlept ogende man in een rode personenwagen. Hij wil de meisjes doen instappen, maar gaat er vandoor wanneer andere mensen in de buurt komen. Hier gaat het niet om een aangifte die in post-Dutroux-tijden uit de lucht komt vallen. De ouders van Vanessa en Dijana stappen meteen naar de politie die een pv opstelt met een beschrijving van de dader en een robotfoto maakt. Opvallend daaraan is het litteken boven een van de ogen van de man, die een zekere gelijkenis vertoont met Michel Lelièvre maar niet met Marc Dutroux. Zodra de zaak-Dutroux losbarst, zal Vanessa hem nochtans "met grote zekerheid" aanwijzen, terwijl Dijana sterk twijfelt. Er is ook een detail dat helemaal niet overeenstemt met wat in Grâce-Hollogne gebeurde. Een buurvrouw zag Julie en Mélissa van veraf in een kleine personenauto stappen. Volgens haar was dat echter geen rode, maar een grijsblauwe. Dat hoeft echt niet veel te betekenen, gesteld dat de ontvoering werd gepleegd met een gestolen auto...

De twee meisjes zijn vandaag respectievelijk vijftien en veertien jaar oud. Dijana D. liet zich deze week tegenover een journaliste van de RTBF ontvallen dat ze niet gelooft dat haar belager Dutroux was. Vanessa lijkt daar anders over te denken. Zij en haar moeder werden in 1997 ontvangen door procureur Bourlet. Nogal wat speurders in Neufchâteau vinden het al te toevallig - "om niet te zeggen uitgesloten" - dat op dezelfde dag, binnen een tijdsbestek van enkele uren in precies dezelfde stad twee kindervervoerders zouden rondlopen met allebei een uitgesproken voorkeur voor meisjes van ongeveer acht jaar. "Geef toe dat het een intrigerende zaak is", zegt Carine Russo, moeder van Mélissa. "Ik ben wel verrast dat dit nu plots weer opduikt. Die mislukte ontvoering was een van die vele vergeten grijze zones in het dossier Julie en Mélissa."

Was het Dutroux? Waren het Dutroux en Lelièvre? Bourlet liet een aantal zaken verifiëren, en besloot om in zijn vordering onder punt 1.29 Marc Dutroux te beschuldigen van poging tot ontvoering van Vanessa R. en Dijana D.

Plaats: Spy

Datum: eind juni 1995

Slachtoffer: Thyfène C.

Leeftijd: 4 jaar

Beschuldigde: Michel Lelièvre

Het relaas van de ouders van Thyfène C. ligt helemaal in de lijn van de andere die teruggaan op dezelfde regio en dezelfde periode. "Die man" zou haar vierjarige dochtertje hebben aangesproken op een speelplein en hebben voorgesteld om met hem mee te gaan. In augustus 1996 herkent ze Michel Lelièvre.

Plaats: Profondeville

Datum: 31 juli 1996

Slachtoffer: Tiffany B.

Leeftijd: 3 jaar

Beschuldigde: Michelle Martin

"Als er nu nog één journalist mij durft te bellen, dan stap ik naar de politie", klonk het donderdag boos aan de telefoon bij moeder B. Ze had al jaren niets van Neufchâteau gehoord en dacht eigenlijk dat men daar haar aangifte allang was vergeten. Veel details zijn over deze poging niet bekend, ook niet of de moeder voor of na de zaak-Dutroux aangifte deed van hoe "die blonde vrouw" haar driejarige dochtertje probeerde te schaken. Hierover onderzocht, vestigde Martin nogmaals de aandacht op haar "moeilijk verlopen zwangerschap", die eind juli het punt zou hebben bereikt waarop ze het huis niet meer uit kon.

Plaats: Spy

Datum: 14 augustus 1995

Slachtoffer: Frédéric D.

Leeftijd: 12 jaar

Beschuldigde: Marc Dutroux en Michelle Martin

Het is de tweede 'poging tot' die zich afspeelde in Spy. Hier ging het om een jongen die zeg op straat te zijn aangesproken door een koppel dat hem in een auto wou sleuren. Hier werd naar verluidt wel kort na de feiten aangifte gedaan. Frédéric D. herkende in zijn belagers Dutroux en Martin, waarbij die laatste erop wees dat ze op dat ogenblik zes maanden zwanger was.

Plaats: Gerpinnes

Datum: oktober 1995

Slachtoffer: Mélissa D.

Leeftijd: 8 jaar

Beschuldigde: Marc Dutroux

Het was een vrijdagmiddag in een van de vele grijze voorstadjes van Charleroi. Gerpinnes, van waaruit eveneens twee meldingen komen, ligt op de weg die uitmond in de route de Philippeville in Marcinelle, waar Dutroux zijn slachtoffers opsloot. In en rond Gerpinnes is een aantal bars waar hij en zijn vrien-

7 Grâce-Hollogne: 24 juni '95

Julie Lejeune (8) en Mélissa Russo (8) verdwijnen spoorloos.

8 Spy: 14 augustus '95

Frédéric (12) loopt bijna in de val van het koppel Dutroux-Martin.

9 Gerpinnes: oktober '95

Mélissa (8) ontsnapt nog net aan Marc Dutroux, waarop het meisje hem later aanduidt als de dader.

10 Oostende: 22 augustus '95

An Marchal (17) en Eefje Lambrechts (17) worden meegelokt.

11 Dave (Namen): mei '96

Samantha (10) wordt bijna ontvoerd door Dutroux, wat bevestigd wordt door een getuige. Zijn werkwijze was vergelijkbaar met die tijdens de ontvoering van Sabine Dardenne in dezelfde periode.

12 Kain: 28 mei '96

Sabine Dardenne (12) wordt ontvoerd.

13 Profondeville: 31 juli '96

Tiffany (3) valt op een haar na in handen van Michelle Martin. Zij wordt daarna aangeduid door het slachtoffer.

14 Bertrix: 9 augustus '96

Laëtizia Delhez (14) is het laatste slachtoffer van de bende-Dutroux als ze op de parking van het zwembad in Bertrix ontvoerd wordt.

1 Jambes: april '92

Natacha (12) kan ontsnappen aan een ontvoering door Lelièvre en Nihoul. De broer van het slachtoffer wijst de twee later aan als de daders; wat bevestigd wordt door 'een onafhankelijke getuige'.

2 Gerpinnes: mei-juni '95

Aurélië (9) vlucht weg voor Michèle Martin, die aanstalten maakt om haar mee te lokken. De echtgenote van benedeider Dutroux wordt formeel aangewezen als de opdringerige vrouw.

3 Jupille: mei-juni '95

De zusjes Lindsay (11) en Stéphanie (9) slaan op de vlucht voor Lelièvre en Nihoul. Zij worden bij het uitbreken van de affaire-Dutroux door de meisjes aangeduid als de kinderlokken.

4 Kortrijk: juni '95

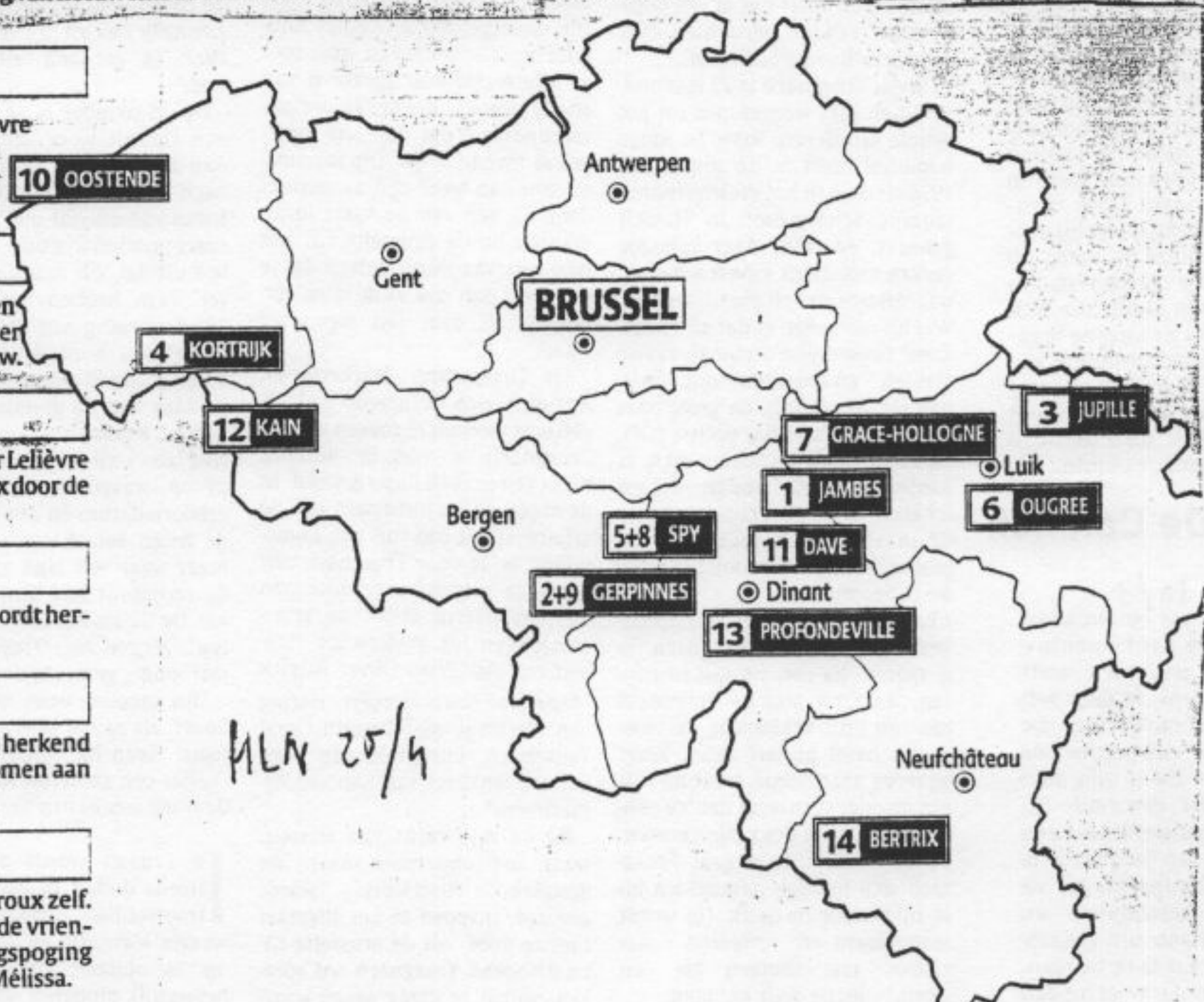
Sylvia (9) ontsnapt uit handen van Nihoul, die later formeel wordt herkend door het slachtoffer.

5 Spy: juni '95

Thyfène (4) valt bijna ten prooi aan Lelièvre. Die werd daarop herkend door een getuige. Hij bekende dat hij in Spy al had deelgenomen aan een verkenningstocht voor een ontvoering.

6 Ougrée: 24 juni '95

Vanessa (8) en Dijana (7) ontkomen uit de klauwen van Dutroux zelf. Hij wordt gezien door omstanders, waarop de ouders van de vriendinnetjes klacht indienen. Enkele uren na deze ontvoeringspoging kidnapte de kinderbeul enkele kilometers verderop Julie en Mélissa.

VERVOLG DM 27-28/4

den Lelièvre, Nihoul, Bernard Weinstein en Michael Diakostavrianos vaak kwamen.

Mélissa D. (8) had die namiddag nog 25 meter af te leggen tussen het zwembad en de woning van haar moeder. Ze had net, onder begeleiding van een lerares, de straat overgestoken en de groep kinderen van haar klas verlaten. Een grijsblauwe auto hield halt, het portier zwaaide open. "Ik had Mélissa altijd op het hart gedrukt nooit met onbekenden mee te gaan", vertelt moeder Bernadette G. "Aanvankelijk wou ze me er niks over vertellen, bang als ze was om een standje te krijgen. Het was de lerares die me erover aansprak, over het feit dat Mélissa er al een week over liep te piekeren. Ze

Martin zijn geweest. Mélissa is alleen zeker dat het Dutroux was die haar wou meelokken."

De poging-tot-ontvoering situeert zich enkele maanden na de ontvoering van Julie en Mélissa en - vermoedelijk - kort na de dood van An Marchal en Eefje Lambrechts. Het is de periode waarin Dutroux zich om de een of andere ongenaakbaar waant en op diverse criminele fronten hyperactief is. Maar dat is niet de reden waarom de onder punt 130 in de vordering van Bourlet opgenomen 'poging tot' door insiders in Neufchâteau wordt gezien als "de meest concrete" in de lijst van elf. De naam van Mélissa D. dook al eens eerder op in het dossier-Dutroux. Ze werd aangetroffen in de agenda van Michel Piro, die de datum van haar verjaardag had genoteerd. Piro was de gewezen uitbater van een aantal bordelen in en rond Charleroi en was in 1995 uitbater van een restaurant waar heel wat ouders met hun kinderen naartoe trokken omdat er een kleine zoo aan verbonden is.

Piro werd eind 1996 neergekogeld langs een autosnelweg, zeer kort nadat hij met de vader van Julie Lejeune contact had opgenomen en "onthullingen" over Dutroux in het vooruitzicht stelde. Justitie in Charleroi deed de moord op Piro aanvankelijk af als een passioneel drama en veroordeelde zijn echtgenote. Die zou twee Franse huurmoordenaars hebben afgestuurd. Toen zij in Frankrijk voor het assisenhof verschenen, gingen ze echter vrijuit en heette het dat er voor de thesis van een passioneel drama geen enkel bewijs bestaat...

Plaats: Dave (Namen)
Datum: mei 1996
Slachtoffer: Samantha L.
Leeftijd: 10 jaar
Beschuldigde: Marc Dutroux
 Het was een zaterdagochtend. Samantha L. (10) verbleef bij haar oma, die langs een brede rijksweg woont in Dave, een deelgemeente van Namen. De kleine Samantha had de gewoonte om voor oma de brievenbus te gaan leegmaken,

ook al was het zaterdag en kwam er normaaliter geen post. Oma zag het gebeuren vanuit het raam. Een witte bestelwagen parkeerde zich bruusk op haar voetpad. Ze zag hoe de twee portieren achteraan waren opengeklapt. Een man zat achter het stuur, een ander was uitgestapt en had Samantha aangesproken. Oma vertrouwde het niet. Ze vond de witte, roestige bestelwagen vies, en die ene man die was uitgestapt luguber. Ze zag door het raam dat Samantha was geschrokken door iets wat die man moest hebben gezegd. Oma vloog naar buiten. De man mompelde iets, in het Frans, over autopech in combinatie met "de verkeerde weg genomen". Voor oma stond het vast dat het een smoes was, en dat hij Samantha lastig had willen vallen, zeker toen het meisje daarna urenlang had zitten wenen en iets murmelde over "die mijnheer die wou dat ik met hem meeding".

Oma was niet echt vertrouwd met de werking van politie en justitie. Ze was haar halve leven lang kassierster geweest. Ook deze aangifte kwam er pas na de zaak-Dutroux, toen zowel zichzelf als Samantha met de grootste mogelijke stelligheid Marc Dutroux herkenden. Nadat ze het gevoel had dat er aan haar aangifte geen gevolg werd gegeven, schreef ze in april 1997 ze een (aangetekende) brief op hoge poten naar Bourlet. Korte tijd later konden zij en haar kleindochter hun verhaal doen aan de speurders. "Ik heb Dutroux toen heel duidelijk gezien", houdt de grootmoeder tot vandaag vol. "Voor mij is er geen twijfel mogelijk. Voor Samantha ook niet."

Wat oma achteraf bekeken nog het meest intrigeerde, was dat kort na de mislukte poging tot ontvoering van Samantha, in Kain bij Doornik Sabine Dardenne werd ontvoerd. Door Dutroux en Lelièvre. 's Ochtends, en ook langs een drukke rijksweg. En met een witte bestelwagen. Sabine Dardenne was ongeveer even oud als Samantha L.

HLN Di Rupo: 24/4
«Pedo-aantijgingen laten diepe wonden na»

BRUSSEL — Elio Di Rupo is een gekwetst man. Voor het eerst laat de voorzitter van de Parti Socialiste in zijn ziel kijken en beken hij hoe diep de verdenking van pedofilie, nu zes jaar geleden, hem heeft geraakt. «Niemand komt ongedeerd uit zo'n beproeving», zegt hij. «Men heeft mij beschuldigd van één van de grootste misdaden. Deze affaire laat een diepe wonde na, want men heeft mijn privé-leven besmeurd. De man met het vlinderdasje was vice-premier in de regering van Jean-Luc Dehaene toen twijfelachtige getuigenissen van de fantast Olivier Trusnach in 1996 dat schandaal deden losbreken. In een lang gesprek met Claude Demelme in het gisteren verschenen boekje «Pour un socialisme rebelle» vertelt Di Rupo hoe hij als minister bleef doorwerken en zo overeind bleef. «Ik koester geen wrok», zegt hij. Maar het zit hem hoog dat procureur-generaal Van Oudenhove dit hier gebeuren: «Dat blijft voor mij een grote vraag: hoe kan een procureur-generaal rusgslapen als hij een dergelijk mechanisme op gang laat komen, zonder er zich om te bekommeren wie verantwoordelijk is voor zo'n machinatie?» Di Rupo zegt dat met verbetenheid op hem gejaagd werd: «Het onderzoek heeft meer dan twee jaar geduurd, pas daarna werd het dossier geklasseerd. Die hele tijd werd mijn privé-leven uitgevoerd: millimeter voor millimeter. Alles werd gecontroleerd, de plaatsen waar ik ging, waar ik geld uitgaf. Ik had de financiële middelen om me overeind te houden en vrienden om mij moreel op te krikken. Maar de minderbedeelden, die worden door zo'n onderzoek vermorzeld.» (RD)

huiszoeken verrichten bij Laurent V. en Jean V. in Sint-Gillis. Daar zijn pedofiele cassettes te vinden "waarop mogelijk hooggeplaatsten te zien zijn". Eerste vraag van de BOB'ers: "Waarom doen Marnette en zijn mannen dat zelf niet?" Marnette, zo is bekend, heeft de reputatie van superflit. Kent geen uren. Je mag hem 24 uur per dag bellen, als het dringend is. Dit is dringend. Een journalist van de groep De Standaard / Het Nieuwsblad heeft een kopie te pakken gekregen van een

Georges Marnette: deze week definitief vrijgepleit van 'lekken' in de zaak-Di Rupo. (Foto RV)

heeft het toen verteld. Nu ja, je bent blij dat het goed is afgelopen, je stelt je niet te veel vragen en je denkt er niet meer aan."

Tot in augustus 1996, een klein jaar later. "Mama, dat was die man", wees de inmiddels negen geworden Mélissa naar het tv-scherm. Bernadette belde meteen Neufchâteau, wat later kwamen speurders het meisje een paar setjes foto's voorleggen met het uitzicht van Dutroux zoals die in oktober 1995 gekapt was. "Ze haalde hem er zo uit", zegt Bernadette G. "Mijn dochter is niet een beetje, maar voor de volle honderd procent zeker dat Dutroux haar probeerde te ontvoeren. Er zat trouwens ook een dame in die auto, maar die heeft ze maar in een flits gezien. En wij zijn niet zo van: 'Een dame? Ha, dat zal dan wel

en één uur 's ochtends gaat het alarmsignaal af. Jean-Luc Dehaene heeft Philippe Busquin al een schok bezorgd. De eerste minister heeft een kopie van de eerste pagina van De Standaard van de volgende dag weten te bemachtigen."

Zo beschrijven biografen Chantal Samson en Livio Serafini in *Elio Di Rupo, van rups tot vlinder* het begin van die beweging nacht. Het is die van 15 op 16 november 1996, in een land dat nog lang niet is gekomen van de schok na de zaak-Dutroux, en waar het al een poosje gonst van de geruchten over pedofiele 'hooggeplaatsten'.

Olivier Trusnach is 22 jaar oud, blond en lijkt weggeglipen uit het oeuvre van Gerard Reve. De jonge homofiel heeft in de zomer van 1996 als ober in het veelsterrenrestaurant Scholteshof in Hasselt gewerkt, en is er daar vandoor gegaan met diens zilveren bestek, waardebons en een partij juwelen. Wat hij niet weet, is dat zijn baas, Roger Souvereys, onder zijn vaste klanten - en vrienden - ook Christian De Vroom telt, de grote baas van de gerechtelijke politie (GP). De Vroom, een minzame man, is zonder meer geschandaliseerd en schakelt de 23ste brigade van de GP in. Dat is een keurkorps dat geacht wordt het groot banditisme te bestrijden.

Er komt echter niet veel speurwerk bij te pas om Trusnach op te sporen. Na een verblijf in Londen, waar hij met de opbrengst van zijn buit vakkundig de bloemetjes heeft buiten gezet, keert hij terug naar België, waar hij van zijn moeder verneemt dat 'de gendarmen' aan de deur zijn geweest. Op 21 oktober 1996 gaat Trusnach zich braafjes aanmelden bij de rijkswacht in Genk. Hij wordt gearresteerd en - vreemd - dat nieuws gaat meteen als een lopend vuurtje door het land.

Vanuit Brussel begint GP-com-

missaris Georges Marnette verwoed te bellen: naar de GP in Hasselt, naar de Hasseltse substituu Durwael. Marnette wil als eerste Trusnach ondervragen. Marnette legt uit dat er in Brussel sinds 6 september onder het notitienummer 37.11824/96 een onderzoek is geopend naar 'pedofiele praktijken van bepaalde personen, onder wie onder meer vice-premier Elio Di Rupo'. Dat dossier, blijkt later, is in handen van procureur Benoit Dejemeppe hemzelve.

Zeventien jaar, of jonger

Marnette fantaseert niet. Hij baseert zich op een rapport dat zijn ondergeschikte Grégory Antipine heeft opgesteld en waar voor de allereerste keer sprake is van ene Trusnach, die her en der zou verkondigen dat hij iets heeft gehad met Di Rupo. Die informatie zou dan weer zijn aangereikt door K., een van de vaste informanten bij de Brusselse GP, het type waarvan wordt gezegd dat je hem wat dan ook kunt laten verklaren, als daar iets tegenover staat.

Als Dejemeppe, Marnette en Antipine zich de moeite hadden getroost even uit te zoeken wie die Trusnach is, was er wellicht nooit een zaak-Di Rupo geweest. In de dagen na het losbarsten van 'de affaire' speelt een van zijn homovriendjes de door Trusnach zelf vervalste geboorteakte door aan de pers. Daarin doopt de arbeidersjongen uit Waterschei zichzelf om tot 'Prins Oliver Patrick Marie-José Louis Herbert, Hertog van Mecklenburg-Schwerin, Graaf Trusnach, burggraaf van Meyendorf, Jonkheer van Kauczor-Sigmaringen'.

Bij de rijkswacht van Hasselt, waar het onderzoek naar het gestolen zilverwerk wordt gevoerd, snappen ze het allemaal niet zo goed. Als de Brusselse GP zo dringend Trusnach wil spreken, willen ze graag weten waarom. Op 22 oktober om 10.50 uur

verhoren ze Trusnach voor de eerste keer over zijn 'mondaine relaties'. Daarover praten, dat wil Trusnach best. Hij doet niks liever. Hij zegt dat hij kickt op seks met machtige mannen en beweert dat hij recentelijk iets gehad heeft met Elio Di Rupo. Was dat het? Dat was het. Trusnach is volwassen, Di Rupo ook. So what?

Op 24 oktober 1996 mag Trusnach zijn verhaal overdoen, deze keer tegenover de speciaal daarvoor vanuit Brussel overgekomen GP'ers Antipine en Struys. Hij vermeldt buiten Di Rupo ook de naam van PSC-minister Jean-Pierre Grafé, een Brussels PS-minister en de consul van de Seychellen. Eén zinsnede valt op in het procesverbaal: "Ik was toen zeventien jaar oud."

Op 25 oktober is de rijkswacht van Hasselt weer aan de beurt. Aan die speurders verklaart Trusnach nu dat hij "ten tijde van de feiten vijftien jaar oud" was - seksueel minderjarig dus - en legt hij ook uit dat "die mannen uit Brussel" hem hebben verzekerd dat "medewerking aan het dossier-Di Rupo" zou worden beloofd met enige goodwill vanwege justitie in de zaak van de gestolen messen, vorken, lepels en waardepapieren. Nog later stelt de Brusselse GP een pv op, waarin én de werkelijke geboortedatum en een datum van de 'feiten' keurig worden vermeld, maar waar een kind van acht zo de rekenfout had kunnen uithalen. De GP'ers hebben - "per ongeluk", zeggen ze - Trusnach vier jaar jonger gemaakt dan hij is.

Zijn moeder weet niet wat ze hoort, als ze het later in de krant leest: "Toen hij vijftien was, was Olivier een snottebel die nooit de deur uit mocht van ons."

In Brussel wordt de situatie steeds doller. In hun ultravertrouwelijke rapport 39.686, waarin Marnette en zijn mensen op 28 oktober 1996 de zaken bevattelijk proberen samen te vatten, regent het nu namen, tot die

van de zoon van de Brusselse onderzoeksrechter Jean-Claude Van Espen toe. Het heeft er alle schijn van dat de Brusselse GP met volle kracht de aandacht wil afleiden. Het is eveneens Marnette die Neufchâteau zal opzadelen met 'kroongetuige' Jean-Paul Raemaekers, een door psychiaters mythomaan verklaarde pedofiel die aanleiding zal geven tot een half jaar nutteloze graafwerken op een oud mijnterrein in Jumet.

In een ander proces-verbaal signaleert Marnette op 22 oktober dat "een informant" hem heeft gemeld dat de genoemden Laurent V. en Johan V., een homofiel koppel uit Sint-Gillis, "bezitters zouden zijn van pedofiele cassettes" en dat "de genaamde Trusnach Olivier" daarover informatie kan verschaffen.

De grote dag is daar

En dan wordt het vrijdag 15 november 1996. Late namiddag, meer bepaald. De telefoon rinkelt in de kantoren van de 3KOS, de financiële sectie van de Brusselse BOB, die inmiddels al een maand of drie bijna voltijds in het onderzoek-Dutroux is ingeschakeld, en waar men net begonnen is met wat op dat ogenblik het 'onderzoek van de eeuw' heet te zijn: de verklaringen van de anonieme getuigen X1 (Regina Louf), Nathalie W. X2, X3, X4 en anderen. "Wij hadden vaagweg wel iets gehoord over wat de GP omtrent Di Rupo en Grafé aan het bekostoven was", zegt de toenmalige *chef d'enquête*, adjudant Patriek De Baets, later. "Maar inhoudelijk hadden we geen flauw idee waarover dat allemaal mocht gaan. Dat was ook niet abnormaal. Als het op 'gevoelige dossiers' aankomt - en van een zaak waarin men de vice-premier van pedofilie beschuldigt, mag je wel stellen dat het er één is - zal men bij de GP eerder een been laten amputeren dan er de rijkswacht bij te betrekken."

Groot is dan ook de verbazing van De Baets wanneer hij die namiddag wordt gesommeerd om stante pede naar het Brusselse justitiepaleis te komen voor een crisisvergadering met nationaal magistraat André Vandoren, onderzoeksrechter Anne Gruwez en substitute Paule Somers. De 3KOS moet diezelfde avond twee

van de pv's van Marnette en is nu her en der - logisch ook - aan het hengelen naar een reactie van justitie. Hij gaat er de volgende dag over publiceren en dus is de kans groot dat de eventuele pornocassettes zullen zoek geraken. "Waarom bellen jullie dan niet naar Marnette?", vraagt De Baets tijdens de vergadering. Antwoord: "Hij neemt niet op. Bij de GP zijn ze allemaal al naar huis."

Laurent V. en Jean V. geven die avond niet thuis. Een BOB'er vindt in het appartement wel een gsm-factuur, belt het nummer en verhoort zijn stem: "Hé chérie, waar ben je? Ik heb een verrassing voor je." Dat lijkt V. best een prettig vooruitzicht en hij legt uit dat hij in bar Au Comptoir in Sint-Gillis iets zit te drinken. Enkele minuten later stormt de BOB daar binnen en neemt V. en V. meer naar de bureaus, waar inmiddels alle videobanden uit het appartement worden gevisioneerd.

Een speurder: "Geloof het of niet, maar al wat wij wisten, was dat we naar kinderporno moesten zoeken. Op die banden was echter niks van die aard te zien. Wat ik me wel herinner, is dat we die avond om de haverklap telefoon kregen van journalisten: "En? En? Hebt u al beelden gevonden van Di Rupo in compromitterende posities?" Dat - ik zweer het op het hoofd van mijn kind - was de eerste keer dat we in deze zaak de naam Di Rupo hoorden vallen. Op die vergadering, 's namiddags, is met geen woord over Di Rupo gerept. Ja, zijdelings. Zo van: "Het zou wel eens kunnen dat..." Van die Trusnach allemaal had verkondigd, hadden wij geen weet. Toen we V. en V. aan het ondervragen waren, wisten we ook amper wat we hen moesten vragen. We zijn vragen beginnen te stellen over Di Rupo, omdat we de hele tijd telefoon kregen van journalisten. De Baets is op een gegeven moment als een gek begonnen rond te bellen, het was al bijna middernacht: "Wat is dat hier allemaal? Even later kwam het volledige dossier van Marnette per fax binnen. Toen wisten we het: we zijn *gerold*."

Het Comité P. aan zet

De volgende ochtend staat het in

Commissaris Marnette witgewassen

BRUSSEL — Georges Marnette, de commissaris van de Brusselse federale politie die in 1997 verdacht werd van het schenden van het beroepsgeheim in een onderzoek naar mogelijke pedofiele praktijken van PS-minister Elio di Rupo, werd door de kamer van inbeschuldigingstelling buiten vervolging gesteld. Met het arrest komt ook een einde aan de vijf jaar durende verdachtmakingen, waarmee de politiemannen te kampen had. Marnette werd in de nasleep van de zaak Dutroux door duistere bronnen eveneens beschuldigd van deelname aan seksfeiten waarop minderjarige aanwezig geweest zouden zijn. De vage verhalen werden nooit hard gemaakt. Door de in verdenkingstelling miste hij destijds een promotie en werd hij zelfs een tijdje geschorst. Nu werkt hij op een dienst die zich bezighoudt met de interne organisatie van de federale politie. «En het ziet er niet naar uit dat hij nog van job zal veranderen», zegt Glenn Audenaert, directeur van de Brusselse federale politie. (JM)

Douglas De Coninck

DM - 30/3
 "Wanneer hij naar buiten komt na een diner op het Egmontpaleis, waar hij gesproken heeft met John Goossens, de zaakvoerder van Belgacom. Herman De Croo, ademt de vice-premier de koude lucht in die op zijn auto kristallen heeft gevormd. Hij heeft zopas geluisterd naar een uiteenzetting van Jacques Santer over een Europa dat hij als ultraliberaal beschouwt, en geeft zich over aan zijn gedachten. De nacht zal lang worden, heel lang, maar dat weet hij dan nog niet. Tussen middernacht

grote letters in de krant. Huiszoekingen in het kader van een pedofilieonderzoek lastens een lid van de federale regering. Door een parallel lek in een andere krant weet heel België inmiddels al dat het over Elio Di Rupo gaat. In de week die volgt, ontvangt kamer-voorzitter Raymond Langendries een kopie van het dossier. De commissievolgelingen in de Kamer moet oordelen of de feiten 'zwaarwichtig' genoeg zijn voor opheffing van Di Rupo's parlementaire onschendbaarheid. Niet dus, want nog voor de commissieleden moeten stemmen, staan de kranten bol van de komische verhalen over Olivier Trusgnach. Einde van de zaak, en dus kan het onderzoek van het onderzoek beginnen.

Wie heeft Trusgnach ertoe aangezet om pv na pv zijn eigen leeftijd te wijzigen? Wie heeft out of the blue een verband gelegd tussen het homofiele stel uit Sint-Gillis en Elio Di Rupo? Hoe kwam het dat al die GP'ers die vrijdagmiddag allemaal naar huis waren? En waarom is dat alles gebeurd? "Om de druk van de ketel te halen in het X-en-dossier", veronderstelt een toenmalig lid van de 3KOS. "Er werd gefluisterd - ten onrechte, overigens - dat wij op het punt stonden om hooggeplaatsten per autocar naar het justitiepaleis van Neufchâteau over te brengen. Er heerste nervositeit. Na de zaak-Di Rupo werd het weer mogelijk om met beschuldigingen over pedofilie en het idee van 'protectie' te lachen. Het was het absolute keerpunt in de algemene sfeer na de zaak-Dutroux. Kort daarna zijn binnen onze antenne-Neufchâteau de problemen met de hiërarchie dan ook begonnen."

Op 7 juli 1997 publiceert het Comité P., de politie van de politie, een rapport over het tot stand komen van de zaak-Di Rupo. Daarin wordt het werk van de Brusselse GP, de Hasseltse rijkswacht en ook de Brusselse BOB zwaar op de korrel genomen: "De politiemensen hebben nooit de indruk gewekt op zoek te zijn naar de waarheid, maar wel naar de bevestiging van strafbare feiten", klinkt het. Vooral Marnette krijgt ervan langs: "De GP van Brussel begint een intense speurtocht naar Oliver Trusgnach, die onterecht als minderjarige wordt gezien. De speurders springen immers zeer slordig met hun informatie om en zullen slechts later vaststellen dat zij zich met vier jaar hebben vergist."

Over de Brusselse BOB stelt het Comité P.: "Er werd misbruik gemaakt van een gerechtelijk mandaat dat niet tot doel had getuigen te verhoren. In ruil voor bekentenissen werden onwaarheden voorgehouden."

Dat ook de BOB ervan langs krijgt, is een beetje vreemd. Men heeft enkel, op uitdrukkelijke instructie van de top van het parket, huiszoekingen verricht. Begin november 1996 is wel een lid van de 3KOS naar Hasselt getrokken om navraag te doen over Trusgnach, wat erop wijst dat men er ook daar op gebrand was om Di Rupo in opspraak te brengen. Maar, blijkt later, dat gebeurde in opdracht van de onderzoeksrechter in Neufchâteau, waar men nog met een ander randdossier van de zaak-Dutroux zat (111/96), waarin eveneens de namen van Di Rupo en anderen voorkwamen.

Tegen Marnette loopt nog een tweede zaak. Vermoed wordt dat hij het was die de pv's doorspeelde aan de Vum-kranten. Hij wordt door de Brusselse onderzoeksrechter Laffineur officieel in staat van beschuldiging gesteld wegens 'schending van het beroepsgeheim' en wordt geschorst. Veel last ondervindt zijn loopbaan daarvan niet. Hij is vandaag de feitelijke nummer twee van de federale politie in Brussel.

Anders ligt het voor De Baets en

zijn collega's Aimé Bille, Eric Eloir en Michel Demulder, die vrijdagavond op pad moesten. Tegen hen wordt een disciplinair onderzoek geopend, wat achteraf de voorbode blijkt te zijn van de ontmanteling van het hele onderzoek rond de X-getuigenissen. Bijna gelijktijdig wordt de voltallige ploeg-De Baets van het onderzoek gehaald.

Dinsdag stelde de Brusselse Kamer van Inbeschuldigingstelling (KI) Marnette buiten vervolging. Omdat er de afgelopen vijf jaar geen enkel bewijs is geleverd dat hij het 'lek' was. Een aantal Franstalige kranten insinueerde meteen dat het bij nader inzien wellicht toch De Baets en co waren geweest die de hele affaire-Di Rupo hadden beraamd.

Maar vijf jaar en zes maanden na de zaak-Di Rupo gebeurde er nog méér. Op 6 maart 2002 ontvingen De Baets, Bille, Eloir en De Mulder een brief van het Comité P.: "Na verificatie en verder onderzoek stellen wij vast dat de Brusselse BOB niet in aanmerking komt voor de conclusies in het eerste rapport van het Comité P., dd. 9 juli 1997."

Logischerwijze moet het Comité P. nu, zoveel jaren na datum, met een nieuw gecorrigeerd rapport naar het parlement. "Logisch ook", vindt Aimé Bille. "Wij hebben V. en V. geen 'onwaarheden voorgehouden in ruil voor bekentenissen', want V. en V. hadden helemaal niks te bekennen. Er was helemaal geen sprake van bekentenissen. Het is onvoorstelbaar dat het zoveel jaren moet duren voor het Comité P. dat inziet."

Voor de betrokkenen is het "een zoveelste bewijs" dat hogere krachten vanaf eind 1996 alles op alles hebben gezet om het dossier rond de X-getuigenissen te keizeren en tussendoor dankbaar misbruik maakten van roddels over de vice-premier om hun doel te bereiken. Het aantal achteraf volkomen vals gebleken klachten tegen De Baets en zijn collega's is inmiddels niet meer te tellen. En het aantal dirty tricks om hen ten val te brengen evenmin.

Op 28 maart 1997 ontvangt BOB'er Aimé Bille een officieel kantschrift van de Brusselse procureur Benoît Dejemppe met de instructie om nieuw onderzoek te verrichten lastens een zekere B., een tweede getuige naast Olivier Trusgnach contra Elio Di Rupo. Bille zit in een onmogelijke positie want de commissievolgelingen in de Kamer heeft enkele maanden daarvoor klaar en duidelijk geoordeeld dat het dossier-Di Rupo waardeloos is en dat elke verdere juridische of politieke actie in dit dossier vooraf via het Hof van Cassatie moet worden voorgelegd aan de bevoegde kamercommissie. "Het document, dat ik ontving op 2 april van mijn superieur, commandant Dutermé, was aan mij persoonlijk gericht", zegt Bille. "Wat moest ik doen? Een volkomen illegale daad stellen en dit hele schandaal herhalen, of de orders van mijn directe overste én de baas van het parket naast mij neerleggen? Ik heb het tweede gedaan. Daarom: het doel van Operatie Beschadiging Di Rupo was niet Di Rupo, maar dat waren wij, speurders van de BOB Brussel. Nadat er tegen ons een disciplinaire procedure geopend werd, heeft het achttien maanden geduurd voor wij werden verhoord en ten aanzien van de rijkswachttop ons relaas mochten doen? Waarom?"

Er is nooit een einde gekomen aan het gestook tegen De Baets, Bille en de anderen. De meest dulle fantasieën kregen in de loop der jaren bij hun opponenten binnen hun eigen diensten en het Brusselse parket de vorm van een officieel 'dossier'. Tot vandaag worden in Kamer en Senaat nog vragen gesteld rond de eindeloze vreemde kronkels in het dossier-Di Rupo.

Elio Di Rupo weet inmiddels al lang niet meer wat hij er allemaal nog van moet denken. "Ik was destijds kapot van die hele zaak", zei gisteren in *Le Soir*, in een reactie op de buiten vervolgingstelling voor Marnette. "Ik hoop nog steeds en ik verwacht een definitieve epiloog aan deze zaak. Wie heeft dit dossier opgezet? Waarom hebben de hoge gerechtelijke instanties niet de rol van democratische filter gespeeld? De pagina is omgeslagen, maar niet verscheurd. Het is onaanvaardbaar dat de auteurs van deze valse beschuldigingen ongestraft zouden blijven. Niet omdat ik toen vice-premier was, maar in naam van elke burger die in zijn eer wordt gekrenkt."

Denken dat Di Rupo ooit een antwoord zal krijgen, lijkt naïef. Aan de basis van de valse berekening van de naam van Trusgnach en het optillen van die fantasieën tot gerechtelijke realiteit, ligt niet alleen Marnette - wel vrijspleit van 'lekken', niet van het maken van dubieuze processen-verbaal - maar ook diens toenmalige rechterhand Grégory Antipine. Hij pleegde op 15 augustus 1999 zelfmoord.

Dat was precies drie jaar na het losbarsten van de zaak-Dutroux.

Onschuldige komt na 15 jaar vrij

NRU

LYON, 25 APRIL. Een Franse rechtbank heeft gisteren een man vrijgesproken die vijftien jaar in de gevangenis heeft gezeten wegens twee moorden die hij nooit beging. De rechtbank sprak van een van de ergste juridische dwalingen van de afgelopen decennia in Frankrijk. De nu 31-jarige Patrick Dils werd tot levenslang veroordeeld wegens het doodslaan, in 1986, van twee achtjarige jongens in Montigny-Les-Metz, in Lotharingen. Hij bekende, onder zware druk van de politie, maar trok de bekentenis later in. Een seriemoordenaar bekende vorig jaar in de buurt van de plek van de moord te zijn geweest. Dils zei gisteren, toen hij in Lyon de gevangenis verliet waar hij zijn halve leven onschuldig had vastgezet: "Ik heb er moeite mee dit vonnis te geloven. Ik ben moe. Ik ben versleten." (Reuters)

Van onze verslaggever

LEEWARDEN

Advocaat Knoops van de twee verdachten in de Puttense moordzaak heeft woensdag vrijspraak gevraagd voor zijn cliënten. Volgens hem hadden zij geen motief voor de verkrachting en moord op Christel Ambrosius in januari 1994 en staat de zaak bol van ongerijmdheden en onjuistheden.

Knoops stelde dat er nog nooit een veroordeling is geweest met zoveel ontastend materiaal voor de verdachten. "Maar alles is steeds in het nadeel van de verdachten uitgelegd. Alleen al dat zou moeten leiden tot vrijspraak." Knoops verwees de 'sleeptheorie', die moet verklaren dat op Ambrosius een druppel met sperma is gevonden dat niet van de veroordeelden was, naar het rijk der fabelen. Volgens het OM is het sperma afkomstig uit een eerder seksueel contact en door de verkrachting uit de vagina 'gesleept'. Onmogelijk, aldus Knoops. Christel is op de dag van de moord de hele dag thuis geweest.

De enige mogelijkheid is dat de vrijspraak zich vlak voor de moord heeft afgespeeld, ook al omdat de spermavlek nog niet helemaal droog was toen het lijk werd gevonden. "Een bizar scenario", aldus Knoops. Volgens hem is de onbekende die het sperma heeft achtergelaten de moordenaar. Knoops zaaide twijfel over de verklaringen van getuigen en de bekentenissen die volgens hem onbetrouwbaar zijn en wemelen van de tegenstrijdigheden. Ver-

Nieuw bewijs in Puttense zaak

Door onze correspondent

LEEWARDEN, 8 APRIL. De schaamhaar op de trui van de in 1994 in een boshuisje in Putten verkrachte en vermoorde Christel Ambrosius komt volledig overeen met dat van verdachte Wilco Viets. Dit werd vanmorgen bekend bij de hervatting van de getuigenverhoeren voor het gerechtshof van Leeuwarden. Volgens persadvocaat-generaal R. van der Velde heeft de verdachte "wat uit te leggen". "Dit komt als hard gegeven bij de bewijslast."

Wilco Viets en Herman Du Bois werden in 1995 door het gerechtshof van Arnhem veroordeeld tot tien jaar cel wegens verkrachting van en moord op de 23-jarige Ambrosius op 9 januari 1994. Het tweetal kwam vorig jaar vrij. Na een herzieningsverzoek verwees de Hoge Raad de zaak terug naar het hof, nadat twijfels waren gezet over hun schuld. De advocaat van de verdachten, G.J. Knoops, meent dat de veroordeelden, die aanvankelijk bekenden, onder de druk van de tientallen politieverhoeren waren bezweken.

Advocaat-generaal J. van der Neut noemde de uitkomst van het haaronderzoek vanmorgen "opmerkelijk". Een deskundige van het Forensisch Laboratorium in Leiden verklaarde dat de haar overigens ook afkomstig kan zijn van "een onbekend aantal anderen". Hij doelde hiermee op familieleden van Viets in de vrouwelijke lijn, die hetzelfde profiel kunnen hebben. Ook binnen een kleine regio kan hetzelfde DNA voorkomen. Maar volgens Van der Velde is er tegen familie van Viets "geen enkele verdenking".

Bewijsmateriaal waarop het hof in Arnhem zijn bewijsvoering stelde, is nu verdwenen: microsporen van de roze wolvezel op de housebroek van verdachte Du Bois blijken niet overeen te komen met die op het vloerkleed en de mat in het huisje waar Ambrosius werd verkracht.

Opmerkelijk is verder dat het DNA van het melktandje dat op haar lichaam werd gevonden overeenkomt met dat van haar broer. Op haar broek en sluiting zijn bovendien diens aanrakingssporen aangetroffen. De broer van het slachtoffer is twee keer gehoord door het OM. De sporen zouden volgens hem te verklaren zijn doordat hij de broek van zijn zus wilde passen. Deskundige R. Eikelenboom van het Nederlands Forensisch Instituut verklaarde dat sommige mensen geen aanrakingssporen achterlaten en anderen wel. Uit DNA-onderzoek blijkt verder dat de bloedspat aan de binnenkant van de spijkerbroek van het slachtoffer afkomstig moet zijn van de verkrachter. Het DNA-profiel komt overeen met dat van het aangetroffen sperma, dat niet van Du Bois of Viets afkomstig is.

OM blijft bij 'sleeptheorie' Eis: tien jaar in Puttense moordzaak

Door onze correspondent

LEEWARDEN, 9 APRIL. Tegen de twee verdachten in de Puttense moordzaak is vanmorgen voor het Leeuwarder gerechtshof tien jaar gevangenisstraf geëist wegens verkrachting van en moord op Christel Ambrosius in 1995.

De eis komt overeen met het arrest van het gerechtshof in Arnhem in 1995. Advocaat-generaal J. van der Neut meende dat er voldoende bewijzen zijn dat het tweetal de destijds 23-jarige stewardess heeft verkracht en omgebracht in het huisje van haar oma in het Puttense bos op 9 januari 1994.

Wilco Viets (30) en Herman Du Bois (41) werden in 1995 voor dit feit veroordeeld tot tien jaar cel. Ze kwamen vorig jaar vrij en willen met de heropening van de zaak hun onschuld aantonen. Hun bekentenissen zouden onder grote druk van de politieverhoeren tot stand zijn gekomen.

Volgens Van der Neut is hier geen sprake van. "Er is geen enkel bewijs voor ontoelaatbare druk en geen enkele aanleiding om te twijfelen aan de integriteit en vakbekwaamheid van de verbalisanten." Bovendien bekende Viets twee dagen na zijn aanhouding al dat Du Bois Ambrosius had vermoord. "Toen waren er nog geen ellenlange verhoren geweest."

Als er druk was, dan kwam die van de familie, meende de aanklager, die sprak van "een immens offensief van het thuisfront" om de verdachten uit de wind te houden. Zo zou vooral Anja, de vrouw van Du Bois, haar man ertoe hebben aangezet om eerder bekentenissen te herroepen.

Het OM in Leeuwarden houdt vast aan de verslepingstheorie. Volgens Van der Neut "ligt het

sterk voor de hand" dat de geleichte substantie op het been van het slachtoffer afkomstig is van een eerder vrijwillig seksueel contact en dat dit door de verkrachting door Du Bois en Viets - die tijdens de politieverhoeren stelden niet te zijn klaargekomen - naar buiten is geperst. "Diverse vooraanstaande deskundigen stellen dat versleping een normale gang van zaken is." De aanklager liet gisteren een stukje uit een televisie-interview zien met de Engelse uroloog R. Baker, die meent dat tijdens de coïtus het sperma van een recente ejaculatie verwijderd kan worden door de eikel, die als terughalmechanisme fungeert.

Van der Neut noemt de schaamhaar op de trui van het slachtoffer, waarvan het DNA volledig overeenkomt met dat van verdachte Viets, een daderspoor. Verder wees hij op de in zijn ogen "saillante overeenkomsten" in de verklaringen van de vier mannen, die details noemen over het ritje op die bewuste zondagmiddag met de Mercedes van Gerrit Schuchard, de stiefvader van Du Bois, in het Puttense bos. "Die overeenkomsten zijn te opvallend en komen op hoofdpunten overeen. Zo noemen allen het feit dat ze het slachtoffer zagen fietsen." Van der Neut meende dat de vier wel degelijk in het bos zijn geweest en een "bizar alibi-verhaal" hebben verzonnen.

Morgen houdt advocaat G.J. Knoops zijn pleidooi.

Vrijspraak bepleit in Puttense moord

VK 11/5

VERVOLG UK 11/4

dachten zouden onder druk zijn gezet en verleid om verklaringen af te leggen. Maar videobanden van de verhoren zijn gewist. Hij legde een doktersverklaring over waaruit bleek dat verdachte Herman D. zeer slecht ter been was. 'Het is moeilijk voor te stellen dat hij in staat was tot een worstelpartij en een verkrachting.'

DNA-deskundige De Knijff nuanceerde de bewijskracht van een schamhaar dat op de vermoorde is gevonden. Maandag verklaarde hij dat het DNA van het haar overeenkomt met dat van verdachte Wilco V. De advocaat-generaal betitelde het daarop als een 'keihard daderspoor'. Maar woensdag zei De Knijff dat zijn woorden niet zo mogen worden geïnterpreteerd. Het DNA-profiel is niet uniek: 'Het is goed denkbaar dat dit profiel in de regio frequent wordt aangetroffen.'

Acht jaar geleden waren Wilco Viets en Herman du Bois nog twee gewone jongens uit Putten. Nu zijn ze hoofdpersonen in een van de bizarste moordzaken die Nederland ooit heeft gekend. Hoe beleefden ze de tussenliggende jaren? 'Ik dacht altijd dat echte boeven, nou ja, boeven waren.' Woensdag doet het Hof uitspraak.

door Mac van Dinther

IEDER ANDER mens zou er wanhopig van worden. Maar Wilco Viets vindt dat hij in zijn voordeel is veranderd na bijna zeven jaar in de gevangenis te hebben gezeten. Let wel, na bijna zeven jaar volgens eigen zeggen onschuldig in de gevangenis te hebben gezeten. 'Dat ik een vent ben geworden wil ik niet zeggen. Maar

ik ben volwassener geworden, minder naïef. Ik was nog zo piep toen dit allemaal begon.'

Herman du Bois kijkt minder positief terug op zijn zeven jaar achter de tralies, afgesloten van vrouw en kinderen en de buitenlucht. 'Ik ben echt een buitenmens.' Toch, ook hij ziet niet om in grote wrok. 'Naar omstandigheden heb ik het best goed gehad.'

Dat komt, zeggen beiden, omdat ze overtuigd zijn van hun eigen gelijk en altijd hoop hebben ge-

houden dat er op een dag een rechter zou komen die hen zou geloven. Anders had hij het niet gehaald, zegt Herman. 'Als ze in het begin tegen me hadden gezegd: jij gaat voor zeven jaar vast, dan had ik nu hier niet gezeten.'

'Hier' is het rijtjeshuis in Putten waar Herman woont met zijn gezin. Op nog geen kilometer afstand van de plek waar ze in 1994 een gruwelijke moord zouden hebben begaan.

Acht jaar geleden waren Wilco Viets en Herman du Bois twee gewone jongens uit Putten. Herman was 33, getrouwd met Anja,

vader van twee opgroeiende jongens van 9 en 6. Hij was afgekeurd als machinist wegens rugklachten en zat in de WAO. Geboren Puttenaar, afkomstig uit een arbeidersgezin: Een 'eenvoudige boerenlul' in zijn eigen woorden.

Wilco Viets was destijds 22. Hij werd geboren in Barneveld en verhuisde als jongetje naar Putten, waar zijn ouders een winkel hadden in huishoudelijke artikelen. Wilco was automonteur. Hij had verkering met Eveline, de zus van Anja. Wilco groeide beschermd op. 'Mijn ouders deden alles voor me.' In zijn jonge jaren deed hij aan free-style skiën. 'Op de Nederlandse kampioenschappen ben ik een keer tweede geworden. Maar toen deden er ook maar twee anderen mee. Herman was in de jaren van Herman was

Schamhaar en sperma bewijzen schuld én on-

De twee mannen die in 1995 werden veroordeeld in de Puttense moordzaak vechten na hun vrijlating voor eerherstel. Het openbaar ministerie houdt vol dat zij schuldig zijn, maar de advocaat van de twee vindt dat er voldoende ontlastend bewijs is.

Door onze correspondent

KARIN DE MIK

LEEUWARDEN, 11 APRIL. Hij hoopt dat de moordenaar gepakt wordt. 'Ik blijf knokken om mijn naam te zuiveren', zei Herman du Bois (41) gisteren in zijn laatste woord voor het Leeuwarder gerechtshof. 'Het is moeilijk om als verkrachter en moordenaar door het leven te moeten. Er zijn mensen die nog steeds niet in mijn onschuld geloven.'

Du Bois werd in 1995 met Wilco Viets door het Arnhemse gerechtshof veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf wegens doodslag op en verkrachting van de 23-jarige stewardess Christel Ambrosius. Op 9 januari 1994 werd zij in de woning van haar oma aan de rand van het

bos in Putten verkracht en met messteken om het leven gebracht. De veroordeelden zaten hun straf uit en kwamen vorig jaar op vrije voeten. Ze zeggen onschuldig te zijn en zoeken eerherstel. Het hof in Leeuwarden heeft zich acht jaar na dato opnieuw over de zaak gebogen en doet over twee weken uitspraak.

Het openbaar ministerie (OM) in Leeuwarden eiste deze week herbevestiging van het vonnis van het Arnhemse hof. De 'twee van Putten' zijn terecht veroordeeld, meent het OM. De advocaat van de verdachten, G.J. Knoops, vroeg vrijspraak. Hij gaf toe dat de politie indertijd reden had om de mannen als verdachten te bestempelen, maar vindt ook dat zijn cliënten in alle onderzoeken altijd het nadeel en nooit het voordeel van de twijfel hebben gekregen.

Tijdens hun verhoren werden volgens de raadsman 'verleidings-technieken' gebruikt om bekentnissen los te krijgen. Zo werden de verdachten geconfronteerd met verklaringen van anderen en kregen ze informatie die niet klopte. Knoops: 'Er werd gezegd dat hun DNA op de plaats delict was aangetroffen. Zo werden bekentnissen afgedwongen.'

Misdaadverslaggever Peter R. de Vries, die jarenlang onderzoek deed naar de zaak, wil hiermee doorgaan, vertelt hij desgevraagd. De spermadruppel die op het bovenbeen van Christel Ambrosius is gevonden, biedt volgens hem nog aanknopingspunten. 'Zoals het OM al zei, heeft de donovan het sperma heel wat uit te leggen. Vind je die man, dan is de zaak opgelost.' Hij noemde het 'onbegrijpelijk' dat de politie in 1994 geen moeite heeft gedaan de Spanjaard F. Lopez op te sporen. Deze ging de avond voor de moord uit met zijn vriendin, haar zuster en Christel, die bevriend was met de zus. 'Van die man had DNA afgenomen moeten worden', meent De Vries.

Volgens advocaat Knoops is er voldoende ontlastend bewijs voor zijn cliënten, die zeggen op zondagmiddag 9 januari 1994 nooit van huis te zijn geweest. Hieronder volgt een opsomming van de feiten die Du Bois en Viets volgens hem vrijpleiten:

- Op de plaats delict, in de woning van Christel Ambrosius' oma, zijn geen sporen (voetafdrukken, haren, sperma, aanrakingssporen op de kleding van het slachtoffer) aangetroffen van de verdachten.
- Het sperma op het bovenbeen

van Christel Ambrosius is niet van de verdachten. Het DNA ervan komt wel overeen met twee op het slachtoffer gevonden haren en een bloedspatje aan de binnenzijde van haar spijkerbroek.

Volgens Knoops zijn dit duidelijke dadersporen, volgens het OM sporen van een eerder vrijwillig seksueel contact van het slachtoffer, dat door de verkrachting door Viets en Du Bois naar buiten zou zijn geperst.

Volgens de verdediging is dit laatste onmogelijk. De druppel op het been moet sperma zijn, gezien de witte kleur. Een sleepspoor zou langgerekt moeten zijn en bovendien doornachtig (baarmoederslijm vermengd met zaadcellen).

• De schamhaar die gevonden is op het slachtoffer kan afkomstig zijn van Viets, maar ook van een onbekend aantal andere personen: familieleden en mensen uit dezelfde regio.

Het OM sprak dinsdag nog van een 'keihard daderspoor', maar zwakte dit gisteren af tot 'een bijzonder sterke aanwijzing'.

Deskundige P. de Knijff van het Forensisch Laboratorium in Leiden gaf in een dinsdag aan het hof geschreven brief nog eens aan dat 'het goed denkbaar is dat dit mi-

trogondraal DNA-profiel in deze regio voorkomt bij een groot aantal bewoners.'

Knoops sprak van duizenden mensen die hetzelfde profiel kunnen hebben. 'De schamhaar is van nul en generief waarde.'

• Getuigen W. Bettrink en G. Schuchard zouden Viets en Du Bois in de woning met Christel Ambrosius hebben gezien. Niemand van de getuigen, mensen die op de bewuste zondagmiddag 9 januari 1994 in het bos wandelden, heeft de getuigen echter door het raampje van de woning zien kijken.

• De verklaring van Bettrink is volgens de verdediging onbetrouwbaar. Hij verklaarde voor de rechtbank Zutphen en het hof Arnhem dat hij door het raam van het boshuisje kijkend Du Bois en Viets had gezien, terwijl die Christel Ambrosius vasthielden. In een uitzending van misdaadverslaggever Peter R. de Vries herriep hij die verklaring. Voor het hof Leeuwarden hield hij aanvankelijk zijn ontlastende verklaring in stand. Na aangifte van meeneed door het OM trok hij die in. Uit psychiatrisch onderzoek komt Bettrink naar voren als een 'zwakbegaafde, randdebiele man, die beïnvloedbaar en dresseer-

Schuld

'Heroverweeg waarde van bekentenis'

De vrijpraak van de twee verdachten in de Puttense moordzaak is niet alleen een overwinning van het recht, maar noopt ook tot een heroverweging van de waarde van een bekentenis, aldus advocaat G.J. Knoops.

Door onze correspondent

KARIN DE MIK

LEEUWARDEN, 25 APRIL. Nu Wilco Viets (31) en Herman Du Bois (41) gisteren door het gerechtshof in Leeuwarden zijn vrijgesproken van verkrachting van en doodslag op de 23-jarige Christel Ambrosius op 9 januari 1994 in Putten, blikt hun advocaat G.J. Knoops graag terug op het optreden van politie en justitie.

Het gerechtshof van Arnhem veroordeelde Viets en Du Bois eerder tot tien jaar cel, mede op grond van hun bekentnissen. Ze zaten zeven jaar vast en kwamen vorig jaar vrij. Ondanks hun tegenover de politie en

rechter-commissaris bekende verklaringen, zeiden ze onschuldig te zijn. Ze zouden onder druk zijn gezet.

Rechters en rechter-commissarissen moeten volgens Knoops in de toekomst beter controleren hoe verklaringen en bekentnissen tot stand zijn gekomen, voordat die gebruikt kunnen worden in een proces. Hij pleit voor vroegtijdige inschakeling van forensische experts, zoals een rechtspsycholoog en een misdaadanalist. Die kunnen volgens hem verklaringen analyseren op authenticiteit. 'Was bij de verhoren van Viets en Du Bois bij de rechter-commissaris in Zutphen een forensisch expert aanwezig geweest, dan was toen al duidelijk geworden dat hun verklaringen geen enkele waarde hadden.' Verder moeten rechters een goed verhoorplan hebben, bevoegt Knoops. In Nederland bestaat volgens hem geen wettelijke regeling hoe verbalisanten met getuigenissen moeten omgaan en wat wel en niet moet worden opgenomen in processen-verbaal. Knoops noemt het 'griezellig' dat 'binnen een integer en humaan rechtssysteem kennelijk

deze calamiteiten' (een veroordeling van onschuldigen, red.) kunnen gebeuren.

Hij wijst er overigens op dat het hof in Arnhem indertijd niet de beschikking had over het hele dossier. Knoops vroeg het hof in Leeuwarden de tactische journaals (de logboeken van de politie, waarin men persoonlijke notities maakt) op te nemen als processtuk. 'Het hof citeerde daar tijdens het arrest ruim uit. Uit die tactische journaals is gebleken dat er diverse details over de moord in Putten op straat lagen. Details die het hof in Arnhem nog als feiten zag die alleen de dader kon weten.' Volgens Knoops is het voor het eerst in de Nederlandse rechtsgeschiedenis dat een hof erkent dat vier verdachten en getuigen valse bekentnissen en verklaringen kunnen afleggen die in grote lijn overeenkomen. Volgens het hof zijn er te veel feiten en omstandigheden die twijfel doen rijzen aan de schuld van beide mannen. Een bekentenis ligt niet voor de hand, meent het hof. 'Het is immers moeilijk voor te stellen dat men in strijd met de waarheid bekend zou zijn met ernstige delicten als verkrachting en doodslag

te hebben gepleegd.' Gewezen wordt op het feit dat de verdachten bij de rechter-commissaris bij hun verklaringen bleven, toen deze hun daarnaar vroeg. Daar staat tegenover dat de verdachten door urenlang verhoren gedesoriënteerd raakten, ook al doordat ze maandenlang verstokt waren van elk contact met de buitenwereld, aldus het hof. Ze hoorden feiten die als vaststaand werden gebracht en die soms niet klopten. Ook werd men met elkaars verklaringen geconfronteerd. Zo werd de verdachten gezegd dat getuigen de groene Mercedes van hun schoonvader die bewuste zondagmiddag hadden zien rijden in het bos, terwijl dat allermits vaststond.

Het hof: 'Uit het psychiatrisch rapport blijkt dat Viets destijds zeer gevoelig was voor conflicten en streefde naar harmonie, ook als hij zichzelf tekort zou doen en dat hij zich intus met fantasieën kon bezighouden. Advocaat Knoops: 'De keiharde realiteit is dat de dader vrij rondloopt. Ik hoop dat het openbaar ministerie nu de onderste steen bovenhaalt om die te vinden en het onderzoek te heropenen.'

'De verdachten zijn gedesoriënteerd geraakt'

Het gerechtshof in Leeuwarden sprak gisteren Herman du Bois en Wilco Viets in een nieuwe behandeling van de zaak vrij van de moord op Christel Ambrosius in 1994. Uit het vonnis.

Door een onzer redacteuren

ROTTERDAM, 25 APRIL. Negenentwintig kantjes telt het de uitspraak van het Leeuwardense gerechtshof in de Puttense moordzaak. In 85 'punten' ontleden de raadsheeren het bewijs zoals dat door het OM naar voren is gebracht. De conclusie: dat Du Bois en Viets Christel Ambrosius in 1994 hebben verkracht en vermoord. is

„onwaarschijnlijk”.

• 'Het voorgaande brengt het hof tot de conclusie dat de aangetroffen sporen niet kunnen leiden tot de overtuiging dat H.d.B. (Herman du Bois, red.) en/of W.V. (Wilco Viets, red.) in de middag van 9 januari 1994 op de plaats van het delict aanwezig zijn geweest en ook niet dat zij toen met C.A. (Christel Ambrosius, red.) in aanraking zijn geweest.'

• 'Uit al het voorgaande vloeit voort dat het voor het antwoord op de vraag of H.d.B., W.V., G.S. (Gerrit Schuchard, de schoonvader, red.) en W.B. (Willem Bettrink, een bekende, red.) op zondagmiddag 9 januari 1994 met de Mercedes van G.S. hebben gereden in het bosgebied rond Driewegweg 41 te Putten en vervolgens of zij zich

hebben schuldig gemaakt aan medeplegen van verkrachting en doodslag van C.A., aankomt op de geloofwaardigheid van de bekende verklaringen van genoemde vier personen.'

• 'Het is (...) moeilijk voor te stellen dat men in strijd met de waarheid bekend zou zijn met ernstige delicten als verkrachting en doodslag te hebben gepleegd dan wel te hebben gezien (...) en dat men daar ook nog zo uitgebreid over verklaart.'

• 'Daar staat echter het volgende tegenover:

• Het is aannemelijk dat de verdachten doordat zij tijdens de voorlopige hechtenis zeer lang (...) in beperkingen hebben verkeerd waardoor zij (...) cnigszins gedesoriënteerd zijn geraakt.'

• 'Deze desoriëntatie moet zijn versterkt doordat de verdachten tijdens de verhoren (...) werden geconfronteerd met feiten die als vaststaand werden gepresenteerd maar niet vaststonden (...).'

• 'Hoewel er geen reden is te twijfelen aan de integriteit van de opsporingsambtenaren (...) is het opsporingsonderzoek (...) vrijwel uitsluitend gericht geweest op het onderbouwen van de verdenking die tegen H.d.B. c.s. gerezen was.'

• 'Op grond van al het vorenoverwogene is het hof (...) van oordeel, dat het onwaarschijnlijk is dat H.d.B. en W.V. C.A. hebben verkracht en om het leven hebben gebracht (...).'

• 'Deze desoriëntatie moet zijn versterkt doordat de verdachten tijdens de verhoren (...) werden geconfronteerd met feiten die als vaststaand werden gepresenteerd maar niet vaststonden (...).'

• 'Hoewel er geen reden is te twijfelen aan de integriteit van de opsporingsambtenaren (...) is het opsporingsonderzoek (...) vrijwel uitsluitend gericht geweest op het onderbouwen van de verdenking die tegen H.d.B. c.s. gerezen was.'

• 'Op grond van al het vorenoverwogene is het hof (...) van oordeel, dat het onwaarschijnlijk is dat H.d.B. en W.V. C.A. hebben verkracht en om het leven hebben gebracht (...).'

• WWW.NRC.NL: Uitspraak

VK 19-4

Wilco een 'kakkert'. Ze kenden elkaar oppervlakkig, omdat ze met twee zusters vreeën. 'Iedereen denkt dat wij een sterke band hadden, maar dat was helemaal niet zo. Wij zeiden elkaar goedendag, meer niet.'

Doorsnee jongens met overzichtelijke levens: af en toe met vrienden naar de kroeg, naar het voetballen, een keer in de zoveel tijd een avondje stappen in Amsterdam of naar de Pyramide in Hoenderloo. Nooit in aanraking geweest met de politie. Voor de politie hadden ze ontzag, zegt Herman. 'De politie reed hier nog

op de fiets. Maar als ik met de brommer kwam aanscheuren en ze zeiden dat ik moest stoppen, dan stopte ik.'

Nu, acht jaar later, zijn Herman en Wilco de 'twee van Putten', hoofdpersonen in een van de bizarste moordzaken die Nederland ooit heeft gekend. Veroordeeld tot tien jaar cel wegens verkrachting en moord, hun straf uitgezeten, maar nog steeds bezig hun onschuld te bewijzen. Als ze gelijk krijgen, zijn ze het slachtoffer geweest van de grootste gerechtelijke dwaling in de geschiedenis van het Nederlandse recht.

In acht jaar zijn ze ouder en wijzer geworden. Niet gebroken, maar wel getekend, zegt Herman. 'Ik ben mijn spontaniteit kwijt.' Zijn zonen zijn nu tieners. Van zijn respect voor de politie is niets meer over. 'Ik heb er schijt aan.'

Hoe het allemaal is begonnen hangt af van wie je gelooft. Volgens de politie begon het op 9 januari 1994, toen Wilco en Herman rond de klok van vier uur in het huisje van haar oma in Putten Christel Ambrosius verkrachtten en door messteken en verwuring om het leven brachten. Volgens Wilco en Herman begon het een paar weken later toen ze onschuldig werden gearresteerd. Feit is dat ze een jaar later tot tien jaar cel werden veroordeeld.

De zaak is de afgelopen maanden als een lange flash-back aan hen voorbijgetrokken toen voor het Hof in Leeuwarden hun zaak werd heropend. Een schare rechercheurs, deskundigen en getuigen maakte zijn opwachting in de rechtszaal van het Hof in Leeuwarden met zijn hoge banken, houten vloer en versierde plafonds zo hoog als in een kerk.

Ze zijn unaniem in hun lof over het Friese Hof. 'Dit is de eerste keer dat echt naar ons is geluisterd', zegt Herman. In tegenstelling tot hun voorgangers kenden deze rechters het dossier op hun duimpje, vult Wilco aan. 'Als de

advocaat zich vergiste, zei de rechter: nee, dat staat hier.'

De twee zwagers ondergingen de zaak ieder op hun eigen manier. Herman onrustig, vaak vertinnend, aan één stuk door wippend met zijn voeten. Wilco onbewogen als een wassen beeld, alsof het hem nauwelijks aanging. Het was niet gemakkelijk, zegt Herman. 'Vooral bij de getuigen van de politieagenten had ik de neiging om erop te springen.'

De moeilijkste dag was die van het requisitoir toen advocaat-generaal Hans van der Neut opnieuw tien jaar cel eiste. Maar ze hadden zich erop ingesteld, zegt Wilco. Het viel hem nog mee. 'Hij had ons helemaal de grond in kunnen trappen, maar dat deed hij niet. Dat geeft voor mij aan dat hij ook niet overtuigd is.'

Zelfs de bekendmaking dat een schaamhaartje dat op het lijk was gevonden volgens nieuw onderzoek een DNA-profiel heeft dat overeenstemt met dat van Wilco, bracht hem niet van zijn stuk. 'Ik weet gewoon dat dat niet van mij kan zijn.' Overigens werd, de waarde van het bewijs een dag later genuanceerd door deskundige Peter de Knijff, die benadrukte dat het niet om een uniek DNA-profiel gaat, maar om een profiel dat frequent kan voorkomen.

Na afloop van de zaak zaten ze in hetzelfde café als de advocaat-generaal, tegenover de rechtszaal. 'We hebben hem een drankje aangeboden. Hij moest wel, zei hij.'

Bij alle raadsels die de Puttense zaak kent - de spermavlek op het bovenbeen van het slachtoffer die niet van Wilco of Herman is, het ontbreken van elk spoor van hun aanwezigheid in het huis - blijft het meest intrigeren waarom twee mannen een moord bekennen die ze nooit zouden hebben gepleegd.

Ook de rechters in Leeuwarden waren bijna wanhopig op zoek naar een verklaring daarvoor. Ze konden alleen maar herhalen wat ze al zo vaak hebben gezegd, zegt Herman. Dat ze onder druk zijn

gezet, dat hen woorden in de mond zijn gelegd, dat ze tegen elkaar zijn uitgespeeld. 'Ik kan het niet anders duidelijk maken, ik snap het zelf ook niet.'

Maar ze waren vooral naïef, zegt Wilco. Bij de politie gaven ze toe, in de stellige verwachting dat ze dat later bij de rechter weer konden rechtzetten. 'Ik dacht steeds: ik kom straks bij een rechter en dan zeg ik dat er niets van klopt, dat ik nooit in dat huisje ben geweest. Ik dacht echt: die man ziet gewoon dat ik de waarheid spreek en laat me gaan.'

Pas in de gevangenis, zegt Herman, kwamen ze erachter dat negen van de tien boeven ontkennen wat ze hebben gedaan. Ook al hebben ze het wel gedaan. 'Ik dacht altijd dat echte boeven, nou ja, boeven waren. Maar het zijn ook gewone jongens.'

Zo verschillend als ze zijn, zo verschillend ondergingen ze hun gevangenschap. Wilco sloot zich op in zijn studie voor monteur. 'Je gaat met de stroom mee. Je schakelt je gevoel uit.' Op vrije dagen sliep hij een gat in de dag. 'Elk uur slaap is een uur strafverkortung.' Herman had het zwaarder. 'Ik kon de knop niet omzetten. Ik kon het maar niet van me afzetten.'

Ze dwongen respect af bij hun medegevangenen omdat ze bleven vechten voor hun onschuld. 'Na een tijdje geloofden ze ons ook. Vooral toen Jan Blaauw (ex-hoofdcommissaris in Rotterdam) zich ermee ging bemoeien. Daar hebben ze respect voor.'

Hun roem snelde hen vooruit. Herman werd een keer overgeplaatst. 'In de nieuwe bajes stond aan de stamtafel van de grote jongens al een stoel voor me klaar.' De 'grote jongens', dat zijn de drugshandelaren, de moorde-naars. 'Als die je helpen, heb je een beter leven in de bajes.' Maar ze zagen ook de harde kanten van het gevangenisleven. 'Ik heb zeven zelfmoorden meegemaakt. Vechtpartijen waren aan de orde

van de dag. Over dat soort dingen lees je nooit wat.'

Herman is in de gevangenis begonnen aan een mbo-studie. Hij zou graag werken met randgroepjongeren. 'Ik denk dat ik die jongens wat te leren heb met mijn ervaring.' Zijn diploma heeft hij niet gehaald. Sinds zijn vrijlating werkt Herman bij een visbedrijf. Wilco heeft weer een baan als monteur. Hij is in september getrouwd, Eveline is hoogzwanger van hun eerste kind.

Ze zijn in Putten blijven wonen. Wilco heeft er wel over gedacht te verhuizen, Herman nooit. 'Ik ben een geboren Puttenaar. Waarom zou ik verhuizen? Om er niet aan herinnerd te worden? Dat word ik toch wel. We worden overal herkend.'

Een dorp heeft ook zijn voordelen, zegt Herman. 'We krijgen veel steun. De kinderen zijn ook goed opgevangen.' In de gevangenis kregen ze tassen post met steunbetuigingen. 'Een oud vrouwtje uit Den Haag stuurde ons elk jaar met kerst een tientje voor een pakje shag.'

Niet iedereen is overtuigd van hun onschuld. Herman heeft geen contact meer met zijn twee broers. 'Ik denk dat zij wel geloven dat ik het gedaan heb. Maar het maakt me niet zoveel meer uit wat mensen denken. Vroeger probeerde ik iedereen te overtuigen. Dat doe ik niet meer. Als mensen nu nog geloven dat ik het heb gedaan, heeft dat toch geen zin.'

Ze zijn niet cynisch geworden, zegt Herman. Hun vertrouwen in de maatschappij hebben ze niet verloren. 'Waarom zou ik?' Alleen de politie heeft het definitief bij ze verbruid. 'Er is gerotzoid met bewijsmateriaal, videobanden van verhoren zijn gewist. Ik hoop dat onze zaak ze heeft wakker geschud. Dan hebben we niet voor niets gezeten.'

Woensdag doet het Hof uitspraak. Als het vrijspraak wordt, volgt er een schadeclaim. Niet voor het geld, benadrukt hij. 'Al

staat die zegt: en nu gaan we de echte dader pakken. Maar zelfs dan nog, zeg. Het man: 'Er zullen altijd mensen blijven die denken: waar rook is, is vuur.'

man zijn er alleen maar meer (wijzelf) bijgekomen over hun schuld. 'En bij twijfel moet je worden vrijgesproken.' Het moedige zijn, zegt Wilco, als daarna het onderzoek wordt heropend. 'Ik hoop dat er een officier van justitie op-

zullen veel mensen wel weer denken dat het ons vooraf daarom te doen is. Maar deze zaak heeft veel geld gekost. Er liggen rekeningen die betaald moeten worden. Ze zijn ervan overtuigd dat het vrijspraak wordt. Volgens Her-

NR 11-4

baar' is. Derhalve zou zijn verklaring niet authentiek zijn en niet als bewijs mogen dienen, meent Knoops.

• De verdachten hebben tijdens de verhoren geen exclusieve feiten gegeven over de moord die alleen de dader kon weten. Details die ze wel noemden waren volgens hun advocaat afkomstig uit een artikel over de moord dat zij hadden gelezen in het weekblad *Aktueel*. Daarnaast zouden ze feiten hebben genoemd uit het politiebericht op televisie en zaken die de oom van Christel de maandag na de moord op zijn werk vertelde. Viets werkte daar.

• Du Bois liep ten tijde van het misdrijf met een stok, als gevolg van rugpijn. Volgens zijn behandelend arts is het „volstrekt onaannemelijk" dat hij fysiek in staat zou zijn geweest iemand te verkrachten en vermoorden. Zeker gezien de worsteling die, zo geven de sporen in de woning aan, aan de moord voorafging.

• Een motief voor de verkrachting en moord ontbreekt volgens de advocaat.

• Drie vrouwen die de bewuste middag in het bos wandelden hebben Du Bois later bij een confrontatie vanachter spiegelglas niet herkend.

Vrijspraak in Puttense moordzaak

Door onze correspondent

LEEUWARDEN, 24 APRIL. Herman Du Bois en Wilco Viets, die zeven jaar vastzaten voor verkrachting van en moord op Christel Ambrosius in 1994 in Putten, zijn daarvan vanmorgen vrijgesproken door het gerechtshof in Leeuwarden. Het hof vernietigde het arrest van het hof Arnhem, dat de twee Puttenaren in 1995 elk veroordeelde tot tien jaar cel.

Du Bois (41) en Viets (31), die vorig jaar uit de gevangenis kwamen, hielden vol onschuldig te zijn, hoewel ze eerder bij de politie en rechter-commissaris hadden bekend. Christel Ambrosius werd op

9 januari 1994 in het huisje van haar oma in Putten verkracht en door wurging en messteken om het leven gebracht. Er zijn volgens het hof geen bewijzen dat Du Bois en Viets op de bewuste zondagmiddag Christel hebben ontmoet of in het huisje zijn geweest. Sporen van hen zijn niet gevonden; het DNA van de spermavlek op het slachtoffer is niet van de twee verdachten. Het hof acht het onwaarschijnlijk dat dit sperma door 'versleping' naar buiten is geperst, een verklaring die voor het Arnhemse hof nog als bewijsmiddel gold.

Verder heeft geen van de getuigen de verdachten bij of in het

huisje gezien. Het hof plaatst vraagtekens bij de geloofwaardigheid van de bekennende en veelal gelijklopende verklaringen van Du Bois, Viets en de getuigen Gerrit Schuchard en Willem Bettink. De laatste twee zeiden dat ze door het raam Viets en Du Bois in het huisje met Christel hadden gezien. Het hof vindt het aannemelijk dat de verdachten door de „buitengewoon lange verhoren" gedesoriënteerd raakten.

Viets, vanmorgen niet bij de uitspraak omdat zijn vrouw gisteren is bevallen van een dochter, zou zich volgens het hof „intens met fantasieën hebben beziggehouden". Het hof trekt de integriteit van de verbalisanten niet in twijfel. Maar vindt dat het opsporingsonderzoek alleen was gericht op het onderbouwen van de verdenking van Du Bois en Viets. De gedetailleerde verklaringen die zij aflegden, verklaart het hof uit het feit dat kort na de moord in de regionale pers en in het dorp veel details werden gepubliceerd, zoals een fietsspoor in de aangeharkte inrit voor de woning.

Verder oordeelde het hof dat een motief voor de verdachten ontbreekt en is het voorwerp waarmee de steekwonden in de hals van het slachtoffer zijn toegebracht nooit

gevonden. Advocaat G.J. Knoops noemde het bijzonder dat het hof twee uur de tijd nam om uit te leggen waarom het tot vrijspraak was gekomen. „Dat heeft het hof in Arnhem nooit gedaan. Het betekent wel dat de dader nog vrij rondloopt. We hopen dat het OM het onderzoek heropent." De twee verdachten dienen een schadeclaim in voor de zeven jaar dat ze onschuldig vastzaten. Over de hoogte wilde Knoops geen uitspraak doen. „Hoe blij we ook zijn, dat zou niet kies zijn. Vooral ook omdat deze vrijspraak een klap voor de familie van Christel moet zijn."

Zonder grootschalig onderzoek is daar niets van te zeggen. In hun afsluiting haalden Van der Neut en Knoops de elementen naar voren die hen het beste uitkomen. Van der Neut benadrukte de overeenkomsten in de verklaringen en haalde getuigen aan die de Mercedes van de mannen in het bos hebben gezien.

Knoops onderstreepte de vele ongerijmdheden waarvan de spermadruppel er slechts één is. Hoe is het bijvoorbeeld mogelijk dat twee mannen een verkrachting en een moord begaan, zonder ook maar één enkel spoor achter te laten? Waarmee de zaak terug is bij af, wat wil zeggen: hoe geloofwaardig zijn de bekentenissen van de verdachten? Zijn Viets en Du Bois erin geluisd door de politie, zoals ze beweren, of kloppen hun bekentenissen en zijn ze later teruggekrabbeld? Op zichzelf vormen de bekentenissen voldoende wettig bewijs voor een veroordeling. Maar zijn ze nog overtuigend? Het hof mag het zeggen.

Mac van Dinther

Heropening voegde weinig toe aan zaak Putten

Heropening van de Puttense moordzaak heeft nauwelijks nieuwe feiten opgeleverd. Ongerijmdheden blijven. Vragen ook. Zijn Wilco Viets en Herman du Bois in 1994 terecht veroordeeld? Het hof in Leeuwarden oordeelt er vandaag over.

Van onze verslaggever
AMSTERDAM

Wat wordt het: de grootste gerechtelijke dwaling in de geschiedenis van het Nederlandse recht? Of bevestiging van het vonnis van het Arnhemse Gerechtshof in 1995?

Vandaag doet het gerechtshof in Leeuwarden uitspraak in de Puttense moordzaak. Dan zal blijken of het hof vindt dat Wilco Viets en Herman du Bois terecht zijn veroordeeld tot tien jaar cel wegens de moord op Christel Ambrosius in 1994. Een straf die Viets en Du Bois al hebben uitgezeten. De

Puttense moordzaak spookt al jaren door de Nederlandse rechtszalen. 'Het is een dossier dat onrustig maakt', erkende advocaat-generaal bij de Hoge Raad Wortel. Na een aantal vergeefse pogingen om de zaak heropend te krijgen, ging de Hoge Raad vorig jaar overstag. Volgens deskundigen was dat op zichzelf al een aanwijzing. De Raad doet dat in de regel alleen als heropening waarschijnlijk leidt tot vrijspraak.

Maar het hof in Leeuwarden heeft zich er niet gemakkelijk van afgemaakt. Acht dagen werden uitgetrokken, tientallen getuigen zijn gehoord, nieuwe onderzoeken werden uitgezet. Het hof ging zelfs kijken op de plaats van de moord.

Veel nieuwe gezichtspunten heeft dat al met al niet opgeleverd. Gynaecoloog Eskes nam afstand van zijn 'sleetheorie' die moet verklaren dat op het bovenbeen van de vermoorde een niet geheel ingedroogde druppel is gevonden met sperma dat niet van de verdachten is. Dat sperma zou afkomstig zijn van een eerder vrij-

willig seksueel contact en bij de verkrachting door Du Bois naar buiten zijn gesleept.

Maar advocaat-generaal Van der Neut kwam met nieuwe deskundigen die de sleetheorie wel mogelijk achten. Een theorie die advocaat Knoops weer naar het 'rijk der fabelen' verwees, omdat dat zou betekenen dat Christel een halfuur voor de moord seks

ANALYSE

moet hebben gehad met een grote onbekende. Knoops hamerde op de voor de hand liggende conclusie: de man van het sperma is ook de moordenaar.

De nieuwe feiten die de heropening heeft opgeleverd zijn op één hand te tellen. Eén ervan was het wegvallen van het bewijs van de roze vezel die op een broek van Du Bois is gevonden. De vezel leek sterk op de wol van twee handgeknoopte matjes in het moordhuisje.

In het politieonderzoek speelde de vezel, het enige spoor dat de

VK 24/4

'Politierechercheur is geen specialist meer'

Iedere politiemann moet alles kunnen. Dat motto heeft de kwaliteit van de politie aangetast, zegt oud-commissaris Blaauw na de vrijspraak in de Puttense moordzaak. Er zijn veel te weinig rechercheurs, menen anderen.

Van onze verslaggever
AMSTERDAM

Wat is de kwaliteit van de Nederlandse recherche? Die vraag dringt zich op na de vrijspraak van twee mannen van de moord in Putten op Christel Ambrosius. Het gerechtshof in Leeuwarden toonde zich woensdag uiterst kri-

tisch over de rechedienst die het onderzoek deed in die zaak.

Aan de integriteit van de rechercheurs werd door het hof niet getwijfeld. Wel werd hen verweten zich uitsluitend te hebben gericht op het onderbouwen van de verdenkingen tegen het duo. Mogelijk belastende informatie werd overgewaardeerd of niet op de proef gesteld. De bekentissen van de mannen zouden niet meer dan het gevolg zijn geweest van ontoelaatbare druk van de verhoorders.

Eerder waren er berichten dat de Nederlandse politie niet kan voldoen aan buitenlandse rechtshulpverzoeken en in kwaliteit schromelijk tekortschiet. Zaken van landelijke omvang blijven liggen door versnippering van de recherche. De recherche ontbeert

deskundigheid. Er zijn te weinig technisch rechercheurs, oftewel sporenonderzoekers. Wat door de politie wrevelig werd ontkend met de stelling dat de Nederlandse recherche samen met de Britse de internationale top vormt.

Oud-commissaris J. Blaauw, driftig schrijvend aan een herziene editie van zijn boek over 'Putten', zegt dat de Nederlandse recherche is 'achterbleven en afgetakeld'. Volgens hem is de kwaliteit van de recherche 'uitgehoud' sinds begin jaren negentig werd bedacht dat 'iedere politiemann alles moest kunnen'; de generale taakstelling. Specialismes verdwenen, en daarmee kostbare vak-kennis.

'Na een incident worden wat mensen opgetrommeld', vertelt Blaauw over de huidige re-
chepraktijk. 'En dan is het: 'ga d'r maar aan staan. Ze vergeten dat recherche een vak is. Tactisch onderzoek, technisch onderzoek, de techniek en tactiek van het verhoren van verdachten; het valt allemaal te verbeteren.'

Blaauw nam in 1990 afscheid van de politie. In de tussenliggende periode is er veel verbeterd bij de recherche, meent R. Paaij, voorzitter van de Politie Vakorganisatie in Rotterdam. De Rotterdamse recherche kampt met een grote werkachterstand. Paaij: 'Bij de recherche is op alle gebieden veel verbeterd. In opleidingen, in technische en tactische kennis. Het grootste manco is het tekort aan rechercheurs.'

Het probleem bij de recherche ligt eerder bij de werkdruk dan bij de kwaliteit, zegt ook J. Naeyé, hoogleraar politierecht. 'De recherche heeft snel vierduizend man extra nodig. De huidige stand van zaken is tegenover de burger niet te verdedigen.'

Naeyé erkent dat bij de recherche veel kwaliteit is verloren gegaan door de generale taakstelling. 'Maar er zijn nog steeds afdelingen die kwalitatief gezien boven niveau werken.'

Blaauw is niet onder de indruk van klachten over een tekort aan rechercheurs: 'Ik heb niet het idee dat het nu alle hens aan dek is bij de recherche. Veel mensen doen bureauwerk. Ondertussen kan met goed computerwerk toch een enorme voorsprong worden genomen. Vergelijk het met het rechercheurwerk in de jaren zestig. Toen werkten we nog met rooksignalen.'

verwijten. De in het vooronderzoek afgelegde bekentenis leidde tot een tunnelvisie bij de politie, waarbij men alleen nog aandacht had voor aanwijzingen die de verdenking konden onderbouwen. De bekentissen kwamen tot stand na vele ellenlange verhoren, waarbij de verdachten ook nog eens werden geconfronteerd met feiten die niet met de werkelijkheid overeenkwamen.

Blaam treft evenzeer het Openbaar Ministerie en de rechterlijke colleges die de zaak feitelijk behandelden. Het OM ontbeerde het gezonde verstand om te ontdekken dat er in het vergaarde bewijs logische verbanden ontbraken. Een onfeilbaar systeem van menselijke rechtspraak bestaat niet. Toch valt de rechters te verwijten dat zij te weinig kritisch de resultaten van het politieonderzoek hebben getoetst.

De uitspraak dwingt tot een bezinning op de kwaliteit van het justitieel apparaat. Nu de roep om hardere criminaliteitsbestrijding en hogere oplossingspercentages steeds luider klinkt, komt de politie onder grotere druk te staan en zal men eerder geneigd zijn bekentissen af te persen.

Hopelijk stemt het arrest de politiek ook tot nadenken over het voorstel om de budgetten van rechterlijke instanties te relateren aan de aantallen afgehandelde zaken. Dat zou de rechtbanken degraderen tot vonnissenfabrieken, die overhaast en kwalitatief onder de maat zaken moeten afdoen. Gerechtigheid komt alleen tot stand als resultaat van de grootst mogelijke rechterlijke zorgvuldigheid.

De dwaling valt in de eerste plaats de politie te

Tunnelzicht

Nel 26/4

HERZIENING is de vakterm voor het openbreken van een rechtszaak die is afgesloten door een definitief vonnis. Daarvoor is toestemming nodig van de Hoge Raad. Deze is daar zuinig mee. In het geval van de Puttense moordzaak wees het hoogste rechtscollege tweemaal een herzieningverzoek af. Nadat een getuige-deskundige te kennen gaf dat hij op het verkeerde been was gezet, gaf de Hoge Raad in januari 2001 alsnog het groene licht voor heropening van de zaak. Deze week kwam het gerechtshof in Leeuwarden tot een vrijspraak. Er blijkt heel wat meer mis te zijn met de oorspronkelijke veroordeling dan die deskundigenverklaring. In gewoon krachtige termen veegt het hof Leeuwarden de vloer aan met de aanvankelijke veroordeling van het hof Arnhem, die door de Hoge Raad in cassatie is bevestigd. Er is geen bewijs dat de twee verdachten op de dag van de moord in de buurt van het slachtoffer zijn geweest. Toch hadden zij aanvankelijk een bekentenis afgelegd. Dat gebeurde echter onder druk van een spervuur aan verhoren in een onderzoek dat volgens de analyse van oud-commissaris Blaauw aan alle kanten rammelde: geen reconstructie, videobanden die waren gewist, DNA-sporen die naar een ander wezen.

DE UITSpraak in Leeuwarden klasseert de Puttense moordzaak als een gerechtelijke dwaling van het kaliber Giessen-Nieuwkerk (1929). Daarin had een overijverige politiemann getuigen bewerkt om een verklaring af te leggen tegen een onschuldige. Wat beide zaken gemeen hebben is het tunnelzicht van de speurders die zich eenmaal hebben vastgebeten in een bepaald doelwit, en de rechters meekrijgen. De grote vraag is wat zo'n herziening zegt over de strafrechtspraak in Nederland. Dat men zo ver terug moet gaan voor een vergelijkbare *cause célèbre* zegt iets over de zeldzaamheidswaarde van een gerechtelijke dwaling. Men zal deze term vergeefs zoeken in de registers van de handboeken strafprocesrecht, evenals het lemma 'tunnelzicht'. Toch behoort dit evenzeer tot de realiteit van de strafrechtspleging als het geringe aantal vrijspraken in zaken die eenmaal voor de rechter zijn gebracht.

De legendarische Amsterdamse officier van justitie Ab-spoel zei ooit: „Een verdachte ontmoet na de arrestatie eigenlijk nooit meer een onbevangen blik”. Dit mechanisme werkt door tot in de rechtszaal. De zitting is in het Nederlandse systeem „grotendeels een papieren aangelegenheid, gebaseerd op het dossier”, signaleerde de Leidse strafrechtgeleerde 't Hart in 1994: „Daardoor heeft de rechter uitzonderlijk weinig controle op de opsporing”. Het hof Amsterdam verklaarde in dat jaar „dat het onderzoek ter terechtzitting in beginsel niet de strekking heeft leemten ten aanzien van de controleerbaarheid van de gang van zaken in het opsporingsonderzoek aan te vullen”. Deze uitspraak is een verontrustend stuk dichterbij dan Giessen-Nieuwkerk.

DE PUTTENSE moordzaak vormt een vraagteken bij de klassieke rol van de bekentenis als 'regina probationis' (kroon op het bewijs). Zo vreemd is dat trouwens niet. In Amerika kwam begin jaren negentig de valse bekentenis als derde (na meeneed en vergissingen van ooggetuigen) naar voren uit een onderzoek naar onjuiste veroordelingen. 'Putten' herinnert eraan dat dit niet los kan worden gezien van factoren als de scoringsdrift bij opsporing en vervolging, die deze week nog weer als knelpunt werd aangewezen in een analyse van zogeheten megazaken. De zaak vormt ook meer dan een ont-nuchterende voetnoot bij de opmerking van minister Korthals (Justitie) in de jongste aflevering van het tijdschrift voor de rechterlijke macht dat er bij de berechting „een afweging moet worden gemaakt tussen zorgvuldigheid en snelheid”. Het is al een verkeerd teken dat hij dit voorstelt als een keuze.

Gerechtigheid

VK 25/4

'EINDELIJK gerechtigheid' zijn de woorden die zich opdringen na het arrest van het Leeuwarder gerechtshof in de Puttense moordzaak. Wilco V. en Herman D. die voor het verkrachten en doden van de Christel Ambrosius (23) waren veroordeeld tot tien jaar cel, waarvan zij er zeven uitzaten, zijn vrijgesproken. De gerechtigheid is echter niet volmaakt omdat de dader van het misdrijf nog vrij rondloopt.

Nadat twijfels waren gegroeid over de veroordelingen, gaf de Hoge Raad vorig jaar ten lange leste opdracht de zaak te herzien. Uit het Leeuwarder arrest blijkt dat er sprake is geweest van een ernstige justitiële dwaling. Volgens het hof is het onwaarschijnlijk dat de verdachten de misdaden hebben gepleegd.

Het hof laat weinig heel van de bewijs waarop het duo werd veroordeeld. Er zijn geen sporen die erop wijzen dat de mannen met het slachtoffer in aanraking zijn geweest; de vele getuigenverklaringen zijn niet overtuigend; het moordwapen is niet gevonden; DNA-onderzoek heeft geen belastende, wel ontlastende, feiten opgeleverd en het op het been van Ambrosius aangetroffen sperma was niet van een van de verdachten. De sleeptheorie - het sperma zou afkomstig zijn van eerder seksueel contact en bij de verkrachting uit de vagina zijn gesleept - hield geen stand.

De dwaling valt in de eerste plaats de politie te

'Twee van Putten' gaan schadeclaim indienen

Van onze verslaggever
LEEWARDEN

Herman du Bois (41) en Wilco Viets (31) gaan schadevergoeding eisen voor hun onterechte gevangenschap die bijna zeven jaar duurde. Het Puttense tweetal werd woensdag door het hof in Leeuwarden vrijgesproken van verkrachting en doodslag van de stewardess Christel Ambrosius op 9 januari 1994. Daarvoor waren ze eerder twee keer veroordeeld.

Experts zijn er nog niet over uit of hun claim wordt toegewezen. Het gaat in deze aparte procedure om de vraag of er bij hun arrestatie een redelijk vermoeden van schuld was. Du Bois en Viets be-kenden dat ze de moord hadden gepleegd, maar trokken die verklaringen later weer in.

Voor het onterecht gevangen zitten bestaat in beginsel een vaste schadevergoeding van 68 euro per detentiedag, wat voor het Puttense tweetal een totaalbedrag van zo'n 170 duizend euro zou kunnen betekenen. Hun advocaat, Geert Jan Knoops, wilde woensdag niet op de eis van zijn cliënten ingaan, maar zal vermoedelijk ook smartengeld en schadevergoeding voor inkomstenderving vragen.

Alleen Herman du Bois was tijdens de uitspraak aanwezig. Wilco Viets bleef weg omdat zijn vrouw enkele uren voor de zitting was bevallen van een dochter. Du Bois toonde zich na de uitspraak emotioneel en zei dat er einde-

lijk gerechtigheid is geschied. Hij bedankte misdaadverslaggever Peter R. de Vries en oud-hoofd-commissaris Jan Blaauw voor hun aandeel in het bewijzen van zijn onschuld.

Het Openbaar Ministerie zal pas over een paar dagen bekend maken of ze in cassatie gaat van de 'teleurstellende' uitspraak van het hof, maar een woordvoerder liet gisteren al doorschemeren dat appél om juridische redenen zo goed als kansloos is. Als het OM een beslissing heeft genomen, zal het parket in Zutphen zich buigen over de vraag of er een nieuw onderzoek moet worden gestart om de ware dader(s) te vinden van de moord.

Hoofdcommissaris J. Hoogendoorn van de politieregio Noord-Nieuw-Gelderland, het korps dat het onderzoek naar de Puttense moordzaak uitvoerde, liet in een verklaring weten dat zijn rechercheurs geen ander doel voor ogen hadden dan waarheidsvinding.

De Amsterdamse hoogleraar strafrecht T. Schaiken vreest dat in meer grote strafzaken het rechercheurwerk slecht wordt uitgevoerd. 'Misschien nog wel slechter dan wij durven toegeven', zei hij in een reactie op de uitspraak. Volgens hem is er een ernstig kwaliteitsgebrek bij de recherche en heeft dat te maken met de grote reorganisatie van de politie in 1994 waardoor veel kwaliteit is weggevoerd. 'En ik wil niet laatzinnig doen, maar ik denk dat ze op het platteland niet veel ervaring hebben met dit soort grote zaken', aldus Schaiken.

OM aarzelt heropening

Door een onzer redacteurs. NRU

ROTTERDAM, 25 APRIL. Het openbaar ministerie in Zutphen zal niet eerder dan over twee weken besluiten of het onderzoek naar de verkrachting en dood van Christel Ambrosius wordt heropend. De vrijspraak van de verdachten Herman du Bois (41) en Wilco Viets (31) in de zogenoemde Puttense zaak gisteren door het gerechtshof in Leeuwarden, betekent dat de dader(s) mogelijk nog vrij rondlopen.

Het OM in Zutphen kan pas over een mogelijke heropening beslissen als het OM in Leeuwarden niet in cassatie gaat. Beroep in cassatie moet binnen veertien dagen na de uitspraak bij de Hoge Raad worden aangetekend. De persadvocaat-generaal in Leeuwarden, K. van der Velde, betwijfelt of het OM de stap naar de hoogste rechter zal zetten.

Het OM in Zutphen zal niet automatisch tot heropening besluiten als het OM in Leeuwarden niet in cassatie gaat, zegt persvoorlichter S. Dietze. „We hebben tijd nodig om het arrest uitvoerig te bestuderen.”

DUAN 1/5

Peter R. de Vries

De vrijspraak in de Puttense moordzaak is een van de opmerkelijkste vonnissen uit de geschiedenis van de Nederlandse rechtspleging. Niet alleen vanwege het feit dat twee veroordeelden na zeven jaar gevangenis alsnog vrijuit gingen, maar ook vanwege de rol die een journalist in deze zaak speelde.

Vanaf het begin heeft Peter R. de Vries (nu SBS6) zich ingezet voor de herziening van het vonnis, waarbij Wilco Viets en Herman du Bois waren veroordeeld tot tien jaar cel. Ook al leek het finale oordeel geveld door de Hoge Raad, Nederlands bekendste misdaadverslaggever bleef geloven in hun onschuld. Twee jaar nadat zij uit de gevangenis kwamen, oordeelde het hof in Leeuwarden dat het 'onwaarschijnlijk' was dat de twee zwagers de verkrachting van en moord op stewardess Christel Ambrosius op hun geweten hadden.

De vrijspraak roept vragen op ten aanzien van het oorspronkelijke rechercheonderzoek. Maar die interesseren ons hier minder dan de vraag wat de invloed is geweest van Peter R. de Vries die na zes jaar onafgebroken speurwerk, tientallen reconstructies, aanvullend laboratoriumonderzoek en in totaal 36 uitzendingen er in slaagde de moordzaak heropend te krijgen.

De zaak doet denken aan het onderzoek van Kick Geudeker van Voorwaarts, de Rotterdamse zusterkrant van Het Volk, die in 1929 heropening wist te bereiken van de rechtszaak tegen twee onschuldigen die veroordeeld waren wegens de moord op een seinhuiswachter in Giessen-Nieuwkerk. Een klassiek voorbeeld van een gerechtelijke dwaling die door journalistiek speurwerk aan het licht kwam.

Peter R. de Vries heeft in journalistieke kring geharnaste tegenstanders. Daardoor kreeg zijn serieproductie van 36 uitzendingen het karakter van een eenzame kruistocht. Tegenstanders als Bert Molenaar, die voor Nova reportages over de Puttense moordzaak maakte, verweten hem dat hij zich te veel met één partij identificeerde en daarmee als het ware op de stoel van de rechter ging zitten. Een voorstel om hierover een debat te organiseren in De Journalist, strandde helaas op een weigering van De Vries.

Nu het hof in Leeuwarden de twee veroordeelden heeft vrijgesproken, moeten ook De Vries' grootste tegenstanders erkennen, dat hij samen met oud-hoofdcommissaris Jan Blaauw en advocaat G.J. Knoops toch zoveel feiten aan het licht heeft gebracht dat eerdere vonnissen op losse schroeven kwamen te staan. Ook al zou ooit bewezen kunnen worden dat de twee veroordeelde zwagers toch schuldig waren, dan nog is nu vastgesteld dat journalistieke volharding soms wordt beloond.

Piet Hagen

nog over 'Putten'

De Rotterdamse oud-hoofdcommissaris van de politie J.A. Blaauw, die jarenlang heeft gestreden voor de vrijlating van het tweetal, wil dat er een onafhankelijk onderzoek komt naar de verhoormethoden zoals die door de politie zijn gebruikt in deze zaak. „Dat je vier mensen een valse verklaring kunt laten afleggen, is uniek en dramatisch”, aldus Blaauw. Sinds de verhoren van Viets en Du Bois zijn afgenomen, in 1994, is ten aanzien van verhoortechnieken veel verbeterd op de rechercheopleiding, zegt politiewoordvoerder B. Top. Hij wijst er ook op dat eerder DNA-onderzoeken zijn uitgevoerd bij een „groot aantal mannen”.

Ambrosius werd op 9 januari 1994 dood gevonden in het huis van haar oma aan de rand van Putten. In een uitvoerig gemotiveerd arrest kwam het hof gisteren tot de slotsom dat het „onwaarschijnlijk” is dat Du Bois en Viets de daders zijn.

Du Bois en Viets, die zeven jaar onschuldig hebben vastgezeten, zullen schadevergoeding eisen van justitie.

OM niet in cassatie in Puttense moordzaak

ANP
LEEWARDEN

Het Openbaar Ministerie gaat niet in cassatie tegen het arrest van het gerechtshof in Leeuwarden in de Puttense moordzaak, waarbij beide verdachten werden vrijgesproken. Dat maakte het OM woensdag bekend.

Volgens de advocaat-generaal van het parket in Leeuwarden is geen beroep in cassatie mogelijk. In het wetboek van strafrecht staat dat het OM niet in cassatie kan gaan tegen vrijspraak. De Hoge Raad heeft slechts in bepaalde gevallen uitzonderingen op deze regel gemaakt. Volgens de advocaat-generaal valt het arrest in de Puttense moordzaak hier niet onder.

Het gerechtshof sprak op 24 april 2002 Herman Du Bois (41) en Wilco Viets (31) vrij van het verkrachten en doden van de 23-jarige Christel Ambrosius op 9 januari 1994. Zij werd gevonden in het huis van haar oma aan de rand van Putten.

De advocaat van Du Bois en Viets, G.I. Knoops, is blij met de beslissing. „Het komt natuurlijk niet onverwacht, maar mijn cliënten zijn nu officieel geen verdachten meer. Dat is mooi.” Knoops bereidt nu een schadevergoedingin-

Putten NRC 1/5

Het gerechtshof in Leeuwarden heeft de verdachten Du Bois en Viets vrijgesproken van de af-schuwelijke moord op Christel Ambrosius. Dat het hof tot deze uitspraak zou komen lag voor de hand. Er waren inmiddels zoveel twijfels over het vergaarde bewijsmateriaal. In deze zaak bleek er uiteindelijk alleen ontdastend bewijsmateriaal te zijn, met als meest tot de verbeelding sprekend feit de druppel sperma die op het been van het slachtoffer is gevonden en die niet van een van de verdachten was. Ook de veel-besproken 'verslepingstheorie' ging niet op. Er ontbrak namelijk een sleepspoor. Het hof trekt de integriteit van het Gelderse re-chercheteam dat met deze zaak was belast niet in twijfel. Maar het schrijft in zijn arrest wel dat het opsporingsonderzoek er vrij-wel uitsluitend op was gericht de verdenking die tegen Du Bois en Viets was gerezen te onder-bouwen. Dit is een hard oordeel.

Van de politie mag zorgvuldig re-cherchewerk worden verwacht. Ook de officier van justitie – die draagt immers de verantwoorde-lijkheid voor het opsporingson-derzoek – zal de politie kritisch moeten blijven volgen. En van de rechter mag een onafhankelijk oordeel worden verwacht. Ondanks de druk van de publieke opinie en de politiek om 'meer boeven te vangen' zal er consciën-tieus re-cherchewerk moeten wor-den verricht. Het openbaar minis-terie zal moeten waken voor een correcte opsporing. Een aanklacht die is gebaseerd op onvoldoende onderbouwd re-cherchewerk doet afbreuk aan de kwaliteit van de strafrechtspleging. Ik hoop dat re-cherche, openbaar ministerie en rechter uit deze zaak lering trek-ken.

Opsporing, vervolging en be-rechting van strafzaken is geen confectiewerk, maar maatwerk. Het gaat hier niet om materiële zaken, maar om (de toekomst van) mensen. En niet iedere ver-dachte kan zich een doortastende advocaat als Geert Jan Knoops veroorloven. Aan hem is het te danken dat de Hoge Raad over-stag is gegaan en het tweede her-zieningsverzoek is toegewezen. MR. R.B.G. DE KORTE, strafrechtjurist, Den Haag

Rechter dwingt provider tot ingreep

NRA

AMSTERDAM, 27 APRIL. Internet-provider Xs4all moet enkele websites van abonnees verwijderen waarop tips staan hoe de Duitse spoorwegen gesaboteerd kunnen worden. Ook moet Xs4all de namen van de abonnees aan de Duitse spoorwegen geven. Dat heeft de rechter in Amsterdam deze week bepaald in een kört geding dat de Deutsche Bahn tegen de internet-provider had aangespannen. Het bedrijf was verantwoordelijk dat via Xs4all artikelen van het in Duitsland verboden linkse blad Radikal waren op te vragen.

Op de internetpagina's staat hoe het treinverkeer in Duitsland kan worden gesaboteerd. De pagina's zijn vooral bedoeld voor activisten die de treintransporten van nuclear afval willen hinderen.

De informatie staat alle enkele jaren op de Nederlandse webpagina's. Justitie in Duitsland dwong Duitse internetproviders eerder om het hun abonnees onmogelijk te maken naar de Nederlandse pagina's te surfen. De actie had geen succes want medestanders uit de hele wereld plaatsen de Radikal-artikelen op hun sites.

Xs4all moet van de rechter nu de gewraakte informatie verwijderen. Ook moet de provider binnen 24 uur de namen van de abonnees geven. Voldoet Xs4all hier niet aan,

Internet en recht lijken elkaar soms uit te sluiten. Handhaving van de wet is vaak onmogelijk op het wereldwijde netwerk. Wie wel eens gehackt is en erachter komt dat de boosdoener via een gekraakt universiteitsnetwerk uit België een serie pc's in Polen is binnengegrongen om vervolgens in Amsterdam kabelabonnees lastig te vallen, weet dat aangifte doen niet veel zin heeft. Een uitspraak van de Franse rechter dat Yahoo in Frankrijk geen nazi-artikelen mag aanbieden heeft weinig praktisch nut omdat een Amerikaans bedrijf zich niet aan de wet van een Europees land hoeft te houden.

Toch zijn er steeds meer uitzonderingen op de regel dat internet en wetshandhaving niet samengaan. Vooral de Verenigde Staten slagen er goed in de nationale wetgeving over de grenzen heen te handhaven. Er zijn de afgelopen jaren verscheidene mensen opgepakt omdat ze volgens het Amerikaanse openbaar ministerie de Digital Millennium Copyright Act (DMCA) hebben overtreden. Het bekendst zijn de zaken tegen de jonge Noorse programmeur Jon Johansen, die een programma heeft geschreven om dvd's onder Linux af te spelen en tegen de Russische programmeur Dmitry Sklyarov. Sklyarov had een programma geschreven om e-books van softwareproducent Adobe te kraken, zodat de boeken ook bijvoorbeeld in braille kunnen worden omgezet.

Nederland heeft nu ook zijn eerste grensoverschrijdende vonnis. Deutsche Bahn heeft voor elkaar gekregen dat de Duitse internetaanbieder Xs4all twee webpagina's van een abonnee moet blokkeren. 15 April bepaalde de kortgedingrechter in Amsterdam dat Xs4all twee artikelen uit het linkse tijdschrift Radikal, dat een homepage bij de provider heeft, moet verwijderen. In de artikelen 'Kleiner Leitfadens zur Behinderung von Bahntransporten aller Art' en 'AEG Produktinformation' wordt beschreven hoe activisten transporten van kernafval per spoor kunnen vertragen door bovenleidingen en seinkasten onklaar te maken.

De Radikal-zaak dateert uit 1996. Toen moesten Duitse internetaanbieders abonnees de toegang tot de homepage van Radikal ontzeggen. Het gevolg was dat alle homepages en websites van Xs4all-gebruikers niet meer toegankelijk waren vanuit Duitsland. De blokkade werd weer opgeheven omdat de Duitse justitie zich realiseerde dat webpagina's niet

dan moet het bedrijf 5000 euro per dag betalen. De provider heeft de websites geblokkeerd. Ook zal het bedrijf de naam van abonnee bekendmaken, zoals de rechter heeft bepaald. Overigens stellen de eigenaren van de pagina zich volgens de woordvoerder van Xs4all zelf al op hun website voor.

De internetaanbieder gaat wel in beroep tegen de uitspraak. Volgens Xs4all bevat het vonnis geen juridische onderbouwing van de onrechtmatigheid van de twee artikelen uit Radikal. De uitspraak biedt providers geen enkele leidraad voor de omgang met klachten over onrechtmatige content, aldus Xs4all. „De rechter volstaat met de melding dat XS4ALL als groot bedrijf, dat diensten aanbiedt ter wereldwijde communicatie, haar standpunt op korte termijn dient te bepalen”, aldus Xs4all.

De provider hanteert een procedure met een vragenlijst om eventuele klachten te kunnen behandelen conform de Europese Richtlijn voor E-Commerce. XS4ALL is bevreesd voor de mogelijke preventieve censuur die dit vonnis tot gevolg kan hebben.

Inmiddels heeft de Deutsche Bahn ook het internetmedium Indymedia gesommeerd verwijzingen naar sites met de Radikal-artikelen weg te halen. (ANP)

zo gemakkelijk kunnen worden geblokkeerd. Op allerlei plaatsen in de wereld verschenen mirrors (kopieën) van de Radikal-site, die ondanks de blokkade wel toegankelijk waren. Ook nu is het tijdschrift op talloze sites 'gemirrord' (voor een overzicht zie www.indymedia.nl/2002/04/3281.shtml).

Xs4all is verbaasd over de uitspraak van de rechter omdat de papieren uitgave van Radikal in Nederland nooit verboden is geweest. Bovendien zijn internetaanbieders niet verantwoordelijk voor datgene wat klanten online zetten. De klant moet zelf worden aangesproken. Waarom Xs4all de artikelen uit Radikal moest blokkeren van de Nederlandse rechter is niet duidelijk. Pas op 25 april volgt de motivatie van het vonnis.

Deutsche Bahn zit ondertussen niet stil en heeft ook de Amerikaanse zoekmachines Google, Altavista en Yahoo gevraagd de artikelen uit Radikal te verwijderen. De zoekmachines hadden kopieën van de Radikal-site in hun eigen database. Google en Altavista hebben de kopieën verwijderd. Aan de verwijdering is geen rechtszaak vooraf gegaan.

Of de uitspraak van de Amsterdamse rechter, waartegen Xs4all in beroep gaat, stand houdt, is de vraag. Volgens de Europese Richtlijn voor E-Commerce van 8 juni 2000 zijn providers niet rechtstreeks aansprakelijk voor materiaal van hun klanten. Onduidelijk is ook of de artikelen wel onrechtmatig zijn, zegt de advocaat van Xs4all, mr. R. van Leeuwen. „Vergeleken met het op internet geplaatste terreurhandboek van Al-Qaeda, maar ook vergeleken met vele andere handleidingen die behalve op internet ook in de boekhandel of bibliotheek te krijgen zijn, is de site van Radikal kinderspel”, aldus Van Leeuwen in het digitale tijdschrift WebWereld. „Minister Korthals van Justitie zag geen ruimte om de verspreiding van het terreurhandboek van Al-Qaeda tegen te gaan, omdat dit geen strafbaar feit oplevert, maar ook vanwege de vrijheid van meningsuiting.”

Websites: www.xs4all.nl/ tank/radikal; www.contra.org/radikal

MARIE-JOSÉ KLAVER NRA
[klaver@nrc.nl] 22/4

Marie-José Klaver beantwoordt vragen over internet en reageert op bijdragen van lezers. Heeft u een vraag of suggestie, stuur dan een e-mail naar klaver@nrc.nl. Antwoorden en reacties zijn op www.nrc.nl/internet te lezen.

Recidivist voortaan zwaarder aangepakt

Van onze verslaggever
Frits van Veen

DE HAAG

Hardnekkige criminelen zullen zwaarder aangepakt worden. De bestaande strafverhoging voor recidivisten wordt uitgebreid tot alle misdrijven. Het OM gaat de rechter consequent vragen om toepassing van de strafverhoging. Dat schrijft minister Korthals van Justitie in een brief aan de Tweede Kamer.

Een hardere aanpak van veelplegers en draaideurcriminelen staat sinds een halfjaar bovenaan de agenda van de Tweede Kamer. Op initiatief van de VVD werd die wens in oktober neergelegd in een mede door PvdA en CDA onderkende motie. De helft van alle misdrijven wordt gepleegd door een kleine, bekende groep daders.

VVD-minister Korthals was in eerste instantie afhoudend, omdat de huidige wet al de mogelijkheid tot strafverzwaring biedt. Plegers van vermogens- en geweldsmisdrijven en laster lopen bij recidive kans op een strafverhoging met eenderde. In de praktijk leggen rechters deze strafverhoging vaak alleen op als een crimineel de tweede keer in de fout gaat.

Korthals ziet nu ook reden de wetgeving te verscherpen. Hij wil de strafverhoging bij recidive als algemene regel opnemen in het Wetboek van Strafrecht. Dat betekent dat bijvoorbeeld ook drugsdelicten en wapenbezit eronder gaan vallen. De strafverhoging geldt alleen als iemand gepakt wordt voor een gelijksoortig delict dat hij eerder pleegde.

Om rechters te dwingen de strafverhoging op te leggen, gaat het OM de verhoging consequent in zijn tenlastelegging en strafis opnemen, schrijft de bewindsman. Hij geeft daaraan de voorkeur boven de plicht die de Kamer aan de rechter wil opleggen om het niet toepassen van de strafverhoging in het vonnis te motiveren.

Privacywet frustreert politiewerk

DRONTEN, donderdag

De privacywetgeving heeft de regiopolitie Flevoland danig dwarsgezet in het onderzoek naar de mobiele telefoon en jas van de door een misdrijf om het leven gekomen Pim Overzier uit Apeldoorn. De huidige privacywetgeving laat niet toe om de eigenaar van een mobiele telefoon te traceren als een misdrijf niet is aangetoond.

Afgelopen vrijdag bleek dat een wandelaar de spullen van de vermoorde man al in januari bij de politie had afgeleverd. De vinder trok afgelopen week opnieuw aan de bel bij de politie na het zien van een aflevering van het programma Opsporing Verzocht.

AMSTERDAM - De politie kan de apparatuur waarmee zij telefoonverkeer af luistert, blijven gebruiken. Ook de af luisterprocedures hoeven niet te veranderen. Dat is de uitkomst van een analyse van de apparatuur in de 39 in Nederland aanwezige 'tapkamers'. Aanleiding waren berichten uit de VS. De Israëlische geheime dienst zou via door Israëlische bedrijven geleverde af luisterapparatuur toegang hebben tot geheime Amerikaanse informatie. Ook in Nederland wordt apparatuur uit Israël gebruikt.

PAR 12/4 (ANP)

Straf tegen recidive leidt zeker niet tot minder misdaad

Het voorstel van demissionair minister van Justitie Korthals om recidive strafbaar te stellen berust op het waanidee dat meer straf leidt tot minder misdaad, meent Hendrik Kaptein.

Het kabinet is weg, de criminaliteit nog niet, maar minister van Justitie Korthals heeft net voor zijn demissie de Tweede Kamer per brief meegedeeld hoe de misdaad moet worden 'opgelost'. Algemene strafbaarheid van recidive moet als zodanig worden vastgelegd in de wet. Wie de misdaad niet kan laten, moet alleen al daarom harder worden aangepakt. Populisme roert zich in de politieke coulissen, de minister slaat een nog fermere toon aan, als de Kamer meedoet, kan de gewone man weer veilig over straat (lijkt ook een meerderheid in die Kamer te vinden).

Inderdaad zijn er statistieken die stellen dat meer dan de helft van alle strafbare feiten moet worden toegeschreven aan 10.000 daders, ofwel 5 procent van alle verdachten. Wat ligt dan meer voor de hand om die kleine groep hard aan te pakken, als dat grote gevolgen in

Korthals doet aan criminele klok- en klepelkunde

de goede richting oplevert? Wie weet dat hij een volgende keer echt voor schut gaat, zal het toch laten?

Zo lijkt het, maar om ten minste vier redenen is strafbaarstelling van recidive een gevaarlijk plan: 'de' recidivist is een statistische illusie, gevangenisstraf werkt recidive juist in de hand, strafbaarstelling van recidive dient geen zinnol strafdoel en gevaren van recidive moeten met andere dan strafrechtelijke middelen worden aangepakt.

Over de statistische illusie van 'de' recidivist: beeldbepalende recidivisten zijn de Marokkaanse straatrovers, de beroepsinbreker en nog wat onguere types uit het grote boevensprookjesboek. Dergelijke figuren komen nogal eens in aanraking met politie en justitie en zo komen zij in statistieken terecht en in de media en dus ook in de politiek). Levenslang frauderende accountants, advocaten en aandelenhandelaren worden op een enkele spraakmakende uitzondering na door justitie niet gehinderd en komen in recidivistieken dan ook niet voor. Nog afgezien van recidive door junks en hun toeleveranciers als gevolg van verdoving van het strafrecht door drugs, waardoor meer dan tweederde van de capaciteit van justitie in rook opgaat.

Bovendien zeggen statistieken niets over sterk uiteenlopende oorzaken van recidive. Wat is er gemeenschappelijk aan een dwangmatig seksuele herhalingsdader en een taxichauffeur die toeristen tilt? Tegen seksuele en andere dwangmatigheid helpt meer (gevangenis)straf helemaal niet en ook al zou de calculerende opportunist het gevaar van straf meerekenen, dan nog is de kans klein dat die dreiging hem op het rechte pad houdt. Al was het maar door de veel te kleine pakkans. Heeft een crimineel wel gezeten, dan is de

kans groot dat straf alleen maar averechts werkt. Ook op het ministerie van justitie zuchten de plannen onder stoffige stapels rapporten over de marginaliserende en criminaliserende werking van gevangenisstraf. Langer straffen maakt dat alleen maar erger.

Maar straf is toch ook vergelding? Straf is toch verdiend? De terugkomst van de vergeldingsgedachte is een drijvende kracht achter de verharding van het strafrecht. Alleen is nog steeds niet goed uitgelegd wat die vergelding eigenlijk inhoudt. De vermaarde strafjurist Modderman schreef al in 1864: „Bij de morele vergeldingstheorieën b.v. komt het vraagstuk (van de maat der straffen) hierop neer: hoeveel zinnelijk leed is er nodig om een zedelijke schuld te delgen? Overdrijf ik, wanneer ik beweer, dat hierop evenmin een antwoord kan worden gegeven, als op de vraag, hoeveel duim ijzer er noodig is, om een lakenschen rok te maken?”

Vergelding is hooguit zinnol in de vorm van eigenhandige schadevergoeding door de dader (vergelding is retributie en retributie betekent niet voor niets: vergoeden). Maar taakstraffen en andere 'restitutieve' straffen worden door de minister juist uitgesloten als het om recidive gaat. Verder kan straf als vergelding hooguit dienen tot genoegdoening voor slachtoffers, als uitdrukking van publieke solidariteit met hen. Maar slachtoffers van delicten hebben met recidive niets te maken, alleen met de gevolgen van tegen hen gepleegde delicten. En: wat moet er aan recidive als zodanig worden vergolden? Het hele recidivebegrip is een product van misplaatst preventiedenken.

Strafbaarstelling van recidive als zodanig dient dan ook geen zinnol strafdoel (afgezien van uitzonderingen als puntenstelsels voor beginnende automobilisten). Recidive moet met andere middelen worden aangepakt. Misschien moeten in de sfeer van maatregelen meer mogelijkheden komen om een heel kleine groep dwangmatig levensgevaarlijke daders levenslang uit het verkeer te nemen. Voor zover recidive verder te bestrijden valt, gaat het om vanzelfsprekende verbeteringen die dezelfde minister en eigenlijk de hele politiek gewoon hebben laten liggen: vergroting van de veel te lage pakkans, niet alleen voor frauderende advocaten maar ook voor Marokkaanse straatrovers, veel snellere afdoening, meer preventie met andere dan strafrechtelijke middelen en vooral: betere opvoeding en beter onderwijs, ook voor allochtonen.

Korthals' criminele klok- en klepelkunde is een door electorale motieven ingegeven herhaling van de waanidee dat meer straf leidt tot minder misdaad. Ook tegen recidive leidt dat alleen maar tot contra-productieve verharding van de strafrechtspleging en verwaarlozing van al die andere dingen die allang hadden moeten gebeuren tegen recidive en misdaad in het algemeen. Wie is hier de gevaarlijke recidivist?

Algemene strafbaarheid van recidive zal toch wel door de Kamers komen, naar het politiek/ambtelijk adagium dat het plan te gek is voor woorden en dus wel zal worden uitgevoerd. Verstandige strafrechters zullen door die politieke kermisvertoning niet op hol slaan. Zij hoeven immers niet alles op te leggen wat een ministerieel gedirgeerd openbaar ministerie tegen recidive gaat eisen.

Dr. H.J.R. Kaptein doceert rechtsfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam.

>Commons votes down motion to raise age of consent, toughen child porn law

>LOUISE ELLIOTT
>Canadian Press, Tuesday, April 23, 2002

>OTTAWA (CP) - A Canadian Alliance motion calling on the federal government

>to toughen child pornography legislation and raise the age of sexual consent

>was defeated in the House of Commons on Tuesday. MPs voted 163 to 62

against the motion, which called for new legislation to outlaw all forms of child

pornography, including written material, in the wake of a controversial B.C.

>court ruling.

>The government said it didn't oppose the motion in principle, but wants to consult with the provinces and before taking any action.

>Last month, the B.C. Supreme Court ruled that graphic and violent child sex

stories written by John Robin Sharpe should not be considered criminal

>because they had artistic merit.

>The motion also proposed raising the age of sexual consent to at least 16

>from 14.

>Five Liberal backbench MPs and all Tories present voted in favour of the

>motion, along with all Alliance members present. The Bloc and the NDP

>largely voted against the motion.

>Currently, the age of consent is 14 except in situations when a relationship

>of trust or authority exists, or the relationship is deemed exploitative,

>such as in child pornography or prostitution. In such situations, the age of

>consent is 18.

>Alliance justice critic Vic Toews said earlier in the day the party doesn't

>want to criminalize sex between young people who are close in age. Rather,

>the intention is to protect young people from sexual abuse by adults.

>Toews said the change would still allow judges to exercise discretion in individual cases while stopping the exploitation of children by adults.

>All forms of child pornography are harmful both to children and society

>generally, Toews said, even if they don't involve real children having sex.

>He added the motion would

place the onus on Parliament to revisit child

>pornography law, including the artistic merit defence.

>

>"Obviously with the Sharpe case something has gone seriously off-track," he

>said.

>

>Justice Minister Martin Cauchon said the government is just as

concerned

>with stopping child pornography as the Alliance and is consulting with the

>provinces on the issue.

>

>But any changes to the Criminal Code must proceed slowly, he said, not

>through the fast introduction of a new law.

>

>"I want to be sure that the bill we table is a bill that meets the needs of

>society and also respects the terms of the Charter of Rights and Freedoms."

>

>He also suggested an outright ban of the artistic merit exception might be

>going too far.

>

>"Maybe we have to look at the situation in order to see if it's possible to

>narrow the exception," he said. "I want to make sure that whatever we do as

>a government, we will create an effective and efficient tool to protect our

>children in Canada."

>

>With regard to age of consent, he said the government is also consulting

>with the provinces on that and will discuss the issue at federal-provincial

>meetings this fall.

>

>Prime Minister Jean Chretien noted that in an opinion piece published on

>Tuesday, Alliance Leader Stephen Harper called for a consultative approach

>to dealing with child pornography.

>

>"That's exactly what we're doing," Chretien said of the government's

>consultations with the provinces.

>

>On Monday, the Liberals suggested the opposition motion could actually lead

>to a lowering of the age of consent to 16 from 18 where a relationship is

>exploitative.

>

>Toews dismissed that argument as "mischief." He said the motion would

simply

>raise the base level for consensual sex to 16, not change the provision

>involving exploitative situations.

>

>"What the Liberals are doing ... is casting around looking for a

technical

>reason not to do what every Canadian believes they

>should do," he said.

>

>Toews said 14- and 15-year-olds do not have the emotional or mental maturity to decide whether to have sex with an adult.

In de klas condooms laten zien? Ondenkbaar in Indonesië

Van onze verslaggever
AMSTERDAM

'Voor seks heb je er twee nodig, juist of onjuist?' De meeste mensen in het klaslokaal kiezen voor onjuist, en die hebben volgens biologieleeraar Gee van Duin gelijk. Masturbatie is, net als trioseks, ook een optie. Samen met een vwo-4 klas volgden zes uit ontwikkelingslanden afkomstige bezoekers vorige week een les seksuele voorlichting.

De groep bezoekers is op uitnodiging van de World Population Foundation (WPF) naar Neder-

land gekomen. De WPF wil de 'reproductieve en seksuele gezondheid' in ontwikkelingslanden verbeteren. Daarom heeft ze zes seksuele voorlichters hier een cursus aangeboden die hen leert hoe ze in hun eigen land nieuwe programma's kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Het bezoek aan de oecumenische scholengemeenschap Het Baken in Almere is de afsluiting van de cursus.

Een beetje onwennig zit de Ugandese Peninah Kyoyagala in de rumoerige klas. Ze kijkt verbaasd naar haar al even verraste landgenoot Mozes Mpaali. 'De

meeste ouders in mijn land denken dat je jongeren door seksuele voorlichting op een idee brengt', zegt ze. Leerling Marjon van Es denkt dat het omgekeerd is: 'Je wordt er juist voorzichtiger door.' Kyoyagala geeft in Uganda voorlichting op scholen. Ze is verbaasd dat het hier door een docent wordt gedaan. 'Een leraar verliest respect wanneer hij met zijn leerlingen over seks praat.'

Het geven van seksuele voorlichting in ontwikkelingslanden levert heel andere problemen op dan in Nederland. Het onderwerp brengt hier vooral onrust in het

klaslokaal, geginnik, gedraai op de stoelen en af en toe een rood hoofd. In Vietnam heeft de voorlichting een *coming out* moeten meemaken. 'Eerst hingen we posters op in het wc-hokje, daarna op de muur van het wc-blok, vervolgens in de gang en nu hangen de posters in het klaslokaal', vertelt Hoang Yen Thi Nguyen trots.

De openheid van de leerlingen blijft niet onopgemerkt. Het moment dat Van Duin vraagt of iemand een condoom bij zich heeft en een van de leerlingen, bijna zonder schroom, er een uit zijn portemonnee haalt, wordt na de

les aangehaald. Linda Lasrun: 'In Indonesië is zoiets ondenkbaar. Wanneer je openlijk laat zien dat je een voorbehoedmiddel bij je hebt, krijgen je ouders een brief, word je geschorst en op een heropvoedingscursus gezet.'

In het lokaal staat een doos met condooms, bijna iedereen graait er een of twee uit. Een jongen loopt er voor de derde keer langs. 'Hé!', roept Van Duin, 'je hebt er al twee.' De jongen kijkt over zijn schouder en loopt terug naar zijn biologieleeraar om, na een korte discussie, met alle drie de condooms het lokaal te verlaten.

ZOEK DE HOMO

Zoek de homo in jouw omgeving

De jongerencampagne 'Zoek de homo!' is deze week van start gegaan. Door middel van posters en folders op scholen, sportverenigingen en in openbare gebouwen in de regio Zuid-Holland Noord wil het COC Leiden jongeren stimuleren om zonder gêne 'uit de kast te komen'. Uit onderzoek blijkt dat tweederde van de Nederlandse jongeren geen problemen heeft met homoseksualiteit. Toch zou 95 procent van hen in de klas niet vertellen over hun seksuele gaardheid. Bovendien heeft 92 procent er geen flauw benul van hoeveel mensen in hun omgeving homoseksueel zijn. En dat terwijl op een school met duizend jongeren, tachtig leerlingen met een dergelijk geheim rondlopen.

Geen vrijheid

Ik heb veel feestjes en meestal zijn die om ongeveer twaalf uur afgelopen. Ik mag wel tot die tijd, maar m'n ouders willen me komen ophalen en dit wil ik absoluut niet. Tot nu toe ging ik met ongeveer vier vriendinnen op de fiets heen en op de fiets terug en dan bij één van die vriendinnen logeren. Dit hebben m'n ouders ooit echt goed gevonden, alleen meestal luide ik iets over dat een andere ouder me zou komen ophalen of zoiets. Hier trappen ze niet meer in, ze willen me zelf op komen halen, ook als ik over ongeveer een half jaar uitga. Ik vroeg tot welke leeftijd ze me wilden ophalen en ze zeiden: 'Dat zullen we altijd blijven doen, we zijn als de dood dat je door zo'n tek gepakt wordt.' (Nou, natuurlijk niet ALTIJD, maar gewoon tot m'n achttiende ongeveer, want daarna ga ik uit huis, weet ik al.) Zelf ben ik helemaal niet bang en durf ik zo met een paar vriendinnen laat terug te fietsen. Ik heb het gevoel dat ik geen vrijheid heb, omdat ik nooit (zo voel ik het tenminste) eens lekker m'n gang zou kunnen gaan. Ik kan niet eens lekker helemaal zat worden, want dan mag ik waarschijnlijk al helemaal niet meer uit of naar die eesten. Het is niet alleen dat ik niet m'n eigen gang kan gaan, maar ook dat ik me ervoor schaam denk ik. Ik hoop dat iemand advies voor me heeft, want zoals je ziet: praten met m'n ouders helpt dus niet.

VPE 13/4

Stijging abortussen Duitse minderjarigen

Duitsland Het aantal abortussen in Duitsland stijgt nauwelijks meer, behalve bij minderjarige meisjes. In 2001 werden in Duitsland 135.000 zwangerschappen afgebroken, ofwel 0,3 procent meer dan in 2000, meldde gisteren het federale bureau voor de statistiek in Wiesbaden. (AP)

Jeugdhuis moet maand dicht na zedenschandaal

PEER — Knokpartijen, lawaai-hinderen en een heuse schietpartij konden nog net, maar twee pubers van 15 en 17 die seks hadden voor de deur van het jeugdhuis, in het bijzijn van enkele wild enthousiaste toeschouwers: dat was er te veel aan. De Peerse burgemeester Theo Kelchtermans oordeelde gisteren in ieder geval dat de zedenverwildering in zijn Noord-Limburgse stad een forse halt moest worden toegevoerd. «Wat zaterdagavond is gebeurd, was de druppel», aldus de burgervader en hij liet het jeugdhuis voor een maand sluiten. «We hadden tijdens onze Mexican Party van zaterdagavond misschien niet zoveel tequila mogen schenken», kloppen enkele verantwoordelijken zich op de borst. De ouders van het 15-jarige meisje kunnen er alleszins niet mee lachen. Zij dienen een klacht in wegens verkrachting. (DLKB)

Doe het veilig

Ik en mijn vriendin komen net bij de dokter vandaan waar we een afspraak hebben gemaakt voor een onderzoek. Ik raak nog eens de tel kwijt. Niet dat ik niet kan tellen, maar in dit opzicht is het toch wel veel: vier (!) van mijn vriendinnen zijn al bij de dokter geweest omdat ze 'misschien' zwanger waren of een SOA hadden. (Alcohol speelt niet eens een rol). Die meisjes zijn allemaal onder de 15! Vroeger was het normaal dat je pas 17 was als je ontmaagd werd. Ik vind het al onwijs jong dat je onder de 15de seks hebt, maar dat je het dan ook nog onveilig doet, is toch echt vreemd. Terwijl we net op school een project over veilig vrijen hebben gehad, waar twee van die vriendinnen een 8 voor hadden! Dan moet je het toch weten! En dan krijg je van die reacties 'het gebeurt gewoon'. Hoezo 'gewoon'? Dit is niet eens gewoon! Er zullen misschien mensen zijn die denken dat ik er geen verstand van heb (heb ik ook niet) maar wat ik net heb verteld is toch waar, zeg nou zelf! Ik help ze wel, hoe stom ze ook geweest zijn. Medelijden heb ik wel. Ik wil even zeggen dat je goed moet nadenken voordat je iets 'van plan' bent. Doe het veilig of doe het gewoon niet.

VPE 13/4

Een meisje van 14

Klachtenite voor jonge internet-gebruikers

door DAPHNE VAN DIJK

AMSTERDAM — De meeste kinderen zijn dol op computers en internet, maar de makers van sites en chatboxen houden nog veel te weinig rekening met de wensen van de jonge gebruikers. Sinds deze week kunnen jonge surfers tussen de 8 en 12 jaar hun virtuele grieven kwijt op de website www.kindertestlab.nl, een initiatief van de stichting Kinderconsument.

„Ik chat veel en kom soms erg rare mensen tegen”, schrijft ene Casper op de site van kindertestlab. „Vorige week zat een jongen me uit te schelden en moest ik uitloggen. Prima dat ik in kindertestlab tips kan geven want ik vind dat die jongen eraf moest en ik niet. Of kijkt er soms nooit iemand mee van een bedrijf bij chats? Waarom zit er geen knop op zodat die dan zo'n jongen eraf kan halen?”

Het commentaar van Casper hoort directeur Bamber Delver van de stichting Kinderconsument wel vaker van kinderen. „Ze vinden het belachelijk dat als ze uitgescholden worden in een chatbox - wat veel gebeurt - zij moeten uitloggen om aan het gescheld te ontkomen. Je moet dus als slachtoffer afhaken omdat bedrijven achter de chatboxen niets ondernemen.”

Blokkeren

De komende twee weken kunnen de kinderen hun mening geven over de vijf grootste chatboxen, zoals die van TMF, Fox Kids en chat.nl. Van de bevindingen worden rapporten opgemaakt die vervolgens aan de internetbedrijven worden aangeboden. In de toekomst zullen andere internetonderwerpen aan bod komen

Bamber Delver: „Kinderen zijn ervaringsdeskundigen.” FOTO: MARTIN MOUJ

als het gebruik van gratis e-mailadressen of het versturen van smsjes via het net. Bamber Delver: „Neem een hotmailaccount. Daarmee kun je vrij simpel spam blokkeren, maar de uitleg staat in volwastentaal in plaats van kindertaal. En gratis sms-jes zorgt ervoor dat kinderen soms pest-sms-jes ontvangen en die niet kunnen blokkeren.”

De site is speciaal voor kinderen omdat zij ervaringsdeskundigen zijn. „Veel ouders hebben er geen benul van wat hun kinderen tegenkomen op het net. Uit Amerikaans onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat één op de vijf chattende kinderen seksuele uitnodigingen krijgt. Een jongetje vertelde me onlangs dat hij dacht met een ander jongetje te mailen, tot die zei dat hij hem met een zweep wilde slaan. Kinderen weten vaak niet hoe ze op zulke dingen moeten reageren. Bij ons kunnen ze hun verhaal kwijt.”

De stichting Kinderconsument hoopt kinderen op deze manier te helpen ontwikkelen tot kritische consumenten.

Internet uitkomst jonge homo's

ROBIN DESSING

AMSTERDAM — De meeste homo's komen rond hun vijftiende achter de waarheid en houden die angstvallig geheim tot ze zelfstandig wonen. Maar internet biedt jonge homo's de kans anoniem 'lotgenoten' te vinden en afspraken te maken. Deze nieuwe generatie heeft eerder seksuele contacten, gaat eerder uit in de homohoreca en beleeft eerder de *coming out*.

„Ik had een jongen in de klas die zei homo te zijn. Door zijn eerlijkheid was hij het pispaltje van de klas, wat ervoor zorgde dat hij van school ging. Ondanks dat ik diep

van binnen wist dat ik ook zo was, wilde ik absoluut niets van hem weten,” zegt Martijn (25), die dankzij internet 'uit de kast kwam'. Nachtenlang surfte hij naar homsites, communities en chatboxen en kwam zo in contact met jongens die hetzelfde meemaakten.

„Als internet eerder beschikbaar was geweest, had ik mijn *coming out* waarschijnlijk ook op jongere leeftijd gehad. Je loopt namelijk geen enkel risico dat iemand in je naaste omgeving erachter komt. Dat klinkt misschien paranoia, maar bedenk hierbij dat het mijn grootste geheim ooit was. Dat wilde ik zelf vertellen, en pas als ik er zelf aan toe was.”

Ron (20), student op de HTS, was zeventien toen hij het zijn ouders vertelde, na een internetdate met een jongen. In 1998 ontdekte hij internet. „Ik zette al snel mijn eerste contactadvertentie op de site van tijdschrift *Expresso*. Dagelijks ontving ik minstens tien berichten. Ik kon mijn verhaal nu voldoende kwijt en de verhalen van anderen lezen. Ik voelde me niet meer alleen.”

Wie de vele homosites bezoekt, ziet overvolle chatboxen en advertenties waarin jongeren op zoek zijn naar 'vriendschap of meer'. Hoofdredacteur Caspar Pisters van

PAR 30-4

ps- Het is niet zo dat het niet mag omdat de afstanden ver zijn, want alles is hier dichtbij elkaar en ik hoef dus sowieso niet lang te fietsen.

Expresso, een homojongerentijdschrift, legt uit waarom de coming out zo moeilijk is. "Op veel middelbare scholen is van tolerantie niet bijster veel te merken. Over het algemeen willen pubers niet al te veel afwijken van leeftijdgenoten. Meer informatie over homoseksualiteit dan de beelden die via de media binnenkomen, krijgen ze niet. Die beelden worden helaas beheerst door clichés: de leernicht en travestiet."

Ron zette zijn verhaal online (www.comeout.nl) en trad op in het tv-programma Fast Forward van de Ikon. "De volgende dag was de hele school op de hoogte. De roddel ging dat ik het met een leraar deed en 's avonds kreeg ik een mailtje waarin

Op school is begrip vaak ver te zoeken

niemand me bedreigde met de dood." Voor pestrijen, intimidaties en dreigementen hoef je op internet niet bang te zijn. "Wat dat betreft is het een supermedium," zegt Pisters. "Door het anonieme contact met 'lotgenoten' kunnen ze het alleen op de wereld'gevoel van zich afschudden. Voorheen was je aangewezen op wat gortdroge boeken in de bibliotheek of, als je genoeg lef had, een vertrouwenspersoon. Nu hoef je maar naar expresso.nl te surfen en een wereld gaat voor je open." Het virtuele contact leidt vaak tot een afspraakje - maar niet altijd met succes. Martijn: "Normaal gesproken leer je iemand kennen in de volgorde 'zien - praatje maken - beter leren kennen - vriendschap opbouwen en dan persoonlijke dingen vertellen'. Op internet is het precies andersom. Het is raar als je eindelijk de jongen ziet waarmee je al zo lang mailt. Zo'n situatie maakt kwetsbaar."

"Mijn eerste contact ontstond via zo'n datingsite. Ongeveer een maand lang mailden we elkaar uitvoerig. We besloten iets af te spreken." De afspraak verliep goed. "Uiteindelijk mislukte de relatie die we kregen, maar we bleven goede vrienden. Daarna ging ik vaker daten: ik ontmoette tien jongens in het echt."

Maar: "Die vriend sprak een keer met een faker af. Hij dacht dat het iemand van zijn leeftijd was. Maar toen hij hem uiteindelijk ontmoette, was het een kerel van 47, kaal met hangbuik. Veel oudere mannen proberen op deze manier jong vlees aan de haak te slaan. Walgelijk eigenlijk."

Nick Post (21), student industriële vormgeving, heeft vanaf zijn zestiende ongeveer twintig keer gedate via chatboxen en advertenties. "Leeftijdgenoten kon ik moeilijk vinden op internet. Nu zijn veel meer jongeren actief en is de leeftijd lager." Hij denkt dat het niet verstandig is voor vijftienjarigen al te daten, maar zelf heeft hij er geen spijt van. "Het ging ook niet per se om seks. Ik wilde gewoon aandacht."

Nick vertelde het zijn ouders toen hij dertien was. Dat was toen een bijzonder jonge leeftijd, maar volgens Pisters nu niet meer. Hij maakt dat op de uit de brieven van dertien- en veertienjarigen die zijn blad krijgt. Hoewel cijfermateriaal ontbreekt en nog geen onderzoek is gedaan naar het verband tussen een vroegere coming out en internet, kan voorzichtig verondersteld worden dat steeds meer homojongeren elkaar vinden op internet.

Ron: "Tegenwoordig loop ik door de stad en kan helemaal mezelf zijn. Hoewel je je coming out voor vrienden, familie en school toch zelf moet doen, heeft internet me wel bij de acceptatie geholpen. Ik zag homoseksualiteit niet langer als een stelletje nichten in boten, varende door de grachten van Amsterdam."

De namen van Ron en Martijn zijn om uiteenlopende redenen gefingeerd.

Ze zijn zelf niet veel ouder dan zestien en pakken met hun charmes en trukendoos nog jongere meisjes in die uiteindelijk in de prostitutie belanden. De Antwerpse vereniging Payoke wijst op het alarmerende en relatief nieuwe fenomeen van de 'loverboys', die al op jonge leeftijd de kneepjes van het pooiersvak en de criminaliteit onder de knie hebben. De slachtoffers die Payoke opving, waren op een na Belgische meisjes.

beschouwd. Ze werkt enkel met de meisjes om hun vertrouwen niet te schaden. In de meeste gevallen worden de meisjes namelijk bedreigd door de loverboys die hen in de prostitutie deden rollen.

De Ceuster: "Het gaat allemaal heel snel. Die gasten zien er niet slecht uit en ze rijden, ondanks het feit dat ze nog geen achttien zijn, rond in dure cabriowagens. Ze wachten meisjes van ongeveer veertien op aan schoolpoorten en cafés en ze hebben alles, eigenlijk vooral veel geld, om hen te imponeren", zegt De Ceuster. Meestal lukt dat ook. "De slachtoffers die ik heb leren kennen zijn bijna allemaal Belgisch maar het zijn altijd meisjes met problemen thuis of op school. Jongens die hen dan veel cadeautjes geven en hen zeggen dat ze speciaal zijn, daar vallen ze makkelijk voor", zegt De Ceuster.

Na een tijd vraagt de jongen zijn nieuwe 'vriendinnetje' echter om iets terug te doen. Ze zeggen dat het geld op raakt en dat ze bijvoorbeeld nog geld moeten aan een vriend. Het meisje moet dan een avondje uit gaan met die vriend om hem wat gunstig te stemmen. Dat begint met een bioscoopbezoek. De volgende stap is echter dat die vriend niet tevreden is en meer wil. Uiteindelijk moet het meisje met hem en later ook met andere mannen naar bed. "Op die manier worden die meisjes 'getraind' om als straatprostitutue te werken", zegt De Ceuster.

De meisjes denken aanvankelijk dat het om 'ware liefde' gaat. Maar het verhaal van twee meisjes die benaderd werden door en verliefd werden op loverboys in blitse BMW's is er een extreem voorbeeld van dat het enkel en alleen om harde valuta gaat. De slachtoffers werden uiteindelijk in het milieu van de hand gedaan voor 300 euro. Ik heb dan ook een sterk vermoeden dat die jongens zich op hun beurt zelf moeten verantwoorden tegenover een leider", zegt De Ceuster.

Over het aantal loverboys dat momenteel aan de slag is in het Antwerpse milieu tast De Ceuster in het duister. "Sinds 2000

heb ik zelf een tiental slachtoffers begeleid, maar veel van die meisjes durven er niet mee naar buiten te komen omdat ze bedreigd worden. Een van de meisjes die met de dood bedreigd werd, trok bijvoorbeeld haar klacht in en ziet die gast nu nog altijd", zegt De Ceuster.

Wanneer De Ceuster in contact komt met een slachtoffer probeert ze hen ervan te overtuigen met de jongen te kappen, wat door de bedreigingen niet vanzelfsprekend is. "Ik probeer ook de ouders en de school erbij te betrekken en de meisjes door te

'Het zijn gewoon pooiers'

ZEMBLA, NEDERLAND 3, 21.15-21.50 UUR

'LOVERBOYS' is de ooit door een journalist bedachte term voor jongens, die hun eigen vriendinnetjes tot prostitutie dwingen. Ze winnen ze voor zich met aandacht en cadeautjes, maken ze emotioneel afhankelijk en zetten ze vervolgens met geweld achter het raam. Waar na het voor de meisjes vrijwel onmogelijk is om zich nog los te maken uit deze misbruikrelatie. Om ze daarbij hulp te bieden en om anderen voor dit lot te behoeden, komen in het land steeds meer initiatieven van de grond. Zoals Pretty Woman, een laagdrempelig Utrechts project, dat zich richt op risico- en al praktiserende meisjes (en dat

haar inderdaad naam ontleent aan de film met Julia Roberts). Oprichtster Marieke Kamerbeek gebruikt de term 'loverboys' bewust niet, omdat ze het te verhullend vindt. "Het klinkt me net iets te romantisch, terwijl het gewoon pooiers zijn," zegt ze. Met haar project wil ze een veilige plek bieden voor de veelal getraumatiseerde meisjes, om te praten, tot zichzelf te komen, inzicht in hun situatie te krijgen en te beginnen aan de lange weg naar herstel. De preventieve activiteiten van Pretty Woman bestaan uit voorlichting op scholen en in buurthuizen. Daar wordt uitgelegd hoe de loverboys te werk gaan, hoe je ze kunt herkennen en wat je

kunt doen als je benaderd wordt. "Het zijn jongens van rond de twintig, die op zoek gaan naar een bepaald soort meisjes," aldus Kamerbeek. "Kwetsbare jonge meisjes met een trauma-achtergrond, die van huis uit niet veel liefde en warmte hebben meegekregen, en vaak ook seksueel misbruikt en geslagen zijn. Daar hebben ze een goeie neus voor. Ze spreken ze aan op straat, in de disco, bij school of het opvangcentrum en maken ze het hof. De meisjes worden geïsoleerd van hun vrienden en familie, tot ze zoveel mogelijk alleen staan en ze totaal afhankelijk zijn van de zogenaamde liefde van zo'n jongen. Dat is dan het moment waarop ze in de prostitutie gedwongen worden. Die jongens zijn er heel bedreven in zo'n meisje aan zich te binden, haar verslaafd te maken aan de afhankelijkheidsrelatie. Het is een métier op zich."

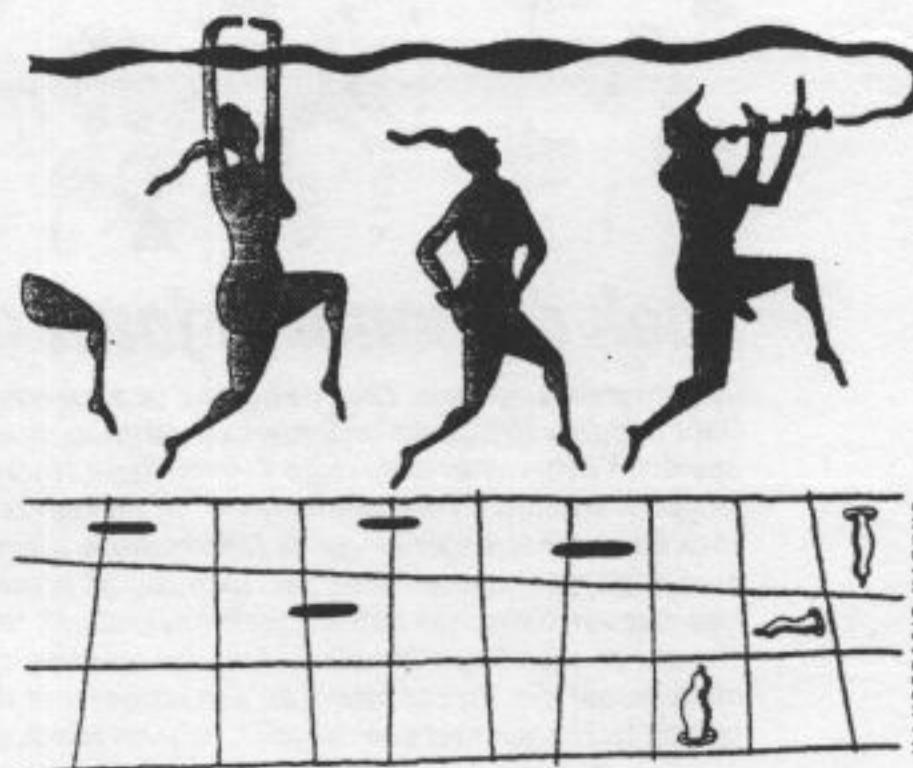
In Zembla vanavond een documentaire over het verschijnsel 'loverboys' en hun slachtoffers. Meisjes, die angst met liefde verwarren en vastzitten in een vicieuze cirkel van chantage, intimidatie, fysiek en psychisch geweld.

PvdV

TWEE KINDEREN EN EEN VOLWASSENE, A.U.B.

VPRO 12 APRIL 2002 ETALAGE

ILLUSTRATIE MARKUS

zet is. De Ceuster: "Ik ga nu in mijn eenjige langs in scholen en bij organisaties om hen te informeren over dit fenomeen, maar dat is echt niet voldoende."

AANGIFTE VAN VERKRACHTING OP KINDEREN ONDER DE TIEN STIJGT

Wie statistische gegevens probeert te sprokkelen over het aantal meldingen van seksueel misbruik van minderjarigen, komt in ons land van een kale kermis thuis.

■ De Dienst Politieondersteuning geeft tabellen vrij voor de jaren 1995 tot 2000, maar waarschuwt meteen: „De jongste jaren hebben we van meer politieposten meldingen gekregen dan eerdere jaren. Dat maakt een vergelijking onmogelijk. Ook zijn de cijfers onderhevig aan de plaatselijke prioriteiten van de politiekorpsen.”

■ De aangifte van verkrachting op kinderen onder de tien jaar stijgt, zoveel is duidelijk. In het jaar 1995 waren er 181 aangiften en dat aantal groeide jaarlijks aan, tot 265 in 2000. Bij aangifte van verkrachtingen op oudere kinderen is de stijging minder eenduidig: tussen 1995 en 1996 zijn er

ruim 20% meer aangiften. Daarna is er eerder sprake van een status quo of daling. De cijfers schommelen tussen 200 en 230 per jaar voor jongeren tussen tien en zestien jaar.

Bij aanranding van de eerbaarheid — wat 'zedeloos contact met het lichaam of de kleren' inhoudt — liggen de aangiften een stuk hoger. In de jaren 1995 tot 2000 schommelen de aangiften van aanranding van kinderen en jongeren onder de zestien jaar tussen 2.163 en 2.721. 1998 is een recordjaar.

■ De Brusselse criminologe Hilde Tubex maakte een vergelijking van de interpolitionele statistieken tussen 1994 en 1997. Ze komt tot de vaststelling dat aangiften van het aantal verkrachtingen op kinderen onder de tien jaar tijdens die jaren met 66 procent zijn toegenomen, de aangiften van aanranding van eerbaarheid voor die leeftijdscategorie

zelfs met 114 procent. Ze wijt dit aan de grotere bespreekbaarheid van de problematiek, aan sensibiliseringscampagnes en aan meer gesofistikeerde opsporingstechnieken.

■ Over het aantal gerechtelijke veroordelingen in ons land zijn geen betrouwbare cijfers beschikbaar, onder andere omdat de Dienst Strafrechtelijk Beleid een aantal jaren geleden haar registratiemethode veranderde.

Enkel dit: tussen 1994 en 1997 zou het aantal gerechtelijke veroordelingen voor aanranding van de eerbaarheid op minderjarigen met ruim een derde gestegen zijn.

■ Niet alle klachten komen bij de politie terecht. Vertrouwensartscentra zijn niet de enige, maar wel de bekendste buitengerechtelijke instantie die meldingen van seksueel misbruik van kinderen krijgt. De centra noteerden voor 2000 1.151 meldingen

van incest en 583 andere meldingen van seksueel misbruik. Dat is een stijging met ongeveer 20 procent in vergelijking met 1995.

Verdeeld naar leeftijd komt incest het meest voor in de groep drie- tot zesjarigen; voor ander seksueel misbruik ligt dat meer verspreid. Eén op de vier aangiften betrof jongens in 2000, met een licht overwicht van incest over ander seksueel misbruik. Dat is logisch omdat de vertrouwensartscentra om deze problematiek bekend zijn. Bij meisjes ging het in meer dan twee op de drie gevallen om incest.

Johan Galle van het Brusselse vertrouwensartscentrum: „De zaak-Dutroux heeft veel opengesteld in het denken van mensen: van een taboe op seksueel misbruik, zijn we geëvolueerd naar overgevoeligheid. Dat maakt dat we meer vage meldingen binnenkrijgen, wat ons werk er niet gemakkelijker op maakt.” (rg)

(DOSSIER) KNELPUNTEN IN DE BEHANDELING VAN SEKSUELE DELINQUENTEN (I)

Na de affaire-Dutroux ontdekten onze politici het braakveld van de Justitie: ze maakten massaal middelen vrij voor de opvolging van ex-gedetineerden. Deze week (op 13 april) is het zeven jaar geleden dat de wet plegers van seksuele delicten op minderjarigen verplichte behandeling voorschreef. Hoe staat het met de behandeling van zedendelinquenten in ons land? De Standaard kon een interne beleidsnota inkijken. DS 9/4

Van onze medewerkster
Ria Goris

TOEN de politie Dirk (35) vijf jaar geleden bij de kraag vatte voor pedoseksualiteit, was zijn reactie dubbel. „Eenzijdig was ik opgelucht: eindelijk kwam uit waar ik zo lang mee worsteld had. Anderzijds zag ik mezelf de volgende jaren wegteren in de gevangenis.”

Na een maand in de cel mocht Dirk al, in afwachting van zijn vonnis, vrij onder de voorwaarde dat hij dadertherapie zou volgen. Hij toog aan de slag met de donkere kant van zijn ziel. De rechter veroordeelde hem later tot een schadevergoeding van ongeveer 400.000 euro en ging akkoord met Dirk's voorstel tot verdere therapie.

Kenny (44) raakte niet zo vlug vrij: hij werd aangehouden na een klacht over incest met zijn stiefdochter. Kenny bekende, maar niet tot alle handelingen waarvan hij verdacht werd. Na een jaar in voorarrest kreeg hij de uitspraak: vier jaar vrijheidsstraf en daarna verplichte behandeling in een residentiële centrum.

De wet van 13 april 1995 stelt dat plegers van zedenfeiten op minderjarigen behandeld moeten worden. Maar wat 'deskundige begeleiding' precies inhoudt, is niet duidelijk. En met de rapportage van behandelaars aan het parket, en omgekeerd, liep het in de jaren negen grondig fout. Marc Dutroux en Patrick Derochette zijn er de meest notoire voorbeelden van.

Behandelaars voelden zich niet geroepen het parket in te lichten over de vooruitgang van hun cliënten. Of ze deden dat wel, maar hun advies werd genegeerd. De diensten van justitie die de opvolging moesten verzekeren, waren chronisch onderbemand: een maatschappelijk assistent die honderd cliënten of meer moest opvolgen was eerder regel dan uitzondering. In Brussel deden vrijwilligers aan opvolging, bij gebrek aan betaald personeel.

Na de zaak-Dutroux ontdekten onze politici het braakveld van justitie en maakten ze massaal middelen vrij voor opvolging van ex-gedetineerden. Een justitieassistent volgt nu gemiddeld dertig cliënten op, al ligt dat een stuk hoger in Franstalig Brussel, Luik en Antwerpen. Ook de wetgeving over behandeling werd onder de loep genomen: het moest gedaan zijn met de losse samenwerking tussen Justitie en behandelaars.

In oktober 1998 legden het kabinet van Justitie en de gemeenschappen in samenwerkingsakkoorden duidelijke richtlijnen vast over de behandeling van zedendelinquenten. De Vlaamse Gemeenschap zette 1,24 miljoen euro in om bij de centra voor welzijnswerk en voor geestelijke gezondheidszorg dadertherapeuten aan te stellen. Justitie wierf extra justitieassistenten aan en financierde in elk van de drie gewesten een 'steuncentrum zedendelinquentie' voor personeel van Justitie en de gemeenschappen.

Nu, drieënehalf jaar later, is de interne beleidsnota met knelpunten in de samenwerking tussen Justitie en behandelaars rond. Zoals te verwachten viel, heeft een deel van de moeilijkheden te maken met gebrekkige communicatie tussen diensten van Justitie en de gemeenschappen.

De informatiedoorstroming van het parket naar de behandelaars blijft een hobbelig parcours: in een aantal gerechtelijke arrondissementen duurt het maanden voor relevante gegevens uit gerechtelijke dossiers bij therapeuten geraken.

Nochtans is het voor behandelaars belangrijk niet alleen het verhaal van hun cliënt te kennen, want die wil de feiten nogal eens minimaliseren. In arrondissementen als Brugge en Gent waar het parket niet scheutig is met informatie, zijn justitieassistenten en behandelaars gehinderd in hun werk.

Een heikel punt in de communicatie is nog het beroepsgeheim van de behandelaar. Volgens de samenwerkingsakkoorden mag hij enkel aan Justitie doorgeven of de cliënt geregeld opduikt, meewerkt, eenzijdig stopt met de therapie en al dan niet 'een inspanning levert om nuttig gebruik te maken van deze consultatie'. Slechts in „situaties van acute sociale gevaarlijkheid met ernstig risico voor derden” moet de behandelaar aan de bel trekken.

Mieke Van Durme van het Centrum Algemeen Welzijnswerk Artevelde in Gent: „Het is balanceren tussen beroepsgeheim en schuldig verzuim. Slechts in twee gevallen hebben we de afgelopen jaren een gevaarsituatie gemeld aan Justitie: de personen in kwestie hielden zich zonder toezicht op waar ze niet mochten zijn. We zeggen ook aan de cliënt dat we dat melden en natuurlijk botst dat op weerstand.”

„In één geval heeft de cliënt na een onderbreking zijn begeleiding voortgezet. De tweede cliënt is niet meer teruggekomen. Nog veel lastiger voor ons is een vraag van het parket om sommige informatie vrij te geven. Naar aanleiding van een serieverkrachter vroeg het parket laatst om in ons cliëntenbestand na te trekken of er iemand bij zat die aan het gezochte profiel beantwoordde. Op die vraag zijn we niet ingegaan.”

Wanneer trek je aan de bel? Behandelaars maken vooraf duidelijke afspraken met hun cliënten: als er dit of dat aan de gang is, moeten we dat melden. Opgebiechte eerder gepleegde feiten die bij het gerecht niet bekend zijn, vallen voor de meeste behandelaars onder beroepsgeheim.

Kris Vanhoec van het Brusselse dadercentrum ITER: „We informeren of het slachtoffer hulp krijgt en sporen de dader aan zelf het gebeurde te melden op het vertrouwensartscentrum, dat buitengerechtelijk werkt.” Veel moeilijker is het te werken met daders die niet in hun kaarten laten kijken. „Dan sta je machteloos”, zegt een dadertherapeut.

De taakverdeling tussen justitieassistenten en behandelaars loopt niet even vlot in alle arrondissementen.

De Leuvense justitieassistent Heidi Peeters: „Er zijn behandelaars van wie ik beter weet hoe ze werken dan van andere. Dat eerste geeft vertrouwen.” Als behandelaars te weinig uitleg geven over hun werkwijze, moeten justitieassistenten het stellen: met subjectieve indrukken van de mensen die ze opvolgen en kunnen ze gevaarsituaties moeilijker inschatten.

Nog een knelpunt: het Universitair Forensisch Centrum in Antwerpen, aangesteld als steuncentrum voor Vlaanderen inzake zedendelinquentie, is te theoretisch in zijn opleiding en te elitair in wie het aanvaardt voor behandeling. Het centrum doet ook nauwelijks aan onderzoek, ondanks royale werkingsgelden.

Ook de korte duur — slechts drie maanden — van de verplichte behandeling bij 'vrijheid onder voorwaarden' vormt een probleem. Op zo'n korte tijd geraakt men therapeutisch niet ver.

Ondanks de vele knelpunten hebben de samenwerkingsakkoorden in het werkveld veel constructief overleg gestimuleerd. Het feit dat de huidige commissies voor voorwaardelijke invrijheidstelling zedendelinquenten kunnen terechtwijzen en de druk opvoeren om in behandeling te blijven, is een verbetering.

Veel zedendelinquenten ervaren de huidige behandelingsdwang echter als een tweesnijdend zwaard.

Niet iedereen ziet, zoals Dirk en Kenny, het nut in van behandeling. Sommige daders blijven hardnekkig ontkennen. „Steeds meer kort-gestrafte zedendelinquenten kiezen ervoor hun straf tot het einde uit te zitten in plaats van in dadertherapie te gaan”, zegt psychologe Sandra Verhavert van de gevangenis van Sint-Gillis.

■ Dit is de eerste aflevering in een reeks van vier. Volgende aflevering: heeft behandeling zin?

■ www.standaard.be/reeks

VAN PEDOFILIE „GENEEST” MEN NIET, BLIJVENDE BEHEERSING IS NODIG

„Ik kom naar hier om te bewijzen dat ik mijn stiefdochter niet verkracht heb.” Dat verkondigde incestpleger Kenny (44) bij zijn aankomst in Sint-Lucia in Sint-Niklaas, een van de weinige residentiële instellingen in ons land die met zedendelinquenten werkt.

DS Van onze medewerkster
Ria Goris

BEHANDELING van zedendelinquenten zoals Kenny, kan de schade die ze aan hun slachtoffers bezorgd hebben, beperken en bovendien vermijden dat er toekomstige slachtoffers vallen. Die redenering bracht oud-minister van Gelijke Kansenbeleid Miet Smet ertoe, lang voor de affaire-Dutroux, een centrum voor dadertherapie op te richten.

Justitie had dat cliënteel nog niet ontdekt en de meeste behandelaars van de Vlaamse Gemeenschap stonden ronduit weigerachtig tegenover werken met daders. Maar willen seksuele delinquenten van therapie weten? Kommen ze zo tot het besef wat ze hun slachtoffers

THERAPIE EN RECIDIVE

In hoeverre vermindert therapie met zedendelinquenten de kans op recidive? Met onderzoek in ons land is het pover gesteld, zodat we voor wetenschappelijke studies naar het buitenland moeten kijken.

■ De Amerikaanse onderzoekers Hall en Alexander vonden dat het recidivepercentage van behandelde zedendelinquenten 7 tot 19 procent was, terwijl dat voor niet behandelde zedendelinquenten 17 tot 27 procent was.

De Amerikaanse onderzoeker Quincey onderzocht welke seksuele delinquenten het meest vatbaar zijn voor hervallen. Zijn bevindingen: exhibitionisten — hoger risico voor recidive. Daarentegen is niet scoren het hoogst (33 procent), gevolgd door

verkrachters (23 procent). Bij pedoseksuelen met jongelies zou het risico beduidend hoger zijn (35 procent) dan bij wie met meisjes over de schreef gegaan is.

Het gevaar op recidive zou voor incestplegers tenslotte met 9 procent het laagst liggen.

■ Een gedragstherapie zou het best scoren; daarbij wordt geprobeerd daders inzicht te geven in hun gedrag, hen besef bij te brengen over de gevolgen voor de slachtoffers. Ze krijgen alternatieven aangeboden.

■ Wie in de loop van de therapie afhaakt, loopt een risico voor recidive. Daarentegen is niet bewezen dat wie weigert op het behandelingsaanbod in te gaan, meer zou hervallen dan wie wel therapie volgt. Ten slotte is er een groep die niet gebaat zou zijn met therapie, omdat ze de opgedane vaardigheden wel eens verkeerd kunnen inzetten: de zedendelinquenten met sociale, narcistische en psychopathische trekken.

■ Studiegegevens over gevaar voor recidive helpen weinig voor een correcte inschatting van de risico's, waarschuwen de Nederlandse onderzoekers Chijns van Nieuwenhuizen en Martien Philipse. Dat is een vaststelling die behandelaars met beide voeten op de grond plaatst: therapie kan belangrijke inzichten opleveren, maar een goed sociaal netwerk biedt uiteindelijk de beste preventie.

VERVOLG DS 10/4

vormde, sluwe jonge dame? Daarbij moet je weten dat er geen enkele vorm van penetratie was", fulmineerde Kenny na zijn veroordeling. Kenny heeft de feiten nooit helemaal ontkend. Toen hij na de aanklacht van zijn stiefdochter op het politiekantoor terecht kwam, barstte hij in tranen uit. Hij was opgeleucht dat hij niet meer alleen rondliep met zijn donker geheim. Maar hij beweerde voor meer veroordeeld te zijn dan hij misdaan had. „Door de gerechtsrottigheid besef je niet meer dat je misdaan hebt”, legde hij later uit.

Dat was nadat de psychologe in Sint-Lucia hem in individuele en in groepsessies geconfronteerd had met de gevolgen van zijn daden. De therapie bestond onder meer uit huiswerk. Kenny formuleerde al zwetend een brief aan zijn stiefdochter:

„Steeds ben je mijn dogappel geweest, vanaf de dag dat je in mijn leven verscheen. De liefde en geborgenheid, de steun en troost die je bij mij kwam zoeken toen heel ons gezin door een ellendige tijd ging en toen je niet bij je moeder terecht kon, heb ik verschrikkelijk genoeg misbruikt om je seksueel te mishandelen.

„Ik wist gewoon niet beter toen. Ik dacht toen zelfs dat je het zelf wou en het graag had omdat je steeds naar me toe kwam. Nu begrijp ik dat je mijn vaderlijke, warmte en genegenheid nodig had en zeker niet de smeelapperij en handtastelijkheden die ik je heb aangedaan.

„Ik wil zeker niet dat je jezelf haat, omdat je deed alsof je het graag had. Ik begrijp nu dat je dit deed om mij te plezieren en omdat je angst had dat je mijn vaderlijke anders zou verliezen. Ik weet niet of je er wat aan hebt te weten dat ik momenteel in therapie ben voor hetgeen ik je heb aangedaan. Nu pas besef ik goed hoe verkeerd ik wel geweest ben.

„Ik kan alleen maar hopen en bidden dat de gevolgen van dit alles niet te ernstig zijn voor jou, en zeggen dat ik veel spijt en wroeging heb dat ik je dit allemaal heb aangedaan.”

Dirk (35), die zich liet masturberen door jonge kinderen en hen seksueel betastte, was wel bereid in therapie te gaan. „Ik zat erg gewrongen met wat ik gedaan had. Toen ik opgepakt werd, was ik opgelucht. Gelaten ook. Ik dacht dat ik nu wel voor lange tijd in de gevangenis zou vliegen. Door toedoen van vrienden kwam ik in contact met een therapeut die me opzocht in de gevangenis. Kun je mij van mijn ellendige neiging afhelpen”, vroeg ik hem. Ik weet niet meer wat hij antwoordde, maar ik kreeg in elk geval weer hoop.”

„De rechter liet me voorlopig vrij, onder voorwaarde dat ik in therapie ging. Ik heb me daarin gegooid, was gemotiveerd om van mijn drang af te raken. Ik had wekelijks individuele therapie en nam elke drie weken deel aan groeps gesprekken. In groep kun je elkaars vergoelijkingen snel doorprikken. Ik was er op georand te achterhalen wat de oorzaak was van mijn pedofiele neigingen.”

Dirk stond tijdens zijn therapie stil bij zijn seksuele voorkeur voor kinderen en leerde alternatieven om zijn „delictverging” te doorbreken.

Hij werkte onder andere aan een heroriëntering van zijn verlangens naar volwassen vrouwen.

Zijn de meeste delinquenten te overtuigen van behandeling? „Het is verschillend”, stelt Nico Braspenning van de gevangenis van Hoogstraten. „Naast veroordeelden die de feiten ontkennen of minimaliseren, zijn er ook daders die zonder schaamte of schuld bekennen wat ze gedaan hebben en stellen: de maatschappij heeft een probleem met vrije seksualiteit, niet ik. Tegenover hun bewering dat het slachtoffer niet gedwongen werd, proberen wij een andere realiteit te stellen, hen te confronteren met uitspraken van het slachtoffer.”

„Hen zover krijgen dat ze gaan twijfelen aan hun versie, is al heel wat. Veel daders 'kiezen' voor een behandeling uit pragmatische redenen: liever dan langer brommen in de cel. Zolang hun ontkenning van de feiten niet massaal is, willen de meeste therapeuten wel met hen aan de slag. In de loop van de therapie komt er vaak een omslag, zoals bij Kenny toen hij die brief neerde aan zijn stiefdochter.”

Dirk, die verschillende jaren therapie achter de rug heeft, weet desondanks niet of hij van kinderen zal kunnen afblijven. „Ik hoop het. Ik ben blij dat ik nu een relatie met een volwassen vrouw heb. Maar als ik haar niet zie, mis ik haar minder dan de kinderen met wie ik intiem geweest ben.”

„Wel heb ik bij seks met een volwassen vrouw de voldoening dat mijn partner er ook iets aan

heeft. Bij kinderen zocht ik dat tevergeefs, al maakte ik mezelf wel wijs dat het zo was. Ik vermijd kinderen, ik vermijd speelplaatsen. Mocht ik geregeld in de omgeving van een meisje zijn, dan moet ik zien dat haar ouders van mijn geaardheid op de hoogte zijn. Ik zou dan ook de therapie moeten opdrijven om aan de verleiding te weerstaan. Kinderen krijgen, moet ik uit mijn hoofd zetten.”

„IK BEN BLIJ DAT IK NU EEN RELATIE MET EEN VOLWASSEN VROUW HEB”

Dirks uitspraak bevestigt het adagium over pedoseksuelen: control, no cure. Van pedofilie „geneest” men niet, blijvende beheersing is nodig.

Dirk: „Mensen overschatten of onderschatten het probleem. Ofwel zien ze me als een monster. Ofwel denken ze dat ik er nu wel van af ben en op hun kinderen kan babysitten. Dat is pijnlijk. Geen tijd, zeg ik dan.”

Kenny meent dat de kans op hervallen bij hem zeer klein is. Ik weet nu waarop te letten. En mocht ik ooit in een soortgelijke verleiding komen, weet ik waar ik terecht kan voor hulp.”

■ Dit is de tweede aflevering in een reeks van vier. De vorige aflevering verscheen op 9 april. Volgende aflevering: de begeleiding van zedendelinquenten in de gevangenis.

DS Van onze medewerkster Ria Goris 11/4

ALS het in de gevangenis lukt de feiten te verzwijgen, ben je wel gezien wanneer je voor ondervraging meegevoerd wordt naar de rechtbank. De transferwagen heeft een afgeschermde ruimte voor zedendelinquenten.

Incestpleger Kenny: „Het apekot noemen we dat. Je staat in die kooi te kijk. Als je medegedetineerden nog niet wisten waarvoor je zat, weten ze het dan wel.” Een man die enkele jaren geleden op gruwelijke wijze een jongen verkrachtte en vermoordde, kwam bont en blauw aan op zijn bestemming. De rijkswachters die hem vervoerden, beschikten niet over een 'apekot' en lieten begaan.

Op 1 maart 2000 herbergden onze gevangenis 1.267 seksuele delinquenten. Ze maakten bijna 15 procent uit van alle gedetineerden, 5 procent meer dan in 1996. In de jaren tachtig vormden ze hooguit zeven of acht procent van de bajesklanten.

WE PROBEREN GOEDPRATERS AAN HET WANKELLEN TE BRENGEN. ALS DAT LUKT, IS DAT HEEL WAT

Uit een andere vergelijking tussen 1980 en 1995 blijkt dat het aantal seksuele delinquenten dat tot meer dan vijf jaar cel veroordeeld werd, gestegen is van 8,9 naar 21,4 procent.

In de gevangenis van Merksplas, Hoogstraten, Leuven, Brugge en Sint-Gillis zijn seksuele delinquenten momenteel goed voor respectievelijk de helft, een derde, een zesde, nog eens een zesde, en tien procent van de totale gevangenispopulatie. Ze worden sinds 1996 extra gescreend en begeleid.

Daartoe werden 29 bijkomende psychologen in tien proefgevangenis aangeworven. Het psychosociaal personeel dat met hen werkt, kreeg bijscholing en gespecialiseerd testmateriaal.

Psycholoog Bruno Keirschietter van de gevangenis in Brugge: „Onze hoofdopdracht is een grondige screening uitvoeren. Een maatschappelijk assistent maakt een sociale schets van de thuissituatie van de gedetineerde en van het ontstaan van de problemen.”

„We verrichten ook een psychologisch onderzoek. Omdat je onder meer gesprekken moet voeren met vorige begeleiders en familieleden, gaan er minstens drie tot vier maanden heen over het onderzoek en de advisering. En ondertussen hebben we nog 550 andere gedetineerden.”

Die andere gedetineerden morren dat alle aandacht naar seksuele delinquenten gaat. Ze verwijten die laatsten bovendien dat de wetgeving over de voorwaardelijke invrijheidstelling strenger is geworden.

Is er voldoende personeel om iedereen te bedienen? „Nee, we zijn met onvoldoende

mensen”, zegt Bruno Keirschietter. De Brugse gevangenis heeft nochtans 10 psychologen en 12 maatschappelijk assistenten voor 750 gevangenen, maar er is een groot personeelsverloop op de psychosociale dienst.

Daardoor moet telkens opnieuw expertise worden opgebouwd. Bovendien krijgt het psychosociaal personeel niet de tijd om zedendelinquenten te begeleiden tijdens de zogenaamde pre-therapie. Collega's van Keirschietter uit andere gevangenis bevestigen dat de aandacht voor grondig onderzoek en rapportage ten koste gaat van die begeleiding.

Psychologe Veerle Verreit van de gevangenis van Leuven Centraal is met tien mensen psychosociaal personeel voor maximum 300 gedetineerden beter uitgerust dan de meeste gevangenis. Ze vindt pretherapeutisch werken moeilijk, maar niet onmogelijk.

„Je kan in de gevangenis mensen motiveren voor verdere therapie met externe behandelaren. Dat is uiteindelijk de bedoeling: de cliënt proberen meer besef bij te brengen van de impact van zijn daden. We laten mensen spreken over wat er gebeurd is, confronteren hen met de informatie uit het gerechtelijke dossier en proberen vastgeroeste overtuigingen en goedpraters aan het wankelen te brengen. Als dat lukt, is dat al heel wat.”

„Ons werk is moeilijker geworden dan vroeger, omdat we ook advies moeten geven over seksuele delinquenten die minder dan vijf jaar gevangenisstraf hebben gekregen.”

„Op het moment van hun veroordeling komen ze al praktisch in aanmerking voor voorwaardelijke invrijheidstelling. Daarom moeten we het met hen praktisch meteen hebben over hun delict. Niemand praat graag over zijn seksleven, en zonder een voorafgaande band te hebben opgebouwd, is dat nog moeilijker.”

■ Dit is de derde aflevering in een reeks van vier. De vorige bijdragen verschenen op 9 en 10 april. Volgende, laatste aflevering: jong geleerd is oud gedaan.

Bijna de helft van de seksuele delinquenten begint zijn twijfelachtige carrière als adolescent. Marc Dutroux is daar een schoolvoorbeeld van. Maar ruim zes jaar na de collectieve verontwaardiging over de zaak-Dutroux is ons land nog steeds een rampgebied wat de opvang van minderjarige plegers aangaat. Ook zwakzinnige plegers kunnen bijna nergens terecht.

DS Van onze medewerkster Ria Goris 12/4

HET land stond op zijn kop toen Marc Dutroux voor eventjes uit de gevangenis ontsnapte. Maar naar de ontwikkeling van jongens als Dutroux die voor hun achtien al debuterden, kraait geen haan. Jong geleerd is nochtans oud gedaan.

EEN OPGESCHOTEN PUBER DIE EEN MEISJE VERKRACHT, KAN IN ONS LAND OP HEEL WAT KREDIET REKENEN

Door de samenwerkingsakkoorden tussen Justitie en de gemeenschappen krijgen volwassen plegers van zedendelicten een behandeling. Maar zolang zedendelinquentie niet aangepakt wordt waar ze begint — dat is vaak tijdens de adolescentie — blijft het dweilen met de kraan open.

Er zijn nauwelijks centra waar jonge daders van zedenfeiten specifieke begeleiding en behandeling krijgen. De psychologen Jef Bogaerts en Christel Vankerckhoven van de eenheid Forensische Adolescentenpsychiatrie (EFA) in Antwerpen zijn witte rayen die zich, samen met enkele anderen, verdiept hebben in deze problematiek. Het EFA maakt deel uit van het Universitair Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie in Antwerpen (UCKJA).

Christel Vankerckhoven: „Het is verbazing-

„WIE ONTKENT, GERAAKT NERGENS BINNEN”

de makkelijkste populatie: heel wat seksuele delinquenten zijn ontoerekeningsvatbaar verklaard en geïnterneerd. Psychologe Elis Rensers: „Het moeilijkst raken de mentaal gehandicapten buiten, want de voorzittingen voor hen hebben lange wachtlijsten en zijn niet uitgerust voor ons publiek. Ze hebben veel externe structuur en controle nodig. Voor psychopaten en ontkenners is de situatie ook moeilijk, maar de commissies die over hun vrijlating oordeelt, beslist doorgaans hen hier te houden.”

Alleen het Brusselse dadercentrum ITER is bereid met ontkenners aan de slag te gaan.

■ Voor ambulante begeleiding zijn er in sommige regio's wachtlijsten van twee maanden. In Oost- en West-Vlaanderen kan dat oplopen van zes maanden tot een jaar. Ook het Universitair Forensisch Centrum wil alleen de beteren: wie ontkent, niet gemotiveerd is of een persoonlijkheidsstoornis heeft, geraakt er niet binnen.

■ De gevangenis van Merksplas heeft niet bepaald meespelen, is het heel moeilijk. Niemand wil met ontkenners aan de slag te gaan.

■ Het is frustrerend dat wij met veel moeilijke mensen motiveren om in behandeling te gaan en dan hun bereidheid zien vervliegen, omdat de buitenwereld niet mee wil.

■ Sandra Verhavent van de gevangenis in Sint-Gillis zucht: „Sommige mensen krijgen we nergens binnen. Bij wie, naast de seksuele problematiek, nog persoonlijkheidsstoornissen, agressie of verslavin-

wekend. Het is heel moeilijk. Niemand wil met ontkenners aan de slag te gaan.

Dave (fictieve naam) is met zijn veertien-eenhalf jaar lang niet de jongste klant van de EFA. De jongste was een kereltje van zes jaar die gewoon op zijn zusje had gebedd wat zijn opa bij hem deed: Dave bepotelde buurmeisjes en zijn zus. Onder aandrang van de buurman die hem betastte en zich liet masturberen.

De thuisbegeleidingsdienst kwam erachter en belde de EFA op. Het Comité voor Bijzondere Jeugdbijstand stelde voor dat Dave opgenomen zou worden in één van de acht residentiële bedden die het EFA rijk is. Maar daar bestaat een wachtlijst van ongeveer een halfjaar.

Het psychologisch onderzoek van Dave nam twee dagen in beslag: na vragenlijsten en tests voerde de staf diepgaande interviews met Dave en met mensen uit zijn omgeving. Christel Vankerckhoven: „We zoeken naar wat een jongere kwetsbaar maakt voor dergelijk gedrag en naar wat maakt dat hij het ook doet. Er wordt soms te snel gesteld dat slachtoffers van

misbruik zelf anderen seksueel gaan misbruiken. Dat is slechts het geval bij één op de drie van de jongeren die zelf grensoverschrijdend seksueel gedrag stellen.

Dave, die minderbegaafd is, muntte niet uit door empathie voor zijn slachtoffers. „Als ze het niet leuk vonden, zouden ze het toch zeggen”, en „op langere termijn hebben ze er toch geen last van”, beweerde hij. Zijn moeder had ook vergoelijkende denkbeelden: „Dat buurmeisje liep altijd rond zonder ondergoed.” Anders dan vele ouders, die niet kunnen geloven dat hun kind dergelijke dingen heeft kunnen doen en het kwalijk gedrag van hun kroost ontkennen, gaf Daves moeder toe dat haar jongen te ver gegaan was. Toch vond ze dat het niet vanzelf sprak dat broer en zus voortaan in aparte kamers zouden slapen en dat de badkamerdeur dichtging.

Christel Vankerckhoven: „Het gezin had veel coaching nodig. Bij Dave moesten we het evenwicht bewaren tussen enerzijds de jongen helpen met zijn eigen posttraumatische stress na het misbruik door zijn buurman, en anderzijds hem confronteren met de gevolgen van zijn eigen misbruikgedrag. Typisch was dat hij in de loop van de wekelijkse therapie snel empathie oprichtte voor slachtoffers van anderen, maar slechts moeizaam tot het besef kwam dat hij zijn buurmeisjes en zijn zus schade berokkend heeft.”

De staf van het EFA heeft Daves moeder uitgelegd dat de kans op verdere seksuele problemen groot is, als Dave geen behandeling krijgt. Nu is de moeder daarvoor gewonnen. Dave zelf wil ook van zijn neigingen af. Maar voor hetzelfde geld ziet een jeugdrechter of een consultant geen graten in een onderbreking van de behandeling, wanneer een jongere daarom vraagt.

Jef Bogaerts: „De aanporring om door te gaan met de begeleiding, komt dan soms van elders. De school die stelt dat de jongere in begeleiding moet, of van school gestuurd wordt bijvoorbeeld. Maar juridisch ligt niets vast over begeleiding en behandeling van jeugdigen die zedenfeiten plegen. Als de ouders niet gemotiveerd zijn, en de jeugdrechter of de consultant van het Comité ziet geen nood aan behandeling, dan houdt het op voor ons. Dan denken we: die zien we nog terug.”

Er zijn in ons land praktisch geen diensten met een specifiek aanbod voor jeugdige zeden-delinquenten. Ook zwakzinnige plegers kunnen bijna nergens terecht. Ze hebben nochtans meer dan andere plegers begeleiding nodig, omdat hun impulscontrole zwak is. Maar veel instellingen willen ze niet.

De buitenwereld meent vaak dat licht mentaal gehandicapten hetzij asexueel zijn, hetzij geobsedeerd door seks. „Geen van beide clichés klopt”, zegt Els Van Daele van het Brusselse therapiecentrum ITE, dat minderbegaafde plegers van seksuele delicten begeleidt. „Mensen met een lichte mentale handicap zijn minder seksueel actief dan normaal begaafden, dat klopt. Maar bij hen is seksualiteit met weinig schaamte omgeven. En omdat ze minder kansen hebben op een bevredigend seksleven, ontwikkelen ze een ander normbesef over wat al dan niet kan. Ik heb gezien dat die jongen een erectie had, dus moet hij ervan genoten hebben”, zei een deelnemer aan onze groepssessies. Seksuele voorlichting is belangrijk in de begeleiding. Maar meer dan bij andere plegers, geldt dat behandeling en controle niet volstaan. Die groep moet ook ondersteuning krijgen bij hun sociaal functioneren.”

■ Dit is de laatste aflevering in een reeks van vier. De vorige bijdragen zijn verschenen op 9, 10 en 11 april.

Prijs project zedenslachtoffers

Het Alkmaarse proefproject Juridische Opvang Slachtoffers zeden-misdrijven (JOS) is zo succesvol dat navolging niet mag uitblijven. Zedenslachtoffers worden vanaf de eerste minuut na aangifte begeleid en veel vaker dan vroeger wordt een advocaat in de arm genomen. Vanmiddag krijgt het project een eervolle prijs.

„Het project is voor zedenslachtoffers waardevol. Dit moet landelijk worden ingevoerd”, zo concludeert sociaal-wetenschappelijk onderzoeksinstituut Verwey-Jonker in Utrecht deze week.

De Arrondissementsrechtbank Alkmaar begon het proefproject in juni 2000 in samenwerking met politie, justitie en advocatuur. Gespecialiseerde advocaten voeren een eerste gratis gesprek met slachtoffers. De samenwerkende instanties wijzen stevast op deze mogelijkheid. Statistisch onderzoek van het Openbaar Ministerie toonde in de jaren negentig aan dat 70 procent van de slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenfeiten geen contact met een verdediger zocht. Tijdens de JOS-proef deed 76 procent van de 251 slachtoffers dat

wel. De cijfers beslaan de periode juni 2000 tot mei 2001.

Initiatiefneemster mr. Gerda van Dijk: „In een relatief klein rechtbankarrondissement hebben wij aangetoond dat deze juridische opvang in heel Nederland mogelijk is. Zedenslachtoffers hebben er veel aan. Hun verwachtingspatroon van een strafproces is reëler geworden. De gedachte dat een verdachte van een zedenmisdrijf voor jaren in de gevangenis belandt nemen wij weg. Een ander voordeel is het gestroomlijnd lopen van de strafprocessen. Meer slachtoffers worden opgeroepen als

getuige. Ik durf te stellen dat rechters daardoor in meerdere zaken eerder overtuigd zijn geraakt van de waarheid.” Het ministerie van Justitie bekijkt na de zomervakantie hoe het vervolg van de proef kan worden voortgezet. De Vereniging voor Rechtshulp (VvR) laat vandaag weten dat voortzetting noodzakelijk is. Mr. Van Dijk krijgt de VvR-publieksprijs overhandigd. „Wij belonen jaarlijks een innovatief rechtshulpinitiatief met een geldprijs. Het JOS-project heeft de positie van rechtzoekenden aanzienlijk verbeterd”, aldus een woordvoerder.

Enk Jonk

Helpt van zedendelinquenten begint voor zijn achttiende

Statistische gegevens over het aantal jongeren dat zedenfeiten pleegt, bestaan niet, gewoon omdat jongeren bij ons geen misdrijven kunnen plegen, enkel „een als misdaad omschreven feit”. Dat wordt niet gespecificeerd.

De jeugdbrigade van de Antwerpse politie houdt wel gegevens bij over haar minderjarige klanten en telde de voorbije vijf jaar 48 min-

derjarige daders die strafbare seksuele feiten pleegden.

Naast verkrachting betreft het vooral aanranding van de eerbaarheid.

Bevraging van volwassen plegers wijst uit dat ongeveer de helft van hen zijn eerste seksuele gewelddaad stelt voor de leeftijd van achttien.

Onderzoek uit de Verenigde Staten en Eng-

land houdt jongeren verantwoordelijk voor één op de vijf van alle gerapporteerde verkrachtingen.

Bij zedenfeiten op kinderen is de dader zelfs in één op de drie gevallen een minderjarige, en het ziet er naar uit dat dit gegeven eerder toeneemt dan afneemt. „Onrustbarend” noemt Robert Vermeiren, kinder- en jeugdpsychiater bij de EFA, die evolutie.

‘Succes zedenpiketdienst verdient vervolg’

Slachtoffers van zedenfeiten hebben een advocaat hard nodig, maar doen nauwelijks een beroep op hulp. Het succes van een piketdienst van advocaten in Alkmaar en Rotterdam zou daarom een landelijk vervolg moeten krijgen.

Van onze verslaggeefster Ellen de Visser

ALKMAAR

Slachtoffers van een ernstig misdrijf doen nauwelijks een beroep op een advocaat. Dat bleek vier jaar geleden uit onderzoek in het arrondissement Alkmaar. Slechts 30 procent van de slachtoffers had tijdens de strafzaak een advocaat had ingeschakeld. Slachtoffers denken vaak dat ze die niet nodig hebben omdat politie en justitie al voor hen aan de slag gaan, zegt de

Alkmaarse officier van justitie Cynthia de Jong.

Die misvatting kan vooral voor slachtoffers van een zedenmisdrijf vervelende gevolgen hebben, weet advocaat Gerda van Dijk, gespecialiseerd in zedenzaken. „De bewijsvoering is vaak complex. Slachtoffers weten niet wat ze te wachten staat en wat hun mogelijkheden zijn.” Onvoorbereid en zonder steun en verhoor ondergaan bij de rechter-commissaris of in de rechtszaal kan desastreus uitpakken, zegt ze. En voor het verkrijgen van een straatverbod, een verhuisgebod, een voorschot op schadevergoeding of een aids-test is juridische steun onontbeerlijk.

Zes jaar geleden nam de landelijke werkgroep van zedenadvocaten het initiatief om een piketregeling op te zetten. Permanente beschikbaarheid van een team gespecialiseerde advocaten moest voorkomen dat rechtszaken stuklopen. In 1997 ging in Rotterdam

een eerste piketexperiment van start, met vijftien advocaten; Alkmaar volgde drie jaar later met tien advocaten. Zij hadden allemaal een cursus gevolgd waar de specifieke problemen van zedenzaken aan bod kwamen. Uit een evaluatie in Alkmaar blijkt dat de regeling werkt: driekwart van de

Slachtoffers zijn met advocaat veel rustiger

slachtoffers zocht daar contact met een piketadvocaat.

Slachtoffers die in Rotterdam of Alkmaar aangifte doen, horen van de politie welke advocaat dienst heeft en kunnen binnen tien werkdagen contact opnemen. De politie faxt de aangifte zodat de advocaat is voorbereid en het slachtoffer niet opnieuw het verhaal hoeft te vertellen. Het eerste

Dertig tot veertig tbs'ers chemisch gecastreerd

RIJSWIJK - Van de tweehonderd mannen die in tbs-klinieken worden behandeld voor het plegen van seksuele misdrijven, hebben dertig tot veertig personen zich chemisch laten castreren. Een onbekend aantal mannen stapte uit eigen beweging naar de huisarts om een dergelijke behandeling te ondergaan. Volgens H. van Marle, hoogleraar forensische psychologie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, is 20 procent van alle patiënten in tbs-klinieken veroordeeld voor seksuele misdrijven. (ANP)

Slachtoffer gebaat bij zedenadvocaat

Van onze verslaggeefster Ellen de Visser

ALKMAAR

Slachtoffers van een zedenmisdrijf die meteen na hun aangifte hulp krijgen van een gespecialiseerde advocaat hebben daar tijdens de rechtsgang veel baat bij. Dat blijkt uit een evaluatie door het Verwey-Jonker Instituut van een proefproject in het arrondissement Alkmaar.

Van de 162 slachtoffers die zich daar in een jaar tijd hebben gemeld, deed ruim driekwart een beroep op een piketdienst van zedenadvocaten.

Zedenadvocaten in Rotterdam, die een paar jaar geleden al een piketdienst hebben opgezet, hebben onlangs besloten die regeling uit te breiden naar Zeeland, Den Haag en Dordrecht.

Het ministerie van Justitie denkt na over een landelijke invoering van de piketdienst. Een besluit daarover zal volgens een woordvoerder door het nieuwe kabinet moeten worden genomen.

Slachtoffers nemen lang niet altijd een advocaat in de arm omdat zij ervan uitgaan dat politie en justitie voor hen aan het werk gaan.

Bij zedenzaken kan dat gebrek aan juridische bijstand echter grote gevolgen hebben: de bewijsvoering is vaak uiterst complex en slachtoffers moeten niet zelden opnieuw worden gehoord bij de rechter-commissaris, of wel op de zitting.

Zonder advocaat komt bovendien vaak weinig terecht van bijvoorbeeld een schadevergoeding, een straatverbod of een verplichte aids-test.

Zedenadvocaten constateerden in het verleden geregeld dat slachtoffers veel te laat juridische bijstand inriepen of terechtkwamen bij collega's die hen door gebrek aan kennis niet adequaat konden bijstaan.

In de landelijke werkgroep van zedenadvocaten ontstond het idee van een piketregeling. Advocaten hebben om de beurt een week dienst. Het is de taak van politie om slachtoffers naar hen door te verwijzen. Het eerste gesprek met de advocaat is gratis.

De piketdiensten in Rotterdam en Alkmaar worden overigens gefinancierd door de Raad van Rechtsbijstand. Het Alkmaarse project krijgt vrijdag de publieksprijs van de Vereniging voor Rechtshulp.

nog+meer+lekkers

En nog zo'n website dan maar waar je beslist niet met je foto op wilt staan: Major-Losers.com. De foto's die her en der op het internet van websites afgeplukt worden, zijn overzichtelijk ingedeeld in categorieën. Door inteelt geplaaide rednecks, de onvermijdelijke dikkerdjes, nerds en gemuteerden. Opmerkelijk is de lijst met pedofielen die de site bijhoudt. Compleet met naam, adres, foto en omschrijving van de gepleegde delicten.

www.major-losers.com

TEL 27-4

Tins of kritiek? surf@telegraaf.nl

Pedofiel (48) wil zich laten castreren

door Joan van den Dungen

DEN BOSCH, woensdag

Een 48-jarige pedofiel uit het Limburgse Hoensbroek wil zich laten castreren omdat hij bang is om weer in herhaling te vallen. Dat verklaarde hij gisteren voor de rechtbank in Den Bosch, waar hij vijf jaar tegen zich hoorde eisen wegens drie kinderverkrachtingen en een mishandeling met bedreiging. Ook vond de officier dat hij vijf jaar lang zijn beroep niet mag uitoefenen.

De voormalig directeur R.S. van crisisopvang Time Out in Sint-Anthonis (Noord-Brabant) wordt ervan verdacht dat hij vorig jaar drie van zijn pupillen (12, 13 en 14) heeft verkracht in een vakantiebungalow op een camping in Sint-Anthonis. Het opvangproject bleek gesubsidieerd door de provincie Noord-Brabant, terwijl de directeur al een zedenverleden kende.

S., die belast was met de dagelijkse leiding over de jongeren, legde een gedeeltelijke bekentenis af. Hij gaf toe de minderjarige jongens seksueel misbruikt te hebben, maar ontkende de gewelddadige verkrachtingen.

Uit vrees dat hij zich een volgende keer weer aan kinderen zou vergrijpen, zegt hij zich nu te willen laten castreren. „Ik wil dit niet meer”, aldus S., die eerder in Canada opgepakt werd wegens misbruik van jongetjes. „Ik wil ook niet meer in de verleiding komen. Er moet iets aan gedaan worden.”

De rechtbank zal zich beraden op het verzoek van de officier het onderzoek in de zaak Time Out te heropenen.

Vervolg VK 26/4
dan vijftig euro kwijt.

'De kosten mogen nooit het obstakel zijn', zegt Van Dijk, initiatiefnemer van de piketdienst in Alkmaar. 'We bekijken of gefinancierde rechtshulp mogelijk is. Als de verdachte wordt veroordeeld kunnen we de kosten op hem verhalen en anders doen we een beroep op het schadefonds geweldsmisdrijven. En verder passen we ons uurtarief wat aan. Zeker in zaken die minder gunstig aflopen, kun je het niet maken om met een gepeperde rekening te komen.'

In Alkmaar hebben de advocaten de steun van politie, Openbaar Ministerie (OM) en rechtbank wat het resultaat ten goede komt. Het succes noopt tot landelijke invoering, vinden officier van justitie De Jong en advocaat Van Dijk. Het ministerie van Justitie, dat de projecten in Alkmaar en Rotterdam subsidieert, denk daarover na.

De jong zou graag zien dat de regeling ook gaat gelden voor slachtoffers van zware misdrijven en van huiselijk geweld. Het Alkmaarse OM ziet de meerwaarde van de piketdienst, zegt ze. Ze heeft slachtoffers meegemaakt die zich lieten overweldigen door de meervoudige strafkamer en door pers op de tribune. Die niet voorbereid waren op lastige vragen en ze ook nauwelijks konden beantwoorden: omdat de verdachte in de buurt zat. Met een advocaat aan hun zijde zijn slachtoffers een stuk rustiger, zegt ze, en dat komt de waarheidsvinding zeer ten goede.

Underworld

Underworld is een fotostrip van kunstenaars Agata Zwierzyńska, fotograaf Michiel van Nieuwkerk en journalist Yeri Albrecht, gemaakt met geld van de Mondriaan Stichting. Underworld is gebaseerd op Faust van Goethe, gefotografeerd in Barcelona. Het boek, dat deze week verschijnt, is losjes opgezet als een detectiveverhaal, met verwijzingen naar snuffmovies, pastiches van filmbeelden, literatuur en muziekteksten.

Underworld, uitgever Artimo, 23 euro.

VK 4/9/02

Lucretia valt op jonge jongetjes

Wie het tijdschrift *Tirade* kent, weet dat ex-redacteur Toine Moerbeek een groot voorstander is van de botsing van schilderkunst met literatuur. Hij is een specialist op het gebied van het getekende verhaal en introduceerde in 1998 het personage Bella, gebaseerd op het gelijknamige modeblad uit de jaren vijftig. Bella figureerde in contrastrijke zwart-wit tekeningen met harde slagshaduw, droomachtige perspectieven en suggestieve teksten. Haar verschijning was eenmalig, maar vorig jaar begon Moerbeek, inmiddels zonder *Tirade*, aan een feuilleton van gewassen pentekeningen en epische kwatrijnen over Lucretia, de laat-Romeinse heldin die vooral in de Renaissance populair was. Naar verwachting zal dit feuilleton minimaal twaalf delen beslaan, te verschijnen in zes jaar tijd. Na het eerste deel, *Het kerkhof*, is nu het tweede deel, *Het lyceum*, klaar.

De Lucretia van Moerbeek is een moderne vrouw, kunsttheoretica van beroep, en de Renaissance (hoe kan het anders) is haar specialiteit. Ze valt op jonge jongetjes, met de David van Donatello als haar schoonheidsideaal. Hoe sterk haar voorkeur ook is, toch trouwde zij al in het eerste deel met een merkwaardige klusjesman die onder een kerkhof een bordeel voor haar bouwde, want 'zij scheen hem bedoeld voor andere mannen'.

In *Het lyceum* maakt Moerbeek een sprong terug in de tijd, maar ook daar is David, deze keer als naakte jongeling die leunend tegen een lantaarnpaal welustig toekijkt hoe de nu 16-jarige Lucretia op straat haar huiswerk zit te maken. Even later blijkt David gelijk aan Pietje Bell en met hem raakt Lucretia verzeild in een ongere havenwijk, waar zij worden aangesproken door een 'vrouwspersoon met een sjaal om haar schoot'. Deze verzoekt Lucretia vooral goed op die kleine jongen te passen: 'Wie was deze vrouw en wat had zij met het knulletje/ voor wie zij als een moeder of een zuster was?'

Met deze suggestieve vraag eindigt de tekst, maar de erop volgende tekeningen laten zien dat Lucretia en haar vriendje op een verlaten terrein belanden waar eenzelfde kruiwagen staat als op het kerkhof in het eerste deel. Moerbeek speelt voortdurend met dit soort half symbolische beeldelementen die waarschijnlijk pas in de latere delen hun volledige betekenis zullen prijsgeven.

Niet altijd zijn de kwatrijnen even sterk en soms bevatten de tekeningen wel erg veel herhalingen. Toch is hun wisselwerking dermate fascinerend dat het niet vreemd zal zijn als Lucretia dankzij Moerbeek een nieuwe Renaissance gaat beleven.

Peter Swanborn

Toine Moerbeek: *Lucretia*, deel II - *Het lyceum*. Wagner & Van Santen: € 12,95.

Parket neemt shockerende kunst in beslag

ANTWERPEN — Het parket van Antwerpen heeft gistermiddag een werk van kunstenaar Dennis Tyfus (22) in beslag genomen. Het schilderij hing in het Cultureel Centrum Luchtbal en was een onderdeel van de expo 'Zotgevingerd in Plasticland' die zaterdag haar deuren opent. De tekening stelt een Hitler-figuur voor die seksuele betrekkingen heeft met een kind. De kunstenaar noemt het 'een aanklacht tegen pedofilie'. Tyfus bezondigde zich volgens het parket aan een overtreding van het wetsartikel 383: 'het verspreiden van zinnebeelden die strijdig zijn met de openbare zeden'. Hij riskeert tot zes maanden cel. Er werd bij de kunstenaar gisteren ook een huiszoeking uitgevoerd. Volgens parketwoordvoester Leen Nuys traden de speurders op 'in naam van het maatschappelijk belang'. (DDD)

Lees blz. 4

Pedo-schilderij in rosse buurt

ANTWERPEN — Het omstreden schilderij *Plasticland* van kunstenaar Dennis Tyfus is vanaf zaterdag te zien op de derde editie van Bordello, de kunst happening in de Antwerpse rosse buurt. Dat meldt initiatiefnemer Kris Verdonck. Vrijdag nam de Antwerpse zedenpolitie het schilderij in beslag op de tentoonstelling *Zotgevingerd in Plasticland* in het Cultureel Centrum Luchtbal omdat het 'strijdig zou zijn met de openbare zeden'. Op het schilderij is te zien hoe een Hitler-figuur oraal wordt bevredigd door een klein meisje. Volgens de jonge kunstenaar is *Plasticland* een aanklacht tegen pedofilie. Omdat het oorspronkelijke schilderij nog steeds in handen is van het parket, heeft Bordello nu een kopie besteld bij Dennis Tyfus. Daarmee wil Bordello de strijd aanbinden met de 'rechtse censuur'. (PGL)

De Antwerpse kunstenaar Dennis Tyfus kan op een bewogen weekend terugblikken. Vrijdag werd zijn kunstwerk *Plasticland* op last van de procureur uit het Cultureel Centrum Luchtbal weggehaald en zaterdag moest hij tot zijn verbazing horen dat het de krant *Het Laatste Nieuws* was geweest die de speurders alarmeerde.

'Toen wij woensdag de doeken opstelden, bleek dat een vrouw die in het centrum danses volgt, niet opgezet was met mijn schilderij. Zij nam aanstoot aan de afbeelding van een volwassen man die zich door een klein meisje laat pijpen. Tot overmaat van ramp blijkt die man ook nog op Adolf Hitler te lijken (DM 23/3). De vrouw nam de telefoon en belde schepen Antonis en *Het Laatste Nieuws*.'

Bij Antonis ving ze bot, maar de krant kwam onmiddellijk het werk fotograferen en stuurde de foto's naar het parket. Het resultaat is bekend: *Plasticland* werd door het parket in beslag genomen. Hans Deridder van *Het Laatste Nieuws* is zich van geen kwaad bewust. 'Oké, ik heb het kunstwereldje blijkbaar boos gemaakt. Ik heb Tyfus zijn verhaal horen vertellen op Radio Centraal en ik weet dat hij ziedend is. Maar heb ik nu iets verkeerd gedaan? Nee toch? Donderdag werd onze medewerker gebeld door mensen die zich stoorden aan het werk. We hebben toen rondgebeld voor een reactie en we hebben inderdaad de foto doorgestuurd. Met het bekende gevolg. Dat weghalen was duidelijk een beslissing van de procureur, daar heb ik niets mee te maken. Ik ben geen fatsoensrakker.' Het optreden van het parket lokte heel wat reacties uit. Gisteren raakte bekend dat een man in het S.M.A.K. in Gent een twaalfstal kunstwerken in de vorm van penissen achterliet. De onverlaat, die zich voordeed als een journalist van... *Het Laatste Nieuws*, was een van de eerste bezoekers in het museum. Omdat hij zei foto's te willen nemen, moest hij eerst

Dennis Tyfus bij een van zijn niet-gecensureerde kunstwerken. Foto: Stephan Peleman

Parket haalt shockerend schilderij uit tentoonstelling

Ook Cultuurschepen Eric Antonis meent dat je een kunstenaar geen censuur mag opleggen. 'Ik bevoel mij ook niet met wat de artistieke directeurs van de verschillende culturele centra programmeren. Dat zou op een culturele dictatuur lijken', zegt hij. 'Tyfus is duidelijk een kind van zijn tijd. Zijn werk is heel confronterend. Maar dat soort onderwerpen mag een kunstenaar niet uit de weg gaan'. (DDD/SDWH)

mensen gechoqueerd zijn. Maar iedereen heeft recht op zijn eigen mening. De mengeling van de naïeve, kinderlijke Musti-stijl van de tekening en de harde inhoud is wel confronterend. Maar pedofilie is niet de reden waarom het kunstwerk is een echte aanklacht.

meer wantoestanden aan via zijn werk'. De Pauw geeft wel toe dat hij ook eerst schrok van het schilderij. 'We hadden slechts een aantal werken gezien, die helemaal niet shockeren. We wisten niet dat dat erbij zou zijn. Maar het hoort er echt bij'. Dat is ook de mening van Filip Janssens, die de tentoonstelling in het Cultureel centrum organiseert. 'Toen we dit zagen, wisten we wel dat er reactie ging op komen. Maar dat is de bedoeling van de kunstenaar. We begripen natuurlijk wel dat de

ANTWERPEN — De tentoonstelling 'Zotgevingerd in Plasticland' die vandaag van start gaat in het Cultureel Centrum Luchtbal in Antwerpen, heeft al voor de opening voor ophof gezorgd. Enkele vrouwen die woensdagavond naar de danses kwamen, zagen er een tekening van de 22-jarige Antwerpse kunstenaar Dennis Tyfus hangen die hen op slag shockeerde. Het werk stelt een cartoonachtige Hitler-figuur voor die seks heeft met een kind. De kunstenaar noemt het 'een aanklacht tegen pedofilie'. De onthutste dames maakten hun beklag bij de cultuurdienst van de stad Antwerpen. Intussen liet het parket van Antwerpen het kunstwerk - voor de officiële opening van de tentoonstelling - in beslag nemen omdat het volgens hen strijdig is met de openbare zeden.

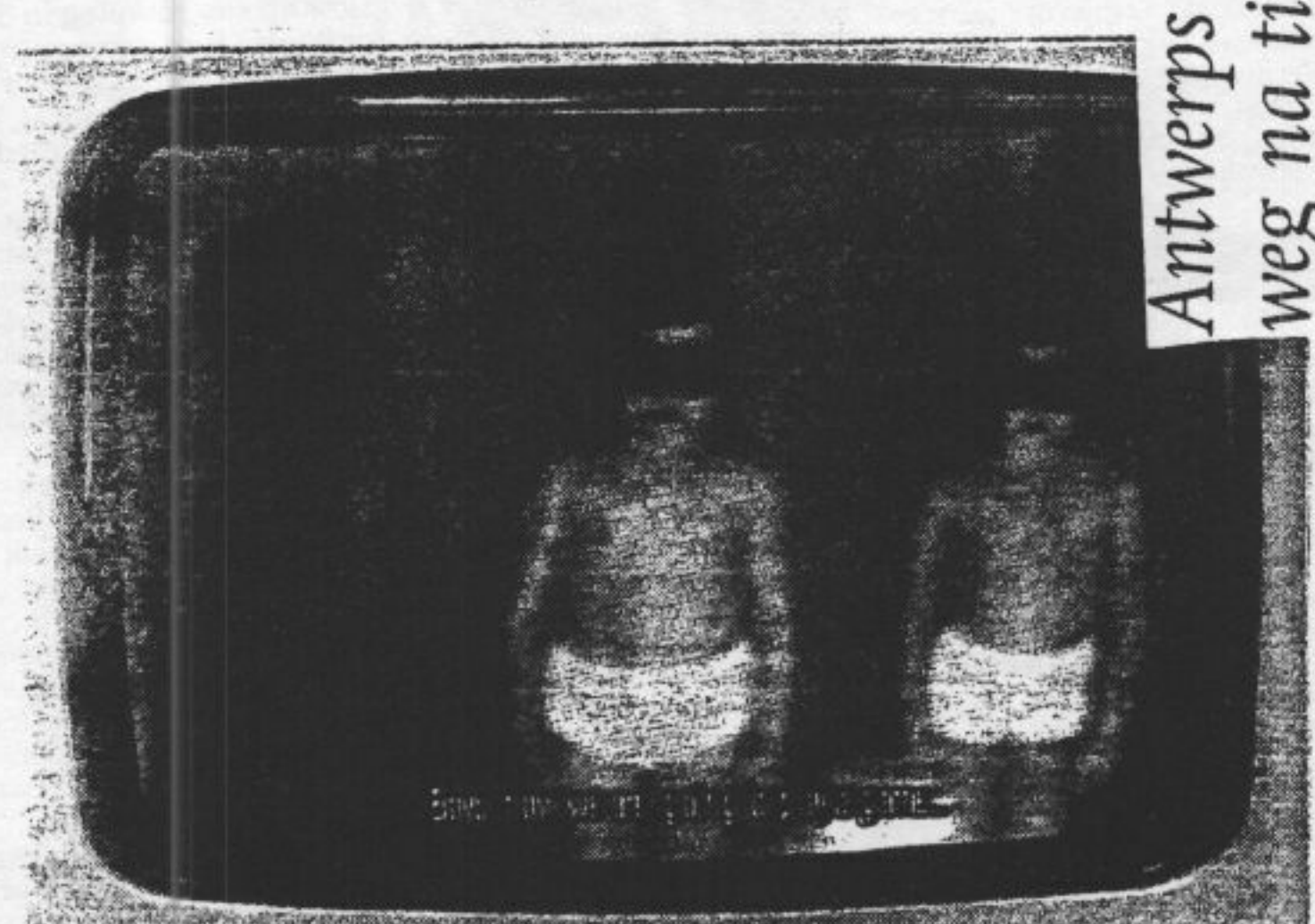
'De tekening is een aanklacht tegen de pedofilie-zaken waar je dagelijks mee te maken krijgt via het

nieuws', vertelt De Pauw, artistiek directeur van het Cultureel Centrum. 'Dennis Tyfus klaagt wel

een aanvraagformulier invullen. Daarna werd hij binnengelaten. Achteraf bleek dat de man, van wie elk spoor ontbreekt, het formulier had ondertekend met 'Jan Kloot'.

DM 25/3 (ArP)

Antwerps parket haalde kunstwerk DM 23/3 weg na tip van 'Het Laatste Nieuws'

Ontuchtpleger dreigt met claim

Woedend op tipgever na verlies baan bij gehandicapten

door Ed Brouwer

GTE 4/9

HILVERSUM - Een inwoner van Barneveld heeft een advocaat achter zich aangeregen omdat hij een gehandicapteninstelling had getipt dat die een Hilversummer in dienst had genomen die was veroordeeld voor ontucht met minderjarigen. Deze man is na de tip ontslagen. Hij houdt de Barnevelder verantwoordelijk voor alle schade die hij daardoor lijdt.

Tipgever Lydus Kramer kent de Hilversummer via een vriendin van hem en heeft hem ook een keer ontmoet. Bij die gelegenheid had hij gesproken over een 'personeelsprobleempje' dat hij had. Dat 'probleempje' bleek een veroordeling te zijn voor ontucht die hij als soldaat had begaan met enkele minderjarige jongens in zijn toenmalige woonplaats Zeewolde.

Tegen die veroordeling tot twee jaar cel, waarvan acht maanden voorwaardelijk, was de inmiddels ex-militair eind vorig jaar in beroep bij het hof gegaan (die de straf overnam). Gelijktijdig trad hij in dienst bij De Sterrenberg, het centrum voor verstandelijk gehandicapten van Abrona in Huis ter Heide. Dat hij zo gemakkelijk toegang kreeg tot een groep kwetsbare mensen, stoorde Lydus Kramer zo erg, dat hij Abrona belde om hen op het verleden van de Hilversummer te attenderen.

Dat telefoontje leidde tot ontslag op staande voet, wat de Hilversummer met succes aanvocht. Maar uiteindelijk is het

dienstverband toch verbroken. Omdat hij er toch wel achtergekomen zou zijn, heeft Kramer de Hilversummer zelf gemeld dat hij de tipgever was.

De man heeft vervolgens een advocaat ingeschakeld die Kramer schriftelijk verantwoordelijk stelde voor alle materiële en immateriële schade door het ontslag. Kramer: „Ze proberen mij zo de mond te snoeren. Omdat die man zijn verleden achter zich wil laten, ziet hij af van verdere rechtsmiddelen, tenzij ik m'n mond open doe. Maar hij begint een procedure tegen me als ik nog een keer mijn mond open doe. Nou, laat maar komen.” Kramer vindt het een idiote actie, zowel van de Hilversummer als van het Leusder advocatenkantoor Van den Assum & Van Delft dat kennelijk in zijn gedachtegang meegaat. Advocata Greetje van der Waaij vindt het verstandiger om hierop niet

te reageren. Hoofd sociale zaken Frans van Dommele van Abrona zegt geschrokken te zijn van deze zaak, maar tot aanpassing van het aannamebeleid heeft het niet geleid. „We hebben een tijdje antecedenten nagetrokken, maar dat werkte niet. Deze zaak zou er waarschijnlijk toen toch ook niet uitgekomen zijn, omdat

de rechtszaak nog liep.” „We hebben uiteraard wederhoor toegepast, maar in plaats van ons gerust te stellen maakte zijn toelichting onze argwaan alleen maar groter. Hij werkte overigens niet op een afdeling met kinderen, maar met volwassenen vanaf zo'n achttien jaar. Het is een heel vervelend incident geweest.”

Verdachten van moord op Damilola vrij

LONDEN, 26 APRIL. Een jury heeft twee verdachten van de moord op het 10-jarige Nigeriaanse jongetje Damilola Taylor, in november 2000 in een Noord-Londense wijk, vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs. De vrijspraak heeft geleid tot zware kritiek op de Londense politie. Die wilde zo graag daders aanwijzen dat dit ten koste is gegaan van de zorgvuldigheid. De politie baseerde het onderzoek voornamelijk op een 14-jarige getuige, die volgens de rechter - mede door de insinuerende ondervraging - volstrekt onbetrouwbaar was. (AP)

Een test voor tv-deskundigen

Televisedeskundigen vielen bij de Grote Geschiedenis Quiz door de mand. Op de vraag of er in Nederland ooit kruisraketten met kernkoppen waren geplaatst zag ik Rob van Wijk van instituut Clingendael de ja-variant invullen. Er waren volgens hem 24 kruisraketten geplaatst in Nederland.

Ik geloofde mijn ogen niet. Ik draaide nog eens terug. Ja, Van Wijk had toch echt het foute antwoord B aangekruist. Hoe is dat mogelijk? In de tijd van de kruisraketten zat Van Wijk bij het ministerie van Defensie en moet hij dus tot in de details op de hoogte zijn geweest van de afspraak tussen Rusland en Amerika om niet te plaatsen. Het lag dus niet aan een gebrek aan historische kennis. Hij was domweg zijn eigen geschiedenis vergeten. Hij had een black-out.

De anders zo ontspannen Van Wijk moet zenuwachtig zijn geweest. Voor een televisiedeskundige is een testsituatie ongebruikelijk. Normaal hangt Nova aan de lippen van Rob van Wijk, ook als zijn beweringen van november tegenovergesteld zijn aan zijn voorspellingen van 11 september. Dan werkt vergetelheid in zijn voordeel. Geen enkel antwoord van de tv-deskundige is fout, zolang hij maar een beetje de kranten volgt. Een actualiteitenrubriek heeft alle baat bij geloofwaardigheid, dus nooit zal een presentator kritisch

vragen: „Ja maar, u zei vorig jaar nog dat alleen een kernbommetje helpt tegen Afghanistan?”

Bij een quiz is slechts één antwoord goed. Wie daar niet tegen kan moet in de jury gaan. Als deskundige andere deskundigen beoordelen. En dan het goede antwoord uitleggen. Dat deed die slimme Maarten van Rossem gis-

Maarten Huygen

teren bij de geschiedenisquiz.

Collega-tv-historicus Thomas van der Dunk viel al uit bij de eerste ronde. Hij deed het slechter dan pijpfitter Paul Kramer. Bij de uitgang dreef Van der Dunk op zijn oude, hooghartige deskundigheidsroutine en zei hij met net iets te weinig ironie dat de vragen die hij niet goed had beantwoord

BEELD

MRL 2/4

ook niet interessant zijn. In een interview met een onderdanige presentator kom je weg met zo'n uitspraak, maar na het verliezen van een quiz lijkt zo'n verklaring op het verontwaardigd opstappen tijdens een debat.

Nee, dan politicus Thom de

Herinner u hoeveel aanstoot is genomen aan de hespen die aan de zuilen van de aula werden gehangen. Hoeveel klachten zijn daarover niet binnengekomen! En toch zijn ze gebleven.

VRIJHEID KUNSTENAAR

Censuur is niet ongewoon in dictatoriale regimes, zegt Hoet. Hitler liet in de Tweede Wereldoorlog ook aanstootgevend afbeeldingen weghalen. «In de democratische wereld hebben we ook een aantal leiders gekend, zoals Churchill, Truman en Eisenhower, die zich negatief opstelden tegenover moderne kunst. Maar ze hebben nooit hun smaak zodanig opgedrongen dat ze tussengekomen zijn in de vrijheid van de kunstenaars. Ze hebben nooit gecensureerd». Is de overheid beslist welke kunst mag en welke niet, is de vrijheid van de kunstenaar zoek, aldus de Vlaamse kunstpaus. «Waarschijnlijk is dit geen belangrijk werk. Ik ken de kunstenaar niet. En misschien vinden kunstenaars het niet eens goed. Maar ze zullen hun mening uiten, niet censureren. In een vrije wereld heeft men het recht te zeggen dat men er niet van houdt. Daarom moet het nog niet weggenomen worden».

KORT

Vroege puberteit door shampoo

PAR 5/4

De zeer vroeg intredende puberteit bij zwarte meisjes in de Verenigde Staten zou wel eens deels veroorzaakt kunnen worden door het gebruik van hormoonshampoos. Dat meldt het Britse wetenschapsmagazine *New Scientist*.

Afro-Amerikaanse meisjes zijn vroeg geslachtsrijp. De helft van de achtjarige krijgt al borsten en schaamhaar. Daarvoor zijn tal van oorzaken aangewezen - men zoekt het vooral in uiteenlopende producten die hormonen zouden bevatten. Het gebruik van shampoo met oestrogenhormoon is de recentste vermeende boosdoener. Bijna de helft van de zwarte Amerikaanse bevolking gebruikt deze shampoos; onder blanken zijn ze veel minder populair. In Europa zijn hormoonshampoos overigens niet in de winkel te koop, maar wel via internet.

ANTWERPEN - «Iedereen heeft het democratisch recht iets niet goed te vinden en kritiek te geven. Maar dat is nog iets heel anders dan censureren. Dat is echt wel het einde». Vooraanstaand kunstkenner Jan Hoet reageert verontwaardigd op de inbeslagname van een schilderij door de Antwerpse politie. «Dit is regelrechte censuur», zegt Hoet. De geviseerde kunstenaar, Dennis Tyfus, gaat vandaag zijn schilderij teruggeisen.

HLN 25/3

PHILIPPE GHYSENS

Tyfus exposeert in Cultureel Centrum De Luchtbal in Antwerpen. Vrijdag werd een van zijn werken door de Antwerpse zedenpolitie in beslag genomen, na een klacht van een vrouw die aanstoot nam aan het schilderij. Het stelt een Hitler-figuur voor die oraal

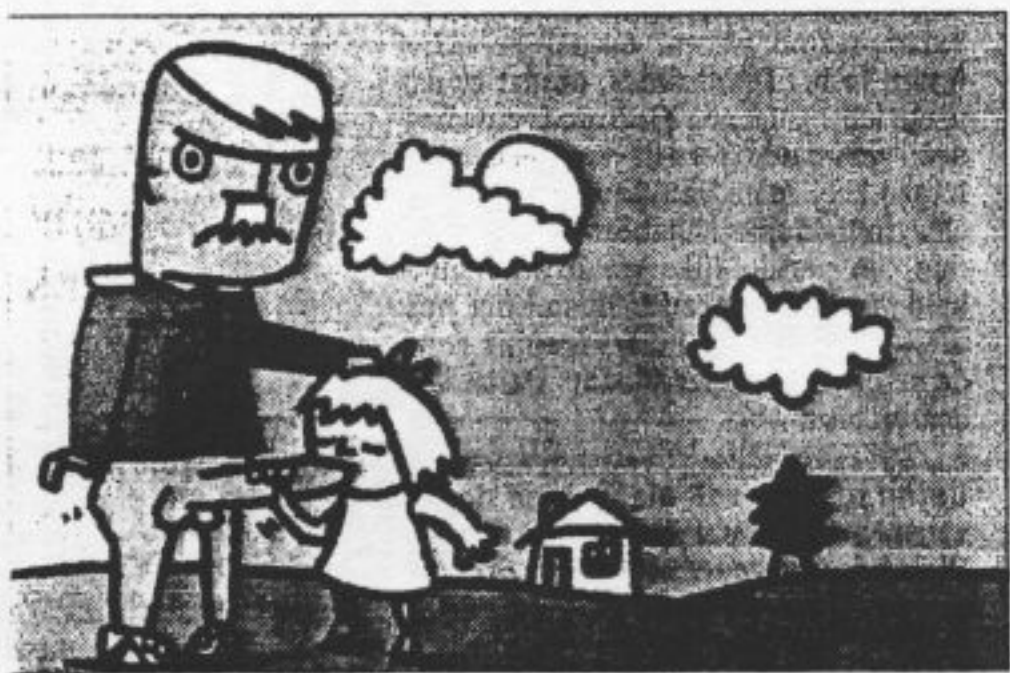
bevredigd wordt door een kind. De politie deed ook een huiszoeking in het kraakpand van de underground-kunstenaar. Tyfus zou zich schuldig gemaakt hebben aan het «verspreiden van zinnebeelden die strijdig zijn met de openbare zeden».

PROTEST KUNSTWERELD

De vzw Bordello, die de tentoonstelling organiseert, heeft twee advocaten op de zaak gezet. Volgens intendant Kris Verdonck zal de vzw vandaag maandag het schilderij teruggeisen. «We zullen ons ook burgerlijke partij stellen. Voor elke dag dat het kunstwerk niet in het bezit van de eigenaar is, vragen we een bedrag dat tien keer de waarde van het schilderij is», aldus Verdonck. Hij zegt dat kunstenaars vanuit de hele wereld verontwaardigd reageren op de inbeslagname.

Ook Jan Hoet, conservator van het SMAK in Gent, keurt de actie van justitie af. «Ik heb ook al aanstootgevende werken gehad, maar ik heb ze niet gecensureerd. En ik heb nooit last gehad met de politie. Van Robert Mapplethorpe bijvoorbeeld, die expliciete seksuele foto's maakt, werden in Parijs bepaalde werken in een aparte zaal getoond. Verboden onder de 18 jaar, stond er. Ik heb dat niet gedaan. Ik heb wel vooraf de politiecommissaris en de procureur gewaarschuwd. Ze zijn komen kijken en hebben geen bezwaar gemaakt. Ze vonden dat ik enkele esthetische redenen had om die werken te tonen».

«Het verwondert me niet dat dit in Antwerpen gebeurt», gaat Hoet verder. «Gent is veel vrijer.

Plasticland van Dennis Tyfus.

DM 25/3

(Illustratie RV)

REE, F. VAN (2001). *MU & APR 02*
Pedofilie, een controversiële kwestie.
Analyse van een maatschappelijk vraagstuk.
Lisse: Swets & Zeitlinger, 146 p., € 22,45

Dit boek kun je moeilijk lezen zonder te worden meegesleept in de controversie die er over het verschijnsel pedofilie nu eenmaal heerst in onze maatschappij. Het is haast onmogelijk om daarin geen standpunt in te nemen. Ook Van Ree zelf ontkomt niet aan een a priori stellingname. Hij stelt zich (genuanceerd) 'pedofilievriendelijk' op, ook al claimt hij bij herhaling dat hij een min of meer waardevrij standpunt wil innemen.

In een goed leesbare stijl gaat Van Ree successievelijk in op definities en achtergronden van pedofilie, de verwarring die al decennia lang over het begrip pedofilie

heerst (hoofdstuk 1) en de maatschappelijke onrust die is ontstaan naar aanleiding van enkele gerucht makende zaken (hoofdstuk 2). Vervolgens blikt hij terug op de wijze waarop religie, economie, onderwijs en hygiëne hebben bijgedragen aan het ontstaan van een antiseksueel syndroom – althans van een gedeeltelijke afkeer van seks. Storend is overigens dat Van Ree daarbij 'bepaalde' culturen bespreekt waarin op een geheel andere wijze met bijvoorbeeld hygiëne zou worden omgegaan dan in 'onze' cultuur. Hij expliciteert echter nergens om welke culturen dit zou gaan (hoofdstuk 3).

In hoofdstuk 4 bespreekt Van Ree enerzijds hoe het stereotiepe beeld van pedofilie eruitziet en anderzijds wat pedofilie in werkelijkheid behelst: niet gewelddadig van aard en niet alleen mannen, maar ook vrouwen betreffend die een specifieke seksuele voorkeur voor kinderen kunnen ontwikkelen. Hoofdstuk 5 vervolgens handelt over wisselende wetgeving en taboes. De conclusie (p. 77) is dat 'de realiteit blijft, dat al het seksuele op zijn tijd getaboeïseerd en daarmee potentieel schadelijk gemaakt werd en kan worden [...]'. Maar zodra men als volwassene een kind of een jongere betreft bij het overtreden van taboes, kan men die meeslepen in het conflict met de publieke opinie en het gezag,

en haar of hem daardoor schade berokkenen. Daarmee zal men bij het praktiseren (van pedofiele handelingen, RB) altijd rekening moeten houden. Dat geldt zeker ook omdat kinderen zulke latere sociale gevolgen niet kunnen overzien. Van Ree wekt hiermee de indruk dat 'latere sociale gevolgen' de enige potentieel schadelijke gevolgen van pedoseksuele relaties zouden zijn. Hij gaat echter nauwelijks in op mogelijke latere psychische gevolgen, bijvoorbeeld wanneer een (jong) volwassene het besef krijgt vroeger als kind, 'onder de dekmantel van vrijwilligheid', te hebben meegedaan aan seksuele handelingen met een volwassene. Hij geeft daar overigens zelf een treffend voorbeeld van in hoofdstuk 7, dat over 'oordelen over schadelijkheid' handelt. Van Ree wijst daarin op de veelal verouderde literatuur, gebrekkige kennis en morele oordelen die in het publieke debat worden gehanteerd aangaande de positieve dan wel negatieve consequenties van seksueel gedrag tussen een volwassene en minderjarige. Hij zet op sommige punten terechte vraagtekens bij resultaten van onderzoek uit *legal and clinical* steekproeven, die weinig zeggen over de algemene populatie.

Piercings

Vanuit zijn eigen, beperkte praktijkervaring beschrijft hij vervolgens een voorbeeld van een 'uitgesteid gevolg van seksueel gedrag' dat naar zijn mening prototypisch kan worden genoemd voor het potentieel psychisch schadelijke karakter van alle pedoseksuele contacten tussen volwassenen en kinderen of jongeren: 'Een destijds dertienjarig, fysiek vroegrijp weesmeisje, kreeg een wat oudere vriend. Zij begonnen een

seksuele relatie. Hij bracht haar tot piercing van tepels en schaamlippen en het aanbrengen van tatoeages (erotische voorstellingen) op haar borsten. De relatie raakte uit en – terecht of onterecht – voelde het meisje zich er een aantal jaren later minderwaardig onder en werd steeds depressiever. Een van haar opmerkingen was: "Ja, wist ik toen veel? Ik had toen geen flauw benul van wat er later van kon komen". (p. 105/106) Van Ree geeft hier als zijn commentaar dat de oudere vriend onvoldoende rekening had gehouden met haar (toekomstige) belangen. Hij laat hier jammer genoeg echter een kans liggen om te wijzen op het feit dat (net zomin als een vijf-, zeven-, negen- of elfjarige jongen of meisje dat kan) ook dit dertienjarige meisje destijds haar eigen belangen nog onvoldoende kon inschatten. Juist daardoor ook kunnen vraagtekens worden gezet achter de 'vrijwilligheid' die het meisje ervoer om ja of nee te zeggen tegen de druk die de oudere vriend op haar uitoefende. Van Ree beschrijft het weliswaar mooi: 'Hij bracht haar tot piercing van tepels en schaamlippen...' , et cetera, maar bedoelt Van Ree niet gewoon dat dit fysiek vroegrijpe meisje zich simpelweg niet kon onttrekken aan het appel dat de oudere 'witte prins' op haar uitoefende?

Macht

In hoofdstuk 8 bespreekt Van Ree de onderwerpen machtsuitoefening en machtsmisbruik. Hij citeert daarbij de vier criteria die Gieles (NVSH *Joris Nieuwsbrief*, april 1997) vanuit diens visie op pedofilie heeft geformuleerd (p. 119/120): 1) regie: het kind moet altijd de regie in handen hebben over de eigen seksualiteit; 2) initiatief: initiatief tot seksualiteit moet steeds van het kind zelf uitgaan; 3) vrijheid: het kind moet zich elk moment kunnen onttrekken aan het geseksualiseerde/seksuele contact met een volwassene; 4) openheid: het kind mag niet met een geheim opgezegd worden. Aangezien met name dit laatste punt nergens mogelijk is, impliceert dit voor Gieles dat hij zichzelf geen seksuele contacten met jongeren toestaat. Aldus Van Ree. Hij besluit met een hoofdstuk (9) over (kinder-)prostitutie en armoede, en concludeert dat in pedoseksuele relaties de belangen van kinderen voorop dienen te staan, dat pedofilie geen gewelddadige oriëntatie is, dat er veel verwarring en onkunde bestaat over het verschijnsel pedofilie en, tot slot, dat er geen direct bewijs is geleverd dat pedo- (prepubertaire kinderen), partheno- (pubermeisjes) en eteboïele (puberjongens) contacten en relaties, tenzij voldaan is aan eerdergenoemde eisen, directe schade veroorzaken. Desondanks is er van zulke contacten en relaties binnen het huidige klimaat volgens Van Ree wel degelijk indirecte schade voor jongere en volwassene te verwachten.

Dit is een goed geschreven, maar tegelijkertijd teleurstellend boek. Het vormt niet meer dan een lofwaardige poging om alle argumenten pro en contra pedofilie nog eens – dit zij herhaald – genuanceerd voor het voetlicht te brengen. Het werpt echter geen enkel nieuw licht op de pedofiele kwestie. Van Ree afficheert zich als een voorstander van liberalisering van het

pedofiele gedachtegoed. Daardoor gaat het boek mank aan een zekere tweeslachtigheid: uiteindelijk weet de auteur onvoldoende objectiviteit te bewaren. Voor een goede balans had hij bijvoorbeeld dieper in moeten gaan op de vraag of kinderen niet het recht hebben om hun eigen seksualiteit in hun eigen tempo te leren ontdekken, zonder daarin te worden gestoord door volwassenen met hun seksuele voorkeur. Tot slot, als voor alle kinderen geldt dat geseksualiseerde/seksuele contacten met een volwassene potentieel schadelijk zijn, moet je als volwassene dergelijke contacten simpelweg niet aangaan.

RUUD BULLENS
Bijzonder hoogleraar forensische kinder- en jeugdpsychiatrie, VU, Amsterdam;
directeur FORA, De Waag (jeugd), Leiden

Artsen krijgen een wettelijk recht om vermoedens van kindermishandeling te melden. In de nieuwe Wet op de Jeugdhulpverlening is vastgelegd dat artsen zich niet aan hun beroepsgeheim hoeven te houden als zij denken dat een kind wordt misbruikt, verwaarloosd of mishandeld.

Het melden van vermoedens van kindermishandeling blijft ook onder de nieuwe wetgeving een afweging van de arts. Maar in het verleden waren veel artsen na een melding bang het gezin uit het oog te verliezen of vreesden voor het medisch tuchtcollege te worden gedaagd. De artsorganisatie KNMG verwacht dat het meldrecht medici ondersteunt bij hun afweging, doordat ze bij eventuele tuchtzaken voortaan sterker staan. Het is echter uit den boze om medici te verplichten om vermoedens te melden. Dan gaan de patienten met proble-

men de dokter mijden, aldus de KNMG. De KNMG-federatie is samen met de vereniging van vertrouwensartsen bezig met het opstellen van een meldcode om de artsen te helpen bij die afweging. Er komt een lijst met criteria die de arts kan langslopen. Eén van de adviezen is om een tweede arts, bij voorkeur een specialist, te consulteren die onder meer de aard van het letsel kan beoordelen.

G+E 10/4

OPTILLEN of AFTUIGEN

Jaarlijks 50.000 slachtoffers. 50 doden.
De keuze is aan ons.
Stop kindermishandeling.

Pro deo-campagne van reclamemakers

'Aanpak kindermishandeling moet in regeerakkoord'

door John Oomkes

de verkiezingstijd. Andere reclamemakers, zoals account-director Boudewijn de Vries van reclamebureau CAPS in Amstelveen, boren nu al fondsen en bedrijven aan voor een substantieel sponsoring.

Emeritus-hoogleraar psychiatrie Dries van Dantzig (ex-UvA, 81 jaar) en voorzitter van RAAK zegt dat het initiatief niet beperkt blijft tot een publiekscampagne. Zijn stichting heeft recent een 'aanvalsplan' ingediend bij staatssecretaris Margot Vliegenhart (VROM). Daarin vraagt hij om voldoende middelen om de achterstanden bij de AMK's op te heffen en accent te leggen op opsporing van misstanden. "Elk kind in Nederland wordt door Zuigelingenorg gevolgd. Daar is acht minuten per baby per maand voor beschikbaar. Vanaf de vroegste maanden zou ook Jeugdzorg ingeschakeld moeten worden", zegt Van Dantzig. "Ieder kind moet worden gescreend."

Een dergelijke aanpak vergt volgens RAAK een bedrag van 250.000 euro per regio. Het ministerie zou moeten beginnen met het aanwijzen van een proefregio. Van Dantzig: "Beleidsambtenaren hebben RAAK uitgenodigd voor een eerste gesprek op 18 april. Je kunt het niet voorstellen dat dergelijke bedragen een probleem opleveren gezien de ernst van de situatie. Dit is nu eenmaal een structureel miskend probleem en dat verklaart waarom er voor deze vorm van jeugdzorg geen extra gelden tot dusver zijn vrijgekomen. Wij vinden dat de politieke wil

nu moet worden gegeneerd, zowel voor als achter de schermen. Slaat zo'n integrale aanpak in een proefregio aan, dan zou ik het een schandaal vinden als een dergelijk project geen geld krijgt. Vandaar de steun van de reclamewereld voor een campagne met het oog op het toekomstig regeerakkoord."

Artdirector Ottens zegt tot medewerking te zijn gekomen omdat hij schrok van de omvang van het probleem. "Ik geneer me een beetje voor de samenleving, voor onszelf. Ik bedoel: dit probleem van wijdverbreide kindermishandeling koop je niet meer af door wat geld over te maken. Ik heb meer dan 25 jaar ervaring in de reclame en weet hoe campagnes voor commerciële opdrachtgevers kunnen werken. Een aantal collega's heeft besloten zijn expertise in te zetten en stak de koppen bij elkaar. Voor mij betekent dit dat ik over de maand maart mijn normale omzet heb ingeleverd. Ik doe het graag: tijd om iets terug te doen voor de maatschappij. Zo denken we d'r allemaal over. Nu maar hopen dat die inspanning het gewenste resultaat scoort."

Een van de uit te werken voorstudies voor de groots opgezette campagne rond kindermishandeling van de hand van de Haarlemse artdirector Ottens.

Tekening: Guus Ottens